

p. 1765

ROCZNIK AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE

Rok 1916/1917.

W KRAKOWIE
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI G. GEBETHNERA I SKI W KRAKOWIE
1917

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE

Rok 1916/1917.

W KRAKOWIE

NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI G. GEBETHNERA I SKI W KRAKOWIE
1917

KRAKÓW. — DRUKARNIA UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem J. Filipowskiego.

TREŚĆ

	Strona
Skład Akademii Umiejętności (w lipcu 1917)	I—LXIII
Posiedzenie publiczne dnia 30 maja 1917:	
I. Przemówienie Prezesa J. E. Stanisława hr. Tarnowskiego	3—8
II. Sprawozdanie Sekretarza Generalnego	9—54
Kallenbach Józef. Twórczość Henryka Sienkiewicza (odczyt)	55—87
Bibliografia wydawnictw Akademii Umiejętności	88—99
Nagrody i konkursy	100—109
Sprawozdania i wnioski co do nagród z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego	110—113
Wykaz stosunków Akademii z innemi instytucjami naukowemi	115—139
Indeks osobowy i rzeczowy	141—144
Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszków Akademii za rok 1916 (tablic 16)	145

TABLE

1-12-111 121

1-12-112 122

1-12-113 123

1-12-114 124

1-12-115 125

1-12-116 126

1-12-117 127

1-12-118 128

1-12-119 129

1-12-120 130

1-12-121 131

1-12-122 132

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rocznik Akademii 1916/17.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

(w lipcu 1917 r.)

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA I KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ
NAJDOSTOJNIJSZY ARCYKSIĄŻĘ

KAROL STEFAN
W ŻYWCU.

PROTEKTOR-ZASTĘPCA

Vacat.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filozofii, Rzeczywisty Tajny Radca, Kaw. ord. Ces. Leopolda I kl., Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, Kom. pap. ord. Piusa, Własc. odznaki „Litteris et artibus“, Członek dożyw. Izby Panów, były Rector magn. w roku 1887/8 i 1899/900, b. Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek Towarzystwa naukowego w Wilnie.
Kraków, ul. Warszawska 12.

Zastępca Prezesa:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Dr. filoz. h. c. Wszechnicy Lwowskiej, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, c. k. Radca Dworu, Członek dożywotni Izby Panów, Członek c. k. Rady Szkolnej krajowej, Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego Uniw. Jag., Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze.
Kraków, Aleja Krasieńskiego 6.

Sekretarz Generalny:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Doktor prawa h. c. Uniwersytetu Lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Własc. odznaki „Litteris et artibus“, c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. prawa kanonicznego i dawnego prawa polskiego Uniw. Jagiell., Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek Czeskiej Akademii Umiejętności i Królewskiego Czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze, Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, Członek Tow. hist. we Lwowie, b. Dziekan Wydz. prawa Uniw. Jagiell., Członek Komitetu budowy Zamku królewskiego na Wawelu, b. Konserwator Komisji centralnej dla zabytków archiwalnych w Galicyi, b. Członek Rady m. Krakowa.
Kraków, ul. Garncarska 15.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, Komandor ord. Franciszka Józefa, emer. Prof. p. z. historii powszechnej i b. Rector magn. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie.

Kraków, ul. Wolska 18.

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Emil Godlewski (starszy), Dr. fil., Prof. p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Członek honorowy polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Towarzystwa rolniczego w Krakowie i Centralnego Towarzystwa rolniczego w Warszawie, Członek korespondent Académie des Sciences de l'Institut de France w Paryżu, Członek korespondent Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourg i narodowego Tow. rolniczego francuskiego.

Kraków, Aleja Krasińskiego 21.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., em. Prof. p. z. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiell., b. Docent literatury polskiej w tymże Uniwersytecie, Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Kraków, ul. Sobieskiego 3.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Bolesław Ulanowski, (jak wyżej).

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Władysław Kuleczyński, Dr. filozofii honoris causa Uniw. Jagiell., c. k. Radca Rządu, em. Prof. Gimnazjum św. Jacka w Krakowie, Docent pryw. systematyki zoologicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek honor. pol. Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Korespondent c. k. Państwowego Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa zoologiczno-botanicznego w Wiedniu, Korespondent Nasawskiego Towarzystwa przyrodniczego w Wiesbaden.

Kraków, ul. Niecała 1.

Poczet członków zwyczajnych.

A) Czynni:

1. Wydział filologiczny.

a) Krajowi:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, (j. w.). — Wybrany członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ul. Warszawska 12.

Kazimierz Morawski, (j. w.). — Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1883).

Kraków, Aleja Krasińskiego 6.

Józef Tretiak, (j. w.). — Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

Kraków, ul. Sobieskiego 3.

Leon Sternbach, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego, Członek zakrajowy Akademii Umiejętności w Pradze, Członek korespondent Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek Rady szkolnej krajowej, Dyrektor c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich tudzież c. k. Komisji na nauczycieli rysunków wolnoręcznych — Wybrany człon-

kiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Kraków, ul. Batorego 14.

JE. Ludwik Ćwikliński, Dr. filoz., Doktor praw h. c. Uniwersytetu Lwowskiego, Doktor medycyny h. c. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Doktor rolnictwa h. c. Akademii Ziemiańskiej w Wiedniu, Doktor med. veter. h. c. Akademii weterynaryjnej we Lwowie, Rzeczywisty Tajny Radca, Kierownik c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty, Kaw. ord. Żelaznej Korony II kl., były Rector magnific. i Prof. p. z. filologii klasycznej Uniwersytetu lwowskiego, Członek Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek zwyczaj. c. k. austr. Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek korespondent Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Korespondent i b. Konserwator c. k. Komisji central. dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Prezes Towarzystwa nauk politycznych w Wiedniu, Członek honorowy Towarzystwa filologicznego we Lwowie i Towarzystwa filozoficznego w Wiedniu, Członek Kurat. Muzeum techn. w Wiedniu, Obywatel honor. miasta Żywca, Wiceprezes fund. bar. Hirscha dla popierania szkolnictwa ludowego w Galicyi i na Bukowinie, b. Poseł do Rady Państwa. — Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1904. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Wiedeń VIII, Wickenburgasse 14.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Prof. p. z. języka i literatury polskiej w Uniwersytecie lwowskim, b. Członek Senatu Uniwersytetu Warszawskiego w r. 1915/16, wykładający historię literatury polskiej w Uniw. Warszawskim i Kierownik Seminarium polonistycznego tamże w r. 1915/16, Dyrektor Seminarium filologii polskiej w Uniw. lwowskim, Członek Komisji egzam. dla kand. na naucz. szkół średnich we Lwowie, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa, Prezes Tow. im. A. Mickiewicza we Lwowie, b. Prezes Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie, b. Prezes Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie, Członek Tow. Naukowego Warszawskiego, b. Dyrektor Biblioteki Ord. Krasińskich w Warszawie, b. Prof. p. z. języka i literatury polskiej i b. Dziekan Wydziału filozoficznego Uniwersytetu w Fry-

burgu szwajcarskim, b. Dziekan Wydziału filozof. Uniw. lwow. w r. 1907/8. — Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1906 roku. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Lwów, Uniwersytet.

Stanisław Tomkowicz, Dr. filoz., Komandor ord. Franciszka Józefa, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Posiadacz odznaki papieskiej „Pro ecclesia et pontifice“, Członek honorowy central. Komisji konserwatorskiej w Wiedniu, Prezes Grona Konserwatorów zabytków sztuki i przeszłości Galicji zachodniej, Członek hon. Tow. opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury, Członek hon. Tow. numizmatycznego w Krakowie. — Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 4 maja 1894).

Kraków, ul. Podwale 2.

Leonard Lepszy, c. k. Starszy Radca górniczy, właściciel Złotego Krzyża zasługi z koroną, Członek Rady dla ochrony pomników w Wiedniu. — Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 14 maja 1897).

Kraków, Plac Szczepański 4.

JE. ks. Józef Bilczewski, Dr. teologii, Arcybiskup Lwowski, Rzec. Tajny Radca, Asystent tronu papieskiego, Hrabia rzymski, dożyw. Członek Izby Panów, Poseł na Sejm kraj., b. Profesor p. z. dogmatyki szczegółowej Uniwersytetu lwowskiego, Członek koresp. rzymskiej Akademii archeol., Dr. filozofii h. c. Uniwersytetu Lwowskiego, hon. obywatel miasta Kęt. — Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od 17 maja 1900).

Lwów.

Jan Michał Rozwadowski, Dr. filozofii, Prof. p. z. językoznawstwa porównawczego w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek korespondent Tow. Nauk Ugrofińskiego (Société Finno-Ougrienne) w Helsingforsie, Akademii Umiejętności w Petersburgu i Belgradzie oraz król. Czeskiego Tow. Naukowego w Pradze. — Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 11 maja 1903).

Kraków, ul. Smoleńsk 21.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Profesor p. z. historii sztuki nowożytnej w Uniwersytecie lwowskim, b. Konserwator a obecnie Korespondent c. k. Komisji centralnej dla zachowania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Prezes rzeczoznawców dla dzieł sztuki, Członek Rady państwowej dla spraw zabytków artystycznych. — Wybrany członkiem czynnym dnia 22 maja 1914. — (Korespondentem od dnia 14 maja 1897).

Lwów, ul. Pułaskiego 7.

Ignacy Chrzanowski, Profesor p. z. historii literatury polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Członek-Założyciel Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. — Wybrany członkiem czynnym dnia 22 maja 1914. — (Korespondentem od dnia 11 maja 1906).

Kraków, ul. Biskupia 2.

Jerzy hr. Mycielski, Dr. filozofii, Profesor p. z. historii sztuki Uniwersytetu Jagiell., Oficer król. ord. Włoskiej Korony, Oficer król. ord. holenderskiego Orange-Nassau, właściciel oficerskiego orderu I kl. austr. Czerwonego Krzyża z dekoracją wojenną, Prezes Towarzystwa opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury, Członek Rady pomnikowej przy Komisji central. dla ochrony zabytków w Wiedniu, Członek Komisji budowy Zamku cesarskiego w Wiedniu, Członek Komitetu budowy Zamku królewskiego na Wawelu, Członek Rady artystycznej przy Konsystorzu książe-biskupim w Krakowie, Prezes Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Narodowego w Rapperswilu. — Wybrany członkiem czynnym dnia 22 maja 1914. — (Korespondentem od dnia 13 maja 1902).

Kraków, Rynek Główny 43.

Stanisław Witkowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. filologii klasycznej w Uniwersytecie Lwowskim, Członek korespondent austr. Instytutu archeologicznego w Wiedniu. — Wybrany członkiem czynnym dnia 22 maja 1914. — (Korespondentem od dnia 23 maja 1910).

Lwów, ul. Zielona 25.

Jan Łoś, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Magister filologii słowiańskiej, Profesor zwyczajny tegoż.

przedmiotu w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek rzeczywisty ces. ros. Towarzystwa archeologicznego w Petersburgu. — Wybrany członkiem czynnym dnia 29 maja 1917. — (Korespondentem od dnia 6 maja 1907).

Kraków, ul. Kapucyńska 7.

Piotr Bieńkowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. archeologii klasycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Dyrektor Seminarium archeologii klasycznej, Dyrektor połączonych Gabinetów historii sztuki i archeologii, Członek zwyczajny Instytutu archeologicznego oraz Korespondent Centralnej Komisji dla konserwowania zabytków sztuki i pomników historycznych w Wiedniu, Członek krajowego Grona konserwatorskiego Galicyi zachodniej, Członek „Society for the promotion of hellenic studies“ w Londynie, Członek Towarzystwa „Verein der Altertumsfreunde im Rheinlande“ w Bonn, Członek Tow. filologiczno-archeologicznego „Eranos“ w Wiedniu, Wiceprezes Tow. numizmatycznego w Krakowie, Dziekan Wydziału filozoficznego w r. 1908/9. — Wybrany członkiem czynnym dnia 29 maja 1917. — (Korespondentem od dnia 21 maja 1909).

Kraków, ul. Studencka 5.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl §. 16 Statutu Akademii.

Z Wydziału historyczno-filozoficznego wybrani 21 listopada 1893 i z Wydziału matematyczno-przyrodniczego dnia 11 czerwca 1917.

Wojciech Kętrzyński
Józef Rostański
Stanisław Smolka
Tadeusz Wojciechowski
Wincenty Zakrzewski

} obacz str. XIV—XIX.

b) Zakrajowi:

Watrośław Jagić, Dr. filoz., także honoris causa Uniw. Jagiellońskiego, Uniw. w Petersburgu i Budapeszcie, c. k. Radca Dworu, emer. Profesor filologii słow. Uniwersytetu Wiedeńskiego, Członek Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża ord. Franciszka Józefa

z gwiazdą, Kaw. ord. pruskich „Pour le mérite“ i Korony, posiadacz austr.-węg. i bawarskiej odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski Radca tajny i Kawaler ord. Anny i Stanisława I stopnia i Włodzimierza II stopnia (z gwiazdami), serbskiego wielkiego krzyża ord. Sawy, norweskiego Olafa, bułgarskiego „Pour le mérite“, Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium, Budapeszcie, Pradze, i Berlinie, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek korespondent Académie des inscriptions w Paryżu, Członek honorowy Towarzystwa „Liubitielej drevniej pismiennosti“ i „Archeologiczeskawo Obszczestwa“ w Petersburgu, Akademii Umiejętności w Bukareszcie i w Sofii, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odessie i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Tow. „Liubitielej jestiestwoznania, antropologii i etnografii“ w Moskwie, „Národopisné Společnosti československé“ w Pradze, Członek honorowy Uniwersytetu w Moskwie, Charkowie, Odessie, Petersburgu i Kijowie, Towarzystwa „Matica srpska“ w Nowym Sadzie i „Matica slovenska“ w Lublanie etc. — Wybrany członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Wiedeń VIII, Kochgasse 15.

c) Zagraniczni:

Jan Baudouin de Courtenay, Dr. filoz. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Profesor zwyczajny zasłużony językoznawstwa porównawczego i sanskrytu Uniwersytetu petersburskiego, Profesor językoznawstwa porównawczego na Wyższych Kursach żeńskich w Petersburgu, Profesor języka cerkiewno-słowiańskiego i języków słowiańskich w Instytucie psychoneurologicznym w Petersburgu, Członek korespondent ces. Akademii nauk tamże, Profesor językoznawstwa porównawczego na Wyższych kursach P. F. Lesgafta, b. Docent gramatyki porównawczej języków indo-europejskich Uniwersytetu petersburskiego, były Profesor zwyczajny gramatyki porównawczej języków indo-europejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, były Profesor języka rosyjskiego i narzeczy słowiańskich Akademii duchownej w Kazaniu, były Profesor

zwyczajny gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpackiego, b. Profesor p. z. tytularny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek dożywotni „Société de linguistique“ w Paryżu, Członek korespondent „Litauische literarische Gesellschaft“ w Tylży, Członek korespondent Towarzystwa etnograficznego czesko-słowiańskiego w Pradze, Członek honorowy Towarzystwa finnougryjskiego (Suomalais-Ugrilainen-Seura) w Helsingforsie, Członek-współpracownik ces. rosyjskiego Towarzystwa geograficznego, Członek honorowy Uniwersytetu kazańskiego, Członek honorowy b. estońskiego Towarzystwa „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie, Członek honorowy Towarzystwa neofilologicznego przy Uniwersytecie petersburskim, Członek honorowy Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie, Członek honorowy Towarzystwa naukowego Litewskiego w Wilnie, Członek czynny Towarzystwa naukowego imienia Szewczenki we Lwowie, Członek czynny Ukraińskiego Towarzystwa naukowego w Kijowie. — Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. Petersburg, Wasiljewskij Ostrow, Kadetskaja Linia Nr. 9, m. 14.

Aleksander Brücker, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego, Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Białogrodzie, Petersburgu i Pradze, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Warszawie i Wilnie, Członek Tow. naukowego im. Szewczenki we Lwowie. — Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891. — (Korespondentem od roku 1889). Berlin-Wilmersdorf, Wilhelmsaue 18.

Maryan Zdziechowski, Dr. filozofii, Profesor tyt. z. filologii słowiańskiej i historii literatury powszechnej nowszych czasów Uniwersytetu Jagiellońskiego. — Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od 13 maja 1902). Kraków, ul. Gertrudy 7.

Aleksiej Aleksandrowicz Szachmatow, Profesor języka rosyj. Uniwersytetu w Petersburgu, Członek Akademii Nauk tamże, Prezes jej oddziału dla języka i literatury rosyjskiej. — Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910. Petersburg, Akademia Nauk.

Ulrich Wilamowitz-Moellendorff, Profesor filologii klasycznej Uniwersytetu w Berlinie, Członek Akademii Umiejętności tamże. — Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910.

Berlin, Westend-Charlottenburg, Eichenallee 12.

Wilhelm Creizenach, Dr. filoz., były Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kaw. Ord. Żelaznej Korony III kl., Członek honorowy niemieckiego Tow. Szekspirowskiego, Członek zagran. Niderlandzkiego Tow. literackiego w Lejdzie, były Docent Uniwersytetu w Lipsku. — Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1904. — (Korespondentem od dnia 2 maja 1895).

Drezno, Eliasstrasse 22.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi:

JE. Leon Biliński, Dr. praw, Doktor praw honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rzeczywisty Tajny Radca, Kaw. wielkiej wstęgi ord. Leopolda w brylantach, Kaw. ord. Żelaznej Korony I kl., Komandor ord. Franciszka Józefa, Dożywotni Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, b. poseł do Rady Państwa, b. Prof. Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezydent generalnej Dyrekcyi kolei państwowych, b. c. k. Minister finansów, b. Gubernator Banku austro-węgierskiego, b. c. i k. Minister finansów wspólny, b. Prezes Koła Polskiego w austr. Radzie Państwa. — Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1876.

Wiedeń VIII, Tulpengasse 3.

JE. Michał Bobrzyński, Dr. praw, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dr. med. h. c. Uniwersytetu lwowskiego, Rzeczywisty Tajny Radca, Kaw. wielkiego Krzyża ord. Leopolda w brylantach, Kaw. ord. Żelaznej Korony I kl., Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, b. c. k. Minister, b. c. k. Namiestnik Galicyi, b. Wiceprezydent Rady Szkolnej krajowej, Członek czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, dożyw. Członek Izby Panów, b. Profesor prawa politycznego austr. Uniwersytetu Jagiell. — Wybrany człon-

kiem czynnym dnia 10 listopada 1883. — (Korespondentem od r. 1879).

Kraków, ul. Krupnicza 9.

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Dr. praw h. e. Uniwersytetu Lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Komandor ord. Corona d'Italia, c. k. Radca Dworu, dożyw. Członek Izby Panów, b. Sekretarz Generalny Akademii Umiejętności w Krakowie w latach 1891—1903, Członek zagr. Węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, oraz ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i w Wilnie, oraz Towarzystw historycznych w Petersburgu i Rydze, Dyrektor Archiwum krajowego w Krakowie, Członek zwyczajny c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, b. Profesor i Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. — Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ul. Jana Kochanowskiego 18.

Wincenty Zakrzewski, (j. w.). — Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. — (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ul. Wolska 18.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil., Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Członek Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i w Wilnie, Tow. literackiego w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Tow. litewskiego w Tylży, Towarzystwa historycznego we Lwowie, Towarzystwa historycznego i archeologicznego śląskiego w Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Lecu w Prusiech wschodnich, Tow. ludoznawczego Kaszubskiego w Kartuzach w Prusiech zach., miejskiej Komisji archiwalnej we Lwowie i Kollegium znawców dla zakresu literatury, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., właściciel medalu honorowego za 40-letnią wierną służbę. — Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1873).

Lwów, ul. Leleweła 17.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiell. i Lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Właściciel odznaki „Litteris et artibus“, c. k. Rada Dworu, dożywotni Członek Izby Panów, em. Profesor p. z. historii polskiej, b. Rektor Uniwersytetu Lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisji centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, b. Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie. — Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od r. 1881).

Lwów, ul. Dąbrowskiego 4.

Bolesław Ulanowski, (j. w.). — Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ul. Garncarska 15.

Oswald Balzer, Dr. praw, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Lwowskiego i Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Właściciel odznaki honorowej „Litteris et artibus“, c. k. Rada Dworu, b. Rector magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Komisji egzaminów rządowych oddziału prawno-historycznego we Lwowie, Dyrektor Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek zwyczajny Rady archiwalnej w Wiedniu, Członek czynny Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu, Członek honorowy Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze Członek honorowy Muzeum Narodowego w Rapperswilu, Towarzystwa heraldycznego we Lwowie, Kasy literackiej w Warszawie i Towarzystwa tatrzańskiego w Krakowie, Prezes Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie, b. Wiceprezes Tow. historycznego we Lwowie, Członek czynny Tow. archeologicznego w Moskwie, Członek Tow. historycznego w Petersburgu. — Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 r. — (Korespondentem od r. 1888).

Lwów, ul. Żybkiewicza 24.

Władysław Abraham, Dr. praw, c. k. Rada Dworu, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Komandor papieskiego ord. św. Grze-

gorza, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniwersytetu Lwowskiego, b. Rector magn., b. Docent Uniw. Jagiell., Wiceprezes rządowej Komisji egzaminacyjnej prawniczo-historycznej i Członek Komisji sądowej, Prezes krajowego Grona konserwatorskiego Galicyi wschodniej. — Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Lwów, ul. Długosza 16.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Doktor filozofii h. c. Uniw. Lwowskiego, Radca szkolny, Kaw. ord. Franciszka Józefa i Żelaznej Korony III kl., b. Prof. c. k. Gimnazjum im. Franciszka Józefa we Lwowie. — Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903 r. — (Korespondentem od r. 1884).

Lwów, ul. Kurkowa 29.

J.E. Leon hr. Piniński, Dr. praw, Dr. praw honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Doktor filozofii h. c. Uniw. lwowskiego, Rzeczywisty Tajny Radca, b. c. k. Namiestnik Galicyi, hon. Prof. prawa karnego i rzymskiego Uniwersytetu lwowskiego, dożywotni Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, b. Prof. p. z. prawa rzymskiego Uniw. lwowskiego, Członek c. k. Trybunału państwa, Członek c. k. Rady szkolnej kraj. — Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903. — (Korespondentem od 1885).

Lwów, ul. Matejki 4

Ludwik Finkel, Dr. filozofii, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. historii austr. Uniwersytetu lwowskiego, Rector magn. w r. 1911/12, Członek c. k. Komisji egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich i teoretycznych egzaminów oddziału prawnohistorycznego na Wydziale prawa i administracji we Lwowie, Członek korespondent Muzeum Narodowego w Rapperswilu, Przewodniczący Rady wykonawczej Macierzy Polskiej i Towarzystwa historycznego we Lwowie, b. c. k. Konserwator sekcji II, Zastępca Przewodniczącego Kolegium rzeczoznawców dla literatury, Członek Komisji konkursowej Franciszka Kochmana, Członek kraj. Grona konserwatorskiego Galicyi wschodniej. — Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910. — (Korespondentem od dnia 17 maja 1900).

Lwów, ul. św. Mikołaja 9.

Szymon Askenazy, Dr. filoz., Prof. p. z. historii nowożytnej na Uniwersytecie lwowskim. — Wybrany członkiem czynnym dnia 23 maja 1910. — (Korespondentem od dnia 6 maja 1907).

Lwów, ul. Trzeciego Maja 3.

Warszawa, ul. Włodzimierska 10.

Bronisław Dembiński, Dr. filoz., Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. historii powszechnej na Uniw. lwowskim b. Dziekan, Rector magnif. w r. 1907/8, Dyrektor Seminarium historycz. dla hist. powszechnej, Poseł do Rady Państwa, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Docent Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie, Członek koresp. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek Tow. nowszej historii Austrii w Wiedniu. — Wybrany członkiem czynnym dnia 29 maja 1917. — (Korespondentem od dnia 17 maja 1900 r.).

Lwów, ul. Kalecza 11.

aa) Członkowie nadliczbowi przybrani:

w myśl § 16 Statutu Akademii.

Z Wydziału filologicznego wybrani dnia 30 października 1892 i dnia 2 kwietnia 1917 roku.

Józef Kallenbach

Kazimierz Morawski

Stanisław hr. Tarnowski

Stanisław Tomkowicz

Józef Tretiak

} obacz str. VI—VIII.

b) Zakrajowi:

Wilhelm Fráknoi, tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat klasztoru BMV z Szent-Jobb etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Budapeszcie, Pradze i Belgradzie, Towarz. histor. w Ostrzychomiu etc. — Wybrany członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jarosław Goll, Dr. fil., Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, Właściciel odznaki „Litteris et artibus“, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., c. k. Rada Dworu, dożywotni członek Izby Panów, em. Profesor p. z. historii powszechnej Uniwersytetu czeskiego i b. Rektor magnif., Członek zwyczajny król. czeskiego Towarzystwa naukowego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek zwycz. c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Członek Rady pomnikowej przy Komisji central. dla ochrony zabytków w Wiedniu. — Wybrany członkiem czynnym 17 maja 1900.

Praga, Smichov 477.

Emil Ott, Dr. praw, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Właściciel odznaki austr.-węg. „Litteris et artibus“, dożywotni Członek Izby Panów, zastępca Prezesa c. k. Trybunału państwa, c. k. Rada Dworu, b. Rektor magn., em. Profesor p. z. procesu cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes c. k. Komisji rządowej egz. oddziału sądowego, Członek zwyczajny król. czeskiego Towarzystwa naukowego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Towarzystwa pielęgnowania prawa kościelnego w Getyndze, Członek honor. „Moravská právnická jednota“ w Bernie, Delegat Ministerstwa Oświaty w Kuratorjum Akademii hr. Straki. — Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1900.

Praga II, ul. Křemencová 8.

Ludwik br. de Pastor, Dr. filozofii, c. k. Rada Dworu, Profesor p. z. historii powszechnej Uniwersytetu w Innsbrucku, Kaw. Krzyża Rycerskiego ord. Piusa i Komandor ord. św. Sylwestra, Komandor ord. św. Grzegorza z gwiazdą, Kaw. Wielkiego Krzyża św. Grzegorza, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Leodyum i w Wrocławiu, Członek Akademii Umiejętności w Pradze, „Accademia Pontificia“ i „Accademia di S. Luca“ w Rzymie, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Wiedniu i Zagrzebiu, „Società Colombaria“ w Florencji, „Académie royale d'archéologie“ w Antwerpii, Dyrektor „Istituto austriaco di studi storici“ w Rzymie. — Wybrany członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 17 maja 1904).

Rzym, Via della Croce 74.

Innsbruck, Uniwersytet.

c) Zagraniczni:

Tadeusz Korzon, b. starszy Nauczyciel Gimnazjum kowieńskiego Bibliotekarz Ordynacji Zamoyskiej, Doktor filozofii h. c. Uniwersytetu we Lwowie, Członek honor. Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. Miłośników historii w Warszawie, Tow. Opieki nad zabytkami przeszłości, Pol. Towarzystwa krajoznawczego, Kasy literackiej, Tow. Literatów i Dziennikarzy polskich w Warszawie, Tow. Bratniej pomocy Słuchaczy Politechniki we Lwowie, Związku Narodowego Polskiego w Północnej Ameryce. — Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1888).

Warszawa, ul. Żabia 4.

Teodor Wierzbowski, Doktor filologii słowiańskiej, b. Profesor zasłużony zwyczajny cesarskiego Warszawskiego Uniwersytetu, Dyrektor Warszawskiego Archiwum Głównego aktów dawnych, Członek założyciel Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Rzeczywisty Radca stanu, Kawaler cesarskich i królewskich orderów św. Włodzimierza klasy III i IV, św. Anny II kl. i św. Stanisława II i III kl., posiada medal złoty im. Puszkina od ces. petersburskiej Akademii Nauk. — Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1903.

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 74.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

Józef Rostafiński, Dr. fil., em. Prof. p. z. botaniki, wykładający w charakterze Prof. honorowego w Uniw. Jagiell., b. Dyrektor Ogrodu botanicznego Uniw. Jagiell., Przewodniczący Komisji historii nauk matematyczno-przyrodniczych Akad. Umiej., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk przyr. w Cherbourgu, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Członek c. k. Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Dyrektor Kursów im. A. Baranieckiego. — Wybrany członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, ul. Studencka 7.

Jan Franke, c. k. Radca Dworu, Dr. r. t. h. c., Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, c. k. krajowy Inspektor szkół, b.

II*

Prof. mechaniki w Szkole Politech. lwowskiej, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla II egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. — Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ul. Adama Asnyka 4.

Edward Janeczowski, Dr. filoz., b. Prof. p. z. anatomii i fizjologii roślin i b. Dyrektor pracowni botanicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Komandor orderu Franciszka Józefa, b. Rektor magn., Członek honorowy Tow. botanicznego w Edynburgu i Tow. Przyjaciół Nauk w Wilnie, Członek korespondent Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourg. — Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od roku 1876).

Kraków, ul. Wolska 18.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Prof. p. z. fizjologii Uniwersytetu Jagiell., Rektor tegoż Uniwersytetu w r. 1904/5. — Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Kraków, ul. Zwierzyniecka 18.

Benedykt Dybowski, Dr. med., em. Prof. zwycz. zoologii Uniwersytetu lwowskiego, b. Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, Członek kilku towarzystw naukowych, Członek honorowy Tow. geograficznego we Władystoku, Tow. geograficznego w Irkucku i Tow. naukowego w Warszawie. — Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Lwów, ul. Zaścianek 12.

Emil Godlewski (starszy), (j. w.). — Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Kraków, Aleja Krasińskiego 21.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Dr. h. c. nauk technicznych, hon. Prof. mineralogii i geologii w Szkole politechnicznej Lwowskiej, Członek hon. pol. Tow. przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek ces. rosyj. Tow. mineralogicznego w Petersburgu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich. — Wybrany członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1887).

Lwów, Politechnika.

Władysław Natanson, Dr. filoz., Magister i Dr. fizyki Uniw. w Dorpacie, Prof. p. z. fizyki matemat. Uniw. Jagiellońskiego, Członek rzeczywisty Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Członek korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu oraz Związku Lekarzy i przyrodników polskich w Petersburgu, Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie, Członek francuskiego Towarzystwa fizycznego w Paryżu oraz Członek Rady tegoż Towarzystwa, Członek c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich. — Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od r. 1893).
Kraków, ul. Studencka 3.

Tadeusz Browicz, Dr. med., c. k. Rada Dworu, Prof. i b. Rektor magn. Uniw. Jagiell., Członek zagraniczny czeskiej Akad. Umiej. w Pradze, Członek hon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Tow. lekarskich w Wilnie, Lublinie, Krakowie, Lwowie i Łodzi. — Wybrany członkiem czynnym dnia 12 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 4 maja 1894).
Kraków, ul. Krupnicza 5.

Kazimierz Kostanecki, Dr. med., Dr. praw h. c. Uniwersytetu w Aberdeen, Dr. med. h. c. Uniwersytetu Genewskiego, Prof. p. z. anatomii opisowej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor orderu Franciszka Józefa z dekoracją wojenną, Kaw. ord. Żelaznej Korony III klasy, Członek c. k. najwyższej Rady zdrowia w Wiedniu, Członek król. czeskiego Tow. naukowego w Pradze, Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. lekarzy czeskich w Pradze, Tow. lekarskiego łódzkiego i lubelskiego, były Rector magn. U. J. w latach 1913/14, 1914/15, 1915/16. — Wybrany członkiem czynnym dnia 12 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 12 maja 1896).
Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 10.

Leon Marchlewski, Dr. filoz., Prof. p. z. chemii lekarskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. — Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1899).
Kraków, ul. Bernardyńska 13.

Władysław Kulczyński, (j. w.). — Wybrany członkiem czynnym dnia 22 maja 1912. — (Korespondentem od dnia 4 maja 1894).
Kraków, ul. Niecała 1.

Kazimierz Żorawski, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki i Dyrektor Seminarium matemat. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Członek korespondent król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek „Circolo matematico“ w Palermo oraz niemieckiego Stowarzyszenia matematyków. — Wybrany członkiem czynnym dnia 9 czerwca 1916. — (Korespondentem od 17 maja 1900).

Kraków, ul. Garbarska 7.

Maryan Smoluchowski¹⁾, Dr. filoz., Profesor p. z. fizyki doświadczalnej Uniw. Jagiellońskiego, Doktor praw honoris causa Uniwersytetu w Glasgowie, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, b. Prof. fizyki teoretycznej Uniw. Lwowskiego, b. Docent Uniwersytetu w Wiedniu, b. Prezes pol. Tow. przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek „Normal-Eichungs-Kommission“ w Wiedniu, Członek francuskiego i niemieckiego Towarzystwa fizycznego oraz francuskiego Tow. chemii fizycznej. — Wybrany członkiem czynnym dnia 29 maja 1917. — (Korespondentem od dnia 15 maja 1908.)

Kraków, ul. Studencka 27.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., em. Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, b. Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Rada Dworu, Członek rzeczywisty Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek zakrajowy Król. czeskiego Tow. naukowego w Pradze, Członek korespondent Towarzystwa naukowego w Getyndze, Członek korespondent królewskiej Akad. Umiejętności w Berlinie, Członek Tow. „Circolo matematico“ w Palermo. — Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wiedeń III, Stammgasse 9.

Franciszek Vejdovský, Dr. filozofii, Prof. p. z. zoologii i anatomii porównawczej Uniwersytetu czeskiego w Pradze, c. k. Rada

¹⁾ Zmarł dnia 5 września 1917 w Krakowie.

Dworu, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Cambridge (Anglia), Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Członek czynny i Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego król. czeskiego Tow. naukowego w Pradze, Korespondent „Academy of Natural Sciences“ w Filadelfii, „Société de Biologie“ w Paryżu, Członek czynny „Société Imp. des amis de la nature, d'anthropologie et d'ethnographie“ w Moskwie, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Zagrzebiu, „Société zoologique“ w Paryżu, „Zoological Society“ w Londynie i wielu innych Towarzystw. — Wybrany członkiem czynnym dnia 11 maja 1903.

Praga II, Riegrovo nábřeží 20.

Bohuslav Brauner, Dr. filoz., Profesor p. z. chemii Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Doctor of Science h. c. Uniwersytetu w Manchester, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Kaw. ces. rosyj. ord. św. Stanisława II kl., Członek król. czeskiego Towarzystwa naukowego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek honorowy „České chemické Společnosti“ w Pradze, Członek międzynarodowej Komisji dla wag atomowych, Late Berkeley Fellow of Owens College w Manchester, Członek honorowy „Chemical Society“ tamże i dożywotni Członek Towarzystwa Owens College Union tamże, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Nowym Yorku. — Wybrany członkiem czynnym dnia 21 maja 1909.

Praga, Král. Vinohrady, Čelakovského 14.

c) Zagraniczni:

Piotr Duhem, Dr. nauk matematycznych, Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu w Lowanium, Professor fizyki teoretycznej Uniwersytetu w Bordeaux, Członek „Institut de France“ (Académie des Sciences) w Paryżu, Członek zagraniczny król. Akademii Nauk w Brukselli, Członek korespondent „Société hollandaise des Sciences“ w Haarlem i „Société batave des Sciences expérimentales“ w Rotterdamie, Członek honorowy „Société scientifique“ w Brukselli i „Reale Accademia di scienze, lettere ed arti“ w Padwie, Członek korespondent „Reale Istituto Veneto di scienze, lettere ed arti“ w Wenecyi. — Wybrany członkiem czynnym dnia 17 maja 1904.

Bordeaux, 18 rue de la Teste.

Marya Skłodowska-Curie, Dr. filozof., Prof. fizyki przy Sorbonie w Paryżu. — Wybrana członkiem czynnym dnia 21 maja 1909.
Paryż, 12 rue Cuvier.

Jacques Loeb, Członek „Rockefeller Institute for medical research“ w Nowym Yorku. — Wybrany członkiem czynnym dnia 13 maja 1910.
Nowy York, 66 th. Str. and Avenue A.

B) Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Adam Antoni Kryński, Magister nauk filolog.-histor., Profesor języka polskiego Uniwersytetu warszawskiego i Kierownik Seminarium języka polskiego w tymże Uniwersytecie, Dziekan Wydziału filozoficznego Uniwersytetu warsz. w r. 1915/16, b. Profesor zwyczaj. filologii słowiańskiej Uniwersytetu lwowskiego i Dyrektor Seminarium sławistycznego tegoż Uniwersytetu, b. Prezes Tow. ludoznawczego we Lwowie, Członek założyciel Tow. Naukowego warszawskiego i Przewodniczący Wydziału I — językoznawstwa i literatury — tegoż Towarzystwa, Redaktor „Prac filologicznych“ w Warszawie, Przewodniczący „Sekcji etnograficznej“ przy Muzeum Przemysłu i rolnictwa w Warszawie i Redaktor „Wisły“, organu tego towarzystwa. — Wybrany dnia 13 listopada 1889.
Warszawa, ul. Służewska 5.

JE. Karol Hrabia z Brzezia Lanckoroński, Rzeczywisty Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Kaw. ord. Złotego Runa, Kaw. wielkiego Krzyża ord. Leopolda z brylantami, pruskiego ord. Czerwonego Orła i saskiego orderu Albrechta z mieczami, Kaw. honorowy ord. maltańskiego, b. Wiceprezes Komisji centralnej dla zachowania zabytków sztuki w Austrii, Doktor praw i Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu berlińskiego, Obywatel honorowy miasta Aquileja, Członek austriackiego „Kunstrat“, Kuratoryi austriackiego Muzeum art.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek korespondent Akademii Umiejętności i Członek honorowy Akademii Sztuk pięknych i Towarzystwa geograficznego w Wiedniu,

Członek Towarzystwa archeologicznego austriackiego w Wiedniu, i archeologicznego w Rzymie, Członek Rady nadzorczej Instytutu niemieckiego dla historii sztuki w Florencyi i t. d. — Wybrany dnia 31 października 1891.

Wiedeń III, Jacquingasse 18 i Rozdół (Galicya).

Karol Ernest Muka, Dr. fil., Prof., Król. saski Radca szkolny, em. Wicedyrektor gimn. Albertinum, Kaw. król. saskiego ord. Albrechta I kl. z koroną, Komandor i Oficer serbskiego ord. św. Sawy i Komandor czarnogórskiego ord. Daniła, Kaw. rosyjskiego ord. św. Stanisława, Prezes Wydz. filolog. i etnogr. „Matices Srbska“, Redaktor „Časopisa Matices Srbskeje“, Członek honorowy Maćicy Serbskeje w Budyszynie, Matices Srpske w Nowym Sadzie i Łużyckiego Tow. kaznodziejskiego w Lipsku, Członek nadzwyczajny Tow. nauk w Zgorzelcu, Członek zagraniczny Akademii Umiej. w Pradze, Członek korespondent Ces. rosyjskiej Akademii Nauk w Petersburgu, Król. serb. Akademii Umiejętności w Belgradzie, Południowo-słowiańskiej Akad. w Zagrzebiu, Ces. rosyj. Tow. drewniej pismienności w Petersburgu, Król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze i Społeczności Národopisného Musea Českoslovanského w Pradze. — Wybrany dnia 2 maja 1895.

Budyszyn.

Jan Czubek, Radca szkolny, em. Profesor gimn. w Krakowie. — Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, ul. Jana Kochanowskiego 18.

Bronisław Ignacy Kruczkiewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego Uniwersytetu lwowskiego, c. k. Radca Dworu, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Członek i Dyrektor c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, Dyrektor c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatek na nauczycielki w liceach żeńskich we Lwowie, Dyrektor c. k. Komisji egzamin. dla kandydatów na nauczycieli wyższych i dwuklasowych szkół handlowych we Lwowie, b. Dziekan i Rektor magnif. Uniw. lwów., Prezes i członek honorowy Towarzystwa filologicznego we Lwowie. — Wybrany dnia 13 maja 1902.

Lwów, ul. Turecka 1.

Gustaw Bauch, Dr. filozofii, Profesor gimnazjalny. — Wybrany dnia 13 maja 1902.

Wrocław I, Ohlau-Ufer 32 a.

Włodzimierz Józef Demetrykiewicz, Dr. praw, Kaw. ord. Franciszka Józefa, Profesor nadzwyczajny tytularny archeologii przedhistorycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. c. k. Konserwator zabytków starożytnych, Kustosz Muzeum antropologiczno-archeologicznego Akademii, Sekretarz Komisji antropologicznej, Członek korespondent Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek koresp. c. k. Komisji centralnej dla ochrony zabytków, Członek austr. Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek zakrajowy Sekcji archeologicznej Muzeum Królestwa czeskiego w Pradze, Członek Towarzystwa antropologicznego w Berlinie i Wiedniu i Towarzystwa starożytników w Królewcu. — Wybrany dnia 11 maja 1903.
Kraków.

Stanisław Jan Schneider¹⁾, em. Dyrektor gimnazjalny, Przewodniczący Tow. pomocy naukowej we Lwowie. — Wybrany dnia 11 maja 1903.

Lwów, ul. Batorego 5.

Ludwik Fournier, b. Profesor, literat. — Wybrany dnia 11 maja 1903.

Lyon, rue Chazière 18.

Bolesław Erzepki, Dr. filozofii, Bibliotekarz i Konserwator zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek zagraniczny archeologicznej Sekcji Muzeum Królestwa czeskiego w Pradze. — Wybrany dnia 17 maja 1904.

Poznań, ul. Wiktorji 26.

Stanisław Ptaszycki, Docent historii literatury i języka polskiego w Uniwersytecie petersburskim, Lektor języka rosyjskiego w rzymsko-katol. Akademii Duchownej, Prezes Macierzy polskiej w Petersburgu, Wiceprezes Tow. bibliotekoznawstwa w Petersburgu, Członek wielu Towarzystw naukowych polskich i rosyjskich. — Wybrany dnia 17 maja 1904.

Petersburg, ul. Żukowskiego 38.

¹⁾ Zmarł 8 sierpnia 1917.

Wilhelm Bruchnalski, Dr. filozofii, Profesor p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Lwowskiego, Członek Rady wykonawczej Macierzy polskiej, Wiceprezes Tow. ludoznawczego we Lwowie. — Wybrany dnia 19 maja 1905.

Lwów, ul. Jabłonowskich 22.

JE. Kazimierz Chłędowski, Dr. praw, Reczywisty Tajny Radca, b. c. k. Minister, Komandor ord. Franciszka Józefa, Kaw. ord. ces. Leopolda. — Wybrany dnia 6 maja 1907.

Wiedeń IV, Alleeasse 11.

Tadeusz Grabowski, Dr. filozofii, Profesor nadzwyczajny tytularny historii literatury polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Profesor I Szkoły realnej w Krakowie, Członek czynny Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek główn. Zarządu Towarzystwa Szkoły ludowej. — Wybrany dnia 21 maja 1909.

Kraków, ul. Sobieskiego 7.

Edward Porębowicz, Dr. filozofii, Profesor p. z. filologii romańskiej w Uniwersytecie Lwowskim, Dyrektor Seminarium filologii romańskiej, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, liceów żeńskich i Akademii handlowej we Lwowie, Członek Tow. dantejskiego w Florencji. — Wybrany dnia 23 maja 1910.

Lwów, ul. Jabłonowskich 22.

Tadeusz Sinko, Dr. filozofii, Prof. p. z. filologii klasycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich w Krakowie, b. Prof. zw. filol. klas. w Uniw. Lwowskim, Redaktor czasopisma filologicznego „Eos”. — Wybrany dnia 23 maja 1910.

Kraków, ul. Radziwiłłowska 13.

Kazimierz Nitsch, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej Uniwersytetu lwowskiego. — Wybrany dnia 19 maja 1911.

Kraków, Salwator, ul. Gontyna 12. — Lwów, ul. Krasieńskiego 1.

Vntoni Meillet, Profesor gramatyki porównawczej w Collège de France, Dyrektor studyów (directeur d'études) przydzielony dla gramatyki porównawczej w Ecole des hautes études, Profesor

honorowy języka armeńskiego w Ecole des langues orientales w Paryżu. — Wybrany dnia 19 maja 1911.

Paryż XIV, rue d'Alesia 65.

Józef Korzeniowski, Dr. filozofii, Starszy Bibliotekarz Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Kawaler ord. Franciszka Józefa, Członek korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Korespondent c. k. Centralnej Komisji ochrony zabytków sztuki w Wiedniu, Konserwator c. k. Rady Archiwalnej w Wiedniu, Członek kraj. Grona konserwatorów Galicyi Zachodniej. — Wybrany dnia 22 maja 1912.

Kraków, ul. Smoleńska 13.

Stanisław Windakiewicz, Dr. filozofii, Prof. p. z. historii literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. — Wybrany dnia 22 maja 1914.

Kraków, ul. Krupnicza 7.

Bronisław Chlebowski, Prof. literatury polskiej w szkołach średnich w Warszawie, Członek Towarzystwa Naukowego w Warszawie. — Wybrany dnia 22 maja 1914¹⁾.

Warszawa.

Erich Berneker, Dr. filoz., Prof. zw. filologii słowiańskiej na Uniwersytecie w Monachium, Członek nadzwyczajny król. bawarskiej Akademii Umiejętności w Monachium. — Wybrany dnia 22 maja 1914¹⁾.

Monachium, Uniwersytet.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Rada Dworu, emer. Prof. p. z. statystyki, nauki administracji i austriackiego prawa administracyjnego Uniw. lwowskiego, Członek Wydziału krajowego i Zastępca Marszałka kraj. w Wydziale, Członek c. k. rządowej Komisji egzam. oddziału nauk politycznych, Członek korespondent c. k. centralnej Komisji statyst. w Wiedniu, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego, Członek Komitetu c. k. gali-

¹⁾ Daty bio- i bibliograficzne podane będą w Roczniku 1917/18.

cyjskiego Tow. gospodar., Członek austriackiej Rady rolniczej i Rady dla dróg wodnych, Członek Rady wykonawczej „Macierzy Polskiej“, Poseł na Sejm kraj., Członek Komisji dla reformy administracji w państwie austriackiem. — Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ul. Mochnackiego 23.

Maksymilian Perlbach, Dr. filoz., Profesor, Tajny Radca rządowy, b. Dyrektor oddziału król. Biblioteki w Berlinie. — Wybrany dnia 9 maja 1893.

Berlin W. 35, Kurfürstenstr. 46.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Doktor honoris causa Uniwersytetu w Dorpacie i Uniwersytetu w Lowanium, Członek ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie i ces. Towarzystwa historii i starożytności przy Uniwersytecie moskiewskim. — Wybrany dnia 9 maja 1893.

Bruksella, Boulevard Saint-Michel, 22.

Antoni Prochaska, Dr. filoz., Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. — Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ul. Kurkowa 5.

Aleksander Semkowicz, Dr. filoz., em. Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Lwowskiego, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. — Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ul. św. Zofii 7. — Wiedeń V, Schönbrunnerstr. 110.

Michał Hruszewski, Magister historii ruskiej, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Charkowie, Profesor p. z. hist. powszechnej z wykładem ruskim Uniwersytetu lwowskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Prezes Towarzystwa naukowego im. Szewczenki we Lwowie, Dyrektor Sekcji historycznej i Komisji archeograficznej tegoż Tow., Prezes Tow. naukowego ukraińskiego dla nauki i sztuki ukraińskiej w Kijowie, Prezes Spółki wydawniczej ukraińko-ruskiej, Członek czynny lub honorowy kilku stowarzyszeń naukowych. — Wybrany dnia 3 maja 1895.

Lwów.

Ernest Till, Dr. praw, Prof. p. z. austriackiego prawa cywilnego Uniwersytetu lwowskiego, c. k. Radca Dworu, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Dziekan Wydziału prawa w r. 1906/7, Prezes lwowskiego Towarzystwa prawniczego i Tow. Nauczycieli Szkół wyższych, Członek honorowy gal. Tow. muzycznego we Lwowie, Redaktor „Przeglądu prawa i administracji“. — Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ul. Pańska 4.

Iwan Andrzejewicz Linniczenko, Dr. hist., Radca Stanu, Profesor zw. historii rosyj. Uniwersytetu w Odessie oraz Prof. najwyższych Kursów dla kobiet tamże, Członek Ces. Akademii Umiejętności w Petersburgu, Członek ces. Towarzystwa archeologicznego, Tow. historycznego, Tow. miłośników przyrodoznawstwa i antropologii i Tow. miłośników ruskiej literatury w Moskwie, Członek ces. Towarzystwa historii starożytności w Odessie, Prezes Tow. bibliograficznego przy Uniwersytecie w Odessie, Prezes Tow. Dobroczynnego słowiańskiego tamże, Członek honor. Komisji archiwalnej w Połtawie, Tow. miłośników sztuki i starożytności w Kijowie, Członek Tow. „Latopisiec Nestora“ w Kijowie, Członek Komisji archiwalnych w Włodzimierzu, Riazaniu, Saratowie i Symferopolu, Członek ces. wojenno-historycznego Tow. w Petersburgu, Członek Komisji Wydziału starego Kijowa oraz Członek wielu innych Towarzystw naukowych. — Wybrany dnia 17 maja 1900.

Odessa, Uniwersytet.

Mikołaj Iwanowicz Karijew, Dr. powszechnej historii, Radca stanu, b. Profesor Uniwersytetu w Warszawie, obecnie Prof. Uniwersytetu w Petersburgu, na Wyższych kursach dla kobiet i na Wydziale ekonomicznym petersburskiej Politechniki, Dziekan Wydziału hist.-liter. w psycho-neurologicznym Instytucie, Prezes Towarzystwa historycznego przy petersburskim Uniwersytecie, Redaktor „Nauczniawo istoriczeskawo Żurnała“, Członek-korespondent Akademii Nauk w Petersburgu, oraz Członek wielu innych Towarzystw naukowych w Rosyi i zagranicą, b. Członek pierwszego Sejmu państwowego w Rosyi („Gosudarstwiennoj Dumy“). — Wybrany dnia 13 maja 1902.

Petersburg, Wasiljewskij Ostrow, Bolszof Prospekt 24.

X. Jan Fijałek, Dr. teologii i prawa kanonicznego, Profesor p. z. historii kościelnej w Uniwersytecie Jagiellońskim, przedtem Lwowskim i tamże Rektor magn., w r. 1903/4, b. Docent Uniw. Jagiell., Paleograf-archiwista Stolicy św., Delegat Senatu Akademickiego do Archiwum Uniw. Jag., Konserwator krajowy. — Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kraków, ul. Wielopole 11.

Zygmunt Celichowski, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Kórnickiej, Członek honorowy Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Prezes Wydz. Oświatowego Rady Narodowej w Poznańskim, Prezes Tow. dziennikarzy i literatów polskich na Rzeszę niemiecką, Członek korespondent Tow. historyczno-literackiego w Paryżu. — Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kórnik, W. Ks. Poznańskie.

Władysław Smoleński, Radca Prokuratury w Królestwie Polskim, Członek-założyciel Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. — Wybrany dnia 11 maja 1903.

Warszawa, ul. Hoża 36.

Edmund Radwan Krzymuski, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., b. Rektor magn., Prof. p. z. prawa i postępowania karnego Uniwersytetu Jagiell., Dyrektor Seminarjum prawniczego tamże, Prezes c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego tudzież Członek jej oddziału historyczno-prawniczego, Członek Komisji dla egzaminów sędziowskich, Członek honorowy stowarzyszeń akademickich: „Pomoc wzajemna uczniów Uniwersytetu Jagiel.“, „Biblioteka uczniów Wydz. prawa“ i „Czytelnia Akademicka imienia Adama Mickiewicza“, b. Prezes Towarzystwa i Konserwatorium muzycznego w Krakowie. — Wybrany dnia 17 maja 1904.

Kraków, ul. Jabłonowskich 5.

X. Stanisław Ksawery Chodyński, Dr. prawa kanonicznego-Kandydat św. Teologii, Protonotaryusz Apostolski, Prałat-Dziekan Kapituły Włocławskiej, Wikaryusz generalny biskupi i Oficjał Konsystorza w Włocławku, Członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. — Wybrany dnia 17 maja 1904.

Włocławek (Król. Polskie).

Fryderyk Papée, Dr. filoz., Kaw. ord. Franciszka Józefa, Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, Konserwator krajowy. — Wybrany dnia 6 maja 1907.

Kraków, ul. Wolska 40.

X. Władysław Chotkowski, Dr. św. teologii, em. Profesor historii kościelnej i Dyrektor Seminarium hist. kośc. w Uniwersytecie Jagiellońskim, Prałat domowy J. Św., Kanonik katedralny krakowski, Radca refer. ks.-biskupiego Konsystorza, obrońca węzła małżeńskiego w ks.-biskupim Sądzie duch., Cenzor ksiąg treści relig., Członek honorowy Towarzystwa naukowego w Toruniu, b. Deputowany do Rady Państwa, b. Rektor Uniwersytetu, b. Radca m. Krakowa, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., Komandor ord. Franc. Józefa, odznaczony krzyżem „pro Ecclesia et Pontifice”. — Wybrany dnia 15 maja 1908.

Kraków, ul. Kanonicza 20.

Franciszek Ksawery Fierich, Dr. praw, Kaw. ord. Żelaznej Korony III kl., c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. procesu cywilnego austriackiego, Członek Trybunału Stanu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej rządowej oddziału historyczno-prawniczego i sądowego, Wiceprezes oddziału politycznego, naczelny Redaktor „Czasopisma prawniczego i ekonomicznego”, Radca miejski krakowski, Dziekan Wydziału prawniczego w r. s. 1901/2 i 1906/7, Rektor Wszechnicy Jagiellońskiej w r. 1908/9. — Wybrany dnia 15 maja 1908.

Kraków, ul. Batorego 21.

Ignacy Koschembahr-Łyskowski, Doktor praw, Profesor p. z. prawa rzymskiego w Uniwersytecie lwowskim, Członek rządowej Komisji egzaminacyjnej oddziału prawno-historycznego, b. Referendarz przy Najwyższym Trybunale (Kammergericht) w Berlinie, b. Profesor zwyczajny prawa rzymskiego w Uniwersytecie w Fryburgu szwajcarskim, tamże 1889—1900 Dziekan Wydziału prawniczego, 1908/09 Dziekan Wydziału prawa i administracji w Uniwersytecie Lwowskim, Członek czynny dell' Istituto di diritto romano w Rzymie. — Wybrany dnia 23 maja 1910.

Lwów, ul. Andrzeja Potockiego 28.

Stanisław Wróblewski, Dr. praw, Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego i sądowego, Dziekan Wydziału prawa w r. 1910/11. — Wybrany dnia 23 maja 1910.

Kraków, ul. Czysza 3.

Karol Kadlec, Dr. praw, Profesor p. z. historii ustawodawstwa słowiańskiego w Uniwersytecie czeskim w Pradze, Członek czynny i Sekretarz Wydziału I-ego Czeskiej Akademii Umiejętności tamże, Członek nadzwyczajny król. Czesk. Towarzystwa naukowego tamże, Członek rosyj. Instytutu archeolog. w Carogrodzie, Członek korespondent serbskiej Akademii Umiejętności w Białogrodzie, poł-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i Ukraińskiego Towarzystwa naukowego w Kijowie, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego i oddziału nauk politycznych, Redaktor „Sbornika věd právních a státních“. — Wybrany dnia 19 maja 1911.

Praga, Král. Vinohrady, ul. Mánesova 1111 (41 n.).

Kazimierz Twardowski, Doktor filozofii, Profesor p. z. filozofii w Uniwersytecie Lwowskim, Dyrektor Seminarium filozoficznego i Pracowni psychologicznej Uniwersytetu Lwowskiego, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Docent prywatny filozofii w Uniwersytecie wiedeńskim, Przewodniczący Polskiego Towarzystwa filozoficznego, Członek honorowy Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek-założyciel wiedeńskiego Towarzystwa filozoficznego, Wydawca i Redaktor miesięcznika „Ruch filozoficzny“. — Wybrany dnia 19 maja 1911.

Lwów, ul. św. Zofii 46.

Stanisław Estreicher, Dr. praw, Profesor p. z. prawa niemieckiego w Uniw. Jagiellońskim, Członek Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego. — Wybrany dnia 22 maja 1914.

Kraków, ul. Sobieskiego 10.

Stanisław Kutrzeba, Dr. praw, Prof. p. z. dawnego prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dziekan Wydziału prawn. w r. 1913/14 tamże, Członek Warszawskiego Towarzystwa nauko-

Rocznik Akademii 1916/1917.

III

wego, Członek zakrajowy Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Komisji sejmowo-konstytucyjnej Tymczasowej Rady Stanu Królestwa polskiego, Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, c. k. Konserwator Komisji centralnej dla zabytków archiwalnych Krakowa i powiatów krakowskiego i chrzanowskiego, Zastępca przewodniczącego Tow. miłośników historii i zabytków Krakowa. — Wybrany dnia 22 maja 1914.

Kraków, ul. Studencka 15.

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Wiceprezydent c. k. Rady szkolnej krajowej, b. Profesor p. z. austriackiego prawa cywilnego w Uniw. Jagiellońskim, b. Docent prawa cywilnego austriackiego w Uniwersytecie Wiedeńskim, Dziekan Wydziału prawniczego w r. 1907/8, Rektor Uniwersytetu w r. 1912/13. — Wybrany dnia 22 maja 1914.

Kraków, ul. Studencka 25.

Franciszek Bujak, Dr. filoz., Prof. p. n. polskiej i powszechnej historii gospodarczej. — Wybrany dnia 29 maja 1917.¹⁾

Kraków, ul. Siemiradzkiego 29.

¹⁾ Franciszek Bujak urodzony w Maszkienicach 16 sierpnia 1875, odbył studia gimnazjalne w Bochni a uniwersyteckie na Wydziale filoz. i prawnym w Krakowie (1894–1900), gdzie uzyskał stopień doktora filozofii 1899. W latach 1899–1901 był asystentem Seminarium historycznego w Uniw. Jagiell., 1901–1902 praktykantem w Bibliotece Jagiellońskiej, 1902–1909 adjunktem Archiwum krajowego w Krakowie. W r. 1905 habilitował się do historii gospodarczej na Wydz. filoz. Uniw. Jagiell., w r. 1909 mianowany profesorem nadzwyczajnym.

Ogłosił drukiem: 1) Franciszek Palacký i jego znaczenie dla odrodzenia Czech, „Ateneum“, Warszawa 1898.

Do historii geografii odnoszą się: 2) Geografia na Uniwersytecie Jagiellońskim do połowy XVI w. Księga pamiątkowa Uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków 1900 i odbitka. — 3) Kalimach i znajomość państwa tureckiego w Polsce około początku XVI w. Rozpr. Ak. Um. Wydz. hist.-filoz. t. 40. Kraków 1900 i odbitka. — 4) Początki kartografii w Polsce. Wiadom. numizm.-archeologiczne. Kraków 1900 i odbitka. — 5) Najstarszy opis ziemi świętej pochodzenia polskiego. Tamże 1900 i odbitka. — 6) Geografia kronikarzy polskich. Tamże 1901 i odbitka. — 7) Długosz jako

Przemysław Dąbkowski, Dr. praw, Profesor p. n. prawa niemieckiego, Docent prywatny prawa polskiego na Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. rządowej Komisji egzaminacyjnej oddziału prawno-historycznego, Konserwator c. k. państwowej Rady archiwalnej w Wiedniu, Członek krajowego Grona konserwatorskiego dla Galicyi wschodniej, Przewodniczący sekcji archiwalnej tegoż Grona, Członek Komisji archiwalnej i muzealnej miasta Lwowa,

geograf. Przewodnik nauk. i liter. Lwów 1901. — 8) Dwa przyczynki do historii Uniwersytetu Jagiell. Rozprawy Ak. Um. Wydz. filol. T. 33. Kraków 1903 i odbitka. — 9) O średniowiecznych mapach żeglarskich. Rozpr. Ak. Um. Wydz. hist.-filoz. T. 46. Kraków 1903 i odbitka.

Badaniom współczesnych stosunków społecznych i gospodarczych są poświęcone:

10) Maszkienice, wieś pow. brzeskiego. Stosunki gospodarcze i społeczne. Rozpr. Ak. Um. Wydz. filoz. t. 41. Kraków 1901 i odbitka. 11) Limanowa, miasteczko powiatowe w Galicyi zachodniej. Stan społeczny i gospodarczy. Studya ekonomiczno-społeczne zeszyt I. Kraków 1902. 12) Żmiąca, wieś pow. limanowskiego. Stosunki gospodarcze i społeczne. Studya ekon.-społeczne zeszyt III. Kraków 1903. — 13) Budżet chłopa. Ekonomista, Warszawa 1903. — 14) Wieś zachodnio-galicyska. Z cyklu odczytów „Wieś polska“. Przegląd prawa i admin., Lwów 1904. — 15) Galicya. Tom I, Lwów 1908; T. II, Lwów 1910 („Wiedza i życie“ serya IV, tom II i VII). — 16) Franciszek Stefczyk. Z powodu 10-letniej rocznicy założenia Patronatu dla Spółek oszcz. i pożycz. przy Wydz. kraj. we Lwowie. Ekonomista, Warszawa 1909. — 17) Ks. Antoni Tyczyński z Albigowej. Z powodu 25-letniej działalności na parafii. Przegląd powszechny. T. 114. Kraków 1911. — 18) O kommasacyi i oświacie rolniczej. Z powodu książki Z. Ludkiewicza. Tygodnik rolniczy Kraków 1911 i odb. 19) Wirtschaftsgeschichte Galiziens w „Wirtschaftliche Zustände Galiziens in der Gegenwart“. Wien—Leipzig 1913. — 20) Maszkienice, wieś pow. brzeskiego, Rozwój od 1900 do 1911. Rozpr. Ak. Um. Wydz. hist.-filoz. T. 58. Kraków 1914 i odbitka. — 21) Myśli o odbudowie. Zadania i potrzeby gospodarcze Nr. 1. Lwów 1916. — 22) Uwagi społeczno-gospodarcze dla włościan. Biblioteka Macierzy polskiej Nr. 93. Lwów 1916. —

Historii gospodarczej poświęcone:

23) Wielka fundacya szpitalna z pierwszej połowy XVII w. Krytyka lekarska, Rok 8. Warszawa 1904. — 24) Studya nad osadnictwem Małopolski. Część I. Rozpr. Ak. Um. Wydz. hist. filoz. T. 47. Kraków 1905 i odbitka. — 25) Historia stosunków gospodarczych. Ekonomista, Warszawa 1906. — 26) Rzut oka na historyę

III*

b, Adjunkt Archiwum krajowego, Przewodniczący Komitetu lwowskiego Polskiego Archiwum wojennego, Sekretarz Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie, Członek rzeczywisty Towarzystwa naukowego w Warszawie, Członek-korespondent Towarzystwa przyjaciół nauk w Wilnie. — Wybrany dnia 29 maja 1917¹⁾.

Lwów, ul. Mickiewicza 14.

stosunków gospodarczych w Polsce. Myśl Polska, Nr. 35—37. Warszawa 1906. — 27) W sprawie kartografii historycznej. Kwartalnik hist. Roczn. XX, Lwów 1906. — 28) Z dziejów wsi polskiej. Studya historyczne wydane ku czci Prof. Winc. Zakrzewskiego. Kraków 1908. — 29) Kilka przyczynków i sprostowań do pracy Dra St. Hupki O rozwoju stosunków włościańskich nad Górną Wielopolką w Galicyi zachodniej. Ekonomista, Warszawa 1913. — 30) Materiały do historii miasta Biecz (1361—1632). Źródła do historii sztuki i cywilizacji w Polsce, T. II, Kraków 1914. — 31) Rozwój gospodarczy Galicyi (1772—1914). Zadania i potrzeby gospodarcze Nr 13. Lwów 1917. — 32) Austriacka polityka handlowa względem Galicyi w latach 1772—1790. Kwartalnik historyczny. Roczn. XXX, Lwów 1907 i odbitka. — 33) Uwagi krytyczne o niektórych zagadnieniach ekonomii. Z powodu książki R. Rybarskiego. Czasopismo prawnicze i ekonomiczne, Roczn. XIII, Kraków 1913. — 34) W obronie nauki ekonomii. Tamże, Roczn. XIV, Kraków 1914.

¹⁾ Dąbkowski Przemysław Roman, dw. im., h. Korczak, urodził się we Lwowie 1877 r., szkoły gimnazjalne i uniwersytet ukończył we Lwowie, stopień doktora praw uzyskał w r. 1900. Rok szkolny 1903/4 spędził na studiach w Berlinie, 1907/8 w Paryżu, uzyskawszy od Akademii Umiejętności w Krakowie stypendya z fundacyi im. Śniadeckich i W. Osławskiego. Habilitował się na Uniwersytecie lwowskim z prawa polskiego 1906 r. W r. 1910 otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w r. 1915 został mianowany profesorem nadzwyczajnym prawa niemieckiego. Od r. 1896 do 1901 był aplikantem, od r. 1901 do końca 1915 adjunktem Archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie. Z polecenia Akademii odbył kilka podróży naukowych celem zbadania bibliotek i archiwów w Warszawie, Wilanowie, Poznaniu, Gnieźnie, Toruniu, Malborgu, Elblągu, Gdańsku i Moskwie (w latach 1898—1899, 1901 i 1902). Od chwili założenia Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie (1901) jest jego sekretarzem. W r. 1912 uzyskał nagrodę Akademii Umiejętności z fundacyi Barczewskiego za swe dwutomowe dzieło p. t. Prawo prywatne polskie.

Ogłosił drukiem następujące prace: 1) Zemsta, okup i pokora na Rusi halickiej w wieku XV i pierwszej połowie wieku XVI. Lwów 1898,

Zygmunt Luba Radziwiński, Członek czynny Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek czynny Towarzystwa „Nestora latopisca“ w Kijowie, Członek koresp. król. Akademii heraldyczno-genealogicznej w Pizie, Członek Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, Członek rzecz. Towarzystwa bada-

str. 55. — 2) Jeszcze o odpowiedzi w prawie polskim. Lwów 1899, str. 15. — 3) Dwie taksy kancelaryjne sądu halickiego z XVII i XVIII wieku. Lwów 1903, str. 10. — 4) O utwierdzeniu umów pod grozą łajania w prawie polskim średniowiecznym. Lwów 1903, str. 75. — 5) Z dziejów mostu warszawskiego. Lwów 1903, str. 26. — 6) Rys urzędzeń pocztowych w dawnej Polsce. Kraków 1903, str. 93. — 7) Rekojemstwo w prawie polskim średniowiecznym. Lwów 1904, str. 254. — 8) Załoga w prawie polskim średniowiecznym. Lwów 1905, str. 49. — 9) Litkup. W dodatku: O przysiędze i klątwie. Studium z prawa polskiego. Lwów 1906, str. 68. — 10) Próba charakterystyki prawa polskiego prywatnego, odczyt wygłoszony w Stacji Naukowej krakowskiej Akademii Umiejętności w Paryżu, d. 12 kwietnia 1908 r. Lwów 1908, str. 32. — 11) Wierna ręka czyli pokład. Studium z prawa polskiego. Lwów 1909, str. 188. — 12) Prawo polskie prywatne. Programy wykładów w c. k. Uniwersytecie im. ces. Franciszka I we Lwowie w latach szkolnych 1906/7 do 1908/9. Lwów 1906—1909, str. 41. — 13) Prawo prywatne polskie. T. I, str. XXII + 602. Lwów 1910; T. II, str. X + 731. Lwów 1911. — 14) Pierwsze dziesięciolecie Towarzystwa dla popierania nauki polskiej (1901—1910). Lwów 1911, str. 51. — 15) Stanowisko cudzoziemców w prawie litewskim w drugiej połowie XV i w XVI wieku (1447—1588). Lwów 1912, str. 85. — 16) Prawo zastawu w zwierciadłach saskim, szwabskim i niemieckim. Studium z historii prawa niemieckiego. Lwów 1913, str. 88. — 17) Prawo łaźiebne. Studium z historii prawa polskiego. Kraków 1913, str. 62. — 18) Tadeusz Czacki jako prawnik. W setną rocznicę zgonu (1813—1913). Lwów 1913, str. 32. — 19) Przewóz wodny. Studium z historii prawa polskiego. Kraków 1914, str. 108. — 20) Nauka prawa w szkołach wydziałowych i podwydziałowych Komisji Edukacyjnej (1773—1794). Lwów 1915, str. 97. — 21) Dobra rodowe i nabyte w prawie litewskim od XIV do XVI wieku. Lwów 1916, str. 117. — 22) Pokłosie z dwudziestu lat pracy naukowej zebrane 1897—1916. Lwów 1917, str. 278. — 23) Z przeszłości ksiąg grodzkich i ziemskich żydaczowskich. Księga pamiątkowa ku czci B. Orzechowicza. T. I. Lwów 1916, str. 234—256. — 24) Z przeszłości ksiąg grodzkich i ziemskich buskich. Kwartalnik historyczny. Lwów 1915, str. 1—16 (wyszedł w r. 1917). — 25) Księgi sądowe halickie za czasów polskich. Przegląd prawa i administracji. Lwów 1917, str. 1—20.

czy i miłośników Wołynia w Żytomierzu, Prezes Towarzystwa heraldycznego we Lwowie. — Wybrany dnia 29 maja 1917.¹⁾

Lwów, ul. 29 Listopada 89, willa „Luba“.

¹⁾ Zygmunt Luba Radziwiński, ur. 2 kwietnia 1843 w Szymkowcach na Wołyniu. Studya uniwersyteckie odbył w Kijowie, a następnie osiadłszy na wsi brał czynny udział w życiu politycznym Wołynia, jako deputat wołyńskiego szlacheckiego Zgromadzenia w Żytomierzu — i umysłowem, ogłaszając liczne artykuły z zakresu historii i archeologii przedhistorycznej w czasopismach. Niektóre z tych artykułów ukazały się pod pseudonimem: Drwęca.

Ogłosił drukiem: 1) Krótki rys monograficzny Ostroga, miasta powiatowego na Wołyniu (Tygodnik ilustr., Warszawa 1861). — 2) Rzecz o dyalektach mowy polskiej Wincentego Pola, rozebrał Drwęca (Przegląd polski, Kraków 1869). — 3) Poszukiwania archeologiczne w powiecie Ostrogi w wrześniu 1876 — razem z Z. Glogerem. (Zbiór wiad. do antrop. kraj., tom I). — 4) O herbie „Krzywasay“ pospolicie Drużyna i Szreniawa zwanym (Dwutygodnik nauk., Kraków). — 5) Wiadomość o nowych wykopaliskach w pow. Ostrogi (Zbiór wiad. do antr. kraj., tom II). — 6) Dalsze poszukiwania archeologiczne w pow. Ostrogi na Wołyniu w r. 1878 (Tamże, tom III). — 7) Z nowych poszukiwań archeologicznych w Radziminie na Wołyniu (Tamże, tom VI). — 8) Zdanie sprawy o pracy p. Józefa Wolffa „Kniaziowie Kobryńscy“ (Rozpr. Wydz. hist.-filoz. Ak. Um., tom XVII). — 9) Jeszcze słowo o herbie „Krzywasay“ (Tamże, tom XVII). — 10) Materiały do historii oblężenia i obrony Lwowa w 1672 r. (Kraków 1884). — 11) Listy Jana Sobieskiego do Aleksandra Polanowskiego i niektóre szczegóły z życia jego, zebrane w dwóchsetletnią rocznicę odsieczy Wiedeńskiej (Kraków 1884). — 12) Słowo o namiestnikach rusko-litewskich i marszałkach Wołyńskiej Ziemi (Kraków 1885). — 13) W r. 1887/8 wydaje tom I i II „Archiwum Książąt Lubartowiczów Sanguszków w Sławucie“, zawierające dokumenty ruskie do r. 1586, a w 1910 wydaje tom VI i VII tegoż wydawnictwa, stanowiące osobną całość i zawierające „Dyplomatarysz gałęzi Niesuchojeżskiej do tomów I i II monografii XX. Sanguszków.“ — 14) O tożsamości tytułów „kniaź i książę“ w dawnej Rzeczypospolitej (Miesięcznik heraldyczny, Lwów 1907). — 15) Jeszcze o kniazii i księciu (Tamże, 1911). — 16) Laudum pierwszego i zarazem ostatniego sejmika Województwa Włodzimierskiego 1794 r. (Kwartalnik histor., Lwów 1916).

Ponadto ogłosił liczne recenzje, artykuły i nekrologi w języku polskim i rosyjskim w czasopismach naukowych i dziennikach.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor historii nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiell. — Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ul. Podzamcze 22.

Samuel Dickstein, Profesor matematyki w Uniwersytecie warszawskim, Redaktor „Prac matematycz.-fizycznych“ i „Wiadomości matematycznych“, Współwydawca „Biblioteki matemat.-fizycz.“ i publikacji „Fontes et commentationes“, Członek-założyciel i b. Wiceprezes Tow. Naukowego Warszawskiego, Przewodniczący Komisji stałej do badań astronom., geolog., geofiz. i meteorolog. przy Wydziale mat.-przyr. tegoż Towarzystwa, b. Przewodniczący Rady Kursów nauk. w Warszawie, Członek honorowy i b. Prezes Koła matem.-fizycz. w Warszawie, Członek-założyciel i b. Prezes Komitetu Towarzystwa Biblioteki publicznej w Warszawie, Członek zagraniczny król.-czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze, Członek korespondent król. Towarzystwa Umiejętności w Liège, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Niemieckiego Zjednoczenia matematyków, Petersburskiego Tow. matematycznego, Towarzystwa matematycznego francuskiego, Towarzystwa „Circolo matematico di Palermo“, Stowarzyszenia „International Association for promoting the study of quaternions etc.“, Towarzystwa włoskiego postępu nauk, Instytutu międzynarodowego bibliograficznego w Brukselli, Instytutu „Comité permanent des Congrès internationaux d'Actuaires“ itd. — Wybrany dnia 9 maja 1893.

Warszawa, ul. Marszałkowska 117.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii, Docent mikrobiologii i uprawy roślin przy Uniw. Jagiell. — Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ul. Krowoderska 46.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Dyrektor Szkoły Przemysłowej w Krakowie. — Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, Aleja Mickiewicza 7.

Hugo Zapalowicz, Dr. praw, em. c. i k. Major audytor. — Wybrany dnia 4 maja 1894.

Lwów, ul. Grunwaldzka 11.

Julian Sochocki, Dr. matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwersytecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca Stanu. — Wybrany dnia 4 maja 1894. Petersburg, Uniwersytet.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, c. k. Radca Dworu, Profesor przy „Hochschule für Bodenkultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell., Komandor ord. Franciszka Józefa „mérite agricole“, Właściciel złotego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, Członek Tow. naukowego „Leopoldina“ w Halli, Członek czynny król. szwedzkiej Akademii rolniczej w Upsali, b. Członek Komitetu Tow. rolniczego krakowskiego. — Wybrany dnia 2 maja 1895. Wiedeń XIX, Eichendorffgasse 7.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i paleontologii, c. k. Radca Dworu, Dyrektor gabinetu geologicznego, Rektor Uniw. Jagiell. w r. 1911/12 i w r. 1916/17, Komandor król. ord. Korony Rumunii, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent c. k. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze, Członek Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie i c. k. Towarzystwa geograficznego w Wiedniu, Członek honorowy Polskiego Towarzystwa balneologicznego. — Wybrany dnia 2 maja 1895. Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 4.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechnicznej we Lwowie. — Wybrany dnia 14 maja 1897. Lwów, Politechnika.

Józef Książ Puzyna, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich we Lwowie. — Wybrany dnia 17 maja 1900. Lwów, ul. Romanowicza 18.

Henryk Hoyer, Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii porównawczej Uniwersytetu Jagiellońskiego. — Wybrany dnia 12 maja 1902.
Kraków-Lobzów, ul. Łęczycka 4.

Józef Morozewicz, Magister mineralogii i geognozyi, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prof. p. z. mineralogii w Uniw. Jagiell., Członek Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich, rzecz. Członek ces. rosyjsk. Towarzystwa mineralogicznego w Petersburgu, Tow. mineralog. w Wiedniu, i Tow. przyrodników polskich im. Kopernika we Lwowie. — Wybrany dnia 12 maja 1902.
Kraków, ul. Grodzka 26.

Michał Siedlecki, Dr. filozofii, Profesor p. z. zoologii Uniw. Jag., Członek korespondent „Société de Biologie“ w Paryżu. — Wybrany dnia 11 maja 1903.
Kraków, ul. Krowoderska 57.

Stanisław Zaremba, Dr. nauk matematycznych, Profesor p. z. matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. Profesor matematyki w Nîmes i Cahors, Członek korespondent król. Czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze i Tow. matematycznego Charkowskiego, Członek Towarzystw matematycznych Palermitańskiego i Francuskiego oraz Franc. Towarzystwa fizycznego. — Wybrany dnia 11 maja 1903.
Prądnik Czerwony pod Krakowem.

Julian Talko-Hryncewicz, Profesor p. z. antropologii Uniw. Jag., Kaw. ros. orderów: św. Anny III kl. i św. Stanisława II kl., Radca kolejalny, b. lekarz pow. Troickosawskiego obwodu Zabajkalskiego, b. Zarządzający Troickosawsko-Kiachtyńskim oddziałem rosyjsk. geograficznego Towarzystwa w Troickosawsku i Członek honorowy tegoż, Posiadacz wielkiego złotego medalu od ces. ros. geograficznego Towarzystwa w Petersburgu i premium Wiel. ks. Sergiusza Aleksandrowicza, złotego medalu i premium Razewietowa od ces. Towarzystwa miłośników przyrody, antropologii i etnografii w Moskwie i czynny Członek tegoż, Członek korespondent Towarzystw antropologicznych przy wojskowo-lekarskiej Akademii w Petersburgu i przy petersburskim Uniwersyte-

cie, rosyjskiego Komitetu dla badań Azji środkowej i wschodniej, polskiego Związku przyrodników i lekarzy w Petersburgu, Towarzystwa Przyjaciół nauk w Wilnie, Narodopisné společnosti Českoslovanské w Pradze i Towarzystw lekarskich: w Wilnie, Kraśnojarsku, Irkucku i Czycie. — Wybrany dnia 11 maja 1903.
Kraków.

Stanisław Bądziński, Dr. med. i filozofii, Profesor p. z. chemii lekarskiej Uniwersytetu lwowskiego, Dziekan Wydziału lekarskiego w r. 1907/8. — Wybrany dnia 11 maja 1909.
Lwów, ul. 29 Listopada 67.

Emil Godlewski (młodszy), Dr. medycyny, Profesor p. z. embriologii i biologii ogólnej Uniwersytetu Jagiellońskiego. — Wybrany dnia 22 maja 1912.
Kraków, ul. Zygmunta Krasińskiego 19.

Józef Kowalski, Dr. filozofii, Profesor p. z. fizyki Uniwersytetu we Fryburgu Szwajcarskim, Profesor fizyki w Uniw. i Politechnice w Warszawie, Prorektor tegoż Uniwersytetu, Członek Senatu Towarzystwa Helweckiego nauk przyrodniczych, Członek honorowy Towarzystwa wodejskiego nauk przyrodniczych, b. Prezes szwajcarskiego Towarzystwa fizycznego, Członek czynny „Société scientifique“ w Brukselli, Członek francuskiego Towarzystwa fizycznego, Członek niemieckiego Towarzystwa fizycznego, Członek niemieckiego Towarzystwa Bunsena, Członek Komisji naukowej niemieckiego Towarzystwa Roentgena etc. — Wybrany dnia 22 maja 1912.
Fryburg Szwajcarski, willa „La Pensée“.
Warszawa, Politechnika.

Adolf Beck, Dr. medycyny, Profesor p. z. fizjologii w Uniwersytecie Lwowskim, Rektor magnif. tegoż Uniwersytetu w r. 1912/13, b. Docent Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, b. Prezes lwowskiego Tow. lekarskiego, Członek honorowy Tow. lekarskiego w Wilnie. — Wybrany dnia 2 maja 1913.
Lwów, ul. Adama Asnyka 1.

Stanisław Józef Thugutt, Dr. chemii, Członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Kierownik pracowni mineralogicznej przy temże Towarzystwie, wykładający mineralogię i kierownik Zakła-

du mineralogicznego w Uniwersytecie warszawskim, Członek pol. Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek Towarzystwa popierania nauk rolniczych w Krakowie, Członek niem. Towarzystwa mineralogicznego i niem. Tow. chemicznego w Berlinie. — Wybrany dnia 2 maja 1913.

Warszawa, ul. Śniadeckich 13.

Józef Eismond, Prof. zoologii na wyższych kursach uniwersyteckich dla kobiet w Warszawie. — Wybrany dnia 22 maja 1914¹⁾.

Warszawa.

Eugeniusz Romer, Dr. filozofii, Profesor p. z. geografii Uniwersytetu we Lwowie, b. Prezes polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek korespondent Pols. Tow. krajoznawczego w Warszawie, Członek Tow. naukowego warszawskiego. — Wybrany dnia 9 czerwca 1916.

Lwów, ul. Długosza 25.

Rudolf Zuber, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii na Uniwersytecie we Lwowie, Korespondent c. k. państwowego Zakładu geologicznego w Wiedniu, b. Prezes pol. Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek Towarzystw geologicznych w Paryżu, Berlinie, Wiedniu i Budapeszcie. — Wybrany dnia 9 czerwca 1916.

Lwów, ul. Długosza 31.

Wacław Sierpiński, Dr. filoz., Prof. p. n. matematyki na Uniwersytecie we Lwowie, Członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. — Wybrany dnia 29 maja 1917¹⁾.

Lwów.

Mieczysław Kowalewski, Dr. fil., Profesor zoologii w Akademii rolniczej w Dublanach, Docent zoologii c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie. — Wybrany dnia 29 maja 1917 r.²⁾

Dublany, Akademia rolnicza.

¹⁾ Daty bio- i bibliograficzne podane będą w Roczniku 1917/18.

²⁾ Mieczysław Kowalewski urodził się w r. 1857 w Żukowie na Wołyniu. Gimnazyum ukończył w Żytomierzu w r. 1878, a Uniwersytet w Warszawie w r. 1883 ze stopniem kandydata nauk przyrodniczych. Lata 1884/5—1885/6 spędził w pracowni ś. p. prof.

Dra Emila Selenki w Erlangen, gdzie też uzyskał w r. 1886 stopień doktora filozofii. W tymże roku objął posadę asystenta i zarazem docenta zoologii w obecnej Akademii rolniczej w Dublinach, gdzie dotąd pozostaje, od r. 1898 w charakterze adjunkta, a od r. 1903 w charakterze profesora. Od r. 1907 jest też docentem zoologii c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie. W r. 1887 spędził 2 miesiące na Stacyi zoologicznej w Tryjeście i zwiedził zakłady zoologiczne uniwersyteckie w Wiedniu i Gracu, a w r. 1897 także zakłady w Florencyi, Rzymie, Pizie, Genui, Turynie, Bazylei, Zurychu i Monachium, oraz Stację zoologiczną w Neapolu.

Ogłosił drukiem: 1) Przyczynek do historii naturalnej Oxytrichów. Pamiętnik fizyogr., t. II. Warszawa. — 2) Ueber Furchung und Keimblätteranlage der Teleostier. Sitzber. phys.-med. Soz. Erlangen 1885. — 3) Ueber die ersten Entwicklungsprozesse der Knochenfische. Zeitschr. f. wiss. Zool., Bd. XLIII. Leipzig. — 4) Die Gastrulation und die sogen. Allantois bei den Teleostiern. Sitzber. phys.-med. Soz. Erlangen 1886. — 5) Materiały do fauny helmintologicznej pasorzytniczej polskiej. Cz. I. Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Um., t. XXXI. Kraków. — 6) To samo: Cz. II, tamże. — 7) To samo: Cz. III, tamże, t. XXXVI. — 8) To samo: Cz. IV, tamże, t. XXXVIII. — 9) To samo: Cz. V, tamże, t. XLII, dz. II. — 10) O przedstawicielach rodzaju *Echinostomum* Rud. (1809) u kaczki i kury. „Kosmos“, Lwów — 11) Nuovi fatti concernenti la *Bilharzia polonica* M. Kow. (z P. Sonsino). Process. verb. Soc. Tosc. Sc. Nat. Pisa. — 12) Ueber *Opisthorchis Pianae* Galli-Valerio. Centrbl. Bakt. Paras., I Abth., Bd. XXIII. Jena. — 13) Sur la tête du *Taenia malleus* Goeze (1787). Arch. de Parasit., V. I, Paris 1898. — 14) Mitteilungen über eine *Idiogenos-Species*. Zool. Anz., Bd. XXIX. Leipzig. — 15) Studya helmintologiczne. Cz. I. Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um., t. XXIX. Kraków. — 16) To samo: Cz. II: Przyczynek do histologicznej budowy skóry niektórych przywr. Tamże. 17) To samo: Cz. III: *Bilharzia polonica*, sp. nov. Tamże, t. XXI. — 18) To samo: Cz. IV: *Bilharzia polonica*, sp. nov. Sprostowania i uzupełnienia. Tamże, t. XXX. — 19) To samo: Cz. V: Przyczynek do bliższej znajomości kilku przywr. Tamże, t. XXXV. — 20) To samo: Cz. VI: O czterech gatunkach rodzaju *Trichosoma* Rud. Tamże, t. XXXVIII. — 21) To samo: Cz. VII. Tamże, t. XLIII, Ser. B. — 22) To samo: Cz. VIII: O nowym tasiemcu: *Patria biremis*, gen. nov., sp. nov. Tamże, t. XLIV, Ser. B. — 23) To samo: Cz. IX: O dwóch gatunkach tasiemców rodzaju *Hymenolepis* Weinl. Tamże, t. XLV, Ser. B. — 24) To samo: Cz. X: Przyczynek do bliższej znajomości dwóch ptasich tasiemców. Tamże, t. XLVII, Ser. B. — 25) Materiały do fauny polskich Skąposzczetów wodnych (*Oligochaeta aquatica*). Cz. I. Sprawozd. Kom. fizyogr. Akad. Um. Kraków, t. XLV. — 26) To samo: Cz. II. Tamże, t. XLVIII. — 27) Rodzaj *Aulodrilus* Bretscher 1899 i jego przedstawiciele. Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. Kraków, t. LIV,

cz. 2, Ser. B. — 28) *Marionina tatrensis* M. Kowalewski (1914) 1916. Tamże, t. LVI, Ser. B. — 29) Przyczynek do lepszej znajomości skąposzczeta: *Amphichaeta leydigi* (Tauber 1879) M. Kowalewski 1910. Tamże. — 30) Kilka uwag o organach rozrodczych rodzaju *Chaetogaster* v. Baer 1827. Tamże.

Streszczenia prac polskich, drukowanych w Sprawozd. Kom. fizyogr. i Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. w Krakowie, w językach: niemieckim, francuskim, angielskim i łacińskim znajdują się w odpowiednich rocznikach *Bullet. de l'Acad. de Sc. de Cracovie*.

ZMARLI.

Antoni Wierzejski, Dr. filozofii, Radca Dworu, em. Profesor p. z. zoologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, — Członek czynny krajowy Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1907 (Korespondent od r. 1892) — zmarł w Krakowie dnia 9 sierpnia 1916 r.

August Leskien, Dr. filozofii, Profesor zwyczaj. filologii słowiańskiej Uniwersytetu w Lipsku, — Członek czynny zagraniczny Wydziału filologicznego od r. 1912 — zmarł we wrześniu 1916 r.

Henryk Sienkiewicz, Dr. filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, — Członek czynny zagraniczny Wydziału filologicznego od r. 1893 — zmarł w Vevey dnia 15 listopada 1916 r.

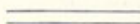
Stanisław Krzyżanowski, Dr. praw i filozofii, Radca Dworu, Profesor p. z. historii polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, — Członek czynny krajowy Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1911 (Korespondent od r. 1902) — zmarł w Krakowie dnia 15 stycznia 1917 r.

Władysław Biegański, Dr. medycyny, wybrany Członkiem korespondentem Wydziału historyczno-filozoficznego dnia 22 maja 1914, niezatwierdzony z powodu śmierci Arcyksięcia Protektora oraz wybuchu wojny, zmarł w Częstochowie dnia 31 stycznia 1917 r.

Józef Nusbaum-Hilarowicz, Dr. filozofii i Magister zoologii i anatomii porównawczej, Profesor p. z. zoologii i anatomii porównawczej Uniwersytetu lwowskiego, — Członek korespondent Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1904 — zmarł we Lwowie dnia 13 marca 1917 r.

Maryan Raciborski, Dr. filozofii, Profesor p. z. botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, — Członek czynny krajowy Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1914 (Korespondent od r. 1900) — zmarł w Zakopanem dnia 24 marca 1917 r.

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Dr. prawa honoris causa Uniwersytetu lwowskiego, Radca Dworu, em. i honor. Profesor p. z. prawa rzymskiego w Uniwersytecie Jagiell., — Wiceprezes Akademii Umiejętności i Dyrektor oraz Członek czynny krajowy jej Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1873 — zmarł w Krakowie dnia 1 kwietnia 1917 r.

WYKAZ STAŁYCH KOMISYI AKADEMICKICH.

A) Na Wydziale filologicznym.

I. Komisya do badania historii sztuki w Polsce.

Przewodniczący:

Stanisław Tomkowicz ¹⁾.

Sekretarz:

W. Stanisław Turczyński.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Kazimierz Broniewski (Warszawa)
Jan Bożo Antoniewicz (Lwów)	Jan Bukowski
Oswald Balzer (Lwów)	Stanisław Cercha
Władysław Bartynowski	Adam Chmiel
Zygmunt Batowski (Lwów)	Wilhelm Creizenach (Drezno)
Klemens Bąkowski	Ks. Stanisław Chodyński (Włocławek)
Ignacy Bett (Charlottenburg)	Aleksander Czołowski (Lwów)
Piotr Bieńkowski	Ludwik Cwikliński (Wiedeń)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)	Włodzimierz Demetrykiewicz
Ludwik Birkenmajer	
Ferdynand Bostel (Lwów)	

¹⁾ Niewymienienie miejsca oznacza Kraków.

Marceli Dobrowolski (Warszawa)	Nikodem Pajzderski (Poznań)
Józef Dziekoński (Warszawa)	Fryderyk Papée
Herman Ehrenberg (Monastyr)	Leon hr. Piniński (Lwów)
Władysław Ekielski	Władysław Podlacha (Lwów)
Ks. Jan Fijałek	Jan Ptaśnik
Łudwik Finkel (Lwów)	Łudwik Puszet
Łudwik Fournier (Lyon)	Edward hr. Raczyński
Maryan Gumowski	Witold Rubeżyński
Zygmunt Hendel	Kazimierz Skórewicz (Warszawa)
Aleksander Janowski (Warszawa)	Józef Smoliński (Warszawa)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)	Stanisław Smolka
Jerzy Kieszkowski (Wiedeń)	Tadeusz Stryjeński
Stefan Komornicki	Tadeusz Szydłowski
Feliks Kopera	Adolf Szyszko-Bohusz
Józef Korzeniowski	Stanisław Tomkowicz
Leonard Lepszy	W. Stanisław Turczyński
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)	Bolesław Ulanowski
Henryk Mańkowski (Winogóra)	Jerzy Warchałowski
Józef Muczkowski	Michał Witanowski (Piotrków)
Jerzy hr. Mycielski	Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Sławomir Odrzywolski	Stefan Zaborowski
Julian Pagaczewski	Władysław Zahorski (Wilno)
	Jan Zubrzycki (Lwów)

Członkowie lwowscy Komisji historii sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Jana Bołoz Antoniewicza.

II. Komisja językowa.

Przewodniczący:

Jan Rozwadowski.

Zastępca przewodniczącego:

Jan Łoś.

Sekretarz:

Kazimierz Nitsch.

Członkowie:

Karol Appel (Warszawa)	Józef Mikkola (Helsingfors)
Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)	Kazimierz Morawski
Tytus Benni (Warszawa)	Ernest Muka (Freiberg w Sa- ksonii)
Eryk Berneker (Monachium)	Kazimierz Nitsch (Lwów)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)	Zygmunt Paulisz
Aleksander Brückner (Berlin)	Holger Pedersen (Kopenhaga)
Stanisław Ciszewski (Warszawa)	Wiktor Porzeziński (Moskwa)
Jan Czubek	Stanisław Ptaszycki (Peters- burg)
Ludwik Ćwikliński (Wiedeń)	Józef Rostafiński
Stanisław Dobrzycki (Fryburg szwajcarski)	Jan Rozwadowski
Bolesław Erzepki (Poznań)	Mikołaj Rudnicki
Andrzej Gawroński	Stanisław Słoński (Warszawa)
Piotr Jaworek	Ignacy Stein (Biała)
Adam Kleczkowski	Aleksy Szachmatow (Petersburg)
Edward Klich (Cieszyn)	Stanisław Szober (Warszawa)
Ks. Romuald Koppens (Bąkowice pod Chyrowem)	Antoni Śmieszek
Adam Antoni Kryński (Lwów)	Tore Torbiörnsson (Upsala)
Stefan Kulbakin (Charków)	Józef Tretiak
Jan Leciejewski (Lwów)	Bolesław Ulanowski
Tadeusz Lehr	Henryk Ułaszyn (Lipsk)
Jan Łoś	Jan Werchratskyj (Lwów)
Antoni Meillet (Paryż)	Stanisław Wędkiewicz
	Roman Zawiliński

III. Komisya do badań

w zakresie literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:

Józef Tretiak.

Sekretarz:

Józef Korzeniowski.

Członkowie:

Ludwik Bernacki (Lwów)	Stanisław Kościałkowski (Wilno)
Józef Bieliński (Warszawa)	Stanisław Kossowski (Lwów)
Ludwik Birkenmajer	Stanisław Kot
Bolesław Biskupski	X. Gerard Kowalski O. Cist. (Mogiła)
Michał Bobrzyński	Aleksander Kraushar (Warszawa)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)	Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Zygmunt Celichowski (Kórnik)	Adam Antoni Kryński (Lwów)
Bronisław Chlebowski (Warszawa)	Leon Kulczyński
Adam Chmiel	Antoni Kurpiel (Lwów)
Ks. Władysław Chotkowski	Jan Lachs
Ignacy Chrzanowski	Jan Leniek (Tarnów)
Wilhelm Creizenach (Drezno)	Leonard Lepszy
Isak Collijn (Upsala)	Jan Łoś
Bronisław Czarnik (Lwów)	Franciszek Majchrowicz (Lwów)
Jan Czubek	Maurycy Mann
Antoni Danysz	Mikołaj Mazanowski
Samuel Dickstein (Warszawa)	Kazimierz Morawski
Stanisław Dobrzycki (Fryburg)	Henryk Mościcki (Warszawa)
Maryan Dubiecki	Jerzy hr. Mycielski
Bolesław Erzepki (Poznań)	Kazimierz Nitsch (Lwów)
Stanisław Estreicher	Karol Petelenz (Lwów)
Ks. Jan Fijałek	Franciszek Pułaski (Warszawa)
Ludomił German (Lwów)	Jan Ptaśnik
Tadeusz Grabowski	Stanisław Ptaszycki (Petersburg)
Tad. Stan. Grabowski	Maryan Reiter (Lwów)
Bronisław Gubrynowicz (Lwów)	Michał Rolle (Lwów)
Wiktor Hahn (Lwów)	Józef Rostafiński
Ferdynand Hoesick	Witold Rubczyński
Ludwik Janowski	Stanisław Siedlecki
Alfred Jensen (Stockholm)	Stanisław Smolka
Józef Kallenbach (Lwów)	August Sokołowski
Antoni Karbowski	Maryan Szykowski
Feliks Koneczny	Stanisław hr. Tarnowski
Feliks Kopera	Stanisław Tomkowicz
Józef Korzeniowski	

Józef Tretiak
Stanisław Turowski
Józef Ujejski
Bolesław Ulanowski
Zygmunt Wasilewski (Lwów)
Stanisław Windakiewicz

Konstanty Wojciechowski
(Lwów)
Wincenty Zakrzewski
Roman Zawiliński
Maryan Zdziechowski
Michał Żmigrodzki (Sucha)

IV. Komisya filologiczna.

Przewodniczący:

Kazimierz Morawski.

Zastępcy Przewodniczącego:

Franciszek Majchrowicz. Leon Sternbach.

Sekretarz:

Gustaw Przychocki.

Członkowie:

Adolf Bednarowski (Lwów)
Stanisław Bednarski
Piotr Bienkowski
Michał Bogucki
Edmund Bulanda (Lwów)
Bogusław Butrymowicz
Franciszek Chowaniec
Wilhelm Creizenach (Drezno)
Ludwik Ćwikliński (Wiedeń)
Dymitr Czechowski
Bronisław Daniec
Antoni Danysz
Zacharyasz Dembitzer (Stani-
sławów)
Jan Demiańczuk (Stanisławów)
Edward Fiderer (Lwów)
Bonawentura Graczyński
(Lwów)
Wiktor Hahn (Lwów)

Seweryn Hammer
Michał Jezienicki (Stanisławów)
Jan Kopacz (Lwów)
Stanisław Kot
Wojciech Krajewski (Chrzanów)
Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Tadeusz Lewicki (Lwów)
Piotr Liszkowicz
Franciszek Majchrowicz (Lwów)
Kazimierz Morawski
Franciszek Nagórzański (Lwów)
Jan Pelczar
Ludwik Piotrowicz
Gustaw Przychocki
Joachim Reinhold
Jan Rozwadowski
Stanisław Rzepiński (Lwów)
Mikołaj Sabat (Stanisławów)
Jan Sajdak

IV*

Tadeusz Sinko
Wincenty Śmiałek (Lwów)
Karol Stach
Leon Sternbach
Stanisław Stroński

Franciszek Terlikowski (Lwów)
Stanisław Wędkiewicz
Józef Winkowski
Stanisław Witkowski (Lwów)

W skład Komisji wchodzi Komitet do wydawnictwa Greckich
OO. Kościoła IV wieku:

Przewodniczący:

Leon Sternbach.

Zastępca Przewodniczącego:

Tadeusz Sinko.

Sekretarz:

Jan Sajdak.

B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna.

Przewodniczący i Dyrektor zbiorów i wydawnictw:

Wincenty Zakrzewski.

Zastępca Przewodniczącego:

Ks. Jan Fijałek.

Sekretarz:

Władysław Konopczyński

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Ignacy Tadeusz Baranowski
(Warszawa)
Eugeniusz Barwiński (Lwów)
Michał Bobrzyński
Ludwik Boratyński

Ferdynand Bostel (Lwów)
W. A. Bruchnalski (Lwów)
Franciszek Bujak
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Adam Chmiel
Ks. Władysław Chotkowski
Michał Chyliński

Ludwik Ćwikliński (Wiedeń)	Leonard Lepszy
Bronisław Czarnik (Lwów)	Maryan Łodyński
Aleksander Czołowski (Lwów)	Maurycy Maciszewski (Tarnopol)
Bronisław Dembiński (Lwów)	Emil Teofil Modelski (Lwów)
Edmund Długopolski	Kazimierz Morawski
Franciszek Duda	Jerzy hr. Mycielski
Oskar Halecki	Fryderyk Papée
Hubert Ermisch (Drezno)	Alfons Parczewski (Warszawa)
Stanisław Estreicher	Bronisław Pawłowski (Lwów)
Ks. Jan Fijałek	Maksymilian Perlbach (Berlin)
Ludwik Finkel (Lwów)	Antoni Prochaska (Lwów)
Ks. Michał Godlewski (Petersburg)	Jan Ptaśnik
Ks. Tadeusz Gromnicki	Stanisław Ptaszycki (Petersburg)
Ludwik Grossé (Warszawa)	Kazimierz Pułaski (Warszawa)
Alfred Halban (Lwów)	Zygmunt Radziwiński (Lwów)
Marceli Handelsman (Warszawa)	Henryk Radziszewski (Warszawa)
Waleryan Heck (Trembowla)	Aleksander Semkowicz (Lwów)
Kazimierz Kaczmarczyk	Władysław Semkowicz
Witold Kamieniecki (Warszawa)	Adam Skalkowski (Lwów)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)	Stanisław Smolka
Stanisław Kętrzyński (Warszawa)	Wacław Sobieski
Emil Kipa (Lwów)	August Sokołowski
Abdon Kłodziński	Adam Szelaǳowski (Lwów)
Ludwik Kolankowski	Stanisław hr. Tarnowski
Feliks Koneczny	Wacław Tokarz
Władysław Konopczyński	Józef Tretiak
Józef Korzeniowski	Bolesław Ulanowski
Aleksander Kraushar (Warszawa)	Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Ludwik Kubala (Lwów)	Stanisław Windakiewicz
Edward Kunze	Wiktor Wittyg (Warszawa)
Stanisław Kutrzeba	Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Jan Leniek (Tarnów)	Stanisław Zachorowski
	Stanisław Zakrzewski (Lwów)
	Wincenty Zakrzewski

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący:

Bolesław Ulanowski.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Kutrzeba.

Sekretarz:

Stanisław Zachorowski.

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Edward Krzymuski
Oswald Balzer (Lwów)	Adam Krzyżanowski
Michał Bobrzyński	Kazimierz Kumaniecki
Tadeusz Bresiewicz (Wiedeń)	Stanisław Kutrzeba
Józef Brzeziński	Kazimierz Laskowski (Lwów)
Stanisław Bukowiecki (Warszawa)	Juliusz Leo
Józef Buzek (Lwów)	Zygmunt Lisowski
Marceli Chlamtacz (Lwów)	Julian Makarewicz (Lwów)
Edward Dubanowicz (Lwów)	Kazimierz Marowski
Tadeusz Dziurzyński	Antoni Peretiatkowicz
Stanisław Estreicher	Michał Rostworowski
Franc. Ksawery Fierich	Jan Rutkowski (Lwów)
Ks. Jan Fijałek	Roman Rybarski
Antoni Górski	Józef Siemieński (Warszawa)
Alfred Halban (Lwów)	Adolf Suligowski (Warszawa)
Marceli Handelsman (Warszawa)	Rafał Taubenschlag
Leopold Jaworski	Bolesław Ulanowski
Henryk Konic (Warszawa)	Stanisław Wróblewski
Antoni Kostanecki	Władysław Wróblewski
	Stanisław Zachorowski
	Fryderyk Zoll

III. Komisya historii filozofii polskiej.

Przewodniczący:

Ignacy Chrzanowski.

Zastępca Przewodniczącego.

Kazimierz Twardowski.

Sekretarz:

Witold Rubczyński.

Zastępca Sekretarza:

Adam Żółtowski.

Członkowie:

Szymon Askenazy (Lwów)
Józef Bieliński (Warszawa)
Ludwik Birkenmajer
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Ignacy Chrzanowski
August hr. Cieszkowski (Poznań)
Zofia Daszyńska-Golińska
Michał Dziewicki
Samuel Dickstein (Warszawa)
Ks. Jan Fijałek
Tadeusz Garbowski
Wojciech Gielecki
Tadeusz Grabowski
Ignacy Halpern (Warszawa)
Stefan Harassek
Władysław Horodyski
Ludwik Janowski
Józef Kallenbach (Lwów)
Józef Korzeniowski
Jan Łoś

Jan Łukasiewicz (Warszawa)
Ks. Konstanty Michalski
Kazimierz Morawski
Antoni Peretiatkowicz
Ks. Idzi Radziszewski (Włocławek)
Jan Michał Rozwadowski
Tadeusz Sinko
Władysław Smoleński (Warszawa)
Michał Sobeski
Józef Ujejski
Mściśław Wartenberg (Lwów)
Wiktor Wąsik (Warszawa)
Władysław Weryho (Warszawa)
Stanisław Windakiewicz
Władysław Witwicki (Lwów)
Ks. Adam Woroniecki O. Dom.
Adam Wrzosek

C) Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

I. Komisya fizyograficzna.

Przewodniczący:

† Maryan Smoluchowski.

Sekretarz:

Władysław Kulczyński.

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)	Emil Godlewski
Klaudyzus Angerman (Boguchwała)	Emil Godlewski młodszy
Ernest Bandrowski	Walery Goetel
Franciszek Bartonec (Haj)	Stanisław Goliński
Jan Bayger (Lwów)	Władysław Gorczyński (Warszawa)
Ludwik Birkenmajer	Jan Grochmalicki (Lwów)
Jan Blauth (Lwów)	Józef Grzybowski
Józef Maryan Bocheński	Leon Guńkiewicz (Wadowice)
Zygmunt Bośniacki (San Giuliano pod Pisą)	Roman Gutwiński
Julian br. Brunicki (Podhorce)	Franciszek Hann (Bochnia)
Józef Brzeziński (Prądnik Czerwony)	Julian Hawrysiwicz (Ożydów, Galicya)
Odo Bujwid	Ludwik Hildt (Warszawa)
Franciszek Chłapowski (Poznań)	Jan Hirschler (Lwów)
Andrzej Chramiec (Zakopane)	Jan Holobek (Wiedeń)
Napoleon Cybulski	Henryk Hoyer
Bronisław Antoni Dębski (Wólka Przybojewska, p. Zakroczym)	Bolesław Hryniewiecki (Odessa)
Franciszek Drobniak	Leopold Jacobi (Pilzno)
Emil Dunikowski (Lwów)	Edward Janczewski
Henryk Dziedzicki (Warszawa)	Jan Jarosz
Władysław Dziewulski	Ferdynand Jastrzębski
Józef Dziędzielewicz (Lwów)	Stefan Jentys
Tadeusz Garbowski	Andrzej Kędzior (Lwów)
	Eugeniusz Kiernik
	Waleryan Klecki
	Stanisław Klemensiewicz (Lwów)

Stanisław Kontkiewicz (Warszawa)	Julian Niedźwiedzki (Lwów)
Stefan Kopeć	Jan Nowak (Lwów)
Andrzej Kornella (Lwów)	Leon Nowakowski
Piotr Koroniewicz (Warszawa)	Aleksander Nowicki
Ignacy Kosiński (Warszawa)	Stanisław Olszewski (Lwów)
Mieczysław Kowalewski (Dublany)	Józef Orłowski (Łuczyńczyk, p. Niemierze)
Hugo Kowarzyk (Jaworzno)	Józef Paczoski (Cherson)
Stefan Kreutz	Władysław Pawlica
Seweryn Krzemieniewski (Dublany)	Feliks Piestrak (Wieliczka)
Władysław Kulczyński	Adam Piwowar (Ząbkowice)
Czesław Kuźniar	Wilhelm Pokorny (Lwów)
Wiktor Kuźniar	Władysław Poliński (Warszawa)
Stanisław Lencewicz (Warszawa)	Józef Mikułowski-Pomorski (Warszawa)
Jan Lewiński (Warszawa)	Wiktor Poźniak (Lwów)
Flora Lilienfeldówna (Lwów)	Konstanty Proszynski (Ustroń, pow. słucki)
Mieczysław Limanowski (Warszawa)	Wojciech Rogala (Lwów)
Michał Lempicki (Warszawa)	Kazimierz Rogóyski (Mydlniki)
Jarosław Łomnicki (Lwów)	Eugeniusz Romer (Lwów)
Czesław Łopuski (Warszawa)	Józef Rostański
Walery Łoziński	Kazimierz Rouppert
Stanisław Małkowski (Warszawa)	Zygmunt Rozen
Aleksander Matuszewski (Słupca p. Kaliszem)	Jan Rychlicki (Lwów)
Romuald Merecki (Warszawa)	Bronisław Rydzewski (Warszawa)
Władysław Mierzejewski (Warszawa)	Józef Ryzner
Stanisław Minkiewicz (Dublany)	Ludomir Sawicki
Józef Morozewicz	Fryderyk Schille (Podhorce obok Stryja)
Konrad Mościcki	Antoni Schimitzek (Siersza)
Bolesław Namysłowski	Michał Siedlecki
Edward Niezabitowski (Nowy Targ)	Józef Siemiradzki (Lwów)
	Tadeusz Sikorski
	Ludwik Sitowski
	Jerzy Smoleński

† Maryan Smoluchowski
Stanisław Smreczyński
Jan Snieżek
Stanisław Sokołowski (Lwów)
Jan Stach
Stefan Stobiecki
Bolesław Strzeszewski (Płock)
Leon Syroczyński (Lwów)
Władysław Szafer (Lwów)
Kazimierz Szafnagel (Wilno)
Władysław Szajnocha
Jan Sztolcman (Warszawa)
Kazimierz Szulc (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Lwów)
Józef Trzebiński (Warszawa)
Seweryn Udziela (Podgórze)
Franciszek Vetulani (Lwów)
Henryk Walter
Stanisław Weigner

Herkulan Weigt
Zygmunt Weyberg (Lwów)
Henryk Wielowieyski
Borys Wigilew (Zakopane)
Ferdynand Wilkosz
Edward Windakiewicz (Wiedeń)
Tadeusz Wiśniowski (Lwów)
Eustachy Wołoszczak (Wiedeń)
Jadwiga Wołoszyńska (Lwów)
Zygmunt Wóycicki (Warszawa)
Kazimierz Wójcik
Antoni Wróblewski (Lwów)
Jan Wysogórski (Wrocław)
Józef Zaborski (Stanisławów)
Edmund Załęski (Górka Narodowa)
Hugo Zapalowicz (Lwów)
Rudolf Zuber (Lwów)

Prace tej Komisji są rozdzielone na 4 sekcje pod kierunkiem:
1) *meteorologiczna*, prof. Smoluchowskiego; 2) *geologiczna*,
prof. Morozewicza; 3) *botaniczna*, prof. Szafera; 4) *zoologi-*
czna, prof. Kulczyńskiego.

II. Komisja antropologiczna.

Przewodniczący:

Napoleon Cybulski.

Sekretarze:

Włodzimierz Demetrykiewicz.

Seweryn Udziela.

Członkowie:

Jan Baudouin de Courtenay
(Petersburg)
Jan Biela (Drohobycz)

Piotr Bieńkowski
Gerson Blatt (Lwów)
Michał Brensztejn (Wilno)

Franciszek Bujak
Franciszek Bylicki
Ks. Kazimierz Chmielecki
(Wapcz, Prusy zach.)
Stanisław Ciechanowski
Stan. Ciszewski (Warszawa)
Napoleon Cybulski
Adolf Černy (Praga)
Stanisław Jan Czarnowski (Kielce)
Jan Czekanowski (Lwów)
Włodzimierz Demetrykiewicz
Stanisław Dobrzycki (Fryburgszwaj.)
Tadeusz Dowgird (Kowno)
Bolesław Erzepki (Poznań)
Michał Federowski (Podol, gub. wileńska)
Wojciech Grzegorzewicz (Lwów)
Henryk Hoyer
Julian Talko-Hryncewicz
Zdzisław Jachimecki
Józef Jira (Praga)
Józef Kantor (Bochnia)
Feliks Kopera
Kazimierz Kostanecki
Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Leonard Lepszy
Jan Łoś
Erazm Majewski (Warszawa)
Leonard Masing (Dorpat)
Ernest Muka (Budyszyn w Saksonii)

Czesław Neymann (Winnica Podolska)
Kazimierz Nitsch (Lwów)
Lubor Niederle (Praga)
Władysław Olechnowicz (Czar-na Struga ad Warszawa)
Tadeusz Pilat (Lwów)
Bronisław Piłsudski
Stanisław Poniatowski (Warszawa)
Zygmunt Radziwiński (Lwów)
Jan Rozwadowski
Józef Rostafiński
Aleksander Saloni (Stanisławów)
Jerzy Sauerwein (Chrystiania)
Ludwik Stieda (Giessen)
Kazimierz Stołyhwo (Warszawa)
Jan Świętek
Wandalin Szukiewicz (Nacza, Ejszyski, gub. wileńska)
Włodzimierz Tetmajer (Bronowice)
Józef Tretiak
Seweryn Udziela (Podgórze)
Leon Wachholz
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Wrzosek
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński
Stanisław Zdziarski (Lwów)
Čeněk Zibrť (Praga)
Michał Żmigrodzki (Sucha)

III. Komisya bibliografii nauk matematycznych i przyrodniczych.

Przewodniczący:

Władysław Natanson.

Zastępca Przewodniczącego:

Władysław Kulczyński.

Sekretarz:

Stefan Fabiani.

Członkowie:

Ernest Bandrowski	Wład. Janowski (Warszawa)
Adolf Beck (Lwów)	Edward Janczewski
Ludwik Birkenmajer	Stefan Jentyś
Tadeusz Browicz	Leon Klecki
Franciszek Chłapowski (Po- znań)	Waleryan Klecki
Stanisław Ciechanowski	Kazimierz Kostanecki
Napoleon Cybulski	Stefan Kreutz
Włodzimierz Demetrykiewicz	Seweryn Krzemieniewski (Du- blany)
Samuel Dickstein (Warszawa)	Antoni Kuczyński (Warszawa)
Władysław Dziewulski	Władysław Kulczyński
Józef Eismond (Warszawa)	Wiktor Kuźniar
Tadeusz Estreicher (Fryburg szwajc.)	Leon Marchlewski
Stefan Fabiani	Stanisław Maziarski
Jan Franke (Lwów)	Józef Morozewicz
Emil Godlewski sen.	Władysław Natanson
Emil Godlewski iun.	Julian Nowak
Lucyan Grabowski (Lwów)	Adam Prażmowski
Józef Grzybowski	Jan Pruszyński (Warszawa)
Władysław Heinrich	Kazimierz Rogóyski (Mydlniki)
Antoni Hoborski	Eugeniusz Romer (Lwów)
Henryk Hoyer	Józef Rostański
Maryan Jakowski (Warszawa)	Józef Rychter (Lwów)
	Bronisław Sawicki (Warszawa)

Julian Schramm	Stanisław Wroński (Warszawa)
Michał Siedlecki	Jan Zaleski (Petersburg)
Jan Sosnowski (Warszawa)	Stanisław Zaremba
Władysław Szajnocha	Jan Zawidzki
Stanisław Tołoczko (Lwów)	Kazimierz Żorawski
Jan Tur (Warszawa)	

IV. Komisya historyi nauk matematyczno-przyrodniczych.

Przewodniczący:

Józef Rostafiński.

Sekretarz:

Adam Wrzosek.

Członkowie:

Józef Bieliński (Warszawa)	Edward Janczewski
Ludwik Birkenmajer	Ludwik Janowski
Włodzimierz Bugiel (Paryż)	Antoni Karbowiak
Franciszek Bujak	Aleksander Kraushar (Warszawa)
Franciszek Chłapowski (Poznań)	Feliks Kucharzewski (Warszawa)
Stanisław Ciechanowski	Jan Lachs
Isak Collijn (Upsala)	Władysław Natanson
Ks. Konstanty Czaykowski	Stefan Pawlik (Dublany)
Samuel Dickstein (Warszawa)	Józef Rostafiński
Tadeusz Estreicher (Fryburg szwajc.)	Władysław Szumowski (Lwów)
Jan Nep. Franke (Lwów)	Jan Tur (Warszawa)
Franciszek Fuchs	Adam Wrzosek
Franciszek Giedroyc (Warszawa)	Władysław Zahorski (Wilno)
Ks. Feliks Hortyński	Jan Zawidzki

Stacya naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6, Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Książę Adam Czartoryski — przewodniczący; Władysław Mickiewicz — sekretarz; Bronisław Kozakiewicz — podskarbi; Tadeusz Chojecki, Witold Hryniewicki, Józef hr. Przeździecki, Józef Skrochowski, Gustaw br. Taube, Dyonizy Zaleski, Władysław hr. Zamoyski.

Kustosz: Vacat

Bibliotekarz: Józef Ruffer.

BIBLIOTEKA AKADEMII.

Bibliotekarz: Stanisław Zachorowski.

Zastępca Bibliotekarza: Helena d'Abancourt.

BIURO AKADEMII.

Według § 23 Statutu Biuro Akademii znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego.

SKŁAD.

Adjunkt: Józef Rydel.

Zastępca adjunkta: Stefan Fabiani.

Podskarbi: Vacat.

Rachmistrz: Edward Pompa.

Sprzedaż wydawnictw znajduje się
w Księgarni Gebethnera i Spółki w Krakowie (Rynek główny).

Woźny Akademii: Ludwik Słowiński i czterech pomoc-
ników.

Spis treści wydawnictwa znajduje się
w katalogu wydawnictwa 1 opóźni w Krakowie (Hjnek piwny)

Wojny starożytne: łacińskie słowniki i notatki
Kilka

WYDAWCA

POSIEDZENIE PUBLICZNE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 30 Maja 1917.

POBIÓRZENIE PUBLIOWANE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
w dniu 30 maja 1917.

Wydawnictwo Państwowe

I.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA J. E. STANISŁAWA Hr. TARNOWSKIEGO.

Najprzewielebniejsi Księża Biskupi!
Ekscelencyo Panie Namiestniku!
Dostojne Zgromadzenie!

Z polecenia Jego Cesarskiej i Królewskiej Wysokości Najdostojniejszego Arcyksięcia Protektora, i w Jego imieniu, mam zaszczyt zagać to doroczne publiczne posiedzenie Akademii Umiejętności.

Zagajam je, jak zawsze, słowami gorącej wdzięczności dla wszystkich, co Akademię stale życzliwością swoją otaczali, dla tych w szczególności, co ją dziś obecnością swoją zaszczycić raczyli. Ale to pierwsze słowo powitania jest zarazem słowem żalu: W umyśle, w sercu, pierwsza staje myśl o śmierci Cesarza Franciszka Józefa. Akademia straciła w Nim swojego Założyciela, Dobrodzieja, któremu była winna swój byt i swoje zaopatrzenie. Kraj stracił Najmiłościwszego Władcę, który mu prawa przyznał i przywrócił, który jego prawa szanował, jego uczucia rozumiał, w jego potrzeby wnikał, i przez pół wieku był sprawcą, początkiem wszystkiego dobrego, co się w tym kraju stało i zrobiło, i był On, panujący nad kra-

jem nigdyś zabranym, Królem tak dobrym, jak nie mógł być lepszym. W monarchii był w ciężkich przejściach długiego panowania punktem środkowym i filarem bezpieczeństwa całego państwa i wszystkich jego części składowych, był dla wszystkich panujących wzorem i przykładem, jakim król być powinien; dla wszystkich ludzi przykładem i wzorem wytrwałości, rozwagi, uczucia obowiązku. Przeciwności i smutków miał bez liku i miary, ale cnót miał więcej, i wszystko zniósł, wszystko wytrzymał, pomimo wszystkiego działał, służył, do ostatniego tchu swego życia. Jego imię i pamięć jaśnieć będzie w historii: ale ta pamięć, cześć i wdzięczność szczególnie żyć ma w tym kraju i narodzie. Na tak krótko przed śmiercią, 5-go listopada, Cesarz Franciszek Józef ogłosił utworzenie niepodległego Państwa Polskiego.

W dziedzicznych monarchiach niema, dzięki Bogu, bezkrólewia. Cesarza Franciszka Józefa powołał Bóg po wiekiustą koronę Jego cnót i zasług — Jego koronę ziemską złożył na głowę Cesarza Karola. Po swoich przodkach odziedziczył On tradycję długich wieków rządzenia, umiejętnego sterowania losem i bezpieczeństwem Austrii, po swoim bezpośrednim poprzedniku odziedziczył znajomość i poszanowanie praw wszystkich ludów, berłu jego podległych, i znajomość, jak bezpieczeństwo i potęgę całości godzić z dobrem wszystkich jej części. Z własnego zaś umysłu, z własnego serca, wziął ten szlachetny popęd wnikania we wszystkie stosunki, rozumienia i uwzględniania wszystkich potrzeb, zaradzania wszystkiemu, co rady i poprawy potrzebuje. Ludy tej monarchii patrzą na młodego Monarchę z radością,

z ufnością, z wdzięcznością, bo widzą, choć po czasie tak niedługim, jak On w rządach swoich wszystko chce obejmować, wszystko znać, wszystko, ile być może, naprawiać i podnosić. To też za każdym Jego nowym krokiem wzmagają się ta ufność, ta wdzięczność, i to życzenie, żeby Go Bóg wspomagał, wspierał, i błogosławił. Młody Cesarz objął rządy w warunkach strasznie ciężkich. Wojna, jakiej świat nie widział, a nieprzyjaciel z trzech frontów rzuca się na Jego granice i marzy — ale bez skutku — o rozbiórce Jego Państwa: odejmie im się Państwo, odejmie się Cesarza. Ale im większe Jego zadanie, tem gorętsze te życzenia, które Go otaczają.

W tych życzeniach nasz głos jest z pewnością jednym z najsilniejszych: my mamy swoje osobne powody wdzięczności dla Najjaśniejszego Pana. Tak niedawno widzieliśmy tu Parę Cesarską, a słyszeliśmy z ust Cesarza słowa, które nam głęboko w sercu utkwily.

Akademia złożyła swój hołd Najjaśniejszemu Panu, a hołd ten składała z uczuciem tem żywszem, że stała przed wnukiem swojego pierwszego Protektora, niezapomnianego Arcyksięcia Karola Ludwika. Usłyszała też słowa pełne łaskawej życzliwości.

Ale potem słyszeliśmy słowa, już nie do Akademii wyrzeczone, ale do wszystkich, do tego kraju i narodu: i trafiły też te słowa do serc polskich. „Wzmocniły — że je tu powtórzymy — związek tego kraju i narodu, z osobą i z domem Cesarza“. Z Bożą pomocą zapisze młody Cesarz nową świetną kartę w historyi tego domu, tego państwa i świata.

Ostatniem dobrodziejstwem zmarłego Cesarza dla Akademii była nominacya nowego Protektora. Nie było

go od śmierci Arcyksięcia Franciszka Ferdynanda. Dał go Cesarz na krótko przed swoją śmiercią, a wybrał go tak, jakżeby odgadywał najszczerze życzenie Akademii. Gdyby Akademia była zapytana, kogo chce mieć swoim Opiekunem, byłaby odpowiedziała: Arcyksięcia Karola Stefana. Ten obejmie umysłem, weźmie do serca wszystkie potrzeby i wszystkie prawa Akademii, w niczyjem ręku jej opieka nie byłaby tak pewną dobrej woli, zamiłowania nauki i oświaty, serdecznego współczucia dla spraw polskich. Obywatel tego kraju, znający jego stosunki i potrzeby, rozumiejący jego uczucia, mówiący jego językiem, wspierający rozliczne potrzeby czy ludzi ubogich czy okolic, dał poznać swój sposób myślenia i czucia, ale też i na Nim się poznano. Wszystkie oczy zwracają się na Niego, wszystkie głowy schylają się przed Nim z uszanowaniem, a wszystkie serca zwracają się do Niego z gorącym życzeniem, żeby mu Bóg szczęścił i błogosławił na każdym kroku Jego życia.

O całorocznych czynnościach Akademii, o jej smutnych stratach w tym roku poniesionych, powie za chwilę sprawozdanie Sekretarza Generalnego; inne szczegóły zawiera sprawozdanie już drukiem ogłoszone. Dowodzi ono, że Akademia nie zaniedbywała swoich obowiązków, że robiła, i zrobiła, co tylko mogła. Taką zostanie ona w tym swoim nowym poczynającym się roku, i zawsze, dopóki żyć będzie.

Kiedy przed rokiem miałem zaszczyt przemawiać do tego Dostojnego Zgromadzenia, mieliśmy wszyscy to uczucie niepokojące, dręczące, że nasze losy się ważą, a jak się przeważą — Bóg jeden wie? I dziś, jak przed rokiem, one się ważą, a nie przeważyły: straszliwa wojna

trwa ze swoim orszakiem śmierci, zniszczenia, klęsk; a kiedy się skończy, i jak? Ale przed rokiem nie było tych błysków, tych świtów lepszej przyszłości, które nam zajaśniały. Przedświt to tylko, ale miejmy nadzieję w Bogu, i we własnej roztropności i miłości Ojczyzny, że go nie przygasi, że przedświt rozwidni się w jasny dzień na naszym niebie: „Ze zdarzeń powodzi, ponad klęsk otchłanie, sprawiedliwość wstanie“. Z tą nadzieją, ze stałem postanowieniem, żeby tego przedświtu nie gasić i nie pozwalać gasić, ufajmy, czekajmy, znośmy, co znosić jeszcze trzeba, i powiedzmy sobie: do widzenia za rok, da Bóg w lepszej doli.

Jeszcze słowo!

W kraju, w tem mieście, taki niedostatek, taka nędza, że ubogiej ludności głód grozi, a po części już się czuć daje.

Ze względu na ten stan rzeczy Akademia na wczorajszym pełnym zebraniu administracyjnym uchwaliła złożyć sumę stu tysięcy Koron do rąk Książęco-Biskupiego Komitetu na rzecz nędzą dotkniętych, zagrożonych głodem w mieście Krakowie.

Mogła to zrobić nie naruszając, rozumie się, funduszów przeznaczonych na specjalne cele, ani żadnych kapitałów żelaznych i deponowanych.

Akademia nie jest instytucją dobroczynną: ale w chwili tak ważnej i bolesnej nie może się okazać, nie może być obojętną. Jej zawodowe, naukowe zadania i obowiązki nie mogą kazać zamykać oczów na położenie ogólne, na proste względy ludzkości.

Na żadne cele inne, jak naukowe, Akademia nigdy nie wydała nic, i wydawać nie powinna. W tym razie

jednak zrobiła wyjątek od tej reguły swego postępowania w przekonaniu, że jedną ze stron prawdziwego naukowego myślenia jest rozumienie stosunku między sprawami i gotowość podporządkowania, w razie potrzeby, rzeczy specjalnych ogólnym.

Komitet Książęco-Biskupi, który od trzech blisko lat, tyle już ulgi i pomocy przyniósł nędzom i cierpieniom, będzie wiedział najlepiej, gdzie i jak użyć tego datku Akademii.

Na ten sam cel członkowie Akademii na posiedzeniu walnem obecni złożyli od siebie osobno 3550 K.

II.

Sprawozdanie Sekretarza Generalnego

z czynności Akademii

od kwietnia 1916 do kwietnia 1917 r.

W roku ubiegłym Akademia utraciła członków dziesięciu. Liczba ta obejmuje także jednego członka wybranego w r. 1914, który jednak zmarł, zanim wybór jego uzyskał zatwierdzenie Cesarskie.

Wydziały I i II zmniejszyły się każdy o członków trzech, Wydział III natomiast oplakuje stratę członków czterech.

Henryk Sienkiewicz, chwała polskiego narodu i literatury polskiej a od lat 24 ozdoba Akademii i jej Wydziału filologicznego zmarł w Vevey 15 listopada 1916. r. Strata to tem większa i boleśniejsza, że zupełnie niespodziewana. Z Akademią łączyły Sienkiewicza różnorakie węzły. Rozwój naszej Instytucji leżał mu zawsze na sercu, interesował się żywo jej działalnością i jej publikacyami. Akademia w Sienkiewiczu czciła nie tylko wielkiego poetę i pisarza, ale także wybitnego myśliciela, subtelnego znawcę duszy narodowej polskiej, miłośnika nauk klasycznych, pilnego czytelnika pomników dziejowych polskich z różnych epok, niezrównanego mistrza języka polskiego, wreszcie

człowieka, w którym cnoty obywatelskie, gorący patriotyzm, geniusz artystyczny a przytem niezwykle męskie zrównoważenie charakteru łączyły się w postać nakazującą powszechny szacunek, budzącą ogólne zaufanie. Wśród wielu klęsk, które społeczeństwo polskie przebywa, nie najmniejszą jest śmierć Sienkiewicza w tej właśnie chwili.

Ostatnim holdem, jaki nasza Instytucya składa pamięci znakomitego swego członka, jest odczyt na dzisiejszem posiedzeniu, poświęcony charakterystyce jego twórczości literackiej.

Ś. p. Gaston Maspero, Profesor filologii i archeologii egipskiej w Collège de France w Paryżu oraz długoletni Dyrektor Muzeum w Kairze, był od r. 1908 czynnym Członkiem zagranicznym Wydziału filologicznego. Pozostawił po sobie zasłużoną sławę jednego z najznakomitszych egiptologów i to tak dobrze na polu filologii, jak także historii sztuki i dziejów politycznych Egiptu. Był autorem ogólnych dzieł o Egipcie, obszerniejszych i krótszych, i wielu bardzo rozpraw, poświęconych kwestyom szczegółowym, związanym z postępem wykopalisk. Akademia krakowska poruszyła przed kilkunastu laty myśl wzięcia udziału w poszukiwaniach egiptologicznych, i z tego powodu weszła w bliższe zetknięcie z ś. p. Maspero. Przedwcześnie zmarli młodzi uczeni Smoleński i Waszyński korzystali z uprzejmości Dyrektora Muzeum w Kairze. Zwłaszcza pierwszy w bliższych pozostawał z nim stosunkach. Także później Prof. Bienkowski i ś. p. Prof. Hadaczek, oraz Dr. Wałek mieli sposobność zetknąć się z Prof. Maspero w czasie studyów egiptologicznych, jakie z ramienia Akademii podejmowali.

Nasza Instytucya wdzięczną zachowa pamięć o życzliwości, z jaką ś. p. Maspero odnosił się zawsze do polskich pracowników.

August Leskien, Członek czynny zagraniczny Wydziału filologicznego, jeden z najznakomitszych przedstawicieli filologii słowiańskiej, Profesor Uniwersytetu w Lipsku, zarówno wybitny i zasłużony uczony, jak i nauczyciel. Był jednym z tych, którzy położyli podwaliny dla historii iloczasu i akcentu słowiańskiego, a na jego podręczniku gramatyki starosłowiańskiej kształciły się liczne pokolenia slawistów i nauczycieli gimnazjalnych, zwłaszcza w krajach zachodnio- i po części południowo-słowiańskich.

Fryderyk Zoll, Członek czynny Akademii od r. 1873, Dyrektor Wydziału hist.-filozoficznego od r. 1886, wreszcie od lat 27 Wiceprezes naszej Instytucyi; zmarł 1 kwietnia r. b. Prawnik-romanista zajmował chlubnie na Uniwersytecie Jagiellońskim katedrę prawa rzymskiego, wychował kilka generacyi jurystów, pedagogiczne swe obowiązki wypełniał z całym oddaniem nie tylko jako prelegent, ale także jako autor doskonałych podręczników, które ukazały się w kilku wydaniach. Po ukończeniu zajęć profesorskich, jeszcze przez lat 15 literacko był czynnym. Śledził bardzo skrzętnie za rozwojem nauki i stwierdzone jej rezultaty do książki swojej wprowadzał. Liczne jego rozprawy romanistyczne, a między niemi po niemiecku pisane recenzje najgłówniejszych utworów obcych w zakresie prawa rzymskiego dowodzą, jak wybitnym i przedmiot swój nawskróś znającym uczonym był ś. p. Fryderyk Zoll. Ale to część tylko Jego działalności.

W Akademii był niestrudzonym czy to jako członek Zarządu, czy jako Dyrektor Wydziału hist.-filozoficznego, czy nareszcie jako Przewodniczący Komisji prawniczej. Jego doświadczeniu, życzliwości dla młodszych i najmłodszych kolegów, pilności w uczęszczaniu na posiedzenia, zawdzięcza Akademia bardzo wiele. Fundacya Wiktora Osławskiego przysłała do skutku w trudnych bardzo warunkach głównie dzięki zapobiegliwości Fryderyka Zolla. W ilu innych sprawach, dotyczących Akademii, Zmarły interweniował z najlepszym wynikiem u Rządu centralnego i krajowego!

A do tego Fryderyk Zoll rozwijał przez długie lata wybitną działalność jako radca miejski, poseł na Sejm i członek Izby Panów. Trzebaby osobnej monografii, ażeby przedstawić to długie szlachetne życie, wypełnione nieustającą obiektywną pracą, w której chodziło zawsze tylko o interesy kraju, różnych instytucji, nawet osób prywatnych, opieki potrzebujących, a w którym nigdy własna korzyść, wzgląd na osobistą karierę nie zaważyły. Skromność w ocenianiu siebie czy na polu nauki, czy w całej pracy obywatelskiej, altruizm jak najdalej posunięty, były główną charakterystyką Fryderyka Zolla. Nam w imię sprawiedliwości przypada stwierdzić, że był to prawdziwy, wybitny uczony, niezwykłej miary obywatel, jednym słowem człowiek, który jako wzór w każdym kierunku uchodzić winien.

Ś. p. Stanisław Krzyżanowski, Profesor historii polskiej na Uniwersytecie Jagiell., należał do Wydziału histor.-filozoficznego jako Członek korespondent od r. 1902, a jako Członek czynny od r. 1911. Rozpoczął swe studia jako prawnik, ale równocześnie intensywnie

uprawiał nauki historyczne. Uzyskał doktoraty prawa i filozofii i pierwsze swoje badania zwrócił do literatury politycznej w Polsce. Tego kierunku nigdy nie opuścił i zamierzał rozmaite kwestye z tej dziedziny kolejno opracowywać. Wcześniej obudziła się w ś. p. Krzyżanowskim wyraźna predylekcyja do Średniowiecza. Chcąc zyskać samodzielną podstawę do krytycznego i bezpośredniego badania źródeł, oddał się z całym zapalem naukom pomocniczym do historyi, a przedewszystkiem paleografii, dyplomatyce i sigillografii. Przebywa dłuższy czas na studyach w Rzymie i Wiedniu i niebawem rozpoczyna wykłady z tego zakresu na Uniw. Jagiell. Nie zaspokaja się jednak spełnieniem ściśle ze swą katedrą związanych obowiązków, ale sam ogarnia daleko szersze zadania, i uczniów swoich, nad którymi z największym zamiłowaniem pracuje, wprowadza we wszystkie tak skomplikowane i tak doniosłe zagadnienia, które z rozwojem społeczeństw w średnich wiekach się wiążą. A więc immunitety, system lenny, kolonizacya agrarna, tworzenie się latifundyów kościelnych, geneza uniwersytetów, rozwój miast i cechów, pisma polityczne z XV w., to są przedmioty, którymi ś. p. Krzyżanowski zajmuje się w wykładach i monografiach, i które słuchaczom poleca pod ścisłą swoją kontrolą opracowywać.

Bardzo czynny w Akademii, jest ponadto duszą Towarzystwa Miłośników M. Krakowa, i doprowadza publikacye tej zasłużonej Instytucyi do wielkiej świetności.

W Akademii wydaje w dalszym ciągu po Piekosińskim źródła do historyi Krakowa i ogłasza szereg znakomitych rozpraw. Prowadzi jako jedyny redaktor publikacyę: Monumenta Poloniae Palaeographica, której

dwa zeszyty się ukazały. Do dwudziestu dalszych materiały w fotografiach pozostał jako spuścizna naukowa po ś. p. Krzyżanowskim. Materiał to zebrany w szeregu licznych podróży po wszystkich archiwach polskich, a ostatnia w tym celu podróż przedsięwzięta została w r. 1913.

Ś. p. Krzyżanowski ożywiony był szlachetną, rozpirającą go ambicją naukową. Pracował gorączkowo i zawsze nad wieloma równocześnie przedmiotami. Nie dziwnego, że wiele zamiarów nie spełnił, że wiele podjętych przez Niego prac przygotowawczych nie doczekało się ostatniej ręki. Godzi się je wymienić, bo charakteryzują one uczonego i człowieka równie dobrze, jak prace, które zdołał ogłosić.

A więc monografia o *Regnum Poloniae* czytana w streszczeniu na Wydziale hist.-filozof.; wielkie wydawnictwo poświęcone cennikom i taryfom wojewodzińskim ziemi krakowskiej po schyłek XVIII w.; duży artykuł o dziejach Polski w XIII w., przeznaczony do wydawanej przez Akademię Encyklopedyi; rozprawy o immunitetach w Polsce, o Kadłubku i wiele innych.

Kiedy ś. p. Krzyżanowski objął niedawno katedrę historii polskiej, cieszą się w gronie fachowych kolegów, że katedra zabłyśnie ponownie ku chwale naszego Uniwersytetu i pożytkowi naszego kraju. Cieszą się w Akademii, że z pod tego kierunku przybywać będzie coraz nowa fala współpracowników i dobrze wyszkolonych i nauce oddanych. Nadzieja zgasła a wycieńczony pracą i wewnętrzną gorączką, która mu nie pozwalała szukać odpoczynku, ś. p. Krzyżanowski opuścił warsztat swój i kolegów i młodzież, która tymczasem częściowo na innem polu zmuszoną była działać.

Pamięć Zmarłemu będzie zachowaną, ale ubytek Jego nie prędko powetowany zostanie.

Władysław Biegański, z zawodu lekarz praktyczny i to bardzo znakomity, oddawał się prócz tego poważnym studjom filozoficznym. Interesowały go głównie zagadnienia z zakresu logiki, którą opracował raz w obszernej książce, a następnie krócej w formie podręcznika szkolnego. Pierwszemu dziełu przyznała Akademia nagrodę im. Spasowicza, drugie, t. j. podręcznik, uchodzi za najlepszy, jaki posiada polska literatura pedagogiczna. Wybrany na Członka korespondenta Wydziału hist.-filozoficznego ś. p. Biegański nie doczekał się potwierdzenia cesarskiego.

Ś. p. Maryan Raciborski, Profesor botaniki na Uniwersytecie Jagiell., był od r. 1914 Członkiem czynnym Wydziału matematyczno-przyrodniczego, a korespondentem od r. 1900. Oparty na głębokich studiach w laboratorjach kilku uniwersytetów niemieckich, bardzo wcześnie zdobył w botanice oraz w całokształcie nauk przyrodniczych niezwykłą wiedzę, którą uzupełnił podczas dłuższego pobytu na Jawie, dokąd powołany został w r. 1896. Dzięki wybitnym zdolnościom i ogromnej pracowitości ś. p. Raciborski zasłynął jako pierwszorzędnny uczoney i znakomity profesor. Czy to w Dublanach, czy we Lwowie, czy nakoniec w Krakowie, wszędzie wśród kolegów i młodzieży uniwersyteckiej posiadał najżywszą sympatyę i szczere uznanie. W Akademii pracował tak na Wydziale matem.-przyrodniczym, jak w Komisji fizyograficznej z wielkim dla nauki pożytkiem. W ostatnich czasach wziął na swoje barki kierownictwo prac przygotowawczych do, zamierzonej na

wielką skalę, publikacyi o Florze polskiej. Publikacya ta miała się ukazać nakładem Akademii. Z ś. p. Raciborskim ubywa niezwyklej miary uczony i nauczyciel uniwersytecki oraz równocześnie osobistość, jaśniejszą wszelkimi przymiotami umysłu i charakteru.

Antoni Wierzejski, Profesor zoologii w Uniwersytecie Jagiellońskim, od r. 1891 Członek korespondent, a od r. 1907 Członek czynny Akademii Umiejętności, pracę naukową rozpoczął jako uczeń Uniwersytetu od badań fizyograficznych w zakresie entomologii. Następnie zajął się nietkniętym prawie u nas światem niższych zwierząt wodnych, uważając słusznie za rzecz ważniejszą poznanie całości fauny, choćby w ważniejszych tylko jej przejawach, aniżeli dążenie do wyczerpania jednych jej działów przy zupełnem zaniedbaniu innych. Pracę w tym kierunku, rozpoczętą od zbadania jezior tatrzańskich, ś. p. Wierzejski doprowadził bardzo daleko w działach skorupiaków, wrotków, mszywiolów i gąbek, nie tylko własnymi poszukiwaniami, ale także przez pozyskiwanie dla tego kierunku młodszych pracowników i ich kierownictwo. Imię znakomitego zoologa ś. p. Wierzejski zyskał za granicą przez badania anatomiczne i rozwojowe, zwłaszcza przez wzorową pracę nad rozwojem rodzaju *Physa*.

Ś. p. Maurycy P. Rudzki, Profesor astronomii i geofizyki na Uniwersytecie Jagiell., a od r. 1899 Członek korespondent Wydziału matematyczno-przyrodniczego, habilitował się w r. 1890 w Odessie, skąd w r. 1896 przeniósł się na stały pobyt do Krakowa. Maurycy P. Rudzki okazywał szczególne upodobanie do zagadnień geofizycznych, ale wybitne zdolności i wielostronne wy-

kształcenie pozwalały mu zajmować się także zagadnieniami z całego szeregu pokrewnych dziedzin. Pierwsze prace ś. p. Rudzkiego dotyczą geografii i matematyki. Potem coraz wyraźniej wybija się na pierwszy plan geofizyka wraz z meteorologią i najmłodszą gałęzią geofizyki, seismologią. Ostatnie lata poświęcił Zmarły działalności pedagogicznej. Na tle wykładów uniwersyteckich powstały dzieła o niepospolitej wartości naukowej, jak najpierw „Fizyka ziemi“, która ukazała się również w przekładzie niemieckim, następnie dwutomowa „Astronomia teoretyczna“, i wreszcie już po śmierci autora ogłoszona „Meteorologia“.

Śmierć ś. p. Rudzkiego pozbawia naukę polską najwybitniejszego w obecnej chwili reprezentanta w zakresie astronomii i geofizyki.

Józef Nusbaum-Hilarowicz, Profesor zoologii i anatomii porównawczej w Uniwersytecie lwowskim, był członkiem korespondentem Wydziału matem.-przyrodniczego od r. 1904. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę literacką, a to tak w postaci dzieł i rozpraw ściśle naukowych, jak mających na celu popularyzację wiedzy. Zajmował się głównie anatomią porównawczą i historią rozwoju zwierząt. Położył dla nauki zasługi i przez to, że z wielką życzliwością zachęcał młodszych pracowników do przedsięwzięcia samodzielnych badań.

Z funduszu na wydawnictwo podręczników przyrodniczych ukazał się III tom „Anatomii człowieka“ ś. p. Prof. Adama Bochenka a zarazem przystąpiono do druku drugiego wydania I tomu tegoż dzieła, z któ-

rego dotychczas wydrukowano już 30 arkuszy. Tom ten niebawem ukaże się na widok publiczny. Kierownictwo tego wydawnictwa pozostaje w rękach Prof. Dra St. Ciechanowskiego.

Nakładem funduszu im. Włodzimierza Spasowicza ukazały się dwie prace Dra Jana St. Bystronia: 1) „Zwyczajne żniwiarskie w Polsce“, zapowiedziane już w zeszłorocznym sprawozdaniu, oraz: 2) „Słowiańskie obrzędy rodzinne. Obrzędy związane z narodzeniem dziecka“.

Kosztom funduszu im. Nestora Bucewicza ogłoszoną została praca Prof. Tadeusza Sinki: „Antyk Wypiańskiego“.

Nakładem fund. wydawniczego fundacji ś. p. Wiktora Osławskiego ukazały się dwa dzieła: 1) Dr. Stanisław Zachorowski: „Studia z historii prawa kościelnego i polskiego“, oraz 2) Dr. Władysław Konopczyński: „Geneza i ustanowienie Rady Nieustającej“.

Z funduszu na wydawnictwo przekładów pisarzy greckich i łacińskich wydano „Sofoklesa tragedye“ w przekładzie Prof. Kazimierza Morawskiego oraz rozpoczął się druk utworów Eurypidesa w tłumaczeniu Prof. Jana Kasprowieza. Publikacja ta, obejmująca przekład 19 tragedyi, obliczona jest na tomów 3.

Komitet dla dziejów Polski porozbiorowych. Druk Materiałów do dziejów Komisji Rządzącej (z r. 1807), wydawanych przez Prof. Michała Rostrowskiego, a obejmujących protokoły czynności tej Komisji oraz wydane przez nią ustawy i rozporządzenia, posunął się do 46 arkuszy. Inne publikacje, wspomniane

w zeszłorocznem sprawozdaniu, z przyczyn od Komitetu niezależnych naprzód się nie posunęły.

W „Encyklopedyi polskiej“ jest obecnie na ukończeniu druk tomu drugiego z działu historii literatury pięknej. Tom ten obejmie prace pp. Hahna i JE. Tarnowskiego (rozwój dramatu w Polsce), pp. Gubrynowicza, Wojciechowskiego i Manna (rozwój powieści polskiej), p. Bruchnalskiego (rozwój wymowy, listowania i literatury panegirycznej), p. T. Grabowskiego (rozwój krytyki literackiej), p. Tretiaka (rozwój literatury ruskiej na Ziemiach Rzeczypospolitej). Nadto zamkną tom drugi indeksy do obu tomów. Oba tomy, które ukażą się już niebawem na widok publiczny, obejmą razem przeszło 60 arkuszy druku. — Praca nad wydaniem „Historii politycznej“ (tom V, VI i VII „Encyklopedyi“) postąpiła bardzo znacznie. Postarano się o zastąpienie artykułów, których dostarczenie opóźniło się albo zostało uniemożliwione bądź to wskutek wojny, bądź to wskutek śmierci niektórych współpracowników. Sekretarz Komitetu redakcyjnego „Encyklopedyi“ Prof. Estreicher odbył w tej sprawie podróż do Warszawy i do Lwowa. Materiał do I tomu „Historii“ został z początkiem bieżącego roku zebrany, a druk tego tomu rozpoczął się w początku kwietnia i będzie kontynuowany.

Komitet do wydawania pism greckich OO. Kościoła IV w. kontynuował prace nad przygotowaniem do druku pieśni i mów św. Grzegorza z Nazyanzu. Wydał Meletemata patristica tom II-gi (Thaddaeus Sinko: De traditione orationum Gregorii Nazianzeni. Pars prima), traktujący o tradycyi rękopiśmiennej mów Grzegorza, o ich porządku chronologicznym, o auten-

tyczności traktatów (egzegetycznych i listowych) poza mowami, o wartości krytycznej przekładu Rufinowego, syryjskiego i armeńskiego. Część dalsza badań Prof. Sinki jest już gotowa w rękopisie. Streszczenie tych prac będzie podstawą Przedmowy do samego wydania mów, których druk dzięki mozolnej ale i energicznej pracy wydawcy rozpocznie się w najbliższym czasie. Parafrazy Pieśni Grzegorza przygotował do druku Prof. L. Sternbach. Samo wydanie Pieśni opóźniło się nieznacznie przez wciągnięcie do aparatu krytycznego starego tłumaczenia syryjskiego, którego lekcye dla Prof. Sternbacha zestawił dr. Willy Lüdtkke. W związku z wydaniami pism św. Grzegorza z Nazyanzu zostają prace Dra J. Sajdaka, przedstawione na posiedzeniu Komisji filologicznej.

Wydział filologiczny wydał w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw: ogólnego zbioru tom 53 (str. 348) i 55 (str. 406) i rozpoczął druk tomu 56, na który odbito już arkuszy 14. Oprócz tego w zakresie Wydziału filologicznego wydano kilka dzieł, wymienionych poprzednio przy osobnych funduszach i dwie następujące prace: J. Ujejski „Główne idee w Anhellim Słowackiego“ i J. Tretiak: „Adam Mickiewicz w świetle nowych źródeł“.

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego przedstawiono w ubiegłym roku następujące prace:

Z zakresu językoznawstwa: A. Brückner: „Przyczynki do dziejów języka polskiego. Serya piąta i ostatnia“; — J. Rostafiński: „Tchórz, kuna i łasica“; — Ks. Wład. Szczepański: „Co znaczy Kbrt-hā'ares?“ — A. Brückner: „Zasady etymologii słowiań-

skiej“; — Jan Grzegorzewski: „O języku Karaitów polskich“.

Z zakresu filologii klasycznej: T. Sinko: „De traditione orationum Gregorii Nazianzeni. I. De tempore et ordine orationum Constantinopoli habitantium“; — Jan Sajdak: „Quae ratio inter Gregorium Nazianzenum et vetustissima carmina christiana intercedat“; — Stan. Witkowski: „Studia nad Homerem. Doloneja“.

Z zakresu archeologii: P. Bieńkowski: „O kilku antykach krakowskich“; — Edm. Bulanda: „Mit o Kronosie na czerwonofigurowym kraterze ze zbiorów Jerzego hr. Mysielskiego“.

Z dziedziny folkloru i mitologii: Franc. Gawełek: „Lajkonik, jako zabytek średniowieczny“; — Stan. Schneider: „Św. Hipolit o greckich misteryach“.

Z zakresu prehistoryi: Włodz. Demetrykiewicz: „Studia prehistoryczne w Szwajcaryi. Cz. I.“ — Tenże: „Studia prehistoryczne w Szwajcaryi. Cz. II. (Badania naukowe na nowo odkrytej budowli palowej z epoki bronzowej przy t. zw. Alpenquai w Zurychu)“.

Z dziejów literatury i oświaty: Stan. Windakiewicz: „Kraśiński i Dante“; — J. Tretiak: „O nieznanym wierszu Mickiewicza z czasów wileńskich“; — Marya Dynowska: „Filip Nereusz Golański. Studium poświęcone dziejom neoklasycyzmu w Polsce“; — J. Tretiak: „Adam Mickiewicz w świetle nowych źródeł. Cz. I. (1815 — 1821)“; — M. Sz y j k o w s k i: „Dzieje polskiego upiora przed wystąpieniem Mickiewicza“; — M. Mann: „Nowa Heloiza Jana Jakóba Rousseau“; — J. Kallenbach: „O odszukanym autografie »Trzeciej części Dziadów« A. Mickiewicza“; — Aleksander Ł u c k i:

„Wykłady lozańskie Adama Mickiewicza“; — Tadeusz Grabowski: „Pierwsza polska ars historica z roku 1557“; — Tenże: „Krytyka literacka w Polsce do r. 1830“; — Tenże: „Nowe przyczynki do dziejów krytyki literackiej w kraju po r. 1830“; — T. Sinko: „Mickiewiczowe Widzenie księdza Piotra“; — Ign. Chrzanowski: „O komedjach Fredry“.

Sprawozdania z podróży naukowych: St. Tomkowicz: „Obecny stan archiwów i bibliotek w Królestwie Polskiem pod okupacją austriacką“.

Komisya do badania historii sztuki w Polsce. W ubiegłym roku ukazał się IV tom wydawnictwa Komisji „Źródła do historii sztuki i cywilizacyi w Polsce“ p. t. „Cracovia artificum“, zawierający obfity zbiór materyałów archiwalnych, odnoszących się do kultury artystycznej Krakowa w XV wieku, — w opracowaniu i ze wstępem Prof. Dra Jana Ptaśnika.

Druk tomu X „Sprawozdań“ Komisji, które będą wydawane już w nowym, nieco zmniejszonym formacie, postępuje naprzód i w krótkim czasie opuszcza prasę pierwsze dwa zeszyty.

Na posiedzeniach Komisji zostały przedstawione następujące referaty:

Z zakresu historii architektury — Kazimierza Skórewicza: „Sprawozdanie z przebiegu badań archeologicznych nad budową król. Zamku w Warszawie“; Kazimierza Wyczyńskiego: „Spostrzeżenia odnoszące się do romańskich pozostałości kollegiaty w Wiślicy“; Dra Tadeusza Szydłowskiego: „O zniszczonych wojną zabytkach wschodniej Galicyi“ i „O refektarzu cy-

sterskiego klasztoru w Koprzywnicy“; Dra Stanisława Tomkowicza: „O zabytkach Ołyki na Wołyniu“.

Z zakresu historii malarstwa starożytnego — Prof. Dra Piotra Bienkowskiego: „O lecytach greckich w krakowskich zbiorach“.

Z zakresu historii rzeźby — Dra Tadeusza Szydłowskiego: „O rzeźbach średniowiecznych kollegiaty w Wiślicy“.

Z zakresu numizmatyki — Dra Maryana Gumowskiego: „Hans Schwarz i jego polskie medale“.

Z dziedziny przemysłu artystycznego — Stanisława Cerchy: „Uwagi o kracie kaplicy Zygmuntońskiej na Wawelu“; Dra W. Stanisława Turczyńskiego: „Majoliki włoskie quattrocenta w krakowskich zbiorach“.

Z zakresu historii kultury — Prof. Dra Jana Ptaśnika: „Narodowość artystów krakowskich w XV wieku“.

Komisya językowa drukuje 2-ą część VII tomu swych „Materyałów i prac“. Wyszły tu „Zapożyczenia dolnoniemieckie w języku połabskim“ Dr. T. Lehra, składają się P. Jaworka „Dyalekty okolic Chrzanowa“. W tomie VIII złożono już 20 arkuszy pracy S. Agrella, docenta w Lundzie, p. t. „Przedrostki postaciowe czasowników polskich“. Dalsze prace zapewnione. Osobno rozpoczął Prof. K. Nitsch wydawać „Monografie polskich cech gwarowych“, z których w ubiegłym roku ukazały się: Nr. 1 i 2: „Fonetyka międzywyrazowa“ i „Małopolskie *ch*“ (z geografją postaci wyrazów *borsuk-jaźwiec* i *tchórz*), Nr. 3: „Prasłowiańskie *l'*“ (z geografją postaci wyrazów *welna*, *mieleł mett*, *plewie-pteł*, *wilga*). Jest to zaczątek atlasu językowego Polski, mającego obejmować geografję zarówno zjawisk gramatycznych, jak i słownikowych.

Nadto Komisya podjęła inicjatywę ostatecznego załatwienia sprawy reform ortografii i wypracowany w tym kierunku referat przedstawiła Wydziałowi filologicznemu do dalszego prowadzenia.

Na wniosek Komisji językowej Walne zgromadzenie członków Akademii uchwaliło w r. 1916 powiększyć zastęp stałych pracowników, mających przygotować do druku Słownik staropolski. Toteż od 1 stycznia 1917 roku prócz Prof. Jana Łosia stałe współpracownictwo objęli: Prof. Dr. Kazimierz Nitsch i Prof. Zygmunt Paulisz. Dzięki temu są teraz jednocześnie w robocie trzy zabytki, w chwili obecnej mianowicie kończy się opracowanie zapisek sądowych XIV i XV wieku, czem zajmuje się Prof. Łoś; nadto Prof. Nitsch wybiera materiały do Słownika staropolskiego ze Statutu litewskiego z r. 1529 według wydania Działyńskiego, a Prof. Paulisz z modlitewnika Konstancyi. Wyczerpujące sprawozdanie o dokonanych już pracach nad Słownikiem staropolskim wraz ze szczegółowym opisem techniki całej roboty, dokonane przez Prof. Łosia, ukaże się w najbliższym VIII tomie „Rocznika Sławistycznego“.

W Bibliotece pisarzy polskich w ciągu roku sprawozdawczego wyszły dwa tomy: Nr. 71: Bartłomieja Zimorowica Sielanki (1663) wydał Jan Łoś, oraz Nr. 72: Wacława Potockiego Moralia (1688), tom II, wydali Tadeusz Grabowski i Jan Łoś. Ostatni, III tom Moraliów, w których znajdzie się wstęp i słowniczek z objaśnieniami językowymi, ukaże się w najbliższym czasie.

Komisya Literacka. Z powodu trudności, stworzonych przez przedłużony stan wojenny, działalność

Komisji uległa zastojowi. Zaczęto jedynie zbierać materiały do Bibliografii czasopism polskich.

Bibliografia polska. Wydawca Dr. Stan. Estreicher zajęty był przygotowaniem materiałów do dalszych trzech tomów, mających objąć druki na literę S. W tym celu badał także niektóre mniej użytkowane dotąd biblioteki warszawskie i lwowskie i uzyskał stamtąd wykazy druków dla litery S, której druk się rozpocznie.

Komisja filologiczna przystąpiła do wydawania zapowiadanej Encyklopedyi filologicznej, a jako pierwszy tom tego wydawnictwa ukaże się praca Prof. Stan. Witkowskiego p. t. „Metryka grecka i rzymska“, a następnie pójdzie jednotomowe wydanie „Historji literatury rzymskiej“ w opracowaniu Prof. Kaz. Morawskiego, — oraz rozpoczęła druk Archiwum filologicznego. Prace specjalnie filologiczne, tak z zakresu filologii klasycznej, jak i humanizmu polskiego, które dotąd ukazywały się zwykle w Rozprawach Wydziału filologicznego, wejdą teraz do Archiwum. Zeszyt pierwszy jest już w druku i obejmuje pracę Dra J. Sajdaka: „De Gregorio Nazianzeno poetarum christianorum fonte“. Na posiedzeniu Komisji przedstawili: Prof. T. Sinko część swej pracy wydanej jako „Meletemata patristica I“; Dr. J. Sajdak: „De Nicephoro Blemmyda Gregorii Nazianzeni imitatore“ (część rozprawy: De Gregorio Naz. poetarum christianorum fonte) i „De oratione Eius τὸν εὐαγγελισμὸν falso Gregorio Nysseno adscripta“ (Eos XXI, 1916). Także praca nad nowem wydaniem starych polskich tłumaczeń klasyków greckich i łacińskich postępuje naprzód.

Wydział historyczno-filozoficzny. Ukazał się wspomniany już w zeszłorocznym sprawozdaniu tom 59 Rozpraw z pracami pp. Boratyńskiego, Brzeskiego, Łodyńskiego, Bogatyńskiego, Haleckiego, Kłodzińskiego i Dąbrowskiego, a na ukończeniu jest tom 60-ty, na który składają się rozprawy pp. Elzenberga, Taubenschlaga, Fiericha i Chmiela. Nadto kosztem Wydziału wydane zostały trzy osobne prace, a mianowicie: 1) Taylor Edward: „Pojęcie współdziałłości“ (str. 131), 2) Michalski Konstanty i Sinko Tadeusz: „Przyczynki z kodeksu mogińskiego do dziejów oświaty w Polsce w XV wieku“ (str. 86), oraz 3) L. Dobrzyńska-Rybicka: „System etyczny Hugona Kollataja“ (str. 171).

Dzieła wydane przez Wydział kosztem osobnych funduszków, t. j. funduszków Bucewicza, Osławskiego i Spasowicza, zostały już wymienione na początku niniejszego sprawozdania.

Rozprawy czytane lub streszczone na miesięcznych posiedzeniach Wydziału odnoszą się do następujących przedmiotów:

W zakres epoki średniowiecznej wchodzi: 1. Prof. Franciszek Bujak: „O najdawniejszym osadnictwie ziem polskich“; 2. Dr. Stanisław Zachorowski: „Colloquia w Polsce od w. XII do XIV“; Tenże: „Synody z lat 1423—1427“; Dr. Tadeusz Sinko: „Humanistyczny list do Długosza z r. 1455“.

Do dziejów polsko-litewskich odnoszą się następujące prace: 1. Dr. Stanisław Zachorowski: „Traktaty w sprawie koronacji Witolda“; 2. Dr. L. Kolankowski: „Dzieje Litwy za Jagiellonów“ i 3. Dr. Oskar Halecki: „Dzieje Unii Jagiellońskiej“.

Zagadnieniami z dziedziny sigillografii, numizmatyki i średniowiecznej historyografii polskiej zajmują się: 1. Dr. Wojciech Kętrzyński: „O rękopisie Nr. 470 Biblioteki publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie“; 2. Dr. Adam Chmiel: „Pieczęcie Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie“; 3. Dr. M. Gumowski: „Wykopalisko monet z XIII w. w Brzegach nad Nidą“.

Do nowszej historii kościoła w Polsce należą: Ks. Prałata Władysława Chotkowskiego: „Dzieje klasztorów i monasterów galicyjskich w czasach rozbiorowych. Część I. Zakony doszczętnie zniesione“.

Do zakresu nauk filozoficznych zaliczone być winny: 1. Ks. Dr. Konstanty Michalski: „Jan Buridanus i jego wpływ na filozofię scholastyczną w Polsce“; 2. Dr. Henryk Elzenberg: „Podstawy metafizyki Leibnitza“; 3. Dr. Władysław Horodyski: „Filozofia Lamberta w stosunku do rozwoju Kanta oraz do Bakona“; 4. Edward Stamm: „Pesymizm i optymizm, studjum nad podstawami etyki czynnej rezygnacji“.

Jednej z ważnych kwestyi z dziedziny nauk ekonomicznych poświęcona jest praca Dra Edwarda Taylora: „Pojęcie współdzielczości“.

W zakres badań socjologicznych wchodzi: 1. Dr. Jan St. Bystron: „Studia nad zwyczajami ludowymi; a) Zakładziny domów. b) Pszczoła w pojęciach i zwyczajach ludu“; 2. Dr. Antoni Czubryński: „Twardowski i Pająk oraz przeżytki kultu ognia“.

Dawnej historii prawa rzymskiego dotyczą dwie rozprawy Dra Rafała Taubenschlaga: 1. „Proces o Werginię“ i 2. „Przyczynki do rzymskiego prawa grobowego“.

Dzieło ks. Prof. Władysława Szczepańskiego T. J.

p. t. „Cztery Ewangelie (Wstęp, nowy przekład i komentarz)“ należy do mało uprawianych u nas nauk biblijnych, a referat p. Jana Grzegorzewskiego: „Dwa fermany sułtańskie z wieku XVIII. Zarys historyczny traktatów handlowych Polski z Turcją“, wkraacza w dziedzinę historii stosunków polsko-tureckich.

Wydawnictwa Komisji historycznej także i w roku ubiegłym doznawały przerwy i przeszkód z powodu wojny. Wyszedł tylko z druku tom X „Archiwum Komisji histor.“, str. 415, zawierający „Inwentarz dóbr i dochodów biskupów włocławskich“ wyd. przez Prof. Ulanowskiego, „Acta Capituli Plocenis z wieku XVI“ przez tegoż i „Materyały do dziejów Kollegiaty pultuskiej“ wyd. przez pp. Ulanowskiego i Zachorowskiego (zob. Rocznik 1914/16, str. 31-32). Rozpoczęto zaś zaraz druk nowego tomu, XII, tegoż Archiwum Komisji (tom XI wyszedł już dawniej, 1913), w którym Dr. Władysław Konopczyński ogłasza „Materyały do dziejów genezy Rady Nieustającej“, zbiór 35 aktów i dokumentów z lat 1749—74, pochodzących z archiwów w Moskwie, Berlinie, Paryżu i Londynie i Bibliotek: Jagiellońskiej, Czartoryskich, Akademii Umiejęt., Ossolińskich, przede wszystkim zaś Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, gdzie złożone jest Archiwum Rydzyskie Sułkowskich. Zbiór ten, którego dotąd wydrukowano arkuszy 6 (str. 96), jest uzupełnieniem źródłowym wydanej już (nakładem Ak. Umiej. z funduszu Osławskiego) książki Dr. Konopczyńskiego p. t. „Geneza i ustanowienie Rady Nieustającej“.

Druk tekstu, wydawanych przez Dr. Edwarda Kuntzego, Orzelskiego „Interregni Poloniae libri octo“ zo-

stał ukończony ubiegłej jesieni na arkuszu 43 (stron 688), poczem wydawca zabrał się zaraz do dokładnego opracowania szczegółowego indeksu, który jest już na ukończeniu, tak iż niebawem będzie można zacząć go drukować.

Z innych wydawnictw Komisji histor. tylko jeszcze jedno: „Lauda Krakowskie“, wydawane przez prof. Kutrzebę, posunęło się nieco naprzód w r. ub., wydrukowano bowiem formy 33—40 (t.j. str. 257—320) z lat 1604—1607. Stoją też, zatrzymane przez wojnę, wszystkie inne, będące w toku wydawnictwa Komisji, a również i t. zw. Ekspedycyi Rzymskiej w r. ub. do skutku nie przyszła, nie ustała jednak praca przygotowawcza do przyszłych jej wydawnictw. Prof. Boratyński, wydawca Nuncyatury Polskiej z czasów Stefana Batorego, po wydaniu aktów Caligarięgo zajmował się w r. ub. wciąż przygotowaniem wydawnictwa aktów jego następcy Bolognetti'ego 1581—85 i spółczesnej misji w Polsce Possewina, i uzupełniał plonem rękopiśmiennym z Bibliotek Czartoryskich, Dzikowskiej i Jagiellońskiej materiał dawniej zebrany w Rzymie i wogóle we Włoszech, tak iż skoro tylko stosunki zewnętrzne pozwolą wszystko uzupełnić jeszcze za granicą, będzie można rozpocząć druk aktów Nuncyatury z lat 1581—85.

Komisja prawnicza. Szereg wydawnictw, wspomnianych w ostatnim sprawozdaniu, nie mógł i w tym roku, i to z tych samych powodów, być dalej prowadzony. Niemożność sprowadzania rękopisów i zwiedzania rozmaitych bibliotek i archiwów co chwila stały na przeszkodzie.

Mimo to druk II-go tomu Pism rokoszowych wy-

dawanych przez Prof. Czubka posuwa się rażno i niebawem ukończony zostanie.

„Statuty kapituły katedralnej wrocławskiej“ w opracowaniu ks. Prałata St. Chodyńskiego i ks. Prof. J. Fijałka, ukazały się na widok publiczny i stanowią wraz z indeksami duży bardzo tom, liczący str. CCXXIV i 492.

Z seryi: „Studia i materiały do historii ustawodawstwa synodalnego w Polsce“, rozpoczęty zeszyt IV będzie się mógł dopiero ukazać, skoro kilka ważnych rękopisów, obecnie niedostępnych, uda się opracować. Natomiast na ukończeniu jest zeszyt V-ty, zawierający Prof. Wł. Abrahama: „Studia krytyczne do dziejów średniowiecznych synodów prowincjonalnych kościoła polskiego“.

Komisya historii filozofii polskiej odbyła w czasie od początku kwietnia 1916 do końca marca 1917 dwa posiedzenia naukowe. Przedyskutowane na nich i ocenione, jako nadające się do wydawnictwa, prace i materiały wystarczą już zapewne do wypełnienia reszty I tomu „Archiwum“ Komisji, którego druk się kontynuuje. Mianowicie jest pod prasą rozprawa Dra. J. S. Bystronia p. t. „Rozwój problemu socjologicznego w nauce polskiej“. Uchwalone przez Komisję wydanie „Dyalogus de quatuor statuum ob assequendam immortalitatem contentione“ Adama z Bochenia, jako źródła do dziejów platonizmu w Polsce, z przedmową i objaśnieniami Prof. W. Rubczyńskiego, znajduje się w ostatniem stadyum przygotowawczem. Uchwalono także w zasadzie ogłoszenie w „Archiwum“ pracy p. Z. Rusinka o „Radach przyjacielskich Szaniawskiego“, której rękopis wymaga jeszcze tylko b. nieznacznych uzupełnień. Przy tej sposobności oświadczyła się Komisya za

podjęciem osobnego wydawnictwa: „Biblioteki polskich pisarzy filozoficznych“, której I-szym tomem byłyby właśnie „Rady przyjacielskie“ a po nich wydanie ponowne „Chowanny“ Trentowskiego z odpowiednią przedmową i uwagami.

X. Dr. Konst. Michalski zwrócił uwagę na to, że Biblioteka Jagiellońska posiada, jeśli nie unikaty, to conajmniej rzadkie rękopisy niektórych godnych uwagi a mało dotąd znanych zwiastunów myśli nowożytnej (jak Jana z Mirecourt). Kwestya, w jakim rozmiarze i z jakim aparatem krytycznym należałoby te zabytki wydać, ewentualnie przy uwzględnieniu polskich magistrów, którzy z nich korzystali, była rozważana na posiedzeniach Komisji.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał następujące publikacje:

1. Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności. Dział A: Nauki matematyczno-fizyczne, tom 55; stron 235, z 3-ma tablicami i 27 rysunkami w tekście. Tom ten zawiera 6 rozpraw.

2. Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności. Dział B: Nauki biologiczne, tom 55; stron 291, z 3 tablicami i 2 rysunkami w tekście. Rozpraw. 9.

3. Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie. Classe des Sciences mathématiques et naturelles. Série A: Sciences mathématiques. Année 1915; str. 444, 12 tablic i 32 rysunków w tekście. Rozpraw 20.

4. Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie. Classe des Sciences mathématiques et na-

turelles. Série B: Sciences naturelles. Année 1915; stron 344, 17 tablic, 5 rysunków w tekście. Rozpraw 21.

Druk dwóch następnych tomów Rozpraw i dwóch tomów Biuletynu jest na ukończeniu.

Z 64 rozpraw i komunikatów, przedstawionych Wydziałowi, przyjęto do jego wydawnictw 63.

Do zakresu matematyki należy 6 rozpraw, mianowicie: p. H. Steinhausa „Niektóre własności szeregów trygonometrycznych i szeregów Fouriera“, p. S. Mazurkiewicza „O mnogościach Borela“, Prof. A. Hoborskiego „O pewnym związku pomiędzy dwoma szeregami i o wyznaczeniu pewnych sum skończonych“ i „Uwagi o podstawach geometrii rzutowej“, p. A. Rosenblatta „O odwzorowaniu podobnem koła zbieżności szeregu potęgowego“ i czł. K. Żorawskiego „O podziale ruchów ośrodków ciągłych na pewne kategorie“.

Z zakresu astronomii wydano dwie prace p. Wł. Dziewulskiego: „Krytyczne uwagi dotyczące prądów gwiazd, z uwzględnieniem prądu β , γ , δ , ϵ , ζ *Ursae majoris*“ i „O wyznaczeniu uprzywilejowanych kierunków t. zw. vertices, ruchów gwiazd, na podstawie swoistych ruchów gwiazd“.

Fizyka zastąpiona jest przez 7 rozpraw i dwa komunikaty, mianowicie czł. Wł. Natansona „O posuwaniu się energii promieniowania przez materialne ośrodki“, czł. M. Smoluchowskiego „Doświadczalne sprawdzenie teorii Rayleigha o istocie błękitu nieba“, p. A. Gałecznego i p. M. Dadlezówny „Studia nad koagulacją hydrosolów złota. Komunikat II“, p. J. Kroo „Przyczynek do teorii rozkładu natężenia w prążkach absorbcyjnych“, czł. Wł. Natansona „O promieniowaniu wtórnem rotato-

rów prostych“, p. St. Lorii „O ulatnianiu się osadów promieniotwórczych“, p. A. Gałęckiego „Lepkość hydrosolów złota“, czł. L. Birkenmajera „Dogodna metoda wyznaczania czasu na przenośnych stacyach wahadłowych“, p. K. Zakrzewskiego „Sprostowanie dotyczące się pracy p. t. O ciepłe właściwem ciał ciekłych w objętości stałej“.

Tematami z zakresu chemii zajmują się cztery rozprawy, mianowicie Prof. J. Zawidzkiego „Studia nad dynamiką chemiczną procesów autokatalitycznych. IV: Systematyka i kinetyka reakcyi autokatalitycznych“, pp. St. Opolskiego, Z. Kowalskiego i J. Pilewskiego „O solach i estrach nitrofenylo-octonitryli“, pp. St. Opolskiego, L. Czaporowskiego i J. Zacharskiego „O desmotropowych odmianach estrów bromofenylo-cyano-pyrogro-nowych“ oraz czł. St. Niementowskiego i p. E. Suchardy „Synteza pewnej pochodnej benzo-2, 5-naftyrydiny i jej przeprowadzenie w kwas kynurenowy“.

Z zakresu geologii przyjęto 8 rozpraw: p. L. Sawickiego „Osuwisko ziemne w Szymbarku i inne zsuwy powstałe w r. 1913 w Galicyi zachodniej“, p. W. Rogali „Górnokredowe utwory na Podolu galicyjskiem, część I“, p. W. Goetla „Piętro retyckie i najdolniejszy lias pasa regłowego w Tatrach“, i „Odkrycie płatu górno-tatrzań-skiego w seryi regłowej Tatr“, p. J. Smoleńskiego „O powstaniu dzisiejszych głębin Rowu filipińskiego“, Prof. J. Jarosza „Fauna wapienia węglowego w okręgu krakowskim. Brachiopoda, część II“, p. J. Nowaka „Głowonogi z średniej kredy Podola“ i „Z badań nad polskimi Karpatami zachodnimi“.

Z trzynastu rozpraw i komunikatów treści botanicznej budową i czynnościami roślin zajmują się prace:

Prof. F. Rogozińskiego „Dalsze przyczynki do biochemii fosforu. III: Natura fosforanów mineralnych w niektórych nasionach“, czł. E. Janczewskiego „Mieszaniec porzeczki dwupiennej z dwupłciową“, p. J. Wołoszyńskiej „Budowa błony niektórych Gymnodiniów i Peridiniów“, p. K. Roupperta „Dalsze studia nad włosami parzącymi roślin“, czł. E. Janczewskiego dwa komunikaty: „Ruchy geotaktyczne i fototaktyczne chloroplastów ze skrobią. I“ i „Geotaktyzm i heliotaktyzm chloroplastów w pochwie skrobiowej. II“, p. M. Dobrowolskiego „Wpływ liści na ustawienie międzywęźli“, p. K. Bassalika „O roli kwasu szczawiowego w zielonych roślinach. I: Rozkład kwasu szczawiowego w szczawiu *Rumex acetosa*“, p. Sz. Wierdaka „O epifylii u *Siegesbeckia orientalis* L.“ — Do zakresu paleobotaniki należy rozprawa p. J. Lilpopa „Badania mikroskopowo-anatomiczne węgli kopalnych“. Treści systematycznej i geobotanicznej są prace p. A. Żmudy „Polskie gatunki goryczki (*Gentiana* L.)“ i „Świerzbnice (*Knautiae*) polskie“. — Przedstawiony przez czł. J. Rostańskiego „Catalogus plantarum tam exoticarum quam indigenarum, quae anno MDCLI in hortis regiis Varsaviae nasci observatae sunt“ wydany będzie jako dzieło osobne.

22 rozpraw i komunikatów należy do zakresu zoologii i antropologii. Fiziologią zajmują się prace: p. L. Popielskiego „Jony wodoru i czynność wydzielnicza trzustki“, czł. N. Cybulskiego „Z dziedziny termodynamiki mięśni. I“, p. L. Warchoła „O wpływie adrenaliny na czynność gruczołu podszczękowego“, p. Z. Tomaszewskiego „O chemicznych bodźcach gruczołów żołądkowych. I: Wpływ wyciągów z narządów na wydzie-

lanie soku żołądkowego“ i „II: Wpływ produktów trawienia białka i ciał wyciągowych na czynność wydzielniczą żołądka“, p. F. Czubalskiego „Chemiczne podniety nerwów“, Prof. L. Popielskiego „O fizyologicznych własnościach β -imidazolyetylaminy“, czł. A. Becka „O dwukierunkowym przewodzeniu nerwów“. Do zakresu anatomii patologicznej należy praca p. St. Borowieckiego „O t. zw. arinencefalii i jej stanowisku wśród wad rozwojowych mózgu“. Budowę, rozwój i czynności zwierząt mają za przedmiot komunikaty czł. J. Nusbauma-Hilarowicza „Udział chondryomu w owogenezie pływaka *Dytiscus marginalis*“, p. B. Fulińskiego „O rozwoju zarodkowym *Dendrocoelum lacteum*, część 2-ga i ostatnia: Różnicowanie się listków zarodkowych i zawiązków najważniejszych organów“, p. C. Beigel-Kiaftenowej „O strukturach plazmatycznych w organach zmysłowych i komórkach gruczołowych aksolotla“, czł. J. Nusbauma-Hilarowicza „Ze studyów nad fizyologią trawienia u równogów (*Isopoda*)“, p. Z. Małaczyńskiej „O gruczołach skórnych raka rzecznego“, tudzież rozprawy: czł. H. Hoyera i p. Wł. Michalskiego „Układ naczyń limfatycznych u pstrąga i rozmieszczenie naczyń krwionośnych u ryb“, Prof. M. Kowalewskiego „Przyczynek do lepszej znajomości skąposzczeta *Amphichaeta leydigi*“, tegoż „Kilka uwag o organach rozrodczych rodzaju *Chaetogaster* v. Baer“, p. S. Kopcia „Badania doświadczalne nad przeobrażeniem owadów“ i p. L. Kaufmanówny „Spostrzeżenia nad przeobrażeniem aksolotla żywnego tyreoidyną“. Z zakresu zoogeografii i systematyki zwierząt przyjęto trzy prace, mianowicie p. W. Stefańskiego „Wolno żyjące nicienie z Polski“, p. H. Lgockiego „Nowe ga-

tunki i odmiany chrząszczy“ i p. St. Minkiewicza „Skorupiaki jezior tatrzańskich. Zarys fizyograficzno-faunistyczny“.

Komisya fizyograficzna czynności swe, mające na celu zbadanie kraju pod względem przyrodniczym, przerwane w r. 1915, podjęła wprawdzie znowu, w bardzo jednak uszczuplonym zakresie. Powodem ograniczenia był nie tyle oddany jej do rozporządzenia fundusz, skromniejszy niż zwykle, ile niedostatek pracowników. Zaznaczył się też rok ubiegły w historii Komisji niepowetowanymi stratami w szeregu jej kierowników, młodszych pracowników i ludzi, którzy bądź pracami swymi, dokonanymi w latach dawniejszych, zyskali prawo do wdzięcznej pamięci Komisji, bądź dzięki swemu stanowisku pozyskiwać mogli i pozyskiwali coraz nowe siły dla tak szczupłego, niestety, szeregu pracowników na polu fizyografii kraju. Klęską nie do powetowania jest dla Komisji śmierć Przewodniczącego, ś. p. Prof. Maryana Raciborskiego, którego kierownictwem Komisya zaledwie dwa lata cieszyć się mogła. Nielatwo też będzie zastąpić zmarłego przewodniczącego Sekeyi meteorologicznej, ś. p. Prof. Maurycego P. Rudzkiego. Zmarli nadto z członków Komisji: ś. p. Prof. Antoni Wierzejski, Prof. Antoni Rehman, Prof. Józef Nusbaum-Hilarowicz, Prof. Bronisław Gustawicz, a z młodszych pracowników ś. p. Albin Fleszar i najpiękniejsze rokujący nadzieje ś. p. Antoni J. Żmuda.

W roku ubiegłym Komisya wydała tom 50-ty swych Sprawozdań, obejmujący, oprócz przeglądu czynności Komisji w latach 1914/15 i 1915/16, materiały do fizyografii kraju z zakresu fauny (Dra L. Sitowskiego „Ptaki

Pienin“, Dra K. Simma „*Diaptomus Alluaudi*, nowy gatunek dla fauny skorupiaków galicyjskich“, Dra A. Krasuckiego „Przyczynek do poznania fauny Siwej Wody w Wyżyskach pod Szklę“, — flory (p. Sz. Wierdaka „Roślinność Bolszowiec“, Dra A. J. Żmudy „Rośliny zebrane na Żmudzi przez Prof. Dra E. Janczewskiego, część II“ i „*Bryotheca Polonica*, część IV“, p. A. Wróblewskiego, „Drugi przyczynek do znajomości grzybów Pokucia i Karpat pokuckich“) — i geologii oraz mineralogii (Dra St. Pawłowskiego „W sprawie wieku nowszej rzeźby polskich Karpat fliszowych“ i Dra Wł. Pawlicy „O złożach mineralnych granitu tatrzańskiego“), tudzież przyczynek do historii botaniki w Polsce p. t. „Zasługi Wincentego Pola dla geografii roślin w Polsce“, napisany przez Dra Wł. Szafera. — Publikację materiałów do klimatografii Galicyi, uzyskanych w porównaniu z latami przed wojną w znacznie uszczuplonej mierze, odłożono także tym razem, jak w r. z., na czas po wojnie.

Sekeya meteorologiczna Komisji fizyograficznej otrzymywała w r. 1916 zapiski z siedmiu własnych stacyi i ze stacyi w Zakopanem, urządzonej i utrzymywanej, przy pewnej pomocy ze strony Komisji fizyograficznej, przez Sekeyę przyrodniczą Towarzystwa Tatrzańskiego. Ze stacyi tych pięć było zaopatrzonych w barometr, z tych jednak stacya w Krośnie, wskutek zepsucia się barometru i niemożności dostarczenia jej nowego instrumentu, musiała się ograniczyć do spostrzeżeń termo- i ombrometrycznych.

Z polecenia Sekcyi geologicznej odbywały się w dalszym ciągu badania geologiczne i mineralogiczno-petrograficzne w Tatrach. Mianowicie Dr. W. Goetel

opracowywał stratyografię retu i liasu, w obrębie seryi reglowej zbierał w tych dwóch piętrach skamieliny po północnej stronie Tatr na przestrzeni od Małej Łąki do doliny Suchej Wody, przyczem znalazł w dolinie Olczyskiej nowy, bogaty w skamieliny przekrój retu; w seryi górnotatrzańskiej Dr. Goetel eksploatował pod względem paleontologicznym t. zw. pisańskie wapienie i piaskowce, głównie w okolicy Smytniej, w Czerwonych Żlebkach znalazł przy pomocy p. Radziszewskiego w łupkach z florą tomanowską szczątki zwierzęce. Nadto razem z Drem L. Kowalskim p. Goetel przystąpił do opracowania północnych źródeł tatrzańskich, rozpoczynając od źródeł gazowych w dolinie Cichej naprzeciw Magury Orawskiej. Wynikiem badań Dra Goetla, subwencyonowanych przez Komisję fizyograficzną i przez Wydział Krajowy, są dwie jego rozprawy przeznaczone do publikacyi Wydziału matematyczno-przyrodniczego p. t. „Piętro retyckie i najdolniejszy lias pasa reglowego w Tatrach“ i „Odkrycie płatu górnotatrzańskieg w seryi reglowej Tatr“. — Przedmiotem poszukiwań petrograficznych i mineralogicznych, podjętych przez Dra Wł. Pawlicę, był, jak w latach poprzednich, krystaliczny trzon Tatr. W grupie Czerwonych Wierchów (Kopa Kondracka, Małolączniak, Gładkie Uplaziańskie) Dr. Pawlica wykonał zdjęcie geologiczne płatów skał krystalicznych, na Szerokiej Jaworzyńskiej zebrał z granitów materiał do studyów porównawczych nad skałami krystalicznego jądra fałdu górnotatrzańskieg; zajął się też zdjęciem geologicznem odkrytych przez siebie przed dwoma laty w Gierlachu skał metamorficznych, wtrąconych w granit, a należących — jak dotychczasowe badania mikro-

skopowe i chemiczne wykazały -- do mało w Tatrach znanej grupy skał wapienno-krzemianowych. Opracowanie tego ostatniego materiału jest na ukończeniu. Na hałdach zarzuconych kopalń w Krzywaniu, w dolinach Ważeckiej, Hlińskiej, Staroleśnej i Pięciu Stawów Spiških Dr. Pawlica zdobył z minerałów kruszcowych i szczelinowych materiały do dalszego ciągu studyów, których częściowe rezultaty wydane już zostały bądź w Rozprawach Wydziału matem.-przyrodniczego (Prenit w Tatrach), bądź w Sprawozdaniach Komisji fizyograficznej. — Prof. J. Jarosz opracował z karbońskich materiałów paleontologicznych, zebranych przez siebie w latach poprzednich na polecenie Komisji fizyograficznej, rodzaj ramienioplawów *Productus*. Praca ta wydana zostanie w publikacjach Wydziału matem.-przyrodniczego. — Do wydania w Sprawozdaniach Komisji Sekcyja geologiczna otrzymała notatkę pozostałą po ś. p. Tadeuszu Furgalskim, majorze Legionów polskich, p. t. „Z geologicznej wycieczki w Karpaty okolicy Wadowie w r. 1910.“

W Sekcyi botanicznej zamierzone były dwie prace florystyczne na obszarze Tatr; z tych jedna tylko doszła do skutku, mianowicie poszukiwania mykologiczne, polecane p. A. Wróblewskiemu. Opracowanie bardzo bogatego zbioru grzybów, zgromadzonego przez tegoż na trzech wycieczkach, podjętych w miesiącach czerwcu, lipcu i sierpniu, utrudnione obecnymi stosunkami, wymagać będzie dłuższego czasu. — Praca nad opisową Florą polską, prowadzona w ostatnich latach w Instytucie botanicznym Uniwersytetu Jag. pod kierunkiem ś. p. Prof. M. Raciborskiego, postąpiła o tyle, że Dr.

J. M. Dobrowolski wykończył opisy rodzin *Amarantaceae* i *Chenopodiaceae*, p. Sz. Wierdak rozpoczął pracę nad ślazowatami (*Malvaceae*), a ś. p. Dr. A. J. Żmuda opracował rodzinę *Rubiaceae*, tudzież z rodziny złożonych plemiona: *Eupatorieae*, *Astereae*, *Inuleae* i *Heliantheae*; pracę nad plemieniem *Anthemideae* przerwała służba wojskowa i śmierć tego nieodżałowanego pracownika. Dla illustrowanej Flory polskiej wykonano w wymienionym Instytucie pewną liczbę nowych tablic, mianowicie p. J. Kuklanka wykończyła rodzinę *Euphorbiaceae* (35 tablic) i wykreśliła granice rozmieszczenia wszystkich gatunków, należących do tej rodziny, p. J. Kozłowska zaczęła rysować bodziszkiowate (*Geraniaceae*), a p. St. Kuleżyński wyrysował 60 tablic, przedstawiających częścią paprocie, częścią rośliny jednoliścienne.

Sekcja zoologiczna nie podjęła żadnej nowej pracy. Poszukiwania, podjęte z jej polecenia w latach poprzednich, dostarczyły dwóch rozpraw o właściwościach jezior tatrzańskich i ich faunie skorupiaków. Z tych prac Dra S. Minkiewicza, odnosząca się do wszystkich rzędów skorupiaków, p. t. „Skorupiaki jezior tatrzańskich. Zarys fizyograficzno-faunistyczny“, wydana będzie w publikacyach Wydziału matem.-przyrodniczego, rozprawa zaś Dra A. Lityńskiego, zajmująca się wyłącznie grupą wioselczaków, pojawi się w 51 tomie Sprawozdań Komisji fizyograficznej. — Drowi E. Lubeckiemu pracę nad nicieniami, wspomnianą w poprzednich sprawozdaniach, przerwała służba wojskowa. Część materyałów, złożonych w Instytucie zoologicznym Uniwersytetu Jag., a obejmujących, oprócz okazów zebranych przez Dra Lubeckiego w okolicach Krakowa, także oddane mu do opracowania

gatunki z Pienin i Tatr (między innymi zebrane przez Dra S. Minkiewicza w jeziorach tatrzańskich) zniszczała skutkiem zarządzeń wojennych. Uzupełnienie tego zbioru i dokończenie pracy nad nim Dr. Lubecki zmuszony jest odłożyć na czasy spokojniejsze. — Do wydania w Sprawozdaniach Komisji Sekeya zoologiczna otrzymała pracę Dra A. Krasuckiego o pluskwiakach Siwej Wody w Wyżyskach i notatkę Dra K. Simma o rzadkim gatunku skorupiaka *Diaptomus Alluaudi*, odkrytym w Galicyi przez p. J. Momota w r. 1907 przy sposobności poszukiwań, podjętych na Podolu z polecenia Komisji, z których p. Momot przyrzekł zdać sprawę w Sprawozdaniach Komisji z chwilą, gdy zwolniony zostanie od służby wojskowej.

Do Muzeum fizyograficznego przybyły, oprócz paru książek zakupionych lub uzyskanych drogą wymiany publikacyi, zbiory i okazy złożone przez pp. Dra L. Sitowskiego i A. Wróblewskiego, tudzież okazy roślin i zwierząt podarowane przez p. Edwardową Mazurową i pp. Prof. Dra M. Kowalewskiego w Dublinach, Dra A. Krasuckiego we Lwowie i J. Popka.

Pracami muzealnymi zajmował się Prof. Dr. Wł. Kulczyński przy pomocy stypendysty Akademii Um., p. J. Premika; ograniczały się one przeważnie do ochrony zbiorów od szkodników muzealnych, zresztą zdołano znaczną część nowszych nabytków w dziale botanicznym zaopatrzyć znakami muzealnymi i wcielić do ogólnego zbioru.

Komisja antropologiczna. Przy robotach ziemnych fortyfikacyjnych odkryto ementarzyska i osady przedhistoryczne w okolicy Krakowa w Skotnikach,

w Dziekanowicach, w Bierzanowie, w Modlnicy, a także w Rachfałowicach, przy ujściu Nidzicy w Proszowskiem. Z tego powodu poczyniono starania u c. i k. Władz wojskowych o pozyskanie znalezionych przedmiotów do Muzeum archeologicznego Akademii Umiejętności, tudzież o pozwolenie Komisji antropologicznej na dalsze poszukiwania na terenach odkrytych.

Niezmordowanym zabiegiem Dr. Stanisława Tomkowicza udało się uzyskać z c. i k. Dyrekcyi inżynierji fortecznej ośm paczek wykopalisk, pochodzących z ementarzyska z końcowej epoki bronzowej w Skotnikach. Nadto Komenda twierdzy zezwoliła na podjęcie poszukiwań archeologicznych na całym obszarze rejonu fortyfikacyjnego, a Komisya antropologiczna wydelegowała do tej pracy pp. Drewkę, Antoniewicza i Wisłockiego.

Prof. Ludomir Sawicki przedstawił Komisji antropologicznej pracę swoją: „Pasterstwo wołoskie na Morawach i na Śląsku“, w której zwrócił uwagę na genezę problemu wołoskiego w Karpatach w związku z pasterstwem wysokogórskim i na drogi, któremi nauka zmierza do jego rozwiązania; a więc usiłowania idące od folklorystów i etnografów, od lingwistów, wreszcie od historyków, przyczem wskazał na poważną lukę w naszych wiadomościach o pasterstwie karpackiem, tkwiącą w braku opracowania strony antropologicznej całego zjawiska. W związku z tem określił zadanie, które sam przedstawił, mianowicie zebrać kompletny materiał bibliograficzny, opracować syntetycznie wszelkie dotychczasowe spostrzeżenia nad naszym pasterstwem, dalej uzupełnić stwierdzone przy tem braki własnymi obserwacyami, wreszcie przedstawić na tem tle antropogeografię całego

zjawiska w ramach określonych w programowej rozprawie: „Wędrowniki pasterskie w Karpatach“ (Warszawa 1911 r.). W dalszym ciągu przystąpił do nakreślenia związłego obrazu dotychczasowych badań swoich, prowadzonych w r. 1911 na Morawskiej Wołoszczyźnie, a w r. 1913 w Beskidzie Śląskim, charakteryzując rozmieszczenie, ilość i geograficzne uwarunkowanie szałasów, wygląd samych szałasów, jak i należących do nich koszar, gospodarze znaczenie pasterstwa wysokogórskiego, wędrowniki i drogi pasterskie, wreszcie charakter, strój i tryb życia pasterzy w związku z fizyo-antropografią otoczenia. Prof. Sawicki zakończył wywody swoje analizą hipotez co do czasu i sposobu zaprowadzenia szałasnictwa zachodnio-karpackiego oraz rozpatrzeniem przyczyn i rozmiaru jego upadku.

Muzeum archeologiczne Akademii otrzymało naczynia gliniane, znalezione wraz z monetami z XIII wieku w Brzegach nad Nidą, a ofiarowane Akademii przez c. i k. Komendę obwodową w Jędrzejowie. Opracowanie i oznaczenie monet powierzyła Akademia p. Dr. Maryanowi Gumowskiemu. Nadto otrzymało Muzeum od p. Inżyniera Stefana Szemplińskiego fragmenty dwu naczyń starodawnych o średniowiecznej ornamentyce, wydobytych przy kopaniu kanału w ul. Mikołajskiej w Krakowie.

Komisya historyi nauk matematyczno-przyrodniczych odbyła jedno posiedzenie (d. 8 listopada 1916 r.), na którym zostały wygłoszone następujące komunikaty naukowe:

- 1) X. Konstancy Czaykowski T. J.: „Pomiar koła u Kochańskiego“.
- 2) Prof. Dr. Ludwik Birkenmajer: „Drobne

wiadomości do historii astronomii w Polsce XIV-go wieku“.

3) Prof. Dr. Józef Rostafiński: „Rośliny ogrodu botanicznego w Warszawie w r. 1651“.

Biblioteka Akademii. Inwentarz dzieł drukowanych Biblioteki prócz zbiorów Walewskiego i Lubomirskiego wykazuje dzieł 45.245.

Zbiór map i atlasów obejmuje 782 numerów.

Darów otrzymała Biblioteka 284 w 323 tomach.

Czytelnia była i w tym roku otwarta tylko od godz. 10 do 2. Korzystało z niej prócz członków Akademii i współpracowników Komisyj akademickich osób 156 razy 1937. Czytano w niej 640 dzieł w 1500 tomach. Rękopisów czytano 311; z innych bibliotek sprowadzono 124 rękopisy.

Wypożyczono 446 dzieł w 620 tomach.

W dziale rękopisów uporządkowano ostatecznie i skatalogowano dar p. Dra Bolesława br. Richthofena. W ten sposób zbiory rękopiśmienne Akademii powiększyły się o kolekcję około 3000 listów, adresowanych, prócz nielicznych wyjątków, do dziada ofiarodawcy, Walerego Wielogłowskiego, majora wojsk polskich z r. 1830 – 31, potem emigranta we Francyi, wreszcie właściciela księgarni w Krakowie i płodnego pisarza katolickiego i ludowego. Pomiędzy listami znajduje się jeden list Adama Mickiewicza i po kilkanaście lub kilkadziesiąt od wielu wybitniejszych osób zwłaszcza z pośród Emigracyi, jak n. p. ks. Karola Antoniewicza, ks. Edwarda Duńskiego, ks. Hieronima Kajsiewicza, Jana Koźmiana, Cezarego Platera, ks. Piotra Semenki, Pawła Popiela i Józefa Zaleskiego. Zbiór ten powiększa i uzupełnia znajdujące się w Aka-

demii materyały rękopiśmienne i drukowane do Emigracyi po r. 1831 i do dziejów narodu polskiego w kraju w okresie przed powstaniem r. 1863.

W najbliższym czasie ukończy się też katalogowanie cennego daru p. Dra Franciszka Paszkowskiego.

Sprawozdanie Stacyi Naukowej i Biblioteki polskiej w Paryżu za rok 1916 — z powodu wydarzeń wojennych nie nadeszło.

Sprawozdanie o pracach naukowych, dokonanych w ubiegłym roku przez pojedyncze Wydziały i Komisye Akademii, znajduje się już w odbitce w rękach Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Dołączona do tego Sprawozdania bibliografia obejmuje wydawnictwa, które się pojawiły od ostatniego posiedzenia publicznego. Poza tem jest jeszcze znaczna ilość bądź rozpoczętych, bądź nawet daleko w druku posuniętych publikacyi, które ukażą się w najbliższych miesiącach.

W roku zeszłym, kiedy po dwuletniej przerwie i w ciągu drugiego roku wojny, Akademia składała przed społeczeństwem polskiem sprawozdanie z swej działalności, czyniła to z wieloma zastrzeżeniami, ale z nadzieją, że w roku następnym będzie mogła już wystąpić z programem prac, których wykonaniu burza wojenna przeszkadzać nie będzie. Stało się inaczej. Położenie w niczem nie uległo zmianie, owszem pogorszyło się i z dnia na dzień pogarszać się musi. Nasza Instytucya przeszła nowy rok próby i stoi przed jeszcze cięższymi

próbami, nie wiedząc, ile złego wyrządzą i kiedy się skończą.

Doświadczenie jednak pozwala wnosić, że Akademia mimo wszystko przetrwa, że uczeni polscy przy Akademii stojący także przetrwają, że wszyscy inni grupujący się koło pokrewnych towarzystw i instytucji dotrzymają kroku. Przerzedzą się ich szeregi, osłabną nerwy; działalność nie będzie chwilowo tak wydatna, jak przedtem, ale duch i wola pozostaną te same, gotowe stanowić zawiązek nowych usiłowań, skierowanych do wydobywania na jaw tkwiących w narodzie polskim wartości.

Stan finansowy Akademii w obecnym roku nie wielkim uległ zmianom. Stałe dotacje państwowe i krajowe wpływały regularnie. Fundusz ś. p. Kisielewskiego został zrealizowany i wynosi obecnie 60.000 K w 4 $\frac{1}{2}$ % listach Banku Krajow. Radca Sądu Wyższego p. Krzepela złożył w darze kapitał, wynoszący obecnie K 40.000 w 4 $\frac{1}{2}$ % listach B. Kraj. oraz przeszło 5.000 K w gotówce. Fundusz ten ma osobne przeznaczenie naukowe i wejdzie w życie, bądź skoro ofiarodawca z projektem pewnych wydawnictw wystąpi, bądź skoro zgaśnie zawarowane dożywocie.

Jedno źródło dochodów Akademii, które rozwijało się dotychczas stale ale powoli, okazało się nagle wśród wojny niezwykle wydatne. Sprzedaż publikacji przyniosła w r. 1916 przeszło 44.000 K, zdaje się, że i w roku bieżącym pozycja ta przedstawiać się będzie pokaźnie. Do dnia 20 maja b. r. wpłynęło bowiem z tego tytułu około K 16.000.

Akademia liczy się bardzo troskliwie z deprecyacją

waluty i wynikającym stąd niezmiernem podrożeniem kosztów produkcji wydawnictw. Dla tego utworzony jeszcze przed wojną fundusz rezerwowy bywa hojnie zasilany przy uchwalaniu akademickiego budżetu, i obecnie fundusz ten liczy prawie K 600,000. Jest to bardzo niewiele w stosunku do gospodarki finansowej Akademii; trzymając się jednak zasad rozumnej oszczędności można uzyskać znaczne pomnożenie tego funduszu w najbliższych latach.

Wydawnictwa Akademii nie są zależne jedynie od dostarczenia przez uczonych gotowych do druku rękopisów, ani nawet od środków pieniężnych, które się ma do dyspozycji. Chodzi jeszcze o to, czy w danej chwili drukarnie mogą wykonywać zamówienia. Przed wojną nie przedstawiało to żadnej absolutnie trudności. Obecnie jest to rzecz główna. Pociągnięcie bardzo znacznej ilości zecerów i maszynistów do służby wojskowej, rekwizycya czcionek, trudność a często niemożność otrzymania niezbędnych zapasów papieru i mnóstwo innych analogicznych szczegółów sprawia, że najlepiej prowadzone drukarnie zadaniu sprostać nie mogą. Przytem ceny rosną tak znacznie, że przy niektórych gatunkach papieru wynoszą niemal cztery razy tyle, co przedtem. Kwestya kosztów jest jednak drugorzędna. Chodzi o to, że nawet przy największych ofiarach finansowych celu, t. j. wydrukowania książki, często dopiąć nie można.

Działalność Akademii z powodu scharakteryzowanych stosunków bardzo ucierpiała. Druk posuwał się powoli, niejeden rękopis dotychczas czeka na swoją kolej. Niemniej ujemny wpływ na naukową produkcję Akademii wywarła trwająca jeszcze niemożność przedsię-

brania podróży archiwalnych i sprowadzania rękopisów z poza krakowskich bibliotek. Daje się to odczuwać na pracach Komisji historii sztuki, która robi co może, żeby mimo wszelkich przeszkód materiały gromadzić, nie zawsze jednak spotyka się z powodzeniem. Inne Komisje nie w lepszym są położeniu.

Najbardziej jednak terażniejszy stan rzeczy odbił się na działalności Wydziału matem.-przyrodniczego. Wstrzymany prawie zupełnie ruch w laboratoriach uniwersyteckich uniemożliwia przygotowywanie prac z całego szeregu dyscyplin. W podobnym położeniu znajdują się również Komisja fizyograficzna, Komisja antropologiczna ze swoją sekcją etnologiczną, oraz wydawnictwo Atlasu Geologicznego.

Z Biblioteką Polską w Paryżu stosunki tylko bardzo luźnie są utrzymywane. Wiadomo, że jest otwartą, że w czytelni panuje pewien ruch, że urzędnicy, z których jeden, p. Wł. Strzembosz, zasłużony adjunkt tej instytucji, niedawno zmarł, spełniają gorliwie swe obowiązki, ale wyczerpujące sprawozdania nie nadchodzą. Akademia czuwa, ażeby Bibliotece nie zabrakło środków pieniężnych, co jest niełatwe i z powodu wysokiego kursu obcych pieniędzy bardzo kosztowne.

Stypendya im. Osławskiego i Pileckiego, jako przeznaczone na studia zagranicą, prawdopodobnie także i w roku bieżącym nie będą rozdane. Natomiast fundusze, od których odsetki służą do udzielania nagród lub stypendyów krajowych, funkcyonują bez wyjątku całkiem prawidłowo.

Encyklopedia Polska posuwa się wprawdzie powoli, ale obecnie już cały materiał do tomów poświę-

conych literaturze polskiej jest zgromadzony i w większej części wydrukowany. Oba tomy ukażą się wczesną jesienią. Pierwszy tom historyi politycznej już się składa, druk następnego niebawem się rozpocznie. Oba powinny, o ile nie zajdą nieprzewidziane przeszkody, ukazać się przed najbliższem majowem posiedzeniem Akademii.

Przed samą wojną zostało zorganizowane wielkie nowe wydawnictwo: Encyklopedia nauk filologicznych. Zdawało się, że pożyteczna ta publikacya jest na długi czas pogrzebaną. Tymczasem doszedł już Akademię rękopis jednego podręcznika, a nad drugim pracuje pierwszorzędną siłą i obiecuje go w parę miesięcy wykończyć.

Prace przygotowawcze do Słownika Staropolskiego posuwają się szybciej, jak w latach poprzednich, a to dzięki większej ilości współpracowników, którzy wspólnie z Prof. Łosiem materiały zbierają i porządkują.

Objęcie całego nowego budynku Akademii i w tym roku nie dało się uskuteczyć, a to głównie z powodu nieprzewyżczonych trudności w opalaniu, oświetlaniu i obsłużeniu wszystkich sal i pokoi. Mimo to przynajmniej częściowo nowy budynek służy swemu celowi. W lecie jedne sale bywają używane przez niektóre Komisye, a w innych przez cały rok mieściły się Archiwum Namiestnictwa oraz zbiory Polskiego Archiwum Wojennego. Jest to oczywiście przeznaczenie tylko chwilowe.

W ostatnich miesiącach r. 1916 odbywano się do Akademii, głównie z Królestwa, z życzeniem ostatecznego ustalenia ortografii polskiej. Z tego powodu Wydział filologiczny i Komisya językowa zaczęły przygotowywać

w tej materji wnioski, które miały być przedłożone do oceny i aprobaty członkom Akademii na Walnem posiedzeniu w maju r. 1917.

Tymczasem Wice-Marszałek Rady Stanu Król. Pol. i Dyrektor Departamentu Oświecenia i Wyznań, p. Mikułowski-Pomorski, zwrócił się najpierw przez p. Antoniego Wieniawskiego a następnie pisemnie do Akademii z żądaniem jak najspieszniejszego załatwienia kwestyi pisowni. Pan Wieniawski otrzymał odpowiedź, że to przed majem r. 1917 nie da się uskuteczyć; na pismo jednak p. Wice-Marszałka, które doszło Akademię 4 lutego b. r., Zarząd Akademii d. 10 lutego postanowił ze względu na motywy, którymi kierował się p. Mikułowski-Pomorski, odpowiedzieć przychylnie. D. 15 lutego odbyła się konferencya, w której prócz wielu członków Akademii wzięli udział Delegaci Rady Stanu z p. Mikułowskim-Pomorskim na czele, oraz Wiceprezydent Rady Szkolnej p. Dr. Fr. Zoll z kilku fachowymi referentami. Wobec okoliczności, że termin posiedzenia walnego wyznaczony był na d. 17 lutego b. r. i w żaden sposób nie dał się odroczyć, o urządzeniu liczniejszego naukowego zjazdu nie mogło być mowy. Walne zgromadzenie wnioski konferencyi uchwaliło i poleciło ogłosić drukiem z odpowiednim wstępem.

Podobne załatwienie sprawy wywołało w niektórych kołach silne niezadowolenie. Jednych raził fakt, że w konferencyi nie wzięli udziału uczeni wielkopolscy, i wysnuwano ztąd nawet wnioski, że Wielkopolsce Akademia wyrządziła krzywdę, inni zwalczali merytoryczną część uchwały Akademii. Co się tyczy pierwszego punktu, to chyba zbyt cieżko byłoby udowodniać, że Akade-

nia ani przez chwilę o jakimś pominięciu Wielkopolan nie myślała. Jak bardzo Akademia zajmuje się tą częścią Polski, dowodzi szereg wydawnictw historycznych, jej właśnie poświęconych. Zestawione powyżej daty wykazują jasno, że w tych niewielu dniach o zaproszeniu i przybyciu liczniejszych uczestników konferencji nie można było mówić.

Zarzuty natury merytorycznej skupiły się głównie w rezultatach ankiety lwowskiej, ale rozrzucone są także w artykułach dziennikarskich, a nawet w listach do Akademii skierowanych.

Cały ten materiał został oczywiście starannie zebrany i ułożony.

Wczorajsze Walne zebranie, wysłuchawszy sprawozdania Zarządu, zaznaczyło przedewszystkiem, że sprawą ortografii zajmowała się Akademia i obecnie zajmuje nie tyle z własnej inicjatywy, ale na żądania z zewnątrz stawiane. Akademia nie przypisuje sobie w tej kwestyi żadnej władzy, służyć może tylko swą pomocą i firmą. Pisownia przez najwybitniejszych specjalistów traktowana jest jako rzecz konwencyjna, gdzie nieraz naukowe względy schodzą na plan drugi. Ustalenie pisowni ma więc o tyle wartość, o ile jest rzeczywiste, tj. o ile przeważająca większość interesowanych czynników na pewien sposób ustalenia się zgodzi. Skoro to po uchwale z 17 lutego nie nastąpiło, to, mimo że z wielu stron na nową pisownię się zgodzono, Walne Zebranie uchwaliło na razie zasuspendować swą lutową uchwałę i powierzyć Wydziałowi I-mu ponowne rozpatrzenie sprawy z uwzględnieniem wszelkich krytyk i protestów. Skoro memoriał w tej materii będzie gotów, Wydział I za-

rządzi konferencyę z współudziałem delegatów towarzystw naukowych z wszystkich części Polski. Jeżeli przyjdzie do porozumienia, Wydz. I otrzymał pełnomocnictwo ogłosić uchwały konferencyi w imieniu Akademii. W razie przeciwnym Wydział będzie musiał zwrócić się do pełnego zebrania członków naszej Instytucyi.

Wolno cieszyć się nadzieją, że narady projektowanej konferencyi będą miały przebieg pomyślny i raz nareszcie sprawę ustalenia pisowni polskiej załatwią.

Komitet naukowy funduszu im. ś. p. Dra Władysława Kretkowskiego zajmował się w czasie od 1 kwietnia 1916 do 1 kwietnia 1917 zarządzaniem dodatkowych wykładów i ćwiczeń z zakresu matematyki czystej w Uniwersytecie Jagiellońskim oraz przyznawaniem zasiłków dla ułatwienia ukończonym matematykom studyów za granicą.

W półroczu letniem roku 1916 dzięki środkom tego funduszu odbywały się wykłady następujące:

1) Dr. Jan Sleszyński, Profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, prowadził wykłady z zakresu dodatkowych rozdziałów algebry — 2 godz. tyg.

2) Dr. Antoni Hoborski, Docent Uniwersytetu Jagiellońskiego i Prof. Gimnazyum V w Krakowie, prowadził wykłady z zakresu wstępu do analizy.

3) Dr. Alfred Rosenblatt, Docent Uniw. Jagiell., wykładał teorię konstrukcyi geometrycznych (ciąg dalszy) — 2 godz. tyg.

4) Docent Dr. Alfred Rosenblatt wykładał o pojęciu linii krzywej i powierzchni — 2 godz. tyg.

5) P. Włodzimierz Stożek, Prof. Gimn. II w Krakowie, prowadził lekcye matematyki z ćwiczeniami dla przyrodników — 5 godz. tyg.

W półroczu zimowem roku szk. 1916/17 Komitet urządził wykłady następujące:

1) Prof. Dr. Jan Sleszyński wykładał teorię wyznaczników — 2 godz.

2) Docent Dr. Antoni Hoborski prowadził lekcye wstępu do analizy wraz z ćwiczeniami — 5 godz. tyg.

3) Docent Dr. Alfred Rosenblatt wykładał teorię powierzchni stopnia drugiego — 3 godz. tyg.

4) Docent Dr. Alfred Rosenblatt wykładał dodatkowe rozdziały do rachunku infinitesimalnego — 2 godz. tyg.

5) P. Włodzimierz Stożek prowadził lekcye matematyki dla przyrodników z ćwiczeniami — 5 godz. tyg.

Nadto z funduszu tego wypłaconą została Dr. Władysławowi Gąsiorowskiemu, Docentowi Szkoły politechnicznej w Akwizgramie, zapomoga na studia naukowe w kwocie 1500 koron.

Na posiedzeniu administracyjnem, które się odbyło dnia 29 maja b. r., dokonane zostały następujące wybory:

I. Wydział filologiczny.

Czynni krajowi.

Dr. Piotr Bieńkowski, Prof. archeologii klasycznej na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Dr. Jan Łoś, Prof. filologii słowiańskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim.

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

Czynny krajowy.

Dr. Bronisław Dembiński, Prof. historii powszechnej na Uniwersytecie we Lwowie.

Korespondenci.

Dr. Franciszek Bujak, Prof. polskiej i powszechnej historii gospodarstwa na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Dr. Przemysław Dąbkowski, Prof. prawa polskiego i niemieckiego na Uniwersytecie we Lwowie.
Zygmunt Luba Radziwiński, historyk i literat we Lwowie.

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Czynny krajowy.

Dr. Maryan Smoluchowski, Prof. fizyki doświadczalnej na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Korespondenci.

Dr. Mieczysław Kowalewski, Prof. zoologii w Akademii Rolniczej w Dublinach.

Dr. Wacław Sierpiński, Prof. matematyki na Uniwersytecie we Lwowie.

Na tem zamykamy niniejsze sprawozdanie, a prelegent na ten rok zaproszony, Prof. Dr. Józef Kallenbach, odczyta swoją pracę p. t.: *Twórczość Henryka Sienkiewicza*.

Twórczość Henryka Sienkiewicza

napisał

Józef Kallenbach.

Odczyt wygłoszony na publicznem posiedzeniu Akademii Umiejętności
dnia 30 maja 1917.

Kiedy J. Januszowski, przyjaciel i wydawca pism Jana Kochanowskiego po jego śmierci rozejrzał się w puściznie duchowej wielkiego poety, wyrzekł te pamiętne słowa: „Co kto weźmie, gdzie wejrzy, najdzie się czemu podziwić i z czego się ukochać“. Dosłownie możemy to samo powiedzieć o H. Sienkiewiczu. Rozczytując się w kilkudziesięciu tomach jego pism, co krok niemal jest się czemu podziwić; rozmyślając zaś nad ogromem jego duchowej puścizny, zaprawdę, jest się z czego ukochać.

Akademia nasza powołała Sienkiewicza przed 24 laty do grona członków czynnych; określiła zarazem rodzaj jego umiejętności, zaliczywszy go w poczet członków Wydziału filologicznego, jako mistrza języka polskiego. Zaiste, trzeba było niepospolitej umiejętności polskiego słowa, ażeby po takich mocarzach, jak Mickiewicz, Słowacki i Krasiński, przydać nowego jeszcze blasku i uroku mowie ojczystej, a przez dzieła swe stać się nie tylko jej najczynniejszym krzewicielem, ale także pomnożycielem w najściślejszym, bo pierwotnym tego wyrazu znaczeniu: *auctorem* polskiego języka. A potem, w obchodzie jubileuszowym przed 17 laty, uznał cały Naród, że Sienkiewicz stał mu się nie tylko pomnoży-

cielem języka, ale, co więcej, pomnożycielem zbiorowego, społecznego ducha.

Dzisiaj, kiedy pierwszy raz po jego śmierci odbywa się publiczne posiedzenie Akademii Umiejętności, pragniemy, jeśli już nie z nim samym, to bodaj z duchową jego spuścizną obcować raz jeszcze, pragniemy uczcić nieśmiertelną pamięć jego bodaj krótkim przypomnieniem rozmiarów i rozległości jego duchowych podbojów. Nie będziemy tu mogli oczywiście, dla ograniczonego czasu, zastanawiać się nad wszystkimi jego utworami; wystarczy jednak wzniesć się na szczyty tej rozległej twórczości, aby dostrzedz pewnych jej znamion zasadniczych.

Kto bowiem głębiej wniknie w rozwój duchowy Sienkiewicza, poczynając od młodzieńczej *Teki Worzyłły* aż po końcowe *Legiony* — ten z podziwem przekonana się, że ta półwiekowa twórczość snuje się jakby z nieprzebranego, ale jednolitego wątku kilku głównych przewodnich myśli, które w ciągu lat kilkudziesięciu rozwina się, rozgałęzia, zaszumią coraz to bujniejszym liściem, ale pójdą wszystkie z jednego pnia, zrazu wiotkiego, po latach zaś wrastającego coraz to głębiej mnóstwem korzeni w głębę macierzystą.

Sienkiewicz, podobnie jak Mickiewicz, wyszedł z cichej, małej wioski; od dziecka urabia go wpływ przyrody polskiej, wsi polskiej, ten mały światek dworu i strzech niskich, który po dziś dzień jest naszą ostoją, naszą troską i umiłowaniem. Myśl jego od dziecka lgnie ku swojszczyźnie i przejdzie nią na wskrós. Z czasem wpływ Szkoły Głównej Warszawskiej rozszerzy mu horyzonty tej myśli swojskiej, nauczy go wiele, ale jak

igła magnesowa na północ, tak serce jego, a za sercem i myśl zwróca się zawsze i zewsząd ku wsi polskiej. I dlatego-to w początkowych próbach z *Teki Worszyłły* mamy już bardzo znamienne i dla dalszej twórczości tak charakterystyczną troskę o wieś polską; już tam będzie typ zubożałego szlachcica, z senatorskiego niegdyś rodu, Wilka Garbowieckiego, który jako wychowanek epoki „postępowej“ mało dbać będzie o „urodzenie“, ale skoro „gra w nim dobra krew“, to ciągnie go do roli i na wsi chce być żywym przykładem pracy społecznej, pragnie tam szerzyć oświatę, założyć czytelnię, iść przebojem wbrew zaśnieżonemu obskurantyzmowi swego otoczenia, aż pada ofiarą tego właśnie otoczenia, zabity w pojedynku przez zwykłego szlachetkę-opoja. Młodociany autor już w tej próbie nowelkowej wykazał jedną, stałą potem cechę swej twórczości: umiar artystyczny, zrównoważenie, które nie pozwala mu na przesadne wychwalanie Garbowieckiego; owszem zarzuci bohaterowi swemu autor, że „nie umiał obcować z ludźmi, że nie dość miał umiarkowania i miłości“, że nawet „przedstawiał szowinizm postępu“. A obok końcowego morału powiastki, pełno już w niej powietrza łąk wiejskich i żywiołowego przywiązania do ziemi żywicieli. To przywiązanie jest też na dnie drugiej powiastki z teki Worszyłły p. t.: *Dwie drogi*.

Tendencja epoki pozytywnej wycisnęła i na niej swe piętno; mamy tu już znamię charakterystyczne dla sposobów artystycznego postępowania: za miłowanie w kontrastach. Marnotrawca wsi, Jan Złotopolski, przeciwstawiony Iwaszkiewiczowi, człowiekowi miasta, inżynierowi, pionierowi przemysłu fabrycznego

w Polsce. Miłość tych obu młodzieńców dla pięknej panny, to tylko zwykłe, we wszystkich powieściach prawie nieodzowne, zadzierzgnięcie wężła i zaostrenie ciekawości czytelników; ale w istocie i teraz i potem chodzi młodemu autorowi o coś więcej, niż o konkury, bo o ratowanie wsi polskiej, którą mają koloniści niemcy rozparcelować. Zrujnowany panicz ratuje się bowiem kolonizacją, wprowadzając niemców na grunty mazowieckie; uboży przez to ogół polski. Iwaszkiewicz natomiast, jako dyrektor fabryki, uboży siebie, bo zmniejsza własne dochody, ale wydała obcych z fabryki i wprowadza do niej robotnika polskiego — a więc przyniża dobytku narodowi. To drugi kontrast, silnie podkreślony. Ale mamy tu i trzeci, co targa już naszym uczuciem: bo oto koloniści niemcy stają na wiejskim okopie, gdzie prapradziad Złotopolskiego zwalczał inwazyę Karola XII. Ten okop pełen czaszek polskich, to cmentarzysko chwały rycerskiej, przechodzi w ręce wrogie: oto świeży nabywca, niemiec kolonista „kopnął silnie czaszkę sodalisa, która jęknąwszy echem potoczyła się na dół“ wśród śmiechu przybyszów — Złotopolskiemu uderzyła wprawdzie krew do głowy i zaświeciły oczy, ale pohamował się taką refleksją: „kiedy ratują żywych, niech sobie kopią umarłych!“ *Ex ungue leonem*: z tego przeciwstawienia żywych umarłym, bezmyślnych młokosów przodkom, co własnymi piersiami bronili wrogom dostępu do ziemi rodzinnej, poznać nie tylko umiejętność wydobywania efektów uczuciowych, ale widać już myśl obywatelską i troskę o nasze jutro; już tu patrzeć musimy, jak na podwórzu szlacheckiem zamiast strasznych niegdyś towarzyszy pancernych, kręcą

się obcy przybysze. Ale nie tu koniec kontrastom: bo oto chłop polscy przybywają do p. Złotopolskiego i wiedząc o jego ruinie, chcą od jaśnie dziedzica kupić „krzynę lasu, żeby tylko tych poganów tu nie bywało“; chłop zatem przeciwstawiony panu w instynktowej obronie ziemi polskiej przed jej uszczupleniem.

Szkice z teki Worszyłły, ironicznie przezwane przez autora Humoreskami, miały zatem spełnić rolę ostrzegawczą; czyniły to bez ceremonii, powiedzmy wprost, bez artystycznych zabiegów. Prosto z mostu idą tu dyalogi o gospodarstwie rolnem i przemysłem, a społeczne dobro przeważa nad starannością w opisie wsi polskiej, która jawi się tu jeszcze bez doboru barw malarskich, ale już z zawodzeniem pastuszej piosenki. Postacie główne, lekko ołówkiem, nie pędzlem kreślone, są przecież jakby zarodkiem figur, co po latach wyrosną na typy charakterystyczne.

Złotopolski, pomimo swej lekkomyślności, potrafił w końcu odczuć doniosłość trudów społecznych Iwaszkiewicza i ustąpił mu z drogi, gdyż były w nim za datki szlachetności; z czasem urośnie on na Płoszowskiego, o tęższej stokroć głowie, ale bodaj-że z takim samym zanikiem silnej woli. Obok Złotopolskiego mamy już w tece Worszyłły Maszkę, nieodrodnego protoplastę typu z powieści o Połanieckim. Maszko już tutaj spogląda na portrety stare Złotopolskich jak „lis na winogrona“. Już autor umie narysować w lot typowe znamiona ludzi, na których od dziecka patrzył, już ich moralną wartość lub nicość przenika, już je niżej na nie swojej fenomenalnej pamięci.

Studencka powieść „*Na marne*“ nie dałaby się po-

mieścić w tece Worszyłły. Nie tylko dlatego, że społecznego tętna nie można w niej wyczuć tak wyraźnie jak tam, ale przede wszystkim dla tego, że artyzm Sienkiewicza przeniósł się w tej pierwszej większej powieści świadomie i celowo na inne pole, nowe dla siebie, a nęcące go właśnie świeżością ugoru: pole problemu psychologicznego, problemu miłości, jako siły demonicznej, żywiołowej w rozwoju duszy ludzkiej. Taki problem umieścił Sienkiewicz na tle studenckiego polskiego życia; mamy tu echa wrażeń ze Szkoły Głównej warszawskiej, przeniesione na kresy wschodnie, do Kijowa.

Po raz pierwszy próbował autor sił swoich w narysowaniu nie kilku ludzi, ale całej grupy; obok charakterystyk osób, mamy tu charakterystyki zbiorowe, a skoro rzecz dzieje się nad Dnieprem, więc i kwestya ruska pojawia się już tak wcześnie, chociaż przelotnie tylko, we wzmiance o naszych ówczesnych chłopomanach kijowskich.

Z gwarnej rzeszy akademików umie autor wydzielić osobliwsze typy: filologowi Tetwinowi przeciwstawiony Żmudzin Wasilkiewicz z gwarowym odcieniem wymowy; są tu wreszcie pierwsze przebłyski złotego humoru w ustach Augustynowicza. Zamiłowanie w kontrastach rośnie: bohater utworu, syn kowala, kocha się oczywiście w hrabiance, nawzajem kochany; ale poświęca swą miłość dla niebacznie przedtem powziętego obowiązku, nakazującego mu żenić się z „opętaną przez miłość półwaryatką“. Analiza duchowa jest tu jeszcze bardzo wiotka¹⁾, daleka od późniejszego zapusz-

¹⁾ Pisma, t. XXXVI, str. 174: „Tańcował Szwarec ze Szwarecem przy kapeli namiętności“ pomimo, że tenże Szwarec „wolał widzieć przedmiot, jakim jest, aniżeli piękniejszym, niż jest“ (30).

czania się na dno duszy, żyjącej bez dogmatu; ale pilne obserwowanie społecznych objawów prowadzi autora już do wniosków ogólnych np.: „Życia nie warto wydawać na jedno uczucie..., nad nami i obok nas szeroki świat, huczą tam fale, wzdymane przez ludzkość całą; czyż nie lepiej odciąć kotwicę, odepchnąć okręt od brzegu, uciszyć rozplakane serce i płynąć w przyszłość bez szczęścia, ale z pracą; bez wiary, ale z myślą?“¹⁾). Albo takie obserwacje, co się dzieje z człowiekiem zakochanym: „Otwierają się wówczas wszystkie pieczary twej duszy. Aniś się domyślał, co w nich mieszka... przestajesz ufać sobie... tracisz rząd nad sobą... Namiętności, niby płomienie, powstają z głębi twej istoty... Noc ducha rozdzierana ich światłem ukazuje ci twe własne wnętrze. Pełnisz rolę aktora i widza. Jesteś niby łódź bez wiosła na falach z płomieni“... Jakież prawdziwe słowa, podyktowane własnym cierpieniem, którego wartość określona prześlicznie w tem jednym zdaniu, że „muszla ziarnko piasku, a dusza ból swój zamienia w perłę“.

Ale konkluzją całej powieści, brzemienią dla dalszej twórczości, staje się spostrzeżenie, że „nadto, nadto sił kładziemy w gonitwie za miłością kobiety — potem miłość gdzieś jak ptak odleci, a siły idą *na marne*“.

Ku takiej-to konkluzji zmierzał, nieznacznie dla czytelnika, cały plan powieści o bohaterze, zrazu pełnym nadziei i sił, aż w nim uczucia spopielały doszczętnie, a pozostał w końcu wprowadzie żywy, lecz zubożniały na radość życia, człowiek automat.

Ta powieść młodociana świadczyć będzie zawsze

¹⁾ Tamże, str. 101.

o wczesnych, bardzo wczesnych rozmyślaniach Sienkiewicza nad istotą i zagadką ducha ludzkiego¹⁾, ale zaświadczy także i o tem, że gdzieś tam w głębi tajonych jeszcze upodobań tętnią już rojenia o świetnej, rycerskiej przeszłości, bo oto niespodziewanie w powieści *Na marne* wyczytamy i taki ustęp²⁾: „Nieraz zdawało się, że od złotego tła legendy odrywa się jakaś postać skrzydlata, rycerz husarz z krzywą szablą w dłoni, orli syn stepów i walki. Machnął ręką i oczyściły się stepy z tatarstwa; rzekłbyś, Krym dojrzysz i morze błękitne za Krymem... Jak step szeroki, tyle pieśni o jego czynach; a potem on, taki sławny, choć tak kochany, schylał czoło przed jakąś postacią niewieścią... on: to jakiś Herbut lub Korecki“. — Przyjdzie po latach czas, że owo marzone złote tło legendy zaludni się hufcami towarzyszy pancernych i wyda arcydzieło.

Ale przedtem dużo jeszcze wody w Wiśle upłynie, dużo Sienkiewiczowi przeżyć trzeba. Bystrego obserwatora kształciło tymczasem życie polskie coraz to głębiej.

Warszawa z niezliczonym mnóstwem wrażeń codziennych, swych najprzeróżniejszych typów i figur, Warszawa, serce Polski, w której panoszą się Hurko i Apuchtin, Warszawa, ciągle czujna i odporna, wciąga Sienkiewicza w Iksonowe koło swej wiekowej niedoli i zaprzęga do żmudnej, dziennikarskiej i feljetonowej roboty, która tyle u nas sił niepospolitych zmeła na otręby, ale jego zahartowała tylko w codzienności obowiązków społecznego, otworzyła mu szeroko oczy na prze-

¹⁾ Por. całą str. 30 tomu XXXVI.

²⁾ Str. 118.

stronną biedę Polski i umocniła go na dalszą służbę narodową. Szybko dojrzewiała myśl w takich warunkach. Życie zaczęło szlifować coraz to inną częśćkę ogromnego rodzimego dyamentu i przed zdumionymi oczyma rodaków zajaśniały naraz tęczowymi blaskami szkice, jak *Stary Sługa, Hania, Janko Muzykant*. Trysły zdroje oryginalnej twórczości; objawił się niezwykle w ówczesnem piśmiennictwie naszym artyzm zwięzłego wyrażania rzeczy wzruszających bez — krzyku, po prostu, umiejętność doboru przeżytych wrażeń i delikatnego ich stopniowania. Coraz to celniej trafia Sienkiewicz do sere bratnich. Po zasłużonym rozgłosie *Szkiców węglem* przysłała błogosławiona, a dla dalszego rozkwitu wrodzonych darów niezbędna, instynktowo oddawna pożądana, pierwsza wielka podróż za morze, która podwójną spełniła rolę: 1) rozszerzyła społeczny horyzont autora *Szkiców węglem*, każąc mu podziwiać na drugiej półkuli naturalny rozrost Stanów Zjednoczonych, nie krępowanych żadnymi powijakami starej cywilizacyi — a 2) rozwinęła przed bystrym wzrokiem artysty-obszawatora niesłychane bogactwo przyrody pierwotnej, wspaniałej, co upoiła wszystkie zmysły bogatej polskiej duszy. Otworzyła się ona na wskrós i na roście przepychom nieznanym przedtem barw, woni, dźwięków, swobody rajskiej i życia dla życia.

Podróż po Ameryce potroiła zasoby duchowe Sienkiewicza: dała mu rozległą skalę porównawczą stosunków światowych, na których tle jeszcze wyraźniej, niż przed tą podróżą, wystąpiła nieszczęsna dola zgnębionej Polski; lecz obok niedoli własnego narodu ukazała mu Ameryka biedę ogólnoludzką, bezprawia rzekomej cy-

wilizacji europejskiej, co wytępiwszy bezlitośnie autochtonów Ameryki, na cmentarzyskach Indian wystawiła niezliczone miasta i fermy.

Ciągła i tęskna pamięć wsi polskiej porównywała dziewicze krajobrazy amerykańskie z rodzinnymi i uczyła go jeszcze lepiej odczuwać i jeszcze mocniej kochać Polskę. Wzrok, zaostrzony życiem stepowem i myśliwskiem, przechował z fenomenalną wiernością różne bogactwa fauny i flory amerykańskiej. Dla utrwalenia zaś tych wrażeń wzroku i słuchu znajdzie sobie język Sienkiewicza coraz to pełniejsze i barwniejsze określenia. Wrodzona zdolność trafnego słowa wzniesie się odtąd jeszcze wyżej i sięgnie w dziedzinę kolorów; dawniejszy energiczny rysunek nabiegnie teraz barwami. Zamiast ołówka, artysta chwyci odtąd za farby i pędzel i rozmiłuje się w artystycznym kontrastowaniu światła i cieni, w dobieraniu najszlachetniejszych przejść świetlnych i w malowaniu słowami aż do wywołania wprost malarskich wizji.

Ameryka otworzyła Sienkiewiczowi także oczy na wartość energii, wrodzonej pierwotnemu człowiekowi, wartość siły fizycznej. W społeczeństwie młodem ta energia pierwotna znajduje swe ujście w karczowaniu borów odwiecznych, a w walce ze zwierzem drapieżnym osobista siła i dzielność rozstrzygają wprost o życiu. Taki Czarny Orlik¹⁾ będzie już pierwowzorem ulubionego potem u Sienkiewicza typu siłacza we więzach miłości. Już w nowelce amerykańskiej p. t. *Orso* zastanowi nas charakterystyczny, a tak często potem powta-

¹⁾ W opowieści „Za chlebem“.

rzający się i z upodobaniem rozwijany motyw walki junaka siłacza z tłumem przeciwników: takim jest Orso¹⁾ w walce ze zgrają murzynów, w opisie kłębiącego się mnóstwa poplątanych ciał. W Ameryce wreszcie (*last not least*) napotka Sienkiewicz nieocenione dla przyszłej swej twórczości typy emigrantów polskich z lat 1831, 1848, 1863; na tle obcem, tem skwapliwiej wczuje się wrażliwą duszą w bezmiar tęsknoty i cierpienia tych ludzi, co nieśli Ojczyźnie daninę młodej krwi i nieprzebranych łez wygnańczych. Obok typów tragicznych (*Latarnik, Mariposa*) będą tam typy rubaszne, na wskroś swojskie (Korwin Piotrowski), a humor podniecony niejednem komicznem zdarzeniem gromadzi już za morzem obfite zapasy na przyszłość. Codzienne zaś używanie języka angielskiego sprawi, że Sienkiewicz przyśwoi sobie duchowo dwu ulubionych pisarzy: Szekspira i Dickensa, których wpływ zaznaczy się w dalszej jego twórczości.

Do Polski wracał on pozornie ten sam, a przecież inny, zmęczniały, zahartowany na dalsze trudy życia. Oddalenie rozbudziło w nim tęsknotę a zarazem pogłębiło miłość Polski. Widział Stany Zjednoczone szczęśliwe, bogate, wolne, a wracał do ziemi ojczystej rozerwanej, uciskanej, pozbawionej swobodnego oddechu. Wady społeczne, które karciał w tece Worszyły raziły go teraz jeszcze bardziej; ale dawniejsze ujęcie tych wad już mu nie wystarczało. Chłop polski zawsze serdecznie go obchodził, ale tej trosce dawnej mógł on

¹⁾ Orso po włosku, znaczy tyle co Ursus (niedźwiedź). Olbrzym piastujący królowną Ligię jest wspaiałem rozwinięciem cyrkowego Orsa.

teraz dać głębszy duchowy podkład. Uczynił to w pięknym opowiadaniu *Za chlebem*. Lecz tragizm chłopca polskiego ukaże nam dopiero w całej grozie *Bartek Zwycięzca*, utwór pomnikowy zaiste, jako wyraz społecznej troski o sam grunt naszego narodowego bytu, a zarazem utwór doskonały w ujęciu artystycznym, pisany u wrót najwspanialszego rozkwitu twórczości.

Wieśniak polski, to wprawdzie wielka, ale nie jedyna, wówczas i dziś, troska nasza. Do najcięższych należała wtedy sprawa wychowania narodowego. Wychowanie pokoleń polskich w szkołach rosyjskich i niemieckich stawało się męką duchową, którą przejmująco a wiernie uchwycił Sienkiewicz w *Pamiętniku nauczyciela*, tem straszniejszym, że równocześnie mógł on być pamiętnikiem i warszawskiego i poznańskiego nauczyciela.

Z dwu stron dobierano się nam do żywego: czasy stawały się coraz to duszniejsze. Horyzonty polityczne zaciągnęły się beznadziejnymi chmurami czarnymi. Naród żyć musiał, ale skąd miał zaczerpnąć sił? Jak nie stracić otuchy?, gdzie znaleźć rosę ożywczą w wędrówce po przez skwarne pustynie, na których horyzontie wschodnim i zachodnim widniały ogniste, nieludzkie wyrazy: *Lasciate ogni speranza*.

Jeśli naród polski nie miał stać się krainą helotów, jeśli Polska nie miała wedle wyrażenia Zygma. Kraśńskiego stać się grobem, zarosłym pszenicą i burakami, to trzeba było wstrząsnąć tym narodem zgnębnym, w popielisku ogromnym doszukać się iskier żywych i rozniecić nimi płomień nowego życia. Sienkiewicz to zrobił. Zrozumiał, że jego czas nadszedł, że pora

była wielka, największa, przypomnieć narodowi polskiemu, jakim był, sięgnąć do dawnych czasów, kędy ofiarna służba Rzeczypospolitej nie była piękną bajką, ale żywiącą prawdą, wzbudzić praojców, ich głosem trafić do sumienia potomków i zapalić ich do czynu męskiego; przypomniał sobie ukochane wiersze:

Dla tego w dawnych ludziach złotą wiarę
I złote serca miłuję nad własne.
Dalej więc! mówcie mi znów serca stare,
Usta, umarłe dziś, lecz w oczach krasne!
Odwińcie srebrną trumienną czamare,
Pokażcie mi się duchy żywe — jasne,
Ubrane w tęczę, gwiazdy i miesiące,
Na urok pieśni — z nieba zlatujące....

Zrazu przemówił duch jeden tylko, głos Zdano-borskiego, fragment p. t. *Niewola tatarska*, niejako próba pióra odmiennego, zapowiedź całkiem nowej epoki twórczej, nowej umiejętności wnikania w ducha odległej, ale sercem zawsze bliskiej Przeszłości.

Sienkiewicz wchodził w najlepsze swe lata twórcze, a zarazem w jasne lata swego życia, które chciał nawet opisać w zamierzonej „Kronice szczęścia“. W ciszy względnego ukojenia rodzi się wówczas epokowe dzieło, zrazu, tak jak *Pan Tadeusz*, na mniejsze rozmiary zakrojone, na tom jeden opowieści z lat Jana Kazimierza p. t. *Wilcze gniazdo*. Ale pod ręką urasta powieść i zmienia tytuł. Zaczyna w odcinkach „Słowa“ i „Czasu“ pojawiać się *Ogniem i Mieczem*, niespodzianka dla wszystkich, przyjmowana z rosnącym podziwem, zachwytem, uwielbieniem, wrywana z rąk do rąk, go-

rażkowo pochłaniana przez starych, młodych i najmłodszych.

Jak przyszło do tego arcydzieła? Czy było ono, czy nawet mogło być owocem doraźnej artystycznej zachcianki? — Oczywiście — nie!

Było zaś taką samą koniecznością żywiołową duszy, jak był nią *Pan Tadeusz*, tworzony na Emigracyi, na paryskim bruku, na przekór wszystkim przeszkodom, ale mimo wszystko tkwiący w duszy poety od lat młodzieńczych, od rojeń nowogródzkich. Arcydzieło Sienkiewicza rosło także latami całemi w duszy jego od lat chłopięcych. Już w pierwszej klasie studencik warszawski zachodził bardzo często do Fary Ś-to Jańskiej, podziwiał w katedrze ołtarze, pomniki, portrety a zwłaszcza posągi rycerzy w zbrojach. „Sam nie wiem“ — wyznawał potem we Wspomnieniu, — „czy od tych rozmaitych pamiątek, od tych portretów, od tych pomników, od tych marmurowych twarzy, nie wiał na mnie wówczas wiatr minionych wieków sławy, siły, wolności — i nie nanosił tych ziarn, które długo leżały mi w duszy, zanim wyrosły z nich moje powieści historyczne“. Tak to z wolna gromadziły się w nim od dziecka zasoby uczuć, rozpamiętywań, snów o potędze, marteń o czynach, wizyi przeszłości, zakutej w zbrojną stal, szumiącej proporcami i rozpartej dumnie od morza do morza. Aż wreszcie dopełniły się czasy i na te pokłady prochu padła iskra: mały, tacytowski szkic historyczny Kubali p. t. „Oblężenie Zbaraża“, a w nim kilka zdań o bohaterskim czynie Skrzetuskiego. Ta iskra wznieciła pożary: dotychczas w małych nowelach na wodzy trzymana fantazyja Sienkiewicza wybucha

z żywiołową siłą, rwie jak potok górski, wczas opanowany mistrzowskim ujęciem wód w silne łożysko. Tworzy się jedyny w swoim rodzaju zespół: olbrzymia, niewyczerpana fantazyja twórcza ujęta jest w plan artystyczny, obmyślany aż do drobiazgów, pomimo pozornej dorywczowości odcinków dziennikarskich. Nad wszystkim zaś panuje forma cudownie podatna, melodyjna, język przedziwny, o którym można bez przesady mówić z poetą, że ten język giętki „powiedział wszystko, co pomyśli głowa, a czasem był jak piorun, jasny, prędki, a czasem smutny, jako pieśń stepowa, a czasem piękny, jak aniołów mowa“...

I tak w harmonijnym zespole najdzielniejszych sił twórczych, wyobraźni poetycko-malarskiej i języka podatnego wszystkim pomysłom — powstawała, snuła się ta niezrównana w dziejach literatury naszej powieść taka, „jak dawny, długi, lity pas Polaka“.

Ale do rozniecenia prawdziwego pożaru Ognia i orgii Miecza, które szerzą się przez lata twórczości w kilkunastu tomach Trylogii, sama wyobraźnia starczyć nie mogła. Tu trzeba było olbrzymiego rozczytania się w źródłach dziejowych i przejęcia się na wskrós epoką Jana Kazimierza, aby otoczyć się nie schematami papierowymi, ale ludźmi z krwi i kości. Jakże dawno, jak długo musiał z nimi obcować Sienkiewicz, aby tak mu się dali przeniknąć? Skąd się w nim wzięło takie upodobanie w XVII-tym właśnie wieku? Dlaczego nigdy nie zapalił się do czasów Zygmuntońskich lub Stefana Batorego? Nie wdając się w płonne domysły, stwierdzić możemy, że już w pierwszej studenckiej powieści „Na Marne“ mamy przelotnie wymienionego

Koreckiego; oczywiście miał Sienkiewicz na myśli księcia Samuela, którego bajeczne przygody i śmierć tragiczna mogły już wtedy nęcić fantazyę młodziutkiego autora. Ale czynnikiem, który przeważał później szalę na czasy Jana Kazimierza był, zdaje mi się, nie kto inny, tylko najbliższy mu właśnie wyobraźnią, a sercem umiłowany Słowacki.

Słowacki pierwszy z poetów wielkich za przewodem i podniętą wydanych wówczas Pamiętników Paska i Pamiętek Soplicy odczuł i ocenił, jakie to skarby, nietknięte jeszcze, nieprzebrane mieściła dla historyka i artysty Ukraina wieku XVII i XVIII. *Mazepa* wprowadzał ciekawą, problematyczną po dziś dzień postać Jana Kazimierza, lecz za mało jeszcze wniknął tam Słowacki w ducha epoki i nie mógł rozwinąć bogactwa kontrastów społeczno-dziejowych Polski i Rusi w w. XVII. Uczynił to natomiast w innym utworze, w *Beniowskim*. Wprawdzie historyczna postać bohatera zmusiła Słowackiego do tła dziejowego z drugiej połowy XVIII wieku, — lecz ideowy i historyczny związek Żeleźniaka z Bohdanem Chmielnickim nie tylko był znany Słowackiemu, ale właśnie w *Beniowskim* związek ten z naciskiem poeta uwydatnił.

Jeśli zaś zważymy, że fragmenty t. zw. pośmiertne Słowackiego wyszły po raz pierwszy z druku (1866 r.) właśnie, kiedy Sienkiewicz jako 20-letni młodzian chwile wraz z kolegami wczytywał się w nieznaną przedtem poezycę, ukazującą zwłaszcza *Beniowskiego* w nowem, wspaniałem świetle — to zrozumiemy, że nie skądinąd, ale z *Beniowskiego* przedewszystkiem wyszła pierwsza podnięta i dla fantazyi, rwącej się na

stepy ukraińne i dla rozmyślań nad stosunkiem Kozaczyzny do Polski.

Oto w *Beniowskim* pół kozak, a pół szlachcic Sawa-Caliński chce dotrzymać wiary Rzeczypospolitej, chce iść w pomoc Potockiemu, który ruszył już na rezunów Żeleźniaka; aż tu naraz starszyzna kozacka oporem mu staje:

„Gdzież nas powiedziesz, mrużąc, to rzecz krwawa
Bić się z naszymi braćmi rzeżniami.
Co za nagroda? Co za przyszłość nasza?
Wiśniowieckiego pomnij Jeremiasza!
Oj, ta mogiła, kiedyś się otworzy,
Gdzie zasnął stary kat i miecz wykinie,
Na naszych głowach się ten miecz położy
I naszą znowu krwią gorącą spłynie...

Takie postawienie kwestyi, takie wywołanie na sąd historyczny Jeremiego Wiśniowieckiego nie mogło ująć uwagi młodego Sienkiewicza; — może wtedy już zaczął rozmyślać nad tem, kto też trafniej ocenił znaczenie Jeremiego dla Polski: Słowacki i Szajnocha, czy też Twardowski w *Wojnie Domowej* i Julian Bartoszewicz? Nie możemy tutaj rozwodzić się nad kwestyą, wcale zawiłą, ale to tylko chcieliśmy zauważyć, że w *Beniowskim* co krok przypominał czytelnikom poeta Czarnieckiego i „batalie rządne Sobieskich“ — a sam bój Potockiego opisał tak mistrzowsko, że musiał chwycić za serce i za wyobraźnię Sienkiewicza; czyż nie jest to jakby z *Ogniem i Mieczem* wyjęta strofa:

„Do ostrokołów przyparci, rąbani,
Jak pod kowala młotem, pod szablicą,
Cięci i nigdy nie pardonowani,
Choć złożą ręce i żelazo schwyca, —

Przez łeb tak cięci, że porozwalani
Na dwie połowy mieczów błyskawicą,
Jęczą. — ...

A w koło pełno spis, które drużyna...

Szablami łamie, odwraca, odcina... i t. d.

(VI, 291 i nast.).

Te i inne bitwy w *Beniowskim* musiały podniecić wyobraźnię Sienkiewicza. Ale było w *Beniowskim* więcej podnieć twórczych. Były tam jakby puchy nasienne, które wchłonie wrażliwa, młodzieńcza wyobraźnia, a po latach wyrosną one na kwiaty, na hołd bezwiedny ulubionemu Pocięciu.

Każdy pamięta z *Ogniem i Mieczem* początkowy, nocny obraz Dzikich Pól niedaleko Dniepru: „Miesiąc wychynał właśnie z za Dniepru i obielił pustkę...“ Na burce przy ognisku towarzysz pancerny, a pacholkiwie przyrządzają wieczerzę, suhaka obłupują ze skóry. „Stos płonął, rzucając na step, ogromne, czerwone koło światła“. Ten przesłiczny wstęp do *Ogniem i Mieczem*, ten krajobraz w całym swym oświetleniu romantyczny — jest, zdaje mi się, bezwiedną reminiscencją z fragmentu *Beniowskiego*:

„Beniowski przebył Dniepr, gdy raz wieczorem

Kiedy już księżyc wstawał zamyślony,

Obaczył ogień pod dębowym borem

W ziemi palący się, wielki czerwony

Przy ogniu siedział człek...

gotował strawę i pazury czarne krwawiąc „odzierał ze skór całą sarnę“...

Dalej siedziało dwóch panów na ziemi,

Na jednym żupan był, skóra i kości,

Drugi, otyły i z rubinowemi

Policzki, pełen w sobie wielmożności

Przepijał głośno do drugiego zdrowiem...

Ów pan wspaniałej tuszy, „dziwnej miał zbroję struktury“... To była zbroja towarzysza pancernego.

Ów opasły szlachcic, co miał, jak mówi Słowacki, bardzo grzmiącą, wielką sławę z picia, ów człek starej daty, co „z chudym się na czas połączył kolegą“—znana to nam skądinąd para! nie tylko znana, ale tak już wrosła w pamięć, że trudno prawie zestawić piórkiem zarysowane przez Słowackiego postacie z panami Zagłobą i Podbipiętą: zwłaszcza skoro się wie, że do Zagłoby pozował już w Ameryce pan Kerwin Piotrowski i z postawy i z rubaszności. Że przecież Imć pana Borejszę Sienkiewicz poznał z *Beniowskiego* przed podróżą do Ameryki, że między Borejszą a Zagłobą jest wielkie duchowe, staropolskie powinowactwo, tego nie zaprzeczy nikt, kto się w *Beniowskim* przysłucha conceptom starego szlachcica, kto zwłaszcza zobaczy tam, jak się Borejsza sprawia przed tatarskim Chanem.

Na poparcie mej hipotezy o wpływie *Beniowskiego* mógłbym tu wspomnieć, że za przykładem Słowackiego wejdzie do Trylogii, acz w odmiernej roli, syn Gireja-Chana, kryjący się wśród Polaków jako p. Abdulewicz; że grota podziemna, stepowa Sawy mało „widziana i wiadoma komu“, bardzo przypomina sadybę Horpyny, kędy Bohun ukrywa kniaziównę, że wreszcie taż Horpyna, młoda wiedźma, przebrana po kozacku olbrzymia dziewczka pochodzi w prostej linii od Ukrainki Hudymy, co w VI pieśni *Beniowskiego* bierze udział w bitwie¹⁾,

¹⁾ VI, 347—375; 494—500. Por. także psy czarne Horpyny „ze świecącymi oczyma“ z psem w grocie Sawy (V, 205—210).

ale na szczegółowe zestawienia i wywody nie tu miejsce¹⁾; jeśli zaś zwróciliśmy uwagę na te reminiscencye, to po to tylko, aby wskazać wielkie duchowe powinowactwo Sienkiewicza ze Słowackim, stwierdzone już chociażby tylko w tym fakcie, że z wszystkich naszych wielkich poetów, Słowackiego przytaczał Sienkiewicz najczęściej, jego też uczcił najpiękniejszą mową w Miłosławiu.

Słowackiego *Beniowski* wyzwał Sienkiewicza nie jako na rękę, t. j. na fantazyę i wielki szermierz nie powstydział się zaiste swej szczeropolskiej wyobraźni; a kiedy jeszcze do wrodzonych jej darów przyłączyła się niewyczerpana, żywołowa siła odczuwania za rojne i zbrojne tłumy szlachty, to naraz cała, rzec można, Polska Jana Kazimierza stanęła przed autorem Trylogii jak żywa, od króla do pachółka, od Wielkopolski po Dniepr i od Żmudzi po Tatry; cała ówczesna Polska odkryła swe rany serdeczne, przez swoich i obcych zadawane *Ogniem i Mieczem*, objawiła mu się w *Potopie* klęsk i w cudownym wyzwoleniu przez Częstochowę, a rozkochany w tej wizyi twórca zapamiętał się w pracy nadludzkiej i jak drugi Michał Anioł, nie nad Sykstyną, ale nad ziemią mogił i krzyżów wyczarował jakieś olbrzymie sklepienie, zaludnione rojem staropolskich huf-

¹⁾ Szczegółowo o wpływie Słowackiego będę mówić w obszerniejszym studyum o Sienkiewiczu, które niebawem wykończę. Tu zwracam jeszcze uwagę na fragment dramatyczny Słowackiego p. t. *Jan Kazimierz*, gdzie w scenie VI występuje Jeremi Wiśniowiecki w oblężonym Zbarażu. — Szlachcie Harmider przemawia w tym fragmencie jak Zagłoba, jakkolwiek bardzo wyraźnie zależnym jest od Falstaffa.

ców uskrzydłych. W sklepienie to czarodziejskie wpatrzył się znękany naród, wzniósł ku niemu w zachwycie dłonie, błogosławiąc potężnej wizyi, błogosławiąc jej Tytanowi za pokrzepienie serc w najcięższych latach pogrobowej niedoli.

Sienkiewicz stanął u szczytu chwały narodowej jako zdobywca serc polskich, przepelnionych wdzięcznością. Wszyscyśmy, dzięki jemu, przeżyli górne chwile, wszyscy odczuliśmy dawne serca bicie, — wszyscy, dosłownie, wszyscy od największych do maluczkich, od pałaców do strzech wiejskich, od poddaszy do suterren. On pierwszy przeniknął w takich rozmiarach wszystkie warstwy Narodu, od Warty po Niemen, on Trylogią swą wszędzie, gdzie polski lud i polska mowa trwa w odwiecznych swych pieleszach, potężnym rozgrzmiał głosem: „Otoście jedna krew i jedna, niepodzielna dusza! Patrzcie, co z was był za Naród, któremu żaden potop nie był groźny, póki miał męża, co dbali o Rzeczpospolitą więcej, niż o domowe pożytki“.

Nie pochlebstwem zjednał sobie rodaków autor Trylogii, jeno prostą a uzdrawiającą prawdą. Bo nie ukazał nam tylko jasnych stron obrazu przeszłości; owszem z historyczną ścisłością napiętnował i Krzysztofa Opalińskiego i Radziejowskiego i Janusza i Bogusława Radziwiłłów, nie umniejszył czarnych farb na odmalowanie podłości i rozkładu, ale z równą mocą przeciwstawił ponurym czynom słoneczną a krzepiącą jasność Jeremiego Wiśniowieckiego, Czarnieckiego hart, Skrzetuskiego cichą ofiarnością, Longinusów i Wołodyjowskich rycerskie znoje. A jakże głębokie, jak symboliczne a dla dzisiejszych wartogłówów przykładowe

było preradzanie się duchowe Kmicica nie tylko przez miłość ziemską, ale przez dobrowolne zaparcie się i wierną służbę Bogu i Rzeczypospolitej.

Mógłbym z Kochanowskim powiedzieć: „Dzień tu, ale jasne zorze zapadłyby znowu w morze, niżby mój głos wyrzekł wszystkie“ ozdoby te i pożytki nie zrównanej Trylogii. Każdy ma ją we wdzięcznej pamięci i każdy do niej, jak do źródła ożywczego powraca.

Po Trylogii, w której fantazja czarodziejska autora świeciła swe największe tryumfy, przyszła znowu do steru inna władza duchowa: refleksja analityczna. Złożywszy hołd zbiorowej duszy starej Rzeczypospolitej, zajął się Sienkiewicz z upodobaniem psychologa jednostką dzisiejszej duszy polskiej. Ten sam wzrok, co obejmował rojne i barwne tłumy szlachty XVII wieku, potrafił także przeniknąć tajnie i labirynty duchowe szlachcica z końca w. XIX, wyrafinowanego schyłkowca, żyjącego bez dogmatu, ze straszmem w ustach Polaka wyznaniem: „nie mam celu, dla którego bym życie mógł poświęcić“. Analiza typu społecznego subtelna, a tak misterna, że Brunetière porównywał ją z rozszczepieniem włosa na cztery części — mogła się wydawać zbyt techniczna tylko tym, którzy nie wiedzą, lub nie widzą, ile sił społecznych zmarnowało się u nas w ubiegłym stuleciu i marnuje po dziś dzień skutkiem niedowładu woli męskiej, skutkiem zaniku ochoty wszelkiej do czynu stanowczego skutkiem przefilozofowania momentu, co decyduje o szczęściu bądź własnym, bądź zbiorowym.

Płoszowski był tylko przeniesieniem w wyższą, artystyczniejszą sferę tego samego zagadnienia, które za lat studenckich już stawało przed autorem pierwszej po-

wieści *Na marne*. Skarby szlachetności, inteligencji, dobroci Płoszowskiego poszły także na marne, boć i on jak Szware chciał płynąć w przyszłość „bez wiary, ale z myślą“. A oto gdy przyszła „ogniowa próba“, nie wystarczyła myśl-sama i cenne życie jednostki, która mogła pomnożyć dorobek nasz narodowy, poszło — na marne!

A po tej wielkiej przestrodze, aby nie żyć *bez dogmatu*, poszło dalsze ostrzeżenie, aby strzec świętości domowego ogniska, bronić od zepsucia ostatnich twierdz polskości, t. j. domu polskiego; więc w losach *Rodziny Połanieckich* zawarł Sienkiewicz naukę wielką, podaną w oprawie artystycznej, tem cenniejszej, że na tło rodziny polskiej, jej trudów i zabiegów o utrzymanie ziemi, jej tęsknoty za wsią, rzucił autor niejedno własne przeżycie, niejedną cząstkę własnej duszy. Ponad wszystkie egoistyczne cele i pobudki stawiał coraz wyraźniej, coraz donioślej kategoryczny dla Polaka nakaz pracy, pracy nieustannej nad sobą, a dla narodu.

Na Połanieckim wykazywał, że w życiu jak na fali: „kto tylko chce odpocząć i przestanie poruszać rękoma, tego zaraz własny ciężar ciągnie na dno... Oto Połaniecki właśnie zapomniał o konieczności ciągłego wysiłku; on zaprzestał poruszać rękoma na głębinie i wnet własny ciężar pociągnął go na dno. Wszystkie te wysokie, religijne i moralne zasady, które zdobył — zamknął w swej duszy tak, jak zamykał w kasie pieniądze — i uczynił z nich martwy kapitał. Miał je — ale z nich nie żył i zaufawszy swemu bogactwu, wyobraził sobie, że rachunki jego życia są pokończzone i że może spocząć“. (III¹, str. 179).

Po tej głębokiej nauce, którą dawały obie znakomite powieści o Płoszowskim i Połanieckim, pełne przepięknych portretów i świetnych spostrzeżeń, wyjrzał Sienkiewicz poza Polskę, jakby dla wytechnienia na szerokich przestworzach ogólnoludzkich. Zwrócił się ku tej krainie, co obok Polski była mu zawsze drogą: ku Rzymowi wiekiestemu, ku Włochom, co dla Polaka były i będą zawsze drugą ojczyzną, macierzą ideału wszechludzkiego Piękna i wszechludzkiej Miłości. Pokazać ten Rzym w chwili, gdy rozpoczynał się zmierzch bogów, a z głębi katakumb wstawała w oparach krwi męczenników jutrznia Chrystusowa, jakież nęcący, lecz iluż trudnościami odstraszaający temat, odwieczny, tak często w XIX wieku napoczynany. Ale Sienkiewicz był właśnie z tych, których trudności nęca, którzy lubią się z nimi łamać, którzy je raczej wyzywają, niż im z drogi ustępują.

I tu znowu podniętą miał być historyk polski. Czem bowiem w Szkicu Kubali był dla *Ogniem i Mieczem* czyn heroiczny Skrzetuskiego, tem stać się miał dla *Quo Vadis* historyczny *Profil Nerona*, przed laty mistrzowsko nakreślony przez Józefa Szujskiego. Pełen głębokich myśli i świetnej charakterystyki *Profil Nerona* był pierwszą dla *Quo Vadis* pobudką fantazyi twórczej, pierwszym zwróceniem uwagi na mnóstwo bogactw artystycznych epoki Nerona i olbrzymich w niej kontrastów ideowych. Rozpoczął więc Sienkiewicz rozległe, żmudne studia rzymskie, a gdy już zdobył twardy granit historycznej znajomości epoki, wówczas nad tym granitem rozpięła się tęcza wyobraźni i zaludniła Forum rzymskie i Palatyn rojem żywych ludzi, czujących

po rzymsku i myślących po rzymsku: powstało *Quo Vadis*, które tem się stało dla Sienkiewicza na obu półkulach świata, czem Trylogia na ziemiach polskich, t. j. tytułem do sławy już nie tylko polskiej ale wszechświatowej.

Jak przed Trylogią mieliśmy *Niewolę Tatarską*, jakby na zwiady wysłaną — tak przed *Quo Vadis* pojawiła się uwertura nastroju i motywu, przeciwstawienie krótkie, ale jakże wymowne! świata ginącego i jego odkupiciela — prześliczna opowieść *Pójdźmy za Nim*. To przeciwstawienie zasadnicze dwu światów: pogańskiego i chrześcijańskiego stało się kanwą dla *Quo Vadis*. I znowu do harmonijnego współdziałania stanęły wówczas dwie naczelne władze duszy Sienkiewicza: rozum i serce. Rozum, którym objął wszechwładnie istotę i cywilizacyjną doniosłość Imperium Rzymskiego, wykazał jego ład, rządność i sprawność; — serce, które pojęło najlepiej, bo jako polskie serce odczuło najtkliwiej: ogrom ucisku imperialistycznego, bez litości dla ujarzmionych narodów, bez zrozumienia ich praw do życia własnego. Geniuszowi pogańskiej Romy, wcielonemu jakby za karę w potwornego Nerona, przeciwstawia się tu prosty rybak galilejski, niosący z dalekiego Jeruzalem przedziwną a dobrą nowinę o ukrzyżowanym za Ludzkość Synu Bożym. I tak, kontrastowo postawione, ujrzymy na tym wielkim obrazie wspaniałe pary: Petroniusza z Eunice, Winicyusza z Ligią, Glaukosa i Chiloną, bezwstydną przepych i rozwiązłość uczt Neronowych w obec tajnych, surowych zebrań pierwszych chrześcijan — a wszystko to spojone silnie i misternie tak szczegółowo obmyślanym, a z klasyczną prostotą

przeprowadzonym planem, że już sam tylko ten plan, który od pierwszego zdania *Quo Vadis* po przez powikłania umyślne i dedalowe labirynty zmierza stale do wyprowadzenia na jaśnię prawdy Chrystusowej — już sam ten plan koronkowej roboty świadczyłby o tem, jak genialnie umiał Sienkiewicz środkami najprostszymi osiągać maximum napięcia uwagi, jak potem rozognionej ciekawości ludzkiej umiał dawać upust w ogólnoludzkim wzruszeniu. Boć przecie już nie polskie tylko wzruszały się dusze losami Winicyusza i Ligii, ale miliony czytelników po wszystkich częściach świata; tryumf zaiste jedyny w dziejach literatury powszechnej pod koniec XIX wieku.

I nie da się ten tryumf objaśnić żadnem rezonowaniem na temat przesytu z ówczesnych powieści naturalistycznych, żadną rzekomą tęsknotą do jakiegoś neo-chryścjanizmu, do wznioślejszych czystszych wzruszeń. Nie! — Na tylu znakomitych powieściopisarzy europejskich dla czegoż żaden nie zdobył się na takie zadość uczynienie powszechnym jakoby aspiracyom, tylko jeden jedyny Sienkiewicz? Bo tylko on jeden potrafił potęgą swej intuicyi wmyśleć się i wczuć w ten epokowy moment przesilenia dziejowego, on jeden potrafił wykazać na żywych ludziach, nie na schematach archeologicznych, czem był Rzym Cezarów, i dla czego mimo pretoryanów i armii kolosalnej, mimo całej potęgi zbrojnej, taki Rzym musiał runąć w proch przed bezbroną, ale świętą pracą apostołską Piotra i Pawła. — A czy w tym historycznie wiernym, artystycznie doskonałym obrazie nie wyczuwali wszyscy, że gwałt może na wiek nawet cały przytłumić prawo Boże, ale zagłu-

żyć w ludzkości sumienia nie potrafi na zawsze; że prędzej czy później nad pogańskim cielskiem państwowości, co z krzywdy ludzkiej urosło, zapanować musi Wszzechdobro i Wszechmiłość.

Światowy rozgłos *Quo Vadis* nie był więc przypadkowym zdarzeniem jakiejś szczęśliwej konjunktury upodobań estetyczno-społecznych, ale był i pozostanie wspaniałem świadectwem siły twórczej polskiego ducha. Tryumf ten był zarazem punktem wierzchołkowym arcyzmu Sienkiewicza.

Po *Quo Vadis* jakaż myśl, jaki przedmiot mógł wznieść się do wyżyn tak powszechno-dziejowych, tak ogólnoludzkich? Zdawałoby się, że już chyba nie godnie obok takiego arcydzieła nie stanie; możeby tak rozumowała nawet miłość własna innego autora, sytego okłasków wszechświatowych, mogącego już do końca życia na takiej chwale spoczywać. Ale Sienkiewicz był Polakiem. Jemu nie dawała spokoju myśl, sięgająca poza *Quo Vadis*, myśl, co jak cierń wrastała mu w skronie, laurem światowym uwieńczone. To myśl, że Chrześcijaństwo zapanowało wprawdzie przed wiekami nad pogańskim Rzymem, ale po wiekach, w przebiegu dalszych swych dziejów nie zawsze niestety zdołało zapanować nad dziejowym Ludzkości Szatanem. Od tyłu, tyłu wieków nadużywano tylekroć najświętszych haseł chrześcijańskich, aby nieść ludom okowy, aby je pozbawiać wolności i ziemi, tych świętych darów Bożych, rzekomo w imię cywilizacji chrześcijańskiej. Przykładów historycznych było do wyboru wiele; ale z szerokich rozłogów rzymsko-dziejowych zawrócił Sienkiewicz ku jednemu, typowemu przykładowi. Zawrócił ku swej

Polsee i na jej doli wykazał naocznie, jakim przekleństwem dla młodego państwa polskiego, państwa chrześcijańskiego, miał się stać Zakon mieczowy, który na płaszczu swym umieszczał godło Krzyża po to tylko, aby tem bezpieczniej pod taką osłoną ukrywać złodziejskie serce. Powieść o Krzyżakach była nowym dowodem niewyczerpanej siły twórczej Sienkiewicza, nową a świetnie rozwiązaną próbą zwalczania wielkich trudności, związanych nie tylko z treścią, pełną problemów skomplikowanych, ale także i przedewszystkiem z formą, skoro chodziło o język z czasów królowej Jadwigi, znany zaledwie uczonym z szarych ułomków. Otóż treści podolał Sienkiewicz żelazną swą pracowitością, która pokonała stopy woluminów, przebiła się przez las całego procesu Krzyżaków przed Stolicą Apostolską i dotarła do samego jądra przeniewierstwa Zakonu. Forma zaś stała się nowym objawem wszechwładztwa Sienkiewicza w dziedzinie naszego języka. Zwrócił się on bowiem nie do skąpych tylko świadectw piśmiennictwa polskiego wieku XV-go, ale poszedł do żywej krynicy mowy polskiej, mowy ludu rdzennie polskiego. Wystarczył mu jędrny zaczyn mowy wieśniaków z Chochołowa, aby zaprawić język staropolskiej powieści przedziwnym smakiem polszczyzny piastowskiej, czystej a wonnej, z której bije zapach świeżo przeoranej ziemi. Zwłaszcza pierwsze rozdziały *Krzyżaków* są pod tym względem niezrównanego piękna i nieocenionej wartości, której nie sposób tu szczegółowo wykazywać. Nie ma też powodu rozwódzić się tu nad urokiem treści, nad plastycznością i wdziękiem krajobrazów polskich, nad prawdą w odmalowaniu włódczej szlachty, nad fenomenalnym wży-

ciem się w wielkie czasy rozrostu Polski. Artystycznym kontrastom i tu otwarło się rozległe pole; dwa światy: polski i krzyżacki, dwie miłości, nadziemska w Danusi, ziemska w Jagiencie, dwa antypody: Jurand i Zygfryd, dwa typy z jednego pnia rodowego Maciek i Zbyszek z Bogdańca, a ponad wszystkie przygody przeciąga ożywczy, mocny powiew potęgi młodego narodu, rwącego się na pola Grunwaldu...

Miało się pod zachód wielkiej twórczości Sienkiewicza. Jak wspaniały, jak do ostatka promienny i krzepiący był to zachód! Jak towarzyszyła mu ciągła troska o duszę zbiorową Polski. Tej czujnej trosce dał przejmujący wyraz w *Wirach*, kiedy po tylu latach nakreślił znowu obraz wsi naszej, zawsze ukochanej, zawsze będącej mu okiem w głowie, czy to spoglądać będzie na nią Garbowiecki, czy Złotopolski, czy Połaniecki lub Krzycki.

Chroniąc się pesymizmu, który uważał nie za rozum, ale za surogat rozumu, nie szczędził przecież słów prawdy tym, po których spodziewał się uzdrowienia narodu. Z ubolewaniem stwierdzał, że na dnie duszy polskiej leży zawsze folga. W Krzyckim pokazał gęsto u nas rosnący typ ludzi, którym „dla jakiejś idei lub dla jakiegoś uczucia łatwiej zginąć, niż dla niego żyć i w nich wytrwać. Zwracać się ku jednej idei lub ku jednemu uczuciu, jak igła magnesowa zwraca się na północ, — to nie ich moc, ani ich rzecz“. I dlatego Krzycki na inny sposób niż Płoszowski, ale w rezultacie tak samo zmarnuje szczęście swego serca. A co się dało stwierdzić na przykładzie jednostki, to samo zaznaczy się w życiu zbiorowym: folga, z dobroci serca

płynąca, ale bezsilna wobec nacisku okoliczności, skądkolwiek one napierają, ze Wschodu czy z Zachodu.

„Pomyśleć tylko — mówi Szremski w *Wirach* — że przez całe wieki nikomu w świecie nie było lepiej niż rozmaitym Krzyckim i Grońskim — nikomu! To też wysysali rozkosze z życia, jak sok z winogron. — Jedli, pili, bawili się, hulali — ba! bili się nawet dla przyjemności. Nie byli źli, ani okrutni... Mieli w sercu pewne uczucie ludzkości... Folgowali plemionom, które im podlegały, ale przedewszystkiem folgowali sobie. Stąd na dnie duszy polskiej leży zawsze: folga“. W usta Szremskiego włożył autor własne przekonania; i dla tego ważne jest, co mówi dalej Szremski o przyszłości Polski: „Nie tacy, jak Krzycki, odbudują przyszłość“.

„A jacy, zapytał Groński?“

„Przyszłe pokolenia — nie dobroduszne, nie gadatliwe, nie łase na rozkosze zmysłów, na przyjemności życia, nie — niby do wszystkiego dobre, a do niczego nie zdatne, — tylko twarde, uporne, milczące i fachowe. Niedola i niewola orzą pod nie grunt od stu lat“. — A pod sam koniec *Wirów* tenże Szremski w monologu apeluje do Boga, aby oczyścił świat jakimś kataklizmem: „Najwyższy czas — wołał Szremski — żeby Bóg, który rządzi światem, złożył jakiś nowy dowód, że nim istotnie rządzi. Powinno zagrzmieć tak, żeby się aż ziemia zatrzęsła“.

I już w kilka lat po tem wezwaniu Boga, rozgrzmiał się sąd Jego nad głowami narodów i ziemia się od lat kilku trzęsie pod nami... Ten straszny uragan, przepowiedziany przez autora *Wirów*, pozbawił go dachu własnego i wytrącił mu pióro z ręki właśnie w chwili,

gdy półwiekową twórczość wieńczył przepięknie obmyślanymi *Legionami*.

W tem dziele, które nawet w raptownem przerwaniu przez wojnę nie utraciło wdzięku, zawarł Twórca, jakby na odchodnem z Polski, takie skarby spostrzeżeń, obserwacji psychologicznych i ujęcia polskości *sub specie aeternitatis*, że niemożna sobie wyobrazić lepszego uwieńczenia trudu całego życia.

Dwie Polski w *Legionach* przedstawił: jedną ginącą, uosobioną w starym szambelanie królewskim, cynicznym przedstawicielu jałowego rozsądku i samolubstwa — drugą, młodą, rwącą się do pracy odrodzenia na pierwszą pobudkę odezwy Dąbrowskiego. Szambelan i bratanek rodzony, co za prawdziwe typy i jak wspaniale przeprowadzone kontrasty! A jak energiczne, w tacytowskiej zwięzłości wyrażone napiętnowanie Targowicy w słowach księdza i jenerała Dąbrowskiego!

Jeśli zważymy, że to na kilka miesięcy przed wybuchem wojny światowej czytało się w *Legionach* te brzemiennie słowa: „Polski powinny chcieć miliony, a miliony śpią!“ i dalsze, zapalające do czynu, wprost smagające wyrazy, — to zrozumiemy doniosłość obywatelskiej zasługi Sienkiewicza, który wiedział, dla czego wiódł swego Marka Kwiatkowskiego do Włoch i po co w usta Dąbrowskiego kładł te szczerozłote słowa o Rzymie: „Nigdzie miłość Ojczyzny nie gorzała tak wielkim płomieniem. Nigdzie obywatel nie był tak gotów na śmierć *pro aris et focis*. Ach, w Rzymie nie mogło być Targowicy. Rzym mógł być zgładzony, ale nie mógł być rozdarty między sąsiadów“.

Nie znamy końcowej myśli *Legionów*, może nie

zapisanej. Ale mamy inne, co do czasu najbliższe *Legionom* myśli, które przyświecały wszystkim Sienkiewicza wielkim utworom. To są myśli o niezniszczalności naszych najświętszych pragnień wbrew wszelkim wrogim siłom. Pomimo rozbieżności naszych dróg stronnicych, wiodą one przecież wszystkie ku wspólnemu świętemu celowi:

„Pod tymi wirami, które się kręcą na powierzchni naszego życia, jest więcej niż gdzieindziej, bo jest bezdenna głębia cierpienia. Niema poprostu na świecie większego nieszczęścia niż nasze. U nas ludzie budzą się rano i idą z pługami w pole, idą do fabryk, do biur, za ławy sklepowe i do wszelkiego rodzaju pracy — w bólu. Idą spać w bólu.

„A dla czego tak cierpimy? Przecie zaraz jutro moglibyśmy odetchnąć, moglibyśmy być szczęśliwsi. Dość każdemu powiedzieć Jej, tej Polsce: „zanadto mnie bolisz, więc się Ciebie wyrzekam i od dziś chcę o Tobie zapomnieć“. A jednak nikt tego nie mówi.

„A jeśli tak, jeśli wolimy cierpieć, niż Jej się wyrzec — więc ona żyje w każdym z nas, we wszystkich razem i przeżyje wszystkie wiry na świecie.

„A my, ściśniemy zęby i będziemy cierpieć dla Ciebie, Matko, dalej, i my — a jeśli Bóg tak zechce, to i nasze wnuki — i nie wyrzeczemy się nie tylko Ciebie, ale i nadziei“.

To było jego polskie ślubowanie i od tego nie zбочzył nigdy w całym przebiegu swej patryotycznej działalności: od *Teki Worszyłły* po *Legiony*, wszędzie, zawsze on tworzy z myślą o Polsce, z troską o Jej dobro, z miłością gorącą Jej spraw wszelkich od małych do największych, z wiarą w Jej prawa boskie i ludzkie,

z nadzieją, że kiedyś przecie tym świętym prawom stanie się zadość. Cała twórczość jego tym jednym wielkim ożywiona tchem i przez to niezrównanie jednolita. A tak, na prawdę: „co kto weźmie, gdzie wejrzy, najdzie się czemu podziwić i z czego się ukochać“ — bo wszędzie znajdzie bodaj cząstkę tej wielkiej duszy.

Toż nie dziw, że za taką długą, wspaniałą krzepiącą nas służbę narodową, odplacił mu naród cały największym dostojenstwem: nieskazitelnym jego rękami powierzył świętą chorągiew majestatu Polski. Wiemy, jak ją do ostatka dzierżył wysoko, a krzepko.

A kiedy nagle nadeszła śmierć, ta śmierć, którą on tylekroć z taką mocą, tak przepięknie w jej najprzeróżniejszych odmianach opisywał — szafarka nieubłagana odwiecznych wyroków prześcignęła Go w artyzmie; bo nawet Sienkiewicz nie mógłby wymarzyć piękniejszej śmierci:

Oto w czasie najstraszniejszej dziejowej pożogi, w czasie najsroźszego rozpasania się nieludzkich instynktów, gdy narody Europy ociekają krwią i trzęsą się w rozbestwieniu wzajemnem — w skromnym kościółku nad jeziorem helweckim, u trumny Sienkiewicza cichnie światowy huragan: w tym jednym jedynym w ciągu lat okropnych momencie wrogowie godzą się na chwilę i zgodnie oddają hołd wielkiemu Synowi Polski. Nigdy śmierć nie znalazła sposobności tak uroczystej, aby dać świadectwo o żywym gieniuszu Narodu, a symbol, jakim się stała śmierć Sienkiewicza, tak europejskim otoczona blaskiem, to był ostatni, nie najmniejszy zaiste, pogrobowy jego tryumf — dla Polski zmartwychwstającej!

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Bibliografia wydawnictw Akademii Umiejętności

od 1 czerwca 1916 do 30 maja 1917*).

I. Wydział filologiczny.

- Biblioteka pisarzy polskich Nr. 71.** — Bartłomieja Zimorowica Sielanki (1663) — wydał Jan Łoś. Kraków 1916, 8-o, str. VIII i 187. K 3—
- **Nr. 72.** — Wacława Potockiego Moralia (1688). Tom II. — wydali Tadeusz Grabowski i Jan Łoś. Kraków 1916, 8-o, str. 658. K 10—
- Biblioteka przekładów literatury starożytnej. IV.**
- Sofoklesa tragedye — przełożył i wstępami opatrzył Kazimierz Morawski. Kraków 1916, 8-o, str. II i 498. K 10—
- Bieńkowski Piotr.** O kilku antykach krakowskich (Spr. 1916, Nr. 6).
- O lecytach greckich w zbiorach krakowskich (Spr. 1916, Nr. 9).
- Brückner Aleksander.** Przyczynki do dziejów języka polskiego. Serya piąta i ostatnia (*R. I. 55). Kraków 1916, 8-o, str. 91. K 2-70

*) Skrócenia: B. III. 1916, A. lub B. = Bulletin international de l'Académie des Sciences. Classe des sciences mathématiques et naturelles. Série A: Sciences mathématiques; Série B: Sciences naturelles. — MKj. = Materiały i prace Komisji językowej. — Rk. = Rocznik. — R. I. = Rozprawy Wydziału filologicznego. — R. II. = Rozprawy Wydziału historyczno-filozoficznego. — Spr. = Sprawozdania z czynności i posiedzeń Ak. Um. — * Gwiazdka przed skróceniem oznacza odbitkę, którą nabyć można osobno w handlu księgarskim.

- Brückner Aleksander.** Zasady etymologii słowiańskiej (*R. I. 56).
Kraków 1917, 8-o, str. 84. K 3—
- Bulanda Edmund.** Mit o Kronosie na czerwono-figurowym kraterze
ze zbiorów Jerzego hr. Mycielskiego (Spr. 1916, Nr. 7).
- Chrzanowski Ignacy.** O komedjach Fredry (Spr. 1917, Nr. 3).
- Cracovia artificum.** 1300—1500 — wydał Dr. Jan Ptaśnik. Kra-
ków 1917, 8-o, str. 28* i 482. K 15—
(Źródła do historii sztuki i cywilizacji w Polsce. Tom IV).
- Demetrykiewicz Włodzimierz.** Studya prehistoryczne w Szwajcaryi.
Część I (Spr. 1916, Nr. 6).
— Studya prehistoryczne w Szwajcaryi. Część II. (Badania nau-
kowe na nowo odkrytej budowli palowej z epoki bronzowej
na jeziorze Zurychskim przy t. zw. Alpenquai w Zurychu)
(Spr. 1916, Nr. 8).
- Dynowska Marya.** Filip Nereusz Golański na tle współczesnej epoki.
Studyum dziejom neoklasycyzmu w Polsce poświęcone. (*R.
I. 55). Kraków 1916, 8-o, str. 70. K 210
- Gawełek Franciszek.** Lajkonik jako zabytek średniowieczny (Spr.
1916, Nr. 10).
- Grabowski Tadeusz.** Pierwsza polska ars historica z r. 1557 (Spr.
1916, Nr. 10).
— Teorya poezyi od wieków średnich do epoki romantycznej
w Polsce (Spr. 1916, Nr. 7).
— *patrz*: Biblioteka pis. pol. Nr. 72.
- Grzegorzewski Jan.** Narzecze południowe Karaitów polskich czyli
t. zw. Łach-Karaimów (Spr. 1917, Nr. 3).
- Kallenbach Józef.** O odszukanym autografie „Trzeciej części Dzia-
dów“ A. Mickiewicza (Spr. 1916, Nr. 9).
- Lehr Tadeusz.** Zapożyczenia dolnoniemieckie w języku połabskim
(*MKj. VII). Kraków 1917, 8-o, str. 271—318 K 120
- Łoś Jan,** *patrz*: Biblioteka pis. pol. Nr. 71 i 72.
- Łucki Aleksander.** Wykłady lozańskie Adama Mickiewicza (Spr.
1916, Nr. 9).
- Mann Maurycy.** Nowa Heloiza Jana Jakóba Rousseau. Studyum
literackie (*R. I. 56). Kraków 1917, 8-o, str. 95. K 3—
- Morawski Kazimierz,** *patrz*: Biblioteka przekładów etc.

- Nitsch Kazimierz.** Monografie polskich cech gwarowych. Nr. 1. Fonetyka międzywyrazowa. Nr. 2. Małopolskie *ch*. Kraków 1916, 8-o, 1 mapa, str. 58. K 240
- Monografie polskich cech gwarowych. Nr. 3. Prasłowiańskie *Ź*. Kraków 1916, 8-o, 1 mapa, str. 47. K 240
- Ptaśnik Jan,** *patrz:* *Craecovia artificum*.
- Rostafiński Józef.** Tchórz, kuna i łasica (*R. I. 55). Kraków 1916, 8-o, str. 25. K —75
- Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny.** Serya III, tom VIII. — Ogólnego zbioru tom 53. — Kraków 1916, 8-o, str. 348. K 1050
- Treść.** Jachimecki Zdzisław. Tabulatura organowa z biblioteki klasztoru św. Ducha w Krakowie z r. 1548, str. 1. — Brückner Aleksander. Przyczynki do dziejów języka polskiego. Serya trzecia, str. 59. — Szykowski Maryan. Gessneryzm w poezji polskiej, str. 139. — Rostafiński Józef. O nazwach oraz użytkach ewikły, buraków i barszczu, str. 261. — Windakiewicz Stanisław. Krasiński i Dante, str. 305. — Sinko Thaddaeus. De Cypriano Martyre a Gregorio Nazianzeno laudato, str. 318.
- Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny.** Serya III, tom X. — Ogólnego zbioru tom 55. — Kraków 1917, 8-o, str. 406. K 12—
- Treść.** Morawski Casimirus. Quaestiones convivales, str. 1. — Szykowski Maryan. Edwarda Younga „Myśli nocne“ w poezji polskiej (Ze studyów nad genezą polskiego romantyzmu), str. 20. — Schneider Stanisław. Ze studyów mitologicznych i ludoznawczych. 1. Mit o „kurze niebieskiej“. — 2. Święto majowe. — 3. Święto umarłych. — 4. Religia Dyonizosa. — 5. Dyoskurowie i Helena, str. 73. — Brückner Aleksander. Przyczynki do dziejów języka polskiego. Serya piąta i ostatnia, str. 157. — Rostafiński Józef. Tchórz, kuna i łasica, str. 246. — Dynowska Marya. Filip Nereusz Golański na tle współczesnej epoki. Studium dziejom neoklasycyzmu w Polsce poświęcone, str. 269. — Szykowski Maryan. Dzieje polskiego upiora przed wystąpieniem Mickiewicza, str. 339.

- Sajdak Jan.** De Nicephori Blemmydae in Gregorium Nazianzenum acoluthia (Spr. 1916, Nr. 7).
— De oratione *Εἰς τὸν σάραγγλισμὸν* falso Gregorio Nysseno adscripta (Spr. 1916, Nr. 7).
— Quae ratio inter Gregorium Nazianzenum et vetustissima carmina christiana intercedat (Spr. 1916, Nr. 6).
- Schneider Stanisław.** Ze studyów mitologicznych i ludoznawczych.
1. Mit o „kurze niebieskiej”. — 2. Święto majowe. — 3. Święto umarłych. — 4. Religia Dyonizosa. — 5. Dyoskurowie i Helena (*R. I. 55). Kraków 1916, 8-o, str. 84. K 2—
- Szczepański Władysław X.** Co znaczy *Kbrt hā'-'āreš?* (Spr. 1916, Nr. 7).
- Sinko Tadeusz.** De Cypriano martyre a Gregorio Nazianzeno laudato (*R. I. 53). Kraków 1916, 8-o, str. 33. K —'90
— Mickiewiczowe Widzenie ks. Piotra (Spr. 1917, Nr. 1).
- Szydłowski Tadeusz.** O refektarzu cysterskiego klasztoru w Koprzywnicy (Spr. 1916, Nr. 10).
— O rzeźbach średniowiecznych kościoła w Wiślicy (Spr. 1916, Nr. 8).
— O zniszczonych wojną zabytkach Galicyi wschodniej (Spr. 1916, Nr. 9).
- Szykowski Maryan.** Dzieje polskiego upiora przed wystąpieniem Mickiewicza (*R. I. 55). Kraków 1917, 8-o, str. 70. K 2—
- Tomkowicz Stanisław.** Obecny stan archiwów i bibliotek w Królestwie Polskiem pod okupacją austriacką (Spr. 1916, Nr. 5).
— Zabytki Ołyki na Wołyniu (Spr. 1916, Nr. 8).
- Tretiak Józef.** O nieznanym wierszu Mickiewicza z czasów wileńskich (Spr. 1916, Nr. 5).
- Windakiewicz Stanisław.** Krasiński i Dante (*R. I. 53). Kraków 1916, 8-o, str. 15. K —'40
- Witkowski Stanisław.** Studya nad Homerem. Doloneja. (*R. I. 56). Kraków 1917, 8-o, str. 87. K 2'60
- Woczyński Kazimierz.** Spostrzeżenia odnoszące się do romańskiej epoki kolegiaty Wiślickiej (Spr. 1916, Nr. 9).
- Zasady pisowni polskiej.** Kraków 1917, 8-o, str. 15. K —'30

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

Archiwum Komisji historycznej. Tom X. — Kraków 1916, 8-o,
str. 415. K 10—

Treść. Inwentarz dóbr i dochodów biskupstwa wrocławskiego z roku 1534 — wydał Bolesław Ulanowski, str. 1. — Acta capituli Plocensis ab an. 1514 ad an. 1577 — edidit Boleslaus Ulanowski, str. 129. — Materiały do dziejów kolegiaty Pułtuskiej — wydali B. Ulanowski i St. Zachorowski, str. 306.

Boratyński Ludwik. Najdawniejsze relacye biskupów polskich o stanie dyecezyi (*relationes status ecclesiarum*) z Archiwum Kongregacyi del Concilio w Rzymie. (Osobne odbicie ze Sprawozdań z posiedzeń Ak. Um. 1916, Nr. 5). Kraków 1916, 8-o,
str. 20. K —60

Bujak Franciszek. O najdawniejszem osadnictwie ziem polskich (Spr. 1916, Nr. 8).¹⁾

Bystron Jan Stanisław. Rozwój problemu socyologicznego w nauce polskiej (Spr. 1916, Nr. 7).

— Studya nad zwyczajami ludowymi. 1. Zakładziny domów. — 2. Pszczoły w pojęciach i zwyczajach ludu. (*R. II. 60). Kraków 1917, 8-o, str. 39. K 120

Chodyński Stanisław X., *patrz:* Statuty kapituły etc.

Chotkowski Władysław X. Dzieje klasztorów i monasterów galicyjskich w czasach rozbiorowych. Część I. Zakony doszczętnie zniesione (Spr. 1916, Nr. 6).

Czubryński Antoni. Twardowski i Pajak oraz przeżytki kultu ognia (Spr. 1917, Nr. 1).

Dąbrowski Jan. Z czasów Łokietka. Studya nad stosunkami polsko-węgierskimi w XIV w. Część I (*R. II. 59). Kraków 1916, 8-o, str. 51. K 150

Elzenberg Henryk. Podstawy metafizyki Leibniza. (*R. II. 60). Kraków 1917, 8-o, str. 70. K 2—

Fijałek Jan X., *patrz:* Statuty kapituły etc.

¹⁾ Niema streszczenia.

- Grzegorzewski Jan.** Dwa fermany sultańskie z wieku XVIII. Zarys historyczny traktatów handlowych Polski z Turcyą (Spr. 1917, Nr. 2).
- Halecki Oskar.** Dzieje Unii Jagiellońskiej (Spr. 1917, Nr. 3).
- Horodyski Władysław.** Filozofia Lamberta w stosunku do rozwoju poglądów Kanta oraz do Bakona (Spr. 1916, Nr. 9).
- Jachimecki Zdzisław,** *patrz: Pieśń rokoszan etc.*
- Kolankowski Ludwik.** Dzieje Litwy za Jagiellonów (Spr. 1916, Nr. 10).
- Kętrzyński Wojciech.** O rękopisie Nr. 470 Biblioteki publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie (*R. II. 60). Kraków 1917, 8-o, str. 12. K — 50
- Michalski Konstanty X.** Jan Buridanus i jego wpływ na filozofię scholastyczną w Polsce (Spr. 1916, Nr. 10).
- Morawski Kazimierz.** Cesarz Claudius (*Rocznik 1914/16). Kraków 1916, 8-o, str. 33. K — 90
- Pieśń rokoszan z r. 1606.** Z oryginału w rękopisie Nr. 1047 Biblioteki Akademii Umiejętności — wydał Zdzisław Jachimecki. (Osobne odbicie z I tomu Pism rokoszowych). Kraków 1916, 8-o, z nutami, str. 13. K — 60
- Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny.** Serya II, tom XXXIV. — Ogólnego zbioru tom 59. — Kraków 1916, 8-o, str. 326. K 10—
- Treść.** Boratyński Ludwik. J. A. Caligari, nuncyusz Ap. w Polsce (1578—1581), str. 1. — Brzeski Tadeusz. O granicach ekonomii społecznej. Granice pojęciowe i pojęcia graniczne, str. 54. — Łodyński Maryan. Falsyfikaty wśród dokumentów biskupstwa płockiego w XIII wieku (Studium historyczno-dyplomatyczne), str. 148. — Bogatyński Władysław. Z dziejów małżeństwa Zygmunta Augusta z Barbarą, str. 192. — Halecki Oskar. Litwa, Ruś i Żmudz jako części składowe Wielkiego Księstwa litewskiego, str. 214. — Kłodziński Adam. Łokietek a Habsburgowie (1300—1332), str. 255. — Dąbrowski Jan. Z czasów Łokietka. Studya nad stosunkami polsko-węgierskimi w XIV w. Część I, str. 278.
- Stamm Edward.** Pesymizm i optymizm. Studium nad podstawami etyki czynnej rezygnacyi (Spr. 1916, Nr. 5).

- Statuty kapituły katedralnej Włocławskiej** z materyałów przysposobionych przez X. Prałata Stan. Chodyńskiego — wydał i Bibliografią ustawodawstwa kapitulnego w Polsce poprzedził X. Dr. Jan Fijałek. Kraków 1916, 8-o, str. CCXXI i 492.
K 15—
- Szczepański Władysław X.** Cztery Ewangelie (Wstęp, nowy przekład i komentarz) (Spr. 1916, Nr. 5).
- Taubenschlag Rafał.** Przyczynki do rzymskiego prawa grobowego (Spr. 1917, Nr. 3).
- Proces o Werginię. Studium historyczno-prawne (*R. II. 60).
Kraków 1917, 8-o, str. 19. K —60

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

- Bassalik Kazimierz.** O roli kwasu szczawiowego w zielonych roślinach. I. Reakcja kwasu szczawiowego w szczawiu *Rumex acetosa* (B. III. 1916, B, str. 203).
- Cybulski Napoleon.** Z dziedziny termodynamiki mięśni (5 ryc.) (B. III. 1916, B, str. 105).
- Czubalski Franciszek.** Chemiczne podniety nerwów (1 ryc.) (B. III. 1916, B, str. 183).
- Dziwoński Karol i Leyko Zygmunt.** O dehydrogenizacji acenaftenu Wiadomość tymczasowa (B. III. 1916, A, str. 159).
- Dziewulski Władysław.** Krytyczne uwagi, dotyczące prądów gwiazd, z uwzględnieniem gwiazd grupy β , γ , δ , ϵ , ζ *Ursae majoris*. (B. III. 1916, A, str. 251).
- O wyznaczeniu uprzywilejowanych kierunków ruchu gwiazd, t. zw. *vertices*, na podstawie swoistych ruchów gwiazd. (B. III. 1916, A, str. 542).
- Goetel Walery.** Piętro retyckie i najdolniejszy lias seryi reglowej w Tatrach. (6 tablic) [B. III. 1916, A, str. (1)].
- Stratygrafia liasu reglowego i rozwiązanie kwestyi dolomitu choczańskiego w Tatrach (B. III. 1916, A, str. 1).
- Hoborski Antoni.** O pewnym związku pomiędzy dwoma szeregami i wyznaczeniu dwóch sum skończonych. (B. III. 1916, A, str. 495).

- Janczewski Edward.** Mieszaniec porzeczki dwupiennej z dwupłciową (2 ryc.) (B. III. 1916, *B*, str. 98).
- Kroo Jan.** Przyczynek do teorii rozkładu napięcia w prążkach absorbujących. (B. III. 1916, *A*, str. 507).
- Leyko Zygmunt,** *patrz:* **Dziwoński K. i Leyko Z.**
- Lichtenstein Leon.** Przyczynek do teorii podobnego odwzorowania. Odwzorowanie podobne nieanalitycznej części powierzchni na obszar płaski (B. III. 1916, *A*, str. 192).
- Lityński A.** O budowie i znaczeniu systematycznym odnoży wiosłarek (1 tabl.) (B. III. 1916, *B*, str. 3).
- Loria Stanisław.** O ulatnianiu się osadów promieniotwórczych. (B. III. 1916, *A*, str. 549).
- Mazurkiewicz Stefan.** O zbiorach Borela. (B. III. 1916, *A*, str. 490).
- Minkiewicz Stanisław.** Nowe i mało znane gatunki skorupiaków z jezior tatrzańskich (2 tabl.) (B. III. 1916, *B*, str. 56).
- Natanson Władysław.** O posuwaniu się energii promieniowania przez materjalne ośrodki (B. III. 1916, *A*, str. 221).
- O promieniowaniu wtórnem rotatorów prostych. (B. III. 1916, *A*, str. 525).
- Rogała Wojciech.** Górnokredowe utwory na Podolu galicyjskiem. Część II: Emszer i Senon (1 tabela) (B. III. 1916, *A*, str. 259).
- Rogoziński Feliks.** Przyczynki do chemii biologicznej fosforu, II. (B. III. 1916, *B*, str. 81).
- Rosenblatt Alfred.** O odwzorowaniu podobnem koła zbieżności szeregu potęgowego (B. III. 1916, *A*, str. 575).
- Rouppert Kazimierz.** Dalsze studia nad włosami parzącymi roślin. (B. III. 1916, *B*, str. 160).
- Smoleński Jerzy.** O powstaniu dzisiejszych głębin rowu Filipińskiego. (2 ryc.) (B. III. 1916, *A*, str. 586).
- Smoluchowski Maryan.** Doświadczalne sprawdzenie teorii Rayleigha o istocie błękitu nieba (B. III. 1916, *A*, str. 218).
- Sprawozdanie Komisji fizyograficznej,** obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu lat 1914 i 1915 oraz Materiały do fizyografii kraju. Tom 50. Kraków 1916, 8-o, str. XXIV+185+29.
K 9—
- Treść.** Sprawozdania. I. Przegląd czynności Komisji fizyograficznej akademickiej w ciągu lat 1914/15 i 1915/16,

- str. V. — II. Spis członków Komisji fizyograficznej akademickiej, str. XVI. — III. Obrót funduszków Komisji fizyograficznej w latach 1914 i 1915, str. XXII. — **Materyały do fizyografii kraju:** Pawłowski St. W sprawie wieku nowszej rzeźby polskich Karpat fliszowych, str. 1. — Wierdak Sz. Roślinność Bołszowice (Przyczynek do znajomości flory Opola), str. 13. — Żmuda A. J. Rośliny zebrane na Żmudzi przez Prof. Dra E. Janczewskiego. Część II (z tablicą), str. 31. — Sitowski L. Ptaki Pienin, str. 44. — Wróblewski A. Drugi przyczynek do znajomości grzybów Pokucia i Karpat Pokuckich, str. 82. — Pawlicia Wł. O złożach mineralnych granitu tatrzańskiego, str. — 155. Żmuda A. J. Bryotheca Polonica (Część IV. Nr. 151—200), str. 169. — Simm K. *Diapatomus alluaudi* de Guerne et Rich., nowy gatunek dla fauny skorupiaków galicyjskich, str. 175. — Krasucki A. Przyczynek do poznania fauny Siwej Wody w Wyżyskach pod Szklę, str. 180. — Szafer Wł. Zasługi Wincentego Pola dla geografii roślin w Polsce, str. 1.
- Stefański W.** Wolno żyjące nicienie z Polski. Część II. (1 tabl.) (B. III. 1916, B, str. 173).
- Wodziczko A.** O pewnej reakcji chemicznej żywych komórek śródkróśni (1 tabl.) (B. III. 1916, B, str. 31).
- Zakrzewski Konstanty.** O ciepłe właściwem ciał ciekłych w objętości stałej (5 ryc.) (B. III. 1916, A, str. 33).
- Zawidzki Jan.** Studya nad dynamiką chemiczną procesów autokatalitycznych: IV. Systematyka i kinetyka reakcji autokatalitycznych (37 ryc.) (B. III. 1916, A, str. 339).
- Żmuda Antoni.** O pewnej mutacji trawy *Apera spica venti* (2 tabl.) (B. III. 1916, B, str. 45).

IV. Dzieła osobno wydane.

- Bochenek Adam.** Anatomia człowieka. Podręcznik dla słuchaczy szkół wyższych i lekarzy. Tom II — przygotował do druku Prof. Dr. Stanisław Ciechanowski. Kraków 1916, 8-o, str. IX i 395, 285 rycin. K 20—
- — Tom III. Kraków 1916, 8-o, str. VII i 326, 158 rycin, K 20—

- Bystron Jan Stanisław.** Słowiańskie obrzędy rodzinne. Obrzędy związane z narodzeniem dziecka. Kraków 1916, 8-o, str. 148.
K 3·60
- Zwyczaje żniwiarskie w Polsce. Kraków 1916, 8-o, str. XI i 293.
K 6·—
- Cepnik Henryk,** *patrz:* **Fredro Aleksander.**
- Ciechanowski Stanisław,** *patrz:* **Bochenek A.**
- Czubek Jan,** *patrz:* **Pisma polityczne.**
- Dobrzyńska-Rybicka L.** System etyczny Hugona Kołłątaja. Kraków 1917, 8-o, str. 171 i 2 nlb.
K 5·—
- Fredro Aleksander.** „Intryga na prędcę“. Nieznana komedia — wydał i wstępem opatrzył Henryk Cepnik. Kraków 1917, 8-o, str. 58.
K 2·—
- Konopczyński Władysław.** Geneza i ustanowienie Rady Nieustającej. Kraków 1917, 8-o, str. X i 432.
K 12·—
- Meletemata patristica,** *patrz:* **Sinko Tadeusz.**
- Michalski Konstanty i Sinko Tadeusz.** Przyczynki z kodeksu mogilskiego do dziejów oświaty w Polsce w XV wieku. Kraków 1917, 8-o, str. 86.
K 2·50
- Pisma polityczne z czasów rokoszu Zebrzydowskiego 1606—1608.** Tom I. Poezya rokoszowa — wydał Jan Czubek. Kraków 1916, 8-o, z nutami, str. XI i 406.
K 10·—
- Sinko Tadeusz.** Antyk Wyspiańskiego. Kraków 1916, 8-o, str. 319.
K 7·—
- De traditione orationum Gregorii Nazianzeni. Pars prima. Cracoviae 1917, 8-o, str. VII+241.
K 7·50
[Meletemata patristica. II.]
- *patrz:* **Michalski Konstanty.**
- Taylor Edward.** Pojęcie współdziałłości. Kraków 1916, 8-o, str. 131.
K 3·60
- Tretiak Józef.** Adam Mickiewicz w świetle nowych źródeł. 1815—1821. Kraków 1917, 8-o, str. VIII+327, z dwoma portretami.
K 9·—
- Ujejski Józef.** Główne idee w „Anhellim“ Słowackiego. Kraków 1916, 8-o, str. 140.
K 3·—
- Rocznik Akademii 1916/17. 7

Zachorowski Stanisław. Studya z historii prawa kościelnego i polskiego. Kraków 1917, 8-o, str. VII i 201. K 6.—

Treść: Colloquia w Polsce od w. XII do XIV. — Synody dyecezyjalne w latach 1423—1427. — Consilia w sprawie koronacyi Witolda (1429—1430).

V. Rocznik.

Rocznik Akademii Umiejętności. Rok 1914/1916. Kraków 1916, 8-o, LXI i 185, z 32 tablicami zestawień rachunkowych za r. 1914 i 1915. K 4.—

Treść. Skład Akademii Umiejętności (w lipcu 1916), str. I—LXI. — Posiedzenie publiczne dnia 10 czerwca 1916: I. Przemówienie Prezesa J. E. Stanisława hr. Tarnowskiego, str. 3. — II. Sprawozdanie Sekretarza Generalnego, str. 8. — Morawski Kazimierz. Cesarz Claudius (odeczyt), str. 74. — Bibliografia wydawnictw Akademii Umiejętności, str. 107. — Nagrody i konkursy, str. 138. — Sprawozdania i wnioski co do nagród z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego, str. 149. — Wykaz stosunków Akademii z innymi instytucjami naukowemi, str. 155. — Indeks osobowy i rzeczowy, str. 181. — Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszków Akademii za rok 1914 i 1915 (tablic 32), str. 185.

VI. Bibliografia, Sprawozdania i Bulletin.

Bibliografia polska. Rok 1917, Nr. 1—2, 8-o, str. 30+2 nl.

— Rok 1917, Nr. 3—4, 8-o, str. 33—56.

Wydawnictwo Akademii Umiejętności. Wychodzi w Krakowie z początkiem każdego miesiąca. Przedpłatę roczną K 5 lub Rb 2 oraz ogłoszenia przyjmuje Księgarnia G. Gebethnera i Spółki w Krakowie.

Sprawozdanie z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności. Rok 1916, Nr. 5—10; rok 1917, Nr. 1—4. (Prenumerata roczna K 3.—; zeszyt osobny K —50).

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. I. Classe de philologie. II. Classe d'histoire et de philosophie. Rok 1916, Nr. 1—10, 8-o, str. 132.

(Prenumerata roczna K 6'—; zeszyt osobny K —'80).

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. III. Classe des Sciences mathématiques et naturelles. Série A: Sciences mathématiques. Rok 1915, Nr. 1—10, 8-o, str. 444, liczne rysunki i 12 tablic; rok 1916, Nr. 1—8, 8-o, str. 512, liczne rysunki i 6 tablic.

— Série B: Sciences naturelles. Rok 1915, Nr. 1—10, 8-o, str. 344, liczne rysunki i 17 tablic; rok 1916, Nr. 1—8, 8-o, str. 256, liczne rysunki i 9 tablic.

Od 1 stycznia 1910 „Bulletin“ Wydz. mat.-przyr. podzielono na dwa działy: Dział A — Nauki matematyczne, Dział B — Nauki biologiczne (Prenumerata roczna działu A wynosi K 8'—; Działu B — K 10'—; ceny osobnych zeszytów uwidocznione są na ostatniej stronie okładki).

III.

Nagrody i konkursy.

Walne administracyjne posiedzenie Akademii Umiejętności, które się odbyło dnia 29 maja 1917, przyznało następujące nagrody:

Nagrodę z funduszu im. ś. p. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich, wynoszącą 44,230 K 06 h, przyznano Antoniemu Osuchowskiemu, Adwokatowi przysięgiemu z Warszawy, za kilkudziesięcioletnią działalność na polu humanitarnem i społecznem.

Nagrodę z funduszu im. Mikołaja Reya, wynoszącą 4,100 K oraz złoty medal, przyznano p. Władysławowi St. Reymontowi za całą działalność literacką.

Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego w kwocie 2,160 K za dzieło historyczne przyznano Prof. Tadeuszowi Sincze za pracę p. t. *Antyk Wyspiańskiego*.

Takie same dwie nagrody za dzieło malarskie, ka-

żda po 2.160 K, przyznano jedną Prof. Jackowi Malczewskiemu za jeden z dwu obrazów, nazwanych *Na jednej strunie*, a mianowicie za ten, który przedstawia *Wyjście w świat* — drugą zaś Janowi Rembowskiemu za cykl rysowanych portretów oficerów i żołnierzy Legionów polskich.

Nagrodę im. Włodzimierza Spasowicza w kwocie 1000 K przyznano Drowi Janowi St. Bystroniowici za prace p. t. 1) *Słowiańskie obrzędy rodzinne. Obrzędy związane z narodzeniem dziecka* i 2) *Zwyczaje żniwiarskie w Polsce*.

Nagrodę z funduszu im. Konstantego Simona za prace z dziedziny fizyki i matematyki, napisane w języku polskim, a wynoszącą 900 K, przyznano Prof. Wacławowi Sierpińskiemu we Lwowie za dzieło *Teoria liczb*.

Co podając do publicznej wiadomości, przypomina się zarazem konkursy, ogłoszone przez Akademię Umiejętności, a mianowicie:

1. Konkurs z zapisu ś. p. jenerała Oktawiusza Augustynowicza:

„Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej Rzeczypospolitej Polskiej wchodziły, poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej, jak i w samym społeczeństwie, mających na celu polepszenie losu tej klasy“

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1) Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2) Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie;

3) Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do Cesarstwa rosyjskiego, z uwzględnieniem także Inflant i Kurlandyi;

4) Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Królestwa pruskiego, mianowicie w Prusach Królewskich i w W. Ks. Poznańskim; wreszcie

5) Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Cesarstwa austriackiego.

W części czwartej i piątej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historię ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakty, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu przezeń posiadanego, jaki istniał pierwotnie. Literaturę, odnoszącą się do kwestyi rozwiązania i uregulowania stosunków włościańskich, należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w całości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch, lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą miały pierwszeństwo do nagrody przed równie dobrymi opracowaniami osobnemi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowania uznane będą tylko takie, które nie tylko celować będą między innymi pracami

nadesłanemi, ale nadto będą odpowiadały dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się, jak następuje:

a) za część 1 i 2-gą po 2.000 K;

b) za część 3-cią 3.200 K;

c) za część 4-tą 2.400 K;

d) za część 5-tą 2.800 K.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznaczają się fundusz 2.600 K; gdyby ten fundusz nie wystarczył na pokrycie kosztów druku, autorowie winni pokryć nadwyżkę ze swego, w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademii Umiejętności najdalej do **31-go grudnia 1917**. (Nr. Dz. pod. 60/10, 35/12, 61/13, 474/14, 210/16).

2. Akademia Umiejętności przedłuża niniejszem **konkurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza** na trzy następujące tematy:

1) „*Historja ustroju Królestwa Kongresowego (1815—1830)*“.

Nagroda 2.500 K;

Termin: **31 grudnia 1917 roku**.

2) „*Historja obyczajów społeczeństwa szlacheckiego w Polsce w końcu XVI i na początku XVII w. w obrębie obranego terytorjum (co najmniej województwa Rzeczypospolitej)*“.

Nagroda 2.500 K.

Termin: **31 grudnia 1917 roku**.

3) „*Monografia z dziejów Litwy albo Rusi w epoce aż do Unii Lubelskiej*“.

Nagroda wynosi 2.500 K.

Termin: **31 grudnia 1917 roku.**

Nagrody mogą być podzielone na dwie, niekoniecznie równe części. (Nr. Dz. podaw. 2944/03, 120/08 391/09, 63/10, 36/12, 65/13, 475/14, 211/16).

3) W celu uczczenia 60-letniego Jubileuszu Najjaśniejszego Cesarza Franciszka Józefa Akademia Umiejętności w Krakowie rozpisuje niniejszem konkurs na napisanie **»Historya Galicyi w okresie lat 1848—1908«.**

Termin konkursu upływa dnia **31 grudnia 1917.**

Nagroda wynosi 1.200 K; objętość dzieła conajmniej 20 arkuszy druku.

Akademia Umiejętności zastrzega sobie prawo własności nagrodzonego rękopisu. Po wydrukowaniu autor otrzyma jako honorarium — oprócz nagrody — dalsze 1.200 K.

Autor winien zwrócić przedewszystkiem uwagę na rozwój wewnętrznych stosunków Galicyi i wszechstronnie przedstawić wszystko, co w tym kierunku w czasie 60-letniego okresu do skutku przyszło.

Uczeni zamierzający podjąć się tej pracy, mogą po bliższe informacye zgłaszać się do Sekretaryatu Generalnego Akademii (Nr. Dz. p. 338/08, 37/12, 66/13 476/14, 312/16).

4. Akademia Umiejętności w Krakowie przedłuża niniejszem konkurs z fun. Ks. Adama Jakubowskiego na następujące dwa tematy:

- 1) *»Historya ustroju Księstwa Warszawskiego«.*
- 2) *»Monografia jednej z wybitnych osobistości polskich z epoki porozbiorowej«.*

Nagroda wynosi 1.400 K i może być podzielona na dwie niekoniecznie równe części.

Termin konkursu **31 grudnia 1917**. (Nr. Dz. pod-
121/08, 392/09, 64/10, 38/12, 67/13, 477/14, 213/16).

5. Akademia Umiejętności w Krakowie przedłuża niniejszem **konkurs im. Czerwińskiego** na napisanie „*Historji sztuki w Polsce*“. Warunki konkursu są następujące:

1. Historia sztuki w Polsce ma uwzględnić wszystkie Ziemie dawnej Polski łącznie z Litwą i Rusią.

2. Powinna objąć czas od przyjęcia chrześcijaństwa przez Polskę aż po koniec stylu empire.

3. Ma być syntezą dotychczasowych badań na tem polu; samodzielnych rezultatów się nie wymaga, są jednak pożądane.

4. Układ i rozmiary dzieła pozostawia się autorowi.

5. Fotografii ani rysunków autor nie jest obowiązany dołączyć do rękopisu.

6. Do konkursu dopuszczone mogą być prace zbiorowe, ewentualnie przez kilku autorów wykonane, jednakże jednolitej redakcyi.

7. Termin konkursu upływa **dnia 31 grudnia 1917 r.**
Nagroda wynosi K. 3.000.

(Nr. Dz. p. 2828/04, 119/08, 390/09, 558/10, 39/12,
68/13, 478/14, 214/16).

6. Akademia Umiejętności przedłuża niniejszem **konkurs im. Mikołaja Kopernika** na temat:

„*Opracować stosunki klimatyczne jednej z większych dzielnic Ziem Polskich, albo porównać pod względem klimatycznym którąkolwiek z kolonii zamorskich, do których emigruje gromadnie ludność polska, z klimatem rodzimym*“.

Nagroda wynosi 1.200 K.

Termin konkursu **31 grudnia 1917**. (Nr. Dz. pod-
388/07, 98/08, 410/09, 64/13, 479/14, 215/16).

Autor pracy uwieńczonej nagrodą zatrzymuje jej własność. Gdyby jednak w przeciągu roku od wypłacenia mu nagrody pracy uwieńczonej drukiem nie ogłosił, natenczas uczynić to może sama Akademia, ale autor traci prawo własności swej pracy na rzecz Akademii.

Zarówno autor, jak i Akademia, składają po cztery egzemplarze wydrukowanej pracy Gminie m. Krakowa.

7. Akademia Umiejętności ogłasza **konkurs im. Lindego**.

Do konkursu tego dopuszcza się prace z zakresu języka polskiego a mianowicie: prace leksykograficzne z zakresu gramatyki, historii języka i dyalektologii polskiej, oraz rozprawy, odnoszące się do związku języka polskiego z innymi słowiańskimi, mogące w jakibądź sposób służyć za dopełnienie Słownika Lindego. Prace te mogą być według aktu fundacyi drukowane lub też w rękopisie nadesłane do Akademii; powinny odznaczać się metodą ściśle naukową i każda ma stanowić zaokrągloną i skończoną całość.

Nagroda 1687 K. 50 h.

Termin konkursu **upływa 31 grudnia 1918**. (Nr. Dz. pod. 216/16).

8. Zarząd Akademii Umiejętności ogłasza na mocy statutu fundacyi ś. p. **Dr. Michała Zieleniewskiego**, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo we Lwowie re-skryptem z dnia 25 stycznia 1913 Nr. XIII b 86/1, dwa konkursy:

Konkurs pierwszy z terminem po koniec roku 1920 na uzupełnienie „*Słownika bibliograficzno-balneologicznego polskich zakładów zdrojowo-kąpielowych*“, wyda-

nego przez ś. p. Dra Michała Zieleniewskiego w r. 1891. Rękopisy należy nadsyłać do Kancelaryi Akademii Umiejętności najpóźniej **do 31 grudnia 1920 roku**.

Autor obowiązany jest dostarczyć zupełnie wykonanego rękopisu i nie ma prawa żądać zaliczek; po przyjęciu uzupełnienia „Słownika“ otrzyma autor honorarium wedle arkusza, w wysokości przez Akademię ustanowionej.

Konkurs drugi na pracę poświęconą ściśle naukowemu badaniu i opisowi rodzimych wód mineralnych polskich, a to na temat dowolnie przez autora obrany, byleby tylko autor, ubiegający się o nagrodę, przedłożył ją w właściwym czasie Akademii Umiejętności, a to bądź w druku, bądź w rękopisie.

Przedmiotem prac, mogących ubiegać się o nagrodę, będzie naukowe zbadanie i opis nie pojedynczych źródeł naszych wód mineralnych, ale całych działów wód lekarskich polskich i ich działania leczniczego, jakoto: szczaw, wód siarczanych, żelazistych, uzdrowisk klimatycznych i t. d.

Zaliczki na zamierzone tego rodzaju badania, na podróż w tym celu przedsiębrać się mające i t. p. wydatki, nie mogą być udzielane z niniejszego funduszu. Jedynie dokonane i gotowe opracowania będą wynagradzane.

Gdyby którego roku żadnej pracy do nagrody nie przedłożono, lub żadna z przedłożonych na nagrodę nie zasługiwała, może Akademia Umiejętności albo przenieść tę nagrodę na lata dalsze w ten sposób, że nagrodę stanowiąc będzie dwu-, trzechletni i t. d. dochód fundacyjny albo zarządzić dodanie nieużytej kwoty premiowej do kapitału fundacyi (§ 1, ustęp a).

Nagroda niemoże nigdy wynosić więcej jak pięcioletnie odsetki.

Jednoroczny dochód fundacyjny przeznaczony na nagrodę wynosi około 780 K.

Prace na konkurs niniejszy należy nadsyłać do Kancelaryi Akademii najpóźniej **do 31 grudnia 1917 r.** (Nr. Dz. pod 205/13, 480/14, 217/16).

9) Akademia Umiejętności ogłasza niniejszem konkurs **im. Dra Władysława Kretkowskiego** na rozwiązanie następującego zadania:

„Znaleźć zastrzeżenia konieczne, dostateczne, różne między sobą i *w najmniejszej liczbie*, aby m równań różniczkowych pomiędzy n zmiennymi były całkowalnemi przez p całek. Równania są kształtu:

$$\sum_{i=1}^{i=n} Z_{k,i} dz_i = 0 \quad (k=1, 2, \dots, m).$$

gdzie z_i ($i = 1, 2, \dots, n$) są zmiennymi zaś, $Z_{k,i}$ ($k = 1, 2, \dots, m; i = 1, 2, \dots, n$) są funkcjami zmiennych powyższych. Znalezienie liczby najmniejszej jest koniecznym warunkiem otrzymania nagrody“.

Nagroda wynosi 1500 K.

Termin konkursu **31 grudnia 1917.** (Nr. Dz. pod 481/14, 218/16).

Prace konkursowe należy nadsyłać do Akademii Umiejętności w Krakowie bezimiennie, pod godłem obrazem przez autora, z dołączeniem koperty opieczetowanej, zawierającej wewnątrz nazwisko autora i jego adres a opatrzonej tem samym godłem.

Według § 18 Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu drukiem pracy uwieńczonej nagrodą.

Zarząd Akademii Umiejętności w czasie sprawozdawczym z powodu wojny nie nadał żadnych stypendyów na wyjazd za granicę.

Natomiast udzielił Zarząd w r. 1916 z funduszu obrotowego wspólnego fund. ś. p. Wiktora Osławskiego zasiłków na badania następującym pententom:

- 1) Dr. Karol Badecki — 300 K;
 - 2) Prof. Dr. Włodzimierz Demetrykiewicz — 400 K;
 - 3) Ks. Prof. Dr. Jan Fijałek — 500 K;
 - 4) Dr. Antoni Galecki — 500 K;
 - 5) Dr. Władysław Horodyski — 300 K;
 - 6) Dr. Tadeusz Kowalski — 300 K;
 - 7) Prof. Dr. Leon Marchlewski — 1000 K;
 - 8) Prof. Dr. Feliks Rogoziński — 500 K;
 - 9) Prof. Dr. Jan Rozwadowski — 500 K;
 - 10) Prof. Dr. Adam Szelaḡowski — 300 K;
 - 11) Ks. Prof. Władysław Szczepański S. J. — 1000 K;
 - 12) Dr. Stanisław Tomkowicz — 500 K;
 - 13) Prof. Dr. Józef Tretiak — 400 K;
 - 14) Dr. Stanisław Zachorowski — 600 K;
 - 15) Prof. Dr. Stanisław Zakrzewski — 300 K.
-

SPRAWOZDANIE I WNIOSKI

co do nagród z fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

Komitet, ustanowiony do poczynienia wniosków w sprawie udzielenia nagrody im. ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło historyczne, po rozejrzeniu się w całkowitej produkcji na tem polu za rok 1916, wyróżnił przedewszystkiem pracę Prof. Tadeusza Sinki p. t. *Antyk Wyspiańskiego* (Kraków 1916, 8-o, str. 320).

Za główne zadanie swej monografii autor, świadomie nie chcąc przekraczać metody filologicznej, wziął sobie (jak sam mówi) „po ciągłym patrzeniu na dzieło Wyspiańskiego z perspektywy orlej przypatrzeć mu się raz i z perspektywy mrówczej“, to znaczy pragnął nadewszystko wyjaśnić poezję Wyspiańskiego (o ile się ona zasilala literaturą i wogóle kulturą starożytną).

„W świecie Homera“, „Między tragicami greckimi“, „Z ducha muzyki“, „Tragedye antyczne“, „Rozpamiętywanie nieszczęść narodowych“, „Poezya życia i życiodajnej śmierci“, „Listopadowe igrzysko bogów Homerowych“, „Rewizya Iliady“, „Tragedya Odysseusza“:

oto ramy, w które autor oprowił swój komentarz filologiczny do twórczości Wyspiańskiego. A komentarz to bardzo dokładny i ścisły, umożliwiający należyte zrozumienie nie tylko poszczególnych, dotychczas niezrozumiałych, słów i zdań, ale i całych utworów Wyspiańskiego. Autor jasno wykazał, że utworów, na których starożytność klasyczna nie wycisnęła silniejszego piętna, jest w spuściznie Wyspiańskiego bardzo niewiele, o ile się naturalnie będzie ją rozpatrywało ze stanowiska nie samych świadomych zapożyczeń czy nieświadomych reminiscencji z autorów starożytnych, ale także ze stanowiska techniki poetyckiej, rodzaju literackiego, idei. I właśnie największą zasługą autora (znacznie przekraczającą „perspektywę mrówczą“) jest rozpatrzenie z tego właśnie, rozleglejszego, stanowiska całej twórczości poetyckiej Wyspiańskiego, od Daniela i Legendy aż do Achilleidy i Powrotu Odyssa. Dotego, mówiąc nawiasem, autor niejednokrotnie nie poprzestaje na śledzeniu wpływów klasycznych i wykazuje wpływy Schillera, Nietzschego, Schurého, Wagnera. Z badań Prof. Sinki okazuje się pomiędzy innymi jasno, że najważniejsze pierwiastki swego tragicznego poglądu na świat: pojęcie nieubłaganego przeznaczenia i jego stosunek do winy i kary; pojęcie winy, często z naszą, nowoczesną i chrześcijańską, etyką tak niezgodne; problem śmierci i palingenezy — że te wszystkie pierwiastki zawdzięcza Wyspiański nadewszystko tragedyi starożytnej, podobnie jak komedyi starożytnej (mianowicie Arystofanesowi) zawdzięcza w niemalej mierze pomysł swoich wielkich „komedyi politycznych“, któremi są Wesele i Wyzwolenie.

W dotychczasowej literaturze krytycznej o Wyspiańskim książka p. Sinki jest pierwszą monografią ściśle naukową.

Z tych powodów Komitet jednomyślnie uchwalił przedstawić do nagrody im. ś. p. Probusa Barczewskiego wymienioną książkę Prof. Tadeusza Sinki.

2. Za dzieło malarskie.

Komitet, wybrany przez Akademię Umiejętności do postawienia wniosku w sprawie przyznania nagrody z fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło malarskie, z uwagi, że w roku obecnym jest do rozporządzenia fundusz nagrody dwuletniej, albowiem w r. 1915 nie przyznano żadnej nagrody, w r. 1916 zaś przyznana została nagroda za dzieło wystawione w r. 1914 i zużytkowano na to nagrodę pozostałą z r. 1915, uchwalił zaproponować Akademii Umiejętności przyznanie obecnie za utwory malarskie dwóch nagród, a mianowicie jednogłośnie uchwalono postawić wniosek, by fundusz pozostający do rozporządzenia, podzielić na dwie połowy i by z nich jedna przyznana została p. Jackowi Malczewskiemu za jeden z dwu obrazów, nazwanych „*Na jednej strunie*“, mianowicie ten, który przedstawia „*Wyjście w świat*“.

Co do drugiej zaś połowy Komitet większością głosów uchwalił postawić wniosek, by ta kwota przyznana została jako nagroda p. Janowi Rembowskiemu za cykl rysowanych portretów oficerów i żołnierzy Legionów polskich, stanowiący w sobie jednolitą całość, a związany ideowo z fryzem, który przedstawia

korowód młodzieńców z cierniowemi koronami, oraz kroczących ku nim rycerzy z mieczami; fryz ten ilustruje wiersz Słowackiego:

„Anioły stoją na rodzinnych polach
I, chcąc powitać, lecą w nasze strony;
Ludzie, schyleni w nędzach i w niedolach,
Cierniowemi się kłaniają korony
Idą i szyki witają podróżne
I o miecz proszą tak, jak o jałmużnę“.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

11-02-2011 10:00:00

IV.

WYKAZ STOSUNKÓW AKADEMII

z innymi instytucjami naukowymi.

IV

WYKAZ STOSUNKÓW AKADEMII

z innymi instytucjami naukowymi

WYKAZ

dotyczące stosunków Akademii z zakładami naukowymi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (1.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisji literackiej; (Kj.) Komisji językowej; (Khs.) Komisji historii sztuki; (Kh.) Komisji historycznej; (Kp.) Komisji prawniczej; (Kan.) Komisji antropologicznej; (Kf.) Komisji fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (Kb.) Komisji bibliograficznej.

Aix. Bibliothèque de l'Université. Kp. Kh. B.

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B. Kb.

Arcachon. Laboratoire zoologique maritime. B. Kb.

Ateny. Bibliothèque Nationale. B. Kb.

— Ecole française d'Athènes. B.

— K. Deutsches archäologisches Institut. B. Kb.

Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B. Kb.

— American Journal of Philology. B.

— Maryland Geological Survey. B. Ag. Kb.

Barcelona. Real Academia de buenas letras. B. Kb.

— Real Academia de ciencias y artes. B. Kb.

Batavia (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B. Kb.

Bazylea. Universitätsbibliothek. B. Kb.

— Naturforschende Gesellschaft. Kf. B. Kb.

Belgrad. Académie Royale des Sciences. W.

— Srpsko Archeolosko Drustvo. Kan. B. Kb.

Bergamo. „La Geographia per tutti“. B.

Bergen. Bergens Museums Bibliothek. 3. Kf. Kan. B. Kb.

Berlin. Königl. Akademie der Wissenschaften. W.

— Königliche Bibliothek. W.

— Centralbureau der internationalen Erdmessung. B. Kb.

- Berlin.** Deutsche geologische Gesellschaft. B. Kb.
— Deutsche botanische Gesellschaft. B. Kb.
— Deutsche Literaturzeitung. B. Kb.
— Deutsche chemische Gesellschaft. B. Kb.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. B. Kb.
— Gesellschaft für Anthropologie. Kan. B. Kb.
— Gesellschaft für Erdkunde. B. Kb.
— K. Deutsches archäologisches Institut. B. Kb.
— K. preuss. geologische Gesellschaft. B.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. B.
— Physikalischer Verein. B. Kb.
— Universitätsbibliothek. B. Kb.
— Deutsche physikalische Gesellschaft. B.
— Chemisches Zentralblatt. B. Kb.
- Berno szwajcarskie.** Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft. 3. Kf. Ag. Kb.
— Naturhistorischer Verein. B. Kb.
— Universitätsbibliothek. B. Kb.
- Berno mor.** Matices Moravská. W.
— Knihowna Bohoslovcu brněnských. Kp. Kl. Kh. Khs. B. Kb.
— Museum Franciscum. B. Kb.
— Moravská knihovna zemská. 2. B.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— Papežská knihtiskarna rajhradských Benediktinů. B. Kb.
— Landwirtschaftliche Landes-Versuchsstation für Pflanzenkultur. B.
- Biała.** Gimnazjum polskie. W.
- Bochnia.** C. k. Gimnazjum. W.
- Bolonia.** R. Deputazione di storia patria per le provincie die Romagna. B.
- Bombay.** Educational Department. B.
- Bonn.** Universitätsbibliothek. B. Kb.
— Naturhistorischer Verein des preuss. Rheinlandes. B. Kb.
- Bordeaux.** Académie des sciences, belles lettres et arts. B. Kb.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B. Kf.
- Borszczów.** C. k. Gimnazjum realne. W.

- Boston.** American Academy of arts and sciences. B. Kb.
— Society of natural history. B. Kb.
- Boulder Colo.** University of Colorado. B.
- Braunsberg.** Historischer Verein für Ermeland. Kh. B.
- Braunschweig.** Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf. Kb.
- Brody.** C. k. Gimnazyum. W.
- Brooklyn.** The Brooklyn Institute of Arts and Sciences. B.
- Bruksella.** Académie royale de Belgique. W.
— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B. Kb.
— Société royale de botanique. B. Kb.
— Société belge de microscopie. B. Kb.
— Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— Société des Bollandistes. B.
— Institut Solvey. B. Kb.
— Société belge d'astronomie. Kf. Kb. B.
— Société royale des Sciences medicales et naturelles. B.
— Section Polonais du Musée International. B.
- Brzeżany.** C. k. Gimnazyum. W.
- Brzozów.** C. k. Gimnazyum. W.
- Bukareszt.** Academia Romana. W.
— Laboratorul de Botanica. B. Kb.
— Institut géologique de Roumenie. Kf. Ag.
- Buczacz.** C. k. Gimnazyum. W.
- Budapeszt.** Magyar Tudományos Akadémia. W.
— Magyar nemzeti Muzeum. B. Kb.
— Königl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— K. M. Termesztudományos Társulat. 3.
— Magyar történelmi Társulat. 3.
— Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. Kan.
— Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
— Naturwiss. Abteilung des National-Museums. B.
— Société des sciences naturelles. B.
— Magyar Ornithologiai Központ. Kf.
- Budziszyn.** Matica Srbska. 1. 2. Kp. Kh. Khs. Kl. Kj. B. Kb.
- Buenos Aires.** Universidad. B. Kb.
- Buffalo.** Society of natural sciences. B. Kb.
- Buitenzorg (Jawa).** Département de l'agriculture. B. Kb.

- Bytom.** Redakcyja „Katolika“. W.
- Cambridge** (Anglia). University. B. Kb.
— (U. S. N. A. Massachusetts). Library of Harvard University. B. Kb.
— Museum of Comparative Zoology. B.
- Catania.** Società degli spettroscopisti italiani. 3. B. Kb.
— Accademia Gioenia di Scienze naturali. B. Kb.
- Charków.** Uniwersytet. B. Kb.
- Cherbourg.** Société des sciences naturelles. 3. Kf. B. Kb.
- Chicago.** Academy of Sciences. W.
— The Journal of geology. B.
— The Polish-American Literary Review. B.
— Field Muzeum of Natural History. Departement of Botany. B.
- Christiania.** Académie des Sciences. W.
— Uniwersytet. B. Kb.
— Videnskabselskabet. B. Kb.
— Norsk Folkenmuseum. B. Kb.
- Chyrów.** Gimnazjum OO. Jezuitów. W.
- Cieszyn.** C. k. Gimnazjum polskie. W.
- Cincinnati.** The Lloyd Museum and Library. B. Kb.
- Coimbra.** Universidade. B. Kb.
- Colima.** Mex. Observatorio meteorologico y vulcanologico del Seminario. B.
- Cordoba** (Argentyna). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B. Kb.
- Cöthen.** Chemiker-Zeitung. B. Kb.
- Czasław** (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Věcla Časlavská“. Kan. B.
- Czernichów.** Szkoła rolnicza. 3. Kf. Ag. Kan. Kb. B.
- Czerniowce.** Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B. Kb.
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B. Kb.
— Tow. akademików polskich „Ognisko“. Kb.
— C. k. Gimnazjum. W.
- Czortków.** C. k. Seminaryum naucz. męskie. W.
- Dębica.** C. k. Gimnazjum. W.
- Dorpat.** Uniwersytet. 2. Kh. B. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. Kf. B. Kb.

- Dorpat.** Gelehrte estnische Gesellschaft. 1. 2. Kf. B. Kb.
- Dublany.** Akademia rolnicza. 3. Kf. Ag. B. Kb. Kan.
— Krajowa Stacya doświadczalna chem.-roln. B.
- Dublin.** Royal Irish Academy. B. Kb.
- Edynburg.** Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Khs. Kl. Ag. Kf. B. Kb.
— Botanical Society. Kf. B. Kb.
- Erlangen.** Bibliotheka Uniwersytetu. B. Kb.
- Filadelfia.** Academy of Natural Sciences. B. Kb.
— The American philosophical Society. 2. B. Kb.
- Florencya.** Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kf. B. Kb.
— Biblioteca Nazionale (Uffizi). B. Kb.
— Società italiana d'antropologia. Kan. B. Kb.
— Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B. Kb.
— Archivio storico italiano. B.
- Frankfurt n./M.** Senckenbergische naturforschende Gesellschaft. B. Kb.
- Frankfurt n./O.** Naturwissenschaftlicher Verein. 3. B. Kb.
- Fryburg Bryzgowski.** Bibliotheka Uniwersytetu. B.
- Fryburg Szwajcarski.** Uniwersytet. W.
- Gandawa.** Uniwersytet. B. Kb.
- Gdańsk.** Naturforschende Gesellschaft. 3. B. Kb.
— Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. B.
- Genewa.** Uniwersytet. B. Kb.
— Institut national genevois. 3. B. Kb.
— Société de physique et d'histoire naturelle. B. Kb.
- Genua.** Uniwersytet. B. Kb.
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.
— Archivio di Stato. B.
— Società di lettere e conversazioni scientifiche. B. Kb.
— Società ligura di storia patria. B.
— „Pathologica“. B.
- Getynga.** Bibliotheka Uniwersytetu. B. Kb.
— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
- Giessen.** Bibliotheka Uniwersytetu. W.
— Oberhessischer Geschichtsverein. B.

- Giessen.** Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde.
B. Kb.
- Glasgów.** Uniwersytet. B. Kb.
- Gothenburg.** Kongl. Vetenskaps-och Vitterhetsambälet. B. Kb.
- Graz.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kb. Khs. Kp. Kl.
Kj. B.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. Kb.
- Groningen.** Bibliotheek der Rijks Universiteit. B.
- Grossbothen.** Zeitschrift für physikalische Chemie. Kb.
- Gr. Lichterfelde.** Red. des Zoologischen Zentralblattes. B.
- Gródek Jagielloński.** C. k. Gimnazjum. W.
- Gryfla.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Beiblätter zu den Annalen der Physik. B.
- Haarlem.** Musée Teyler. Kf. Kan. B. Kb.
— Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. 3. B. Kb.
- Halle.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft. B. Kb.
— Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher.
3. B. Kb.
- Hamburg.** Museum für Völkerkunde. Kan.
- Harrisburg** (N. America). Geological Survey of Pennsylvania. B. Kb.
- Heidelberg.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Naturhistorisch-medizinischer Verein. B. Kb.
- Helsingfors.** Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B. Kb.
— Finska Vetenskaps Societeten. B. Kb.
— Geografiska Föreningen. B. Kb.
- Innsbruk.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
- Irkuck.** Wostoczno-sybirskij oddiel Imp. Russkawo Geogr. Obszczestwa. B. Kb.
- Ithaca** (N. Y. U. S. N. A.). Cornell University. B.
— Journal of physical chemistry. B. Kb.
- Jarosław.** C. k. Gimnazjum. W.
— C. k. Szkoła realna. W.
- Jasło.** C. k. Gimnazjum. W.
- Jena.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

Jena. Verein für thüringische Geschichte und Altertumskunde. Kh. B.

— Jenaische Gesellschaft für Medizin u. Naturwissenschaft. B. Kb.

Kamionka Strumiłowa. C. k. Gimnazyum. W.

Kassel. Verein für Naturkunde. 3. B. Kb.

Kazań. Uniwersytet. B. Kb.

— Sociéte physico-mathématique à l'Université Impériale. 3. B. Kb.

Kijów. Biblioteka Uniwersytetu. W.

— Kijewskoje Obszczestwo jestestwoispytatelej. 3. B.

— Redakcyja „Uczenyja Zapiski“. 1. 2. Kj. Kan.

— Redakcyja „Ukraina“. 1. Kj. *

— Musée d'Antiquites et Beaux-Arts. Kan.

Kilonia. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

— Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf. Ag. B. Kb.

— Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 2. Kh. B.

Klausenburg. Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.

Knin (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.

Kołomyja. C. k. Gimnazyum polskie. W.

— C. k. Gimnazyum ruskie. W.

Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W.

— Sociéte royale des antiquaires du Nord. Khs. B.

— Sociéte d'histoire naturelle. Kb.

Kórnik. Biblioteka Kórnicka. W.

Kraków. Archiwum krajowe. Kh. Kp.

— Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. Kh. Kp. Khs. Kl.

— Biblioteka XX. Czartoryskich. W.

— Biblioteka ks. Misyonarzy. 2. Kh. Khs. Kl. Kj.

— Czytelnia alumnów księżęco-biskupiego Seminaryum. 2.

— C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.

— Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag. Kb.

— Gabinet historyi sztuki U. J. Khs.

— Redakcyja „Przeglądu powszechnego“. 1. 2. Kh. Kl. Kj.

— Seminaryum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.

— Seminaryum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp.

— Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.

- Kraków.** Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan. Kb.
- Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.
 - Towarzystwo rolnicze. B. Kb.
 - Towarzystwo tatrzańskie. Kf. Kb.
 - Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B. Kb.
 - Zakład Kliniczny. 3. Kb.
 - „Architekt“. Kb.
 - „Kronika farmaceutyczna“. Kb.
 - „Ogrodnictwo“. Kb.
 - „Okólnik Tow. Rybackiego“. Kb.
 - „Postęp okulistyczny“⁴ Kb.
 - Biblioteka uczniów prawa U. J. 2. Kh. Kp.
 - „Krytyka“. W.
 - „Czas“. Kl. Kb. B.
 - „Głos Narodu“. Kl. Kb. B.
 - Biblioteka medyków. 3.
 - „Nowa Reforma“. Kl. Kb. B.
 - Zakład anatomii porównawczej. B.
 - Kółko przyrodników U. J. 3. Ag. Kf.
 - Kółko filologiczne U. J. 1.
 - Gabinet mineralogiczny U. J. Ag.
 - C. k. Gimnazjum św. Anny. W.
 - C. k. Gimnazjum św. Jacka. W.
 - C. k. Gimnazjum III. W.
 - C. k. Gimnazjum IV. W.
 - C. k. Gimnazjum V. W.
 - C. k. I. Szkoła realna. W.
 - C. k. Szkoła przemysłowa. W.
 - C. k. Seminarium nauczycielskie męskie. W.
 - C. k. Seminarium nauczycielskie żeńskie. W.
- Krosno.** C. k. Seminarium nauczycielskie. W.
- C. k. Szkoła realna. W.
- Królewiec.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- Staatsarchiv. Kp. Khs.
 - Altertums-gesellschaft „Prussia“. B. Kb.
 - Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. B. Kb.
 - Altpreuussische Monatschrift. B.

- Lancaster.** The physical Review. B. Kb.
- Lausanne.** Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B. Kb.
- Lavrence** (Kansas, U. S. A.). University of Kansas. B. Kb.
- Leiden.** Rédaction des Archives d'éthnographie. Kan. Kb.
— Universiteit. B. Kb.
— Rijks Herbarium, B.
- Leoben.** Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B. Kb.
— Towarzystwo akademickie „Czarnohora“. Ag.
- Lewocza** (Löcse). Ungarischer Karpathen-Verein. Kf.
- Liège.** Uniwersytet. B. Kb.
— Société royale des sciences. B. Kb.
- Lille.** Société de Géographie. B.
- Lima.** Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B. Kb.
- Linz.** Verein der Techniker in Oberösterreich. B. Kb.
- Lipsk.** K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften. W.
— Museum für Völkerkunde. Kan. B. Kb.
— Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft. 3. B. Kb.
— Akadem. Verein „Unitas“. B. Kb.
— Literarisches Zentralblatt. B. Kb.
— Beiblätter zu den Annalen der Physik. B.
— Zoologischer Anzeiger. B.
- Lizbona.** Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B. Kb.
— Comissão do Serviço Geologico. Kf. Ag. B. Kb.
— Real Observatorio astronomico. B. Kb.
- Londyn.** British Museum. W.
— British Museum of natural history. B. Kb.
— British Association for the Advancement of Science. B. Kb.
— Antropological Institute. Kan. B. Kb.
— Chemical Society. B. Kb.
— Geological Society of London. 3. B. Kb.
— Physical Society. Kf. B. Kb.
— Zoological Society. Kf. B. Kb.
— Royal astronomical Society. B. Kb.
— Royal botanic Society. B. Kb.
— Royal geographical Society. Kf.
— Royal Museum, B. Kb.

- Londyn.** Royal Society. 3. B. Kb.
— The Royal Institution of Great Britain. B. Kb.
— „Nature“. B.
— „The Atheneum“. B. Kb.
— „Science abstracts“. B. Kb.
- Louvain.** Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B. Kb.
— „La Cellule“. 3. B. Kb.
- Lötzen.** Literarische Gesellschaft „Masovia“. B. Kb.
- Lublana.** Rudolphinum. Kf. B. Kb.
- Lublin.** Tow. Biblioteki publicznej im. H. Łopacińskiego. W.
- Lucca.** R. Academia lucchese di scienze, lettere et arti. B. Kb.
- Lugdun.** Bulletin historique du Diocèse de Lyon. B.
- Lund.** Uniwersytet. W.
— Société royale physiographique. B. Kb.
- Lwów.** Archiwum krajowe. W.
— Biblioteka Szkoły politechnicznej. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Zakładu nar. im. Ossolińskich. W.
— Czytelnia Akademicka. B. Kb.
— Kółko historyków. 2.
— Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B. Kb.
— Czasopismo techniczne. Kb.
— „Hodowca drobiu“. Kb.
— „Łowiec“. Kb.
— „Przegląd weterynarski“. Kb.
— „Rolnik“. Kb.
— „Sylwan“. Kb.
— Redakcja „Kosmosu“. 3. Kl. B.
— Redakcja „Dziennika polskiego“. Kl. B. Kb.
— Redakcja „Gazety lwowskiej“. Kl. B. Kb.
— Redakcja „Gazety Narodowej“. B. Kb.
— Redakcja „Kwartalnika historycznego“. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
— Redakcja „Muzeum“. 1. 2. 3. Kl. B. Kb.
— „Pamiętnik literacki“. 1. Kl. B.
— Publiczna księgarnia T. S. L. W.
— Redakcja „Przeglądu“. Kl.

Lwów. Redakcyja „Przeglądu sądowego i administracyjnego“, 2.

- Akademia weterynaryjna, 3. B. Kb.
- Biblioteka Poturzycka, 1. 2.
- Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan. Kb.
- Towarzystwo Bratniej pomocy słuchaczy politechniki, 2. 3. Kb.
- Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.
- Towarzystwo prawnicze. Kp.
- Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu, 3. Kf. Kb.
- Halicko-ruska Matica, B. Kb.
- C. k. Gimnazjum akademickie. W.
- C. k. Gimnazjum Franc. Józefa. W.
- C. k. Gimnazjum II. W.
- C. k. Gimnazjum IV. W.
- C. k. Gimnazjum V. W.
- C. k. Gimnazjum VII. W.
- C. k. Gimnazjum VIII. W.
- C. k. Szkoła realna I. W.
- C. k. Szkoła realna II. W.
- C. k. Seminaryum naucz. męskie. W.
- C. k. Seminaryum naucz. żeńskie. W.
- Kółko chemików Tow. Bratniej Pom. słuch. Politechniki. B.

Łańcut. C. k. Gimnazjum realne. W.

Madison (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B. Kb.

Madryd. Real Academia de la historia. Kh. B.

- Commision del mapa geologico de Espana. B. Kb.
- Real Academia de ciencias morales y politicas. B.
- Sociedad Espanola de historia natural. B. Kb.
- Universidad. B. Kb.

Magdeburg. Museum für Natur- und Heimatkunde. B.

Marburg. Biblioteka Uniwersytetu, B. Kb.

Marsylia. Bibliothéque de la Faculté des Sciences. B. Kb.

Medyolan. R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.

- Archivio storico lombardo, B.
- Archivio di Stato. B.
- Biblioteca Ambrosiana, B. Kb.
- Società storico lombarda. B.

- Melbourne.** The public library of Victoria. B. Kb.
- Mexico.** Academia Mexicana de ciencias exactas físicas y naturales. B. Kb.
- Museo Nacional. B. Kb.
 - Observatorio meteorológico-magnético central. B. Kb.
 - Sociedad científica „Antonio Alzate“. 3. B.
 - Sociedad Mexicana de Historia natural. B. Kb.
- Mielec.** C. k. Gimnazjum. W.
- Milwaukee** (Wis. U. S. A.). Public Museum. B. Kb.
- Minneapolis** (U. S. A.). Minnesota Academy of Natural Sciences. 3.
- Missoula** (Mont. U. S. A.). The University of Montana. B.
- Mitawa.** Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs. Kh. B.
- Modena.** R. Accademia delle scienze, lettere ed arti. B. Kb.
- R. Deputazione di storia patria per le provincie dell' Emilia. B.
 - Società dei naturalisti. B. Kb.
- Monachium.** Akademie der Wissenschaften. W.
- Bibliotheka Uniwersytetu. B. Kb.
 - Historische Kommission bei der Akademie der Wissenschaften. B.
 - Sybel's historische Zeitschrift. B.
 - Chemische Gesellschaft. B.
- Montevideo.** Museo Nacional. B. Kb.
- Montreal** (Kanada). Royal Society of Canada. B. Kb.
- Société de numismatique et d'archéologie. B.
- Moskwa.** Ces. moskiewskie Towarzystwo archeologiczne. 1. 2. Kb. Kl. Kj.
- Redakcyja „Uczenyja Zapiski“. 1. 2. Kj. Kb. B.
 - Muzeum Rumiancowa. B. Kb.
 - Société Imp. de naturalistes. 3. B. Kb.
 - Société d'anthropologie. B.
 - Observatoire magnétique et météorologique. Kf.
 - Redakcyja „Russkij Archiw“. B.
 - Etnograficzeskij oddiel Imp. Obszcz. ljubitelej jestestwoznanja, antropologii i etnografii. Kan. Kb.
 - Moskowskoje psichologiczeskoje Obszczestwo. B.
 - Istoriczeskij Muzej. Kj.
 - Ecole Impériale des Ingenieurs. B.

- Mulhouse.** Société industrielle de Mulhouse, B. Kb.
- Münster i. W.** Król. Biblioteka Uniwersytetu, B. Kb.
— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst,
3. Khs. Kan. B. Kb.
- Myślenice.** C. k. Gimnazjum, W.
- Nancy.** Académie de Stanislas, 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Société des sciences, B. Kb.
- Neapol.** Accademia di scienze morali e politiche, B.
— Accademia delle scienze fisiche e matematiche, 3. Kf. B. Kb.
— Biblioteca Nazionale, B. Kb.
— Deputazione neapolitana di storia patria, B.
— R. Sovrintendenza degli Archivi di Stato, B.
— Società di storia patria, B.
— Stazione zoologica, 3. B. Kb.
— Istituto zoologico R. Università, 3. B.
- Neuchâtel.** Société de Géographie, B. Kb.
- New Haven (U. S. A.).** Yale psychological Laboratory, B. Kb.
- New York.** Academy of Sciences, B. Kb.
— Academy of Medicine, B. Kb.
— The American Museum of Natural history, 3. B. Kb.
— American Geographical Society, B.
— American Mathematical Society, B.
— New-York Botanical Garden, B. Kb.
- Nieżin.** Istoriko-filologiczeskij Institut Kniazia Bezborodko, 1. 2. B.
- Nowij Sad (Ujvidek).** Matica Srpska, Kl. Kj. Kan.
- Nowy Sącz.** Kollegium OO. Jezuitów, W.
— C. k. Gimnazjum I. W.
— C. k. Gimnazjum II. W.
- Nowy Targ.** C. k. Gimnazjum, W.
- Norymberga.** Germanisches Nationalmuseum, 2. Kh. B. Kb.
- Odessa.** Uniwersytet, B. Kb.
— Société des naturalistes de la nouvelle Russie, 3. Kan. B. Kb.
- O-Gyalla.** Bibliothèque du l'Observatoire météorologique et magnétique de l'Institut royale météorologique, Kf. B.
- Oliwa.** Physikalische Zeitschrift, B.
- Ołomuniec.** Selský archiv, B.
- Omsk.** Société géographique, B. Kb.

- Opawa.** Czeskie gimnazjum. W.
— K. Franz Josefs-Museum für Kunst und Gewerbe. B. Kb.
— Zeitschrift f. Geschichte u. Kulturgeschichte oesterr. Schlesiens. Khs. B.
- Orłowa.** Polskie gimnazjum realne. W.
- Oxford.** Radcliffe Library, Museum. B. Kb.
— Bodleian Library. B. Kb.
- Padwa.** Accademia di scienze, lettere et arti. B. Kb.
— Accademia scientifica Veneto-Trentino-Istria. 3. B. Kb.
- Palermo.** R. Accademia di Scienze, lettere e belle arti. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Circolo matematico. 3. B. Kb.
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
- Para (Brazylia).** Museu Paraense. B. Kb.
- Parma.** Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
- Paryż.** Institut de France: Académie des Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
— Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.
— Institut de France: Académie des sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. B. Kb.
— Association française pour l'avancement des sciences. B. Kb.
— Biblioteka polska. W.
— Bibliothèque Nationale. B. Kb.
— Bibliothèque d'Art et d'Archéologie. Khs. B.
— Bulletin Polonaise littéraire, scientifique et artistique. B.
— Ecole nationale des chartes. B.
— Gazette des beaux-arts. B.
— Institut Pasteur. B. Kb.
— „La Nature“. B. Kb.
— Ministère de l'instruction publique. W.
— Museum de l'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B. Kb.
— Société nationale des Antiquaires de France. Khs.
— Société d'anthropologie. Kan. B. Kb.
— Société astronomique. B. Kb.
— Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B. Kb.

- Paryż.** Société entomologique de France, 3. Kf. B. Kb.
— Société géologique de France, 3. Kf. B. Kb.
— Société d'histoire diplomatique, B.
— Société mathématique de France, B. Kb.
— Société française de physique, 3. B. Kb.
— Société zoologique de France, Kf. B. Kb.
— La Revue, B. Kb.
— Revue de deux mondes, B. Kb.
— Revue de la Science Nouvelle, B.
— Revue critique d'histoire et de littérature, B.
— Revue française, B. Kb.
— Revue générale des sciences pures et appliquées, B. Kb.
— Association pour l'enseignement des sciences anthropologiques, B.
— „Le Radium“, B.
— La Revue d'électrochimie et d'électrometallurgie, B.

Peradeniya. Royal Botanic Gardens, B.

Petersburg. Akademia nauk, W.

- Ces. Biblioteka publiczna, W.
— Rédaction du Journal du Ministère de l'Instruction publique, 2. Kp. Kh. Khs. Kl.
— Uniwersytet, 1. 2. 3. Kf. Kh. Kj. Kl. B. Kb.
— Instytut medycyny doświadczalnej, 3. B. Kb.
— Imper. Archeograficzeskaja Kommissja, 2. Kp. Kl. Khs. B. Kb.
— Obszczestwo ljubitelej drevnej pismiennosti, 1. Kl. Kj.
— Imper. Russk. geograficzeskoe Obszczestwo, Kf. Kan. B.
— Fizyczeskoe Obszczestwo, B. Kb.
— Antropologiczeskoje Obszczestwo, B. Kb.
— Ogród botaniczny, 3. Kf. B. Kb.
— Comité géologique, 3. Kf. Ag. B. Kb.
— Archeologiczeskij Institut, Kan. B.
— Imp. Mineralogiczeskoe Obszczestwo, 3. B. Kb.
— Société de l'ancienne littérature, B.
— Commission Imp. Archéologique, B.
— Observatoire physique central Nicolas, B. Kf.
— Société entomologique de Russie, 3. Kf.
— Institut polytechnique, 3. Kf. B. Kb.

- Pisa.** R. Università. B. Kb.
— Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B. Kb.
— Reg. Scuola normale superiore. B. Kb.
— Biblioteca della Scuola Normale. B.
— Il Nouvo Cimento. B. Kb.
- Płock.** Towarzystwo naukowe. W.
— Muzeum dyecezyjalne płockie. Khs.
- Podgórze.** Przewodnik ceramiczny. Kb.
— C. k. Gimnazjum. W.
- Pola.** K. u. k. Marine-Technisches Comité. B. Kb.
- Portici (Napoli).** Laboratorio di zoologia agraria della R. Scuola superiore d'agricoltura. B.
- Poznań.** Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
— „Dziennik Poznański“. Kl. B. Kb.
— Königl. Staatsarchiv. Kh. Kp. B.
— „Miesięcznik kościelny“. B.
— Biblioteka Raczynskich. W.
- Praga.** Akademia Umiejętności im. ces. Franciszka Józefa. W.
— Česká společnost nauk. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
— Czeskie archiwum miejskie. Kh. Kp. B.
— Společnost přátel starožitnosti českých. Kan. Khs.
— Jednota českých matematiků. 3. B. Kb.
— Redakcyja „Listu filologických“. 1. Kl. Kj. B.
— „Český Lid“. Kan.
— Český Časopis historický. Kh.
— Historický Seminář. Kh.
— Národopisné Museum česko-slovanské. Kan.
— „Slovanský Préhled“. B. Kb.
— Časopis Lekařů českých. B. Kb.
— Lese- und Redehalle der deutschen Studenten. B. Kb.
— Museum Království Českého. 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
— Česká Společnost entomologická. 3. Kf.
- Preszburg.** Orvos természettudományi Egyesület. B. Kb.
- Princeton** (N. Jersey, U. S. A.). The American Journal of Archeology. B.
- Przemyśl.** Uniwersytet ludowy im. A. Mickiewicza. 1. 2. Kl.

- Przemyśl.** C. k. Gimnazjum polskie. W.
— C. k. Gimnazjum ruskie. W.
— C. k. Seminarjum nauczycielskie. W.
— Rz.-katol. Seminarjum duchowne. B.
- Przybram.** Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kb.
- Quaracchi-Brozzi** (près Florence). Archivum historicum. B.
- Raigern** (pod Bernem mor.). Redakcyja „Studien und Mitteilungen“,
B. Kb.
- Rapperswil.** Muzeum Narodowe. W.
- Rawa Ruska.** C. k. Szkoła Realna. W.
- Rio Janeiro.** Observatoire. 3. B. Kb.
— Directeur d'Institut Oswaldo Cruz. B.
- Rjeka** (Fiume). Naturwissenschaftlicher Club. B.
- Rohatyn.** Miejskie Gimn. im. Ces. Franc. Józefa. W.
- Rostock.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft. B.
- Rovereto.** J. R. Accademia di scienze, lettere et arti degli agiati,
B. Kb.
- Rudnik n. S.** C. k. Seminarjum naucz. męskie. W.
- Ryga.** Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde der Ostsee-
provinzen. Kp. Kh. Khs. B.
— Arconia. 3. B. Kb.
- Rzeszów.** C. k. Gimnazjum I. W.
— C. k. Gimnazjum II. W.
— C. k. Seminarjum nauczycielskie. W.
- Rzym.** Reale Accademia dei Lincei. W.
— Accademia di conferenze storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei. B. Kb.
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B. Kb.
— Biblioteca Vittorio Emanuele. B. Kb.
— Ecole de Rome. B.
— Istituto di diritto Romano. B.
— „La Cultura“. Rivista di scienze, lettere et arti. B. Kb.
— R. Comitato geologico d'Italia. B. Kb.
— Specola Vaticana. 3.

- Rzym.** Società geologica italiana. B. Kb.
— Società geografica italiana. B. Kb.
- Sambor.** C. k. Gimnazjum. W.
— C. k. Gimnazjum. Filia. W.
— C. k. Seminaryum nauczycielskie. W.
- San Francisco.** Academy of Sciences. B. Kb.
- Santiago.** Biblioteca Uniwersytetu. B. Kb.
- San José.** Museo Nacional. B. Kb.
- Saint Louis (M. O. U. S.).** Academy of Sciences. 3. B. Kb.
- Sanok.** C. k. Gimnazjum. W.
- Saragosse.** Annales de la facultad des ciencias. B.
— Sociedad Aragonesa de ciencias naturales. B.
- Saratów.** Naturforschende Gesellschaft und Biologische Wolga-Station. B.
- Sassari.** Studi Ssassaresi. B. Kb.
- Schwerin.** Verein für Meklenburgische Geschichte. Kh. B. Kb.
- Sarajewo.** Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.
- Sendai.** „The Science Reports“. B.
— Tohoku Imp. University. B.
- Siena.** R. Accademia dei fisiocratici. 3.
- Sofia.** Rédaction de l'Annuaire de l'Université. B.
- Sokal.** C. k. Gimnazjum. W.
— C. k. Seminaryum nauczycielskie. W.
- Spalato.** Museo Archeologico. Khs.
- Sredec.** Bułgarsko knižovno družestvo. 1. Kj. Kl. Khs. B. Kb.
- Stanisławów.** Filia „Proświty“. Kan.
— C. k. Gimnazjum I. z jęz. polskim. W.
— C. k. Gimnazjum II. z jęz. polskim. W.
— C. k. Szkoła Realna. W.
— C. k. Seminaryum nauczycielskie. W.
- Stockholm.** Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien. W.
— Geologiska Föreningen. Kf. Ag. B. Kb.
— Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikvitets-Akademien. B. Kb.
— Nordiska Museet. 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B. Kb.
— Société d'anthropologie. B.
— Sv. Sällskapet för Antropologi och Geografi. B. Kb.
— Svenska Turistföreningen. B. Kb.

- Strassburg.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Geologische Landesanstalt von Elsass-Lothringen. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— Société des Sciences, agriculture et arts de la Basse Alsace. B. Kb.
- Stryj.** C. k. Gimnazjum. W.
- Sucha.** Biblioteka Hr. Branickich. 1. 2. Kan. Khs. Kh. Kp. Kl.
- Sydney.** Australian Museum. B. Kb.
— Geological Survey of New-South-Wales. Department of mines. 3. Ag. B. Kb.
— Royal Society of New-South-Wales. B. Kb.
— Australian Association for the advancement of sciences. B. Kb.
- Tarnobrzeg.** C. k. Szkoła realna. W.
- Tarnopol.** C. k. Gimnazjum. W.
— C. k. Gimnazjum II polskie. W.
— C. k. Szkoła realna. W.
— C. k. Seminarjum nauczycielskie. W.
- Tarnów.** C. k. Gimnazjum I. W.
— C. k. Gimnazjum II. W.
— C. k. Seminarjum nauczycielskie. W.
— C. k. Szkoła realna. W.
- Tôkyô.** The Imperial University. B. Kb.
- Torino.** R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Deputazione sopra gli studi di storia patria. B.
— Società di archeologia e belle arti. B. Kb.
— Revue des mathématiques. B.
- Toronto (Kanada).** The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
- Toruń.** Towarzystwo naukowe. W.
— Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl. B. Kb.
- Toulouse.** Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1. 2. Kj. B. Kb.
— Société des sciences physiques et naturelles. B. Kb.
- Trembowła.** C. k. Gimnazjum. W.
- Troickosawsk (Syberya).** Société géographique. B. Kb.
- Tromsø (Norwegia).** Museum. 3. Kf. B. Kb.
- Trondjem.** Kgl. norske Videnskabernes Selskabs. B. Kb.

- Tufst** (U. S. A.). College Mass. B. Kb.
- Turciansky Sv. Martin.** Musealna Slovenska Spolecnost. 1. 2. 3.
Kf. Kan. B. Kb.
- Redakcyja „Slovenskych Pohladov“. 1. Kj. Kan. B. Kb.
- Tybinga.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- „Der Naturforscher“. B. Kb.
- Tyflis.** Commision archéologique. B.
- Société archéologique. B.
- Tylża.** Tevynes Sargas. B.
- Upsala.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
- Svenska Landsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B. Kb.
- Société royale des Sciences. B. Kb.
- Utrecht.** Rijsk-Universiteit. B. Kb.
- Institut royal météorologique. B. Kb.
- Wadowice.** C. k. Gimnazyum. W.
- Warszawa.** Biblioteka Krasieńskich. W.
- Biblioteka Uniwersytetu. W.
- Biblioteka Ord. Zamoyskich. W.
- Czytelnia naukowa. 1. 2. 3. Kj.
- Komitet Kasy imienia Mianowskiego. W.
- Pracownia fizyczna. 3. Kf.
- „Przegląd filozoficzny“. B.
- Redakcyja „Biblioteki Warszawskiej“. W.
- Redakcyja „Gazety polskiej“. Kl.
- Redakcyja „Kuryera codziennego“. Kl.
- Redakcyja „Kuryera warszawskiego“. Kl.
- Redakcyja „Pamiętnika fizyograficznego“. 3. Kf.
- Redakcyja „Prac matematyczno-fizycznych“. 3.
- Redakcyja „Słowa“. Kl.
- Redakcyja „Wszeczeńswiata“. 3. Kf.
- Towarzystwo lekarskie. 3.
- Towarzystwo ogrodnicze. B. Kb.
- Jeżególnik po geologii i mineralogii Rossji. B.
- Towarzystwo Biblioteki publicznej. W.
- „Chemik polski“. B. Kb.
- „Książka“. W.
- „Gazeta lekarska“. B.

Warszawa. Centralna Stacja meteorologiczna przy Muzeum

Przemysłu i Rolnictwa. 3. Kb. B. Rocznik.

- Biblioteka Instytutu politechnicznego. 3. Kf. B. Kb.
- Redakcja „Ginekologii“. Kb.
- Redakcja „Farmacyi“. Kb.
- Towarzystwo naukowe warszawskie. W.
- Czasop. „Wychowanie w domu i w szkole“. B.
- Przegląd techniczny. Kb.
- Pracownia antropologiczna przy Muzeum roln. i Przem. Kan.
- Polskie Tow. krajoznawcze. Kan. Khs.
- Tow. opieki nad zabytkami przeszłości. Khs.
- „Farmaceuta polski“. B. Kb.

Washington. Anthropological Society. B. Kb.

- Smithsonian Institution. W.
- Surgeon general's Office. 3. B. Kb.
- National Academy of Sciences. B. Kb.
- United States Bureau of Education. B. Kb.
- United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B. Kb.
- Department of Commerce and Labor. B.

Wenecja. Archivio di stato. Kh. B.

- Biblioteca S. Marco. B. Kb.
- R. Istituto Veneto di Scienze, lettere ed arti. W.
- R. Deputazione di storia patria. B.

Wiedeń. K. Akademie der Wissenschaften. W.

- K. u. k. Kunsthistorisches Hofmuseum. Khs.
- Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W.
- K. k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
- Institut für österreichische Geschichtsforschung. Kh. B.
- K. k. Haus- Hof- und Staatsarchiv. 2. Kh. B.
- Seminaryum filolog. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kj. Kan. B.
- K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. B.
- K. k. statistische Zentral-Kommission. W.
- K. k. Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. B.
- Biblioteka Uniwersytetu. W.
- Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag. B. Kb.
- K. u. k. Militär-Geographisches Institut. Kf. Ag. B. Kb.
- K. k. österr. Gradmessung-Bureau. 3. Kf.

Wiedeń. K. k. Hofbibliothek. B.

- Ognisko. B. Kb.
- Oesterr. Museum. für Kunst und Industrie. B.
- Zoologisch-botanische Gesellschaft. B. Kb.
- Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse. B. Kb.
- K. k. Zentralkommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst- und histor. Denkmale. B.
- Gesellschaft für Sammlung und Konservierung von Kunst- und histor. Denkmälern zur Geschichte des Judenthums. B.
- K. k. Finanz-Ministerium. B. Kb.
- Zeitschrift für die landwirtschaftlichen Versuchswesen in Oesterreich. B. Kb.
- K. k. Hochschule für Bodenkultur. B. Kb.
- Abgeordnetenhaus. B. Kb.
- K. k. Ministerium für Kultus und Unterricht. B. Kb.
- K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag. Kb.
- K. k. Naturhistor. Hofmuseum (Antrop.-ethnograph. Abteilung). Kan. Kb. B.
- Museum für osteurop. Geschichte an der Universität. 2. B.
- Hydrographisches Zentralbureau. Ag.

Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. B. Kb.

- Verein für nassauische Altertums- und Geschichtsforschung. 2. Kh. Kp. B. Kb.

Wilno. Towarzystwo Przyjaciół nauk. W.

- Wilenszka Komisja dla razbora drewnich aktow. Kh. Kl.

Wolfenbüttel. Herzogliche Bibliothek. B. Kb.

Wrocław. Schlesisches Museum für Kunstgewerbe u. Altertümer. W.

- Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- Seminaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
- Schlesische Gesellschaft für vaterländische Kultur. 3. Ag. B.
- Verein für die Geschichte und Altertum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. B. Kb.
- Verein für vaterländische Kultur Schlesiens. Kl. B. Kb.

Würzburg. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.

- Hrvatsko narovoslovno društvo. Kan. B. Kb.

- Zagrzeb.** Hrvatsko archeološko društvo. Kan. B. Kb.
- Zakopane.** Muzeum Tatrzańskie im. Chałubińskiego. Kf. Ag. Khs. B.
- Zaleszczyki.** C. k. Seminarjum nauczycielskie. 1. 2. 3. Kl. Kan. Kf. Ag. B.
- Zgorzelice.** Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2. Khs. Kl. Kj. B. Kb.
- Złoczów.** C. k. Gimnazyum. W.
- Zurych.** Naturforschende Gesellschaft. B. Kb.
- Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
 - Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften. B. Kb.
 - Schweizerisches Landesmuseum. B. Kb.
 - Concilium Bibliographicum. B.
- Żółkiew.** C. k. Gimnazyum. W.
- Żywiec.** C. k. Szkoła realna. W.
-

Indeks osobowy i rzeczowy.

- Abraham Władysław XV.
Adametz Leopold XL.
Antoniewicz Bołoz Jan IX.
Askenazy Szymon XVII.
Balzer Oswald XV.
Bandrowski Ernest XXXIX.
Bauch Gustaw XXVI.
Baudouin de Courtenay Jan XI.
Bądryński Stanisław XLII.
Beck Adolf XLII.
Berneker Eryk XXVIII.
Biblioteka Akademii LXII.
Biegański Władysław † XLV.
Bieńkowski Piotr X.
Bilczewski Józef VIII.
Biliński Leon XIII.
Birkenmajer Ludwik XXXIX.
Biuro Akademii LXII.
Bobrzyński Michał XIII.
Brauner Bohusław XXIII.
Browicz Tadeusz XXI.
Bruchnalski Wilhelm XXVII.
Brückner Aleksander XII.
Bujak Franciszek XXXIV.
Celichowski Zygmunt XXXI.
Chlebowski Bronisław XXVIII.
Chłędowski Kazimierz XXVII.
Chodyński Stanisław XXXI.
Chotkowski Władysław XXXII.
Chrzanowski Ignacy IX.
Creizenach Wilhelm XIII.
Cybulski Napoleon XX.
Czubek Jan XXV.
Ćwikliński Ludwik VII.
Dąbkowski Przemysław XXXV.
Dembiński Bronisław XVII.
Demetrykiewicz Włodzimierz
XXVI.
Dickstein Samuel XXXI.
Duhem Piotr XXIII.
Dybowski Benedykt XX.
Eismond Józef XLIII.
Erzepki Bolesław XXVI.
Estreicher Stanisław XXXIII.
Fierich Franciszek XXXII.
Fijałek Jan XXXI.
Finkel Ludwik XVI.
Fournier Ludwik XXVI.
Fráknoi Wilhelm XVII.
Franke Jan XIX.
Fundusz Atlasu geolog. tab. III.
— Augustynowicza tab. VII.
— Barczewskiego tab. VII.
— Bełzy tab. III.
— Bersona tab. III.
— Białosukni tab. XV.

Fundusz Biblioteki pol. w Pa-
ryżu tab. VII.	Fundusz Krasieńskiego tab. VIII.
— Bieleckiego tab. VII.	— Kretkowskiego na nagrody tab.
VIII.
— Brodczakowej tab. III.	— Kretkowskiego na wykłady tab.
V.
— Bucewicza tab. III.	— Lindego tab. VIII.
— Curzydły tab. IV.	— Liwskiego tab. XII.
— Czabana tab. IV.	— Lubomirskiego Eug. księcia
tab. XIII.
— Czartoryskich XX tab. XII.	— Lubomirskich J. R. i A. ksią-
żąt tab. IX.
— Czerwińskiego tab. VIII.	— Maleszewskiego tab. XV.
— Deskura tab. X.	— Mickiewicza tab. XI.
— Drybuszewskiego tab. X.	— Mickiewicza w Szczawnicy
tab. XIII.
— Ekspedycji Rzymskiej tab.
IV.	— Mireckiego tab. XV.
— Encyklopedyi polskiej tab.
IV.	— Monumenta Pol. pal. tab. V.
— Estreichera (Wereszczyń-
ski) tab. IV.	— na badanie Wawelu tab. V.
— Faleńskiego tab. XII.	— na odnowienie Zamku król.
tab. XIV.
— Gadona tab. XIII.	— na wydaw. Greckich OO. Kość.
tab. VI.
— Grobów królewskich tab.
XIII.	— na wydaw. podr. humanist.
tab. VI.
— Hassewicza tab. XV.	— na wydaw. podr. przyrodn.
tab. V.
— Iwańskich tab. XIII.	— na wydaw. Vaticana tab. VI.
— Jabłońskiej tab. XV.	— na wydaw. źródeł porozb. tab.
VI.
— Jakubowskiego na nagrody
tab. VIII.	— Niemcewicza tab. IX.
— Jakubowskiego na wydawn.
tab. IV.	— Niewiadomego tab. XIII.
— Jankowskiej tab. X.	— obrotowy (wspólny) tab. I.
— Jerzmanowskich tab. VIII.	— Olszewskiego Karola (A. B.)
tab. III.
— Katarzyńskiego tab. X.	— Osławskiego tab. XVI.
— Kisielewskiego tab. XV.	— Piławskiego (Grabia) tab. XIII.
— Kmity tab. IV—V.	— Pileckiego tab. XI.
— Kolberga tab. V.	
— Konarskiego tab. X—XI.	
— Kopernika tab. VIII.	
— Kostanęckiego St. tab. V.	

- Fundusz Przeździeckiego hr.
tab. V.
- Radwańskiego tab. IX.
- Reya tab. IX.
- rezerwowo tab. XIV.
- Rusieckich tab. XIV.
- Sawickiego tab. XI.
- Senatu U. J. tab. V.
- Sienkiewiczowej tab. XII.
- Simona tab. IX.
- Sobańskich hr. tab. V.
- Spasowicza tab. VI.
- Stachowskiego tab. XI.
- Staniewicza tab. VI.
- Szajkiewicza tab. IX.
- Szczawnicki tab. XV.
- Szpitala w Krynicy tab. XII.
- Szpitala w Szczawnicy tab.
XIV.
- Śniadeckiego tab. XIV.
- Tomkiewiczówien tab. VI.
- Tow. popier. wydaw. A. U.
tab. XIV.
- Waltera tab. VI.
- Warschauera tab. X.
- Wereszczyńskiego tab. IV.
- Wohla tab. XI.
- Wołodkiewicza tab. VII.
- Wydziału I, II i III tab. II.
- Zieleniewskiego (A), wody
min. tab. VII.
- Zieleniewskiego (B), Sło-
wnik tab. VII.
- Żelazny tab. XIV.
- Godlewski Emil sen. V, XX.
- Godlewski Emil jun. XLII.
- Goll Jarosław XVIII.
- Grabowski Tadeusz XXVII.
- Hoyer Henryk XLI
- Hruszewski Michał XXIX.
- Jagić Watrosław X.
- Janczewski Edward XX.
- Kadlec Karol XXXIII.
- Kallenbach Józef VII.
- Kariejew Mikołaj XXX.
- Kętrzyński Wojciech XIV.
- Komisya antropologiczna LVII.
- bibliografii nauk matem.-przyr.
LX.
- filologiczna LI.
- filozoficzna LV.
- fizyograficzna LVI.
- historyczna LII.
- historii nauk mat.-przyr. LXI.
- historii sztuki XLVII.
- językowa XLVIII.
- literatury i oświaty XLIX.
- prawnicza LIV.
- Komitet do wydawn. greck. OO.
Kościoła LI.
- Korzeniowski Józef XXVIII.
- Korzon Tadeusz XIX.
- Kostanecki Kazimierz XXI.
- Kowalewski Mieczysław XLIII.
- Kowalski Józef XLII.
- Kruczkiewicz Bronisław Ign. XXV.
- Kryński Adam Antoni XXIV.
- Krzymuski Edmund XXXI.
- Kubala Ludwik XVI.
- Kulczyński Władysław VI, XXI:
- Kutrzeba Stanisław XXXIII.
- Łanckoroński Karol hr. XXIV.
- Lepszy Leonard VIII.
- Leskien August † XLV.

- Linniczenko Iwan XXX.
Loeb Jacques XXIV.
Łoś Jan IX.
Lyskowski Koschembahr Ignacy
XXXII.
Marchlewski Leon XXI.
Meillet Antoni XXVII.
Mertens Franciszek XXII.
Morawski Kazimierz IV, V.
Morozewicz Józef XLI.
Muka Karol Ernest XXV.
Mycielski Jerzy hr. IX.
Natanson Władysław XXI.
Niedźwiedzki Julian XX.
Niementowski Stefan XL.
Nitsch Kazimierz XXVII.
Ott Emil XVIII.
Papée Fryderyk XXXII.
Pastor Ludwik XVIII.
Perlbach Maksymilian XXIX.
Pierling Paweł XXIX.
Pilat Tadeusz XXVIII.
Piniński Leon hr. XVI.
Porębowicz Edward XXVII.
Prażmowski Adam XXXIX.
Prochaska Antoni XXIX.
Ptaszycki Stanisław XXVI.
Puzyna Józef Książ XL.
Raciborski Maryan † XLVI.
Radziwiński Zygmunt XXXVII.
Romer Eugeniusz XLIII.
Rostański Józef XIX.
Rozwadowski J. Michał VIII.
Schneider Stanisław Jan XXVI.
Semkowicz Aleksander XXIX.
Siedlecki Michał XLI
Sienkiewicz Henryk † XLV.
Sierpiński Wacław XLIII.
Sinko Tadeusz XXVII.
Skłodowska-Curie Marya XXIV.
Smoleński Władysław XXXI.
Smolka Stanisław XIV.
Smoluchowski Maryan XXII.
Sochocki Julian XL.
Stacya naukowa w Paryżu LXII.
Sternbach Leon VI.
Szachmatow Aleksiej XII.
Szajnocha Władysław XL.
Talko-Hryncewicz Julian XLI.
Tarnowski Stanisław hr. IV, VI.
Thugutt Stanisław XLII.
Till Ernest XXX.
Tomkowicz Stanisław VIII.
Tretiak Józef V, VI.
Twardowski Kazimierz XXXIII.
Ulanowski Bolesław IV, V, XV.
Vejdovský Franciszek XXII.
Wierzbowski Teodor XIX.
Wilamowitz-Moellendorf Ulrich XIII.
Windakiewicz Stanisław XXVIII.
Witkowski Stanisław IX.
Wojciechowski Tadeusz XV.
Wróblewski Stanisław XXXIII.
Wydział filologiczny VI, XXIV.
— hist.-filozof. XIII, XXVIII.
— matem.-przyrod. XIX, XXXIX.
Zakrzewski Wincenty V, XIV.
Zapałowicz Hugo XXXIX.
Zaremba Stanisław XLI.
Zarząd Akademii IV.
Zdziechowski Maryan XII.
Zoll Fryderyk XXXIV.
Zuber Rudolf XLIII.
Żorawski Kazimierz XXII.
-
-

V.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

ZA ROK 1916.

(16 tablio).

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

ZA ROK 1916.

(10 latie).

ZESTAWIENIE RACHUNKÓW ZA ROK 1916.

FUNDUSZE WYDZIAŁÓW.

WYDZIAŁ I i II.

TABLICA II.

WYDZIAŁ III.

Prelimi- nowano			Wydano				Przekro- czenie		Oszcze- dność	
K	h		K	h	K	h	K	h	K	h
10471	99	1. Publikacje Wydziału I.								
500	—	Honorarya	3306	20						
		Rewizya językowa	287	34						
		Druk i broszurowanie	7334	26	10927	80			44	19
16701	30	2. Publikacje Wydziału II.								
500	—	Honorarya i subwencye	2289	—						
		Rewizya językowa	270	—						
		Druk i broszurowanie	2874	—	5433	—			11768	30
9414	88	3. Komisya historyi sztuki.								
57	40 ¹	Honorarya i subwencye	1462	43						
1633	—	Wynagrodzenie Sekretarza	700	—						
		Reprodukuje i odpisy	4478	82	6641	25			4464	03
4621	11	4. Komisya literacka.								
1000	—	Honorarya			300	—			5321	11
6947	85	5. Komisya historyczna.								
1807	—	Honorarya	1270	—						
386	48 ²	Druk i reprodukuje	5993	—	7263	—			1878	33
5614	44	6. Komisya prawnicza.								
2000	—	Honorarya	1434	40						
		Druk	5649	50	7083	90			530	54
4873	23	7. Komisya językowa.								
1094	05 ³	Subwencya dla »Rocznika								
		slawistycznego	500	—						
		Sekretarz	400	—						
		Honorarya	368	—						
		Druk	3722	20	4990	20			977	08
926	—	8. Komisya filologiczna.							926	—
958	79	9. Komisya filozoficzna.							958	79
1200	—	10. Sekretarz Wydziału I.			1200	—				
1200	—	11. Sekretarz Wydziału II.			1200	—				
500	—	12. Korekta.							500	—
72407	52				45039	15	—	—	27368	37

Prelimi- nowano			Wydano				Przekro- czenie		Oszcze- dność	
K	h		K	h	K	h	K	h	K	h
34903	74	1. Publikacje Wydziału.								
52	50 ¹	Honorarya i subwencye	5942	25						
2500	—	Druk i broszurowanie	24045	65						
1000	—	Tablice i ryciny	2095	57	32083	47			6372	77
10778	36	2. Komisya fizyograficzna.								
		Honorarya i subwencye	1479	50						
		Druk	2998	86						
		Sekcyja meteorologiczna	900	—						
		Muzeum:								
		Zakupno przedmiotów mu- zealnych, utrzymanie i po- rządkowanie	500	—						
		Kustosz	1800	—						
		Wynagrodzenie Sekretarza	600	—	8278	36			2500	—
4145	30	3. Komisya antropologiczna.								
		Sekretarz	400	—						
		Fotografie	39	—	439	—			3706	30
600	—	4. Korekta wydawnictw.							600	—
1200	—	5. Sekretarz Wydziału III.			1200	—				
55179	90				42000	83	—	—	13179	07

¹ Z funduszu Jadwigi i Zofii Tomkiewiczówn.
² » Matiasa Bersona.
³ Od Tow. popierania wydawnictw Akademii.
⁴ Z funduszu Szajkiewicza.
⁵ » Brodzakowej.
⁶ » Waltera.
⁷ » Estreichera.

¹ Dotacya z funduszu Kretkowskiego na nagrody.
² » » Spasowicza.
³ » » St. Kostaneckiego.

Przekroczenia z końcem roku 1916		K	h
W wydatkach administracyjnych (wspólnych)		1741	—
» naukowych (wspólnych)		9224	55
Razem		10965	55

Oszczędności z końcem roku 1916.		K	h
Dochody w r. 1916.		318194	52
W wydatkach naukowych (wspólnych)		5519	50
» administracyjnych (wspólnych)		7394	46
» Wydziału I i II.		27368	37
» Wydziału III.		13179	07
Razem		371655	92

ROK 1916.

ZESTAWIENIE RACHUNKÓW.

FUNDUSZE OSOBNE.

TABLICA III.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
I. Fundusze na wydawnictwa i badania naukowe.									
1. Fundusz Atlasu geologicznego (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	26081	15	Pozostałość 31 grudnia	—	—	26993	98
Narosłe odsetki	—	—	912	83		—	—	26993	98
	—	—	26993	98		—	—	26993	98
2. Fundusz Belzy.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia	11900	—	157	42	Pozostałość 31 grudnia	—	—	157	42
					oraz 4 1/2% listy Banku kraj.	1900	—	—	—
					» 4% oblig. galic. poż. kraj. z r. 1893	4400	—	—	—
					» 4% listy gal. Banku hipot.	3800	—	—	—
					» 4 1/2% » » Tow. kred. ziemsk.	1800	—	—	—
	11900	—	157	42		11900	—	157	42
b) Fundusz obrotowy.									
Kupony	—	—	492	98	Przeniesiono na »Słownik staropolski«	—	—	498	47
Narosłe odsetki	—	—	5	49		—	—	498	47
	—	—	498	47		—	—	498	47
3. Fundusz Matiasa Bersona.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia Marek	1000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia Marek	—	—	—	—
					1 akcja Banku ziemsk. pozn. Marek	1000	—	—	—
	1000	—	—	—		1000	—	—	—
b) Fundusz obrotowy.									
Kupony	—	—	57	40	Przeniesiono do Komisji hist. sztuki	—	—	57	40
	—	—	57	40		—	—	57	40
4. Fundusz A. B. Karola Olszewskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	212300	—	—	—	Awans 1 stycznia	—	—	11271	70
Kupony	—	—	9181	80	Odsetki od awansu	—	—	546	97
Różnica przy wymianie wylos. listu zast.	—	—	108	90	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	459	09
Otrzymało 4 1/2% list zast. Banku krajowego	1000	—	—	—	Wyplacono legaty	—	—	1350	—
Awans 31 grudnia	—	—	7087	26	» subwencję	—	—	750	—
	213300	—	16377	96	Wyplacono rentę Maryi Retingerowej	—	—	2000	20
					Wydano wylos. 4% list Banku krajowego	1000	—	—	—
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					oraz 4% listy Banku krajowego	22000	—	—	—
					» 4% » » hipot.	47000	—	—	—
					» 4 1/2% listy Banku hipotecznego	12000	—	—	—
					» 4 1/2% listy Banku kraj.	131300	—	—	—
	213300	—	16377	96		213300	—	16377	96
5. Fundusz Brodzakowej.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia	8600	—	159	13	Pozostałość 31 grudnia	—	—	159	13
					oraz 4 1/2% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	7400	—	—	—
					» 4% » » Banku hipot.	200	—	—	—
					» 4% oblig. galic. poż. kraj. z r. 1893.	1000	—	—	—
	8600	—	159	13		8600	—	159	13
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	187	80	Wyplacono Komisji historycznej	—	—	386	48
Kupony	—	—	380	92	Pozostałość 31 grudnia	—	—	187	80
Narosłe odsetki	—	—	5	56		—	—	574	28
	—	—	574	28		—	—	574	28
6. Fundusz Nestora Bucewicza.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia	337000	—	123	56	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1213	16
Różnica przy wym. wylos. 4 1/2% listu Banku kraj.	—	—	1089	60	oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	337000	—	—	—
	337000	—	1213	16		337000	—	1213	16
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	57093	61	Wydano na druk i honorarya	—	—	4553	30
Kupony	—	—	15165	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	67709	61
Narosłe odsetki	—	—	4	30		—	—	72262	91
	—	—	72262	91		—	—	72262	91

ROK 1916.

TABLICA IV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
7. Fundusz Curzydły.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	81700	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					oraz 4½% listy Banku krajowego	56700	—	—	—
					» 4½% » gal. Tow. kred. ziemsk.	25000	—	—	—
	81700	—	—	—		81700	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	15559	21	Pozostałość 31 grudnia	—	—	19811	71
Kupony	—	—	3676	50					
Narosłe odsetki	—	—	576	—					
	—	—	19811	71		—	—	19811	71
8. Fundusz Edwarda Czabana.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	116800	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					oraz 4½% listy galic. Tow. kred. ziemsk.	116800	—	—	—
	116800	—	—	—		116800	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	24330	47	Wydano na druk i honoraria	—	—	1501	53
Kupony	—	—	5256	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	28960	34
Narosłe odsetki	—	—	875	40					
	—	—	30461	87		—	—	30461	87
9. Fundusz Ekspedycji Rzymskiej (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
10. Fundusz na Encyklopedję polską (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	18000	—	95007	78	Wydatki na prace przygotowawcze	—	—	4120	—
Kupony	—	—	810	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	101236	08
Narosłe odsetki	—	—	3402	62	oraz 4½% listy Banku krajowego	18000	—	—	—
Otrzymano za sprzedane tomy	—	—	6135	68					
	18000	—	105356	08		18000	—	105356	08
11. Fundusz Karola Estreichera z legatu Piotra Wereszczyńskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	30600	—	7	60	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7	60
					oraz 4½% listy Banku krajowego	30600	—	—	—
	30600	—	7	60		30600	—	7	60
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	1377	—	Przekazano dotacyi Wydz. I i II	—	—	1000	—
Narosłe odsetki	—	—	—	24	» na Bibliografię polską	—	—	240	—
	—	—	1377	24	» Bibliotece Polskiej w Paryżu	—	—	137	24
	—	—	1377	24		—	—	1377	24
12. Fundusz X. Jakubowskiego II-gi (na wydawnictwa).									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	20800	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	217	90
Różnica przy wymianie wylos. 4½% listu Banku krajowego	—	—	217	90	oraz 4½% listy gal. Tow. kred. ziemskiego	15200	—	—	—
	20800	—	217	90	» 4½% » Banku krajowego	5600	—	—	—
	20800	—	217	90		20800	—	217	90
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3269	70	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4331	82
Kupony	—	—	936	—					
Narosłe odsetki	—	—	126	12					
	—	—	4331	82		—	—	4331	82
13. Fundusz Konstantego Kmity.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	30000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					oraz 4% listy gal. Banku hipot.	30000	—	—	—
	30000	—	—	—		30000	—	—	—

ROK 1916.

TABLICA V.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1800	—	Wydano	—	—	1188	—
Kupony	—	—	1188	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1800	—
	—	—	2988	—		—	—	2988	—
14. Fundusz im. Kolberga (<i>Fundusz obrotowy</i>).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1318	84	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1561	54
Za sprzedane dzieła	—	—	192	79		—	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	49	91		—	—	—	—
	—	—	1561	54		—	—	1561	54
15. Fundusz ś. p. Stanisława Kostaneckiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	25000	—	380	05	Pozostałość 31 grudnia	—	—	461	43
Przeniesiono z fund. obrotowego	—	—	81	38	oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	25000	—	—	—
	25000	—	461	43		25000	—	461	43
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	1125	—	Przeniesiono do fund. zakładowego	—	—	81	38
Narosłe odsetki	—	—	13	30	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademii	—	—	56	92
	—	—	1138	30	Przekazano Wydziałowi III	—	—	1000	—
	—	—	—	—		—	—	1138	30
16. Fundusz ś. p. Dra Władysława Kretkowskiego (III-ci).									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	507576	79	Pozostałość 31 grudnia	—	—	520808	71
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	13231	92		—	—	520808	71
	—	—	520808	71		—	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 31 grudnia	—	—	7968	94	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	1023	70
Narosłe odsetki	—	—	20474	04	" " " zakładowego	—	—	13231	92
	—	—	—	—	Wydano na honorarya za wykłady matem.	—	—	6300	—
	—	—	28442	98	Wyplacono subwencję	—	—	1500	—
	—	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	6387	36
	—	—	—	—		—	—	28442	98
17. Fundusz na Monumenta Poloniae Palaeographica i na badania wzgórz Wawelskiego (<i>Fundusz obrotowy</i>).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	25545	93	Pozostałość 31 grudnia	—	—	26569	78
Narosłe odsetki	—	—	895	60		—	—	—	—
Za sprzedane publikacje	—	—	138	25		—	—	—	—
	—	—	26569	78		—	—	26569	78
18. Fundusz hr. Konstantego Przeździeckiego (<i>Fundusz obrotowy</i>).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	7784	11	Pozostałość 31 grudnia	—	—	8056	55
Narosłe odsetki	—	—	272	44		—	—	—	—
	—	—	8056	55		—	—	8056	55
19. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego (<i>Fundusz obrotowy</i>).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3764	77	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3896	51
Narosłe odsetki	—	—	131	74		—	—	—	—
	—	—	3896	51		—	—	3896	51
20. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego na wydawnictwo podręczników przyrodniczych (<i>Fundusz obrotowy</i>).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3543	86	Wydano na druk i honorarya	—	—	20501	53
Za sprzedane wydawnictwa	—	—	16715	93	Narosłe odsetki od awansu	—	—	96	01
Awans 31 grudnia	—	—	337	75		—	—	—	—
	—	—	20597	54		—	—	20597	54
21. Fundusz hr. Feliksa i Emilii Sobańskich.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	Marek	100000	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	Marek	100000	—	—	100 sztuk akcji Banku ziem. w Poznaniu, Marek	100000	—	—	—
					Marek	100000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	5000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	10746	27
Kupony	—	—	5746	27		—	—	—	—
	—	—	10746	27		—	—	10746	27

ROK 1916.

TABLICA VI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
22. Fundusz Włodzimierza Spasowicza.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	250000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	250000	—	—	—	oraz 4 $\frac{1}{2}$ % listy Banku krajowego	250000	—	—	—
	250000	—	—	—		250000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	14228	82	Przekazano Wyd. III.	—	—	2500	—
Kupony	—	—	11250	—	Wydano na druk i honorarya	—	—	4170	20
Narosłe odsetki	—	—	512	55	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	588	13
	—	—	25991	37	Pozostałość 31 grudnia	—	—	18733	04
	—	—	25991	37		—	—	25991	37
23. Fundusz im. ś. p. Cezarego Staniewicza (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3111	48	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	5	44
Narosłe odsetki	—	—	108	88	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3214	92
	—	—	3220	36		—	—	3220	36
24. Fundusz Jadwigi i Zofii Tomkiewiczównien.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	25000	—	761	17	Pozostałość 31 grudnia	—	—	761	17
	25000	—	761	17	oraz 4 $\frac{1}{2}$ % listy Banku krajowego	25000	—	—	—
	25000	—	761	17		25000	—	761	17
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	1125	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	57	58
Narosłe odsetki	—	—	26	63	Przekazano Komisji językowej	—	—	1094	05
	—	—	1151	63		—	—	1151	63
25. Fundusz na wydawnictwo „Vaticana“ (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2830	39	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2929	44
Narosłe odsetki	—	—	99	05		—	—	2929	44
	—	—	2929	44		—	—	2929	44
26. Fundusz na wydawnictwo dzieł Ojców greckiego Kościoła IV w. (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	39529	95	Wydano na druk i honorarya	—	—	2253	28
Narosłe odsetki	—	—	1353	74	Pozostałość 31 grudnia	—	—	38630	41
	—	—	40883	69		—	—	40883	69
27. Fundusz na wydawnictwo podręczników humanistycznych (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3842	51	Wydano na druk i honorarya	—	—	2435	15
Otrzymano za sprzedane dzieła	—	—	3849	40	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5386	15
Narosłe odsetki	—	—	129	39		—	—	7821	30
	—	—	7821	30		—	—	7821	30
28. Fundusz na wydawnictwo źródeł porozbiorowych (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	40925	36	Wydano na druk i honorarya	—	—	4854	95
Otrzymano od fund. Tow. popierania wyd. Akad.	—	—	2517	47	Pozostałość 31 grudnia	—	—	42793	31
Narosłe odsetki	—	—	1358	51		—	—	47648	26
Otrzymano za sprzedane dzieła	—	—	1658	92		—	—	47648	26
z funduszu Kmity	—	—	1188	—		—	—	47648	26
	—	—	47648	26		—	—	47648	26
29. Fundusz Waltera.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	41000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	41000	—	—	—	oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	40000	—	—	—
	41000	—	—	—	4 $\frac{1}{2}$ % listy Banku krajowego	1000	—	—	—
	41000	—	—	—		41000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	181	90	Wypłacono koszta nabożeństwa żałobnego	—	—	20	—
Kupony	—	—	1633	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	1633	—
	—	—	1814	90	Pozostałość 31 grudnia	—	—	161	90
	—	—	1814	90		—	—	1814	90

ROK 1916.

TABLICA VIII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
4. Fundusz konkursowy im. Ant. Czerwińskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3776	45	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	13	22
Narosłe odsetki	—	—	132	16	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3895	39
	—	—	3908	61		—	—	3908	61
5. Fundusz X. Jakubowskiego I-szy (na nagrody).									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	17600	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					4 1/2% listy Banku krajowego	15200	—	—	—
					4 1/2% » gal. Tow. kred. ziemsk.	2400	—	—	—
	17600	—	—	—		17600	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	5400	66	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	39	60
Kupony	—	—	792	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	6153	06
	—	—	6192	66		—	—	6192	66
6. Fundusz na nagrody im. śp. Erazma i Anny małżonków Jerzmanowskich.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	1154043	73	7565	62	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7565	62
					oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	514000	—	—	—
					» 4 1/2% » » hipotecznego	100000	—	—	—
					» 4% listy Banku hipotecznego	200000	—	—	—
					» 4% listy gal. Tow. kred. ziemskiego	340000	—	—	—
					» książeczka wkładowa	43	73	—	—
	1154043	73	7565	62		1154043	73	7565	62
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	38620	80	Wyplacono nagrodę	—	—	44245	80
Kupony	—	—	49003	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	4926	95
Narosłe odsetki	1	74	264	77	Pozostałość 31 grudnia	—	—	38715	82
	1	74	87888	57	oraz na książ. wkładk.	1	74	—	—
	1	74	87888	57		1	74	87888	57
7. Fundusz X. Biskupa Krasieńskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	20200	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					4 1/2% listy gal. Tow. kred. ziemskiego	20000	—	—	—
					4% oblig. pożycz. kraj. galic. z r. 1893	200	—	—	—
	20200	—	—	—		20200	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Kupony	—	—	908	—	Awans 1 stycznia	—	—	2009	35
Awans z 31 grudnia	—	—	2443	20	Wydano na druk i honorarya	—	—	1222	—
	—	—	3351	20	Narosłe odsetki	—	—	119	85
	—	—	3351	20		—	—	3351	20
8. Fundusz Kretkowskiego (II-gi) (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1500	—	Przekazano Wydziałowi III.	—	—	52	50
Narosłe odsetki	—	—	52	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1500	—
	—	—	1552	50		—	—	1552	50
9. Fundusz im. Kopernika (Fundusz obrotowy).									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1596	81	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1796	80
Wniesiono przez Gminę m. Krakowa	—	—	200	—		—	—	1796	80
	—	—	1796	80		—	—	1796	80
10. Fundusz im. Lindego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	18000	—	10	05	Pozostałość 31 grudnia	—	—	31	75
Różnica przy wymianie wylos. 4 1/2% listu Banku krajowego	—	—	21	70	oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	18000	—	—	—
	18000	—	31	75		18000	—	31	75
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2410	67	Wyplacono nagrodę	—	—	1687	50
Kupony	—	—	810	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1595	81
Narosłe odsetki	—	—	62	64		—	—	3283	31
	—	—	3283	31		—	—	3283	31

ROK 1916.

TABLICA IX.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
11. Fundusz im. Książąt Jerzego Romana z Rozwadowsa i Adama z Miżyńca Lubomirskich.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	66000	—	2225	03	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5075	82
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	2850	79	oraz 4½% listy Banku krajowego	66000	—	—	—
	66000	—	5075	82		66000	—	5075	82
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	8687	25	Wyplacono nagrody	—	—	6000	—
Kupony	—	—	2970	—	Przeniesiono do funduszu zakładowego	—	—	2850	79
Narosłe odsetki	—	—	300	85	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	163	54
	—	—	11958	10	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2943	77
	—	—	11958	10		—	—	11958	10
12. Fundusz J. U. Niemcewicza.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	10327	47	Przekazano Bibliotece polskiej w Paryżu	—	—	362	67
Narosłe odsetki	—	—	317	69	Wyplacono nagrody	—	—	2500	—
	—	—	10645	16	Pozostałość 31 grudnia	—	—	778	49
	—	—	10645	16		—	—	10645	16
13. Fundusz Radwańskiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	1500	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	1500	—	—	—	4½% listy Banku krajowego	1500	—	—	—
	1500	—	—	—		1500	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	171	94	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	3	38
Kupony	—	—	67	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	236	06
	—	—	239	44		—	—	239	44
	—	—	239	44		—	—	239	44
14. Fundusz im. Mikołaja Reya.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	37200	—	89	65	Pozostałość 31 grudnia	—	—	89	65
	37200	—	89	65	oraz 4½% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	19200	—	—	—
	37200	—	89	65	» 4½% listy Banku krajowego	18000	—	—	—
	37200	—	89	65		37200	—	89	65
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3737	56	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	182	23
Kupony	—	—	1674	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5377	59
Narosłe odsetki	—	—	148	26		—	—	5559	82
	—	—	5559	82		—	—	5559	82
	—	—	5559	82		—	—	5559	82
15. Fundusz Konstantego Simona.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	25300	—	2341	74	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2610	48
Otrzymano z funduszu obrotowego	—	—	268	74	oraz 4½% listy Banku krajowego	25300	—	—	—
	25300	—	2610	48		25300	—	2610	48
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1168	74	Wyplacono nagrody	—	—	900	—
Kupony	—	—	1138	50	Przeniesiono do funduszu zakładowego	—	—	268	74
Narosłe odsetki	—	—	116	91	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	62	77
	—	—	2424	15	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1192	64
	—	—	2424	15		—	—	2424	15
	—	—	2424	15		—	—	2424	15
16. Fundusz Adama Szajkiewicza.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	28200	—	617	95	Pozostałość 31 grudnia	—	—	617	95
	28200	—	617	95	oraz 4½% listy Banku krajowego	28200	—	—	—
	28200	—	617	95		28200	—	617	95
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3807	—	Przekazano Komisji historycznej	—	—	1807	—
Kupony	—	—	1269	—	» » prawniczej	—	—	2000	—
Narosłe odsetki	—	—	21	59	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1290	59
	—	—	5097	59		—	—	5097	59
	—	—	5097	59		—	—	5097	59

ROK 1916.

TABLICA X.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
17. Fundusz Warschauera.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	12000	—	90	36	Pozostałość 31 grudnia	—	—	90	36
					oraz 4 ⁰ / ₀ oblig. galic. poż. kraj. z r. 1893	400	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ listy » Banku hipot.	1200	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ » » Tow. kred. ziemsk.	6400	—	—	—
					» » » Banku krajowego	4000	—	—	—
	12000	—	90	36		12000	—	90	36
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2751	38	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademii	—	—	31	79
Kupony	—	—	531	52	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3355	46
Narosłe odsetki	—	—	104	35					
	—	—	3387	25				3387	25

III. Fundusze stypendyjne.

1. Fundusz Andrzeja Deskura.

a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	24000	—	376	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	376	50
					oraz 4 ¹ / ₂ listy Banku krajowego	24000	—	—	—
	24000	—	376	50		24000	—	376	50

b) *Fundusz obrotowy.*

Pozostałość 1 stycznia	—	—	557	15	Przeniesiono do funduszu obrot. Akademii	—	—	54	91
Kupony	—	—	1080	—	Wyplacono stypendyum	—	—	1024	—
Narosłe odsetki	—	—	18	17	Pozostałość 31 grudnia	—	—	576	41
	—	—	1655	32		—	—	1655	32

2. Fundusz Drybuszewskiego (*Fundusz zakładowy*).

Pozostałość 1 stycznia	—	—	4434	73	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4589	92
Narosłe odsetki	—	—	155	19		—	—	4589	92
	—	—	4589	92		—	—	4589	92

3. Fundusz Maryi Jankowskiej.

a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	50000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					4 ¹ / ₂ listy Banku krajowego	50000	—	—	—
	50000	—	—	—		50000	—	—	—

b) *Fundusz obrotowy.*

Pozostałość 1 stycznia	—	—	2828	32	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	112	50
Kupony	—	—	2250	—	Wyplacono stypendya	—	—	2610	—
	—	—	5078	32	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2355	82
	—	—	5078	32		—	—	5078	32

4. Fundusz Katarzyńskiego.

a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	40000	—	15	60	Pozostałość 31 grudnia	—	—	15	60
					oraz 4 ⁰ / ₀ listy Banku hipotecznego	200	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ listy Banku krajowego	29400	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ listy galic. Tow. kred. ziem.	10400	—	—	—
	40000	—	15	60		40000	—	15	60

b) *Fundusz obrotowy.*

Pozostałość 1 stycznia	—	—	2759	62	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	53	98
Kupony	—	—	1798	92	Wyplacono stypendya	—	—	1692	—
Narosłe odsetki	—	—	—	52	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2813	08
	—	—	4559	06		—	—	4559	06

5. Fundusz Konarskiego.

a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	15800	—	45	66	Pozostałość 31 grudnia	—	—	45	66
					oraz 4 ¹ / ₂ listy galic. Tow. kred. ziem.	9400	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ » » Banku hipotecznego	3400	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ » » » krajowego	3000	—	—	—
	15800	—	45	66		15800	—	45	66

ROK 1916.

TABLICA XI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1672	84	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	20	84
Kupony	—	—	692	64	Wyplacono stypendya	—	—	648	—
Narosłe odsetki	—	—	1	57	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1698	25
	—	—	2367	04		—	—	2367	09
6. Funduszim. Mickiewicza.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	38200	—	25	84	Pozostałość 31 grudnia	—	—	25	83
	38200	—	25	84	oraz 4 ¹ / ₂ % listy gal. Tow. kred. ziemsk.	38200	—	—	—
	38200	—	25	84		38200	—	25	83
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2821	94	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	90	22
Kupony	—	—	1719	—	Wyplacono stypendya	—	—	1446	—
Narosłe odsetki	—	—	85	34	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3090	05
	—	—	4626	28		—	—	4626	27
7. Fundusz Dra Z. Pileckiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	60000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	60000	—	—	—	oraz 4 ⁰ / ₁₀ oblig. galic. poż. kraj. z r. 1893	4000	—	—	—
	60000	—	—	—	» 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	20000	—	—	—
	60000	—	—	—	» 4 ⁰ / ₁₀ » gal. Banku hipotecznego	2000	—	—	—
	60000	—	—	—	» 4 ¹ / ₂ % » Tow. kred. ziem.	34000	—	—	—
	60000	—	—	—		60000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	4597	44	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7266	63
Kupony	—	—	2669	24		—	—	7266	63
	—	—	7266	68		—	—	7266	63
8. Fundusz Ferdynanda Sawickiego.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	14900	—	69	52	Pozostałość 31 grudnia	—	—	69	52
	14900	—	69	52	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	14900	—	—	—
	14900	—	69	52		14900	—	69	52
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	938	24	Wyplacono stypendya	—	—	672	—
Kupony	—	—	670	54	Pozostałość 31 grudnia	—	—	939	11
Narosłe odsetki	—	—	2	44		—	—	1611	11
	—	—	1611	14		—	—	1611	11
9. Fundusz Antoniego Stałowskiiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	31000	—	15998	07	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	91	93
Kupony	—	—	1267	84	Pozostałość 31 grudnia	—	—	17744	73
Narosłe odsetki	—	—	570	74	oraz 4 ⁰ / ₁₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	24000	—	—	—
	31000	—	17836	65	» 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	7000	—	—	—
	31000	—	17836	65		31000	—	17836	66
10. Fundusz Henryka Wohla.									
a) <i>Fundusz zakładowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	46000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	46000	—	—	—	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	46000	—	—	—
	46000	—	—	—		46000	—	—	—
b) <i>Fundusz obrotowy.</i>									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	5477	24	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	113	97
Kupony	—	—	2070	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7642	67
Narosłe odsetki	—	—	209	40		—	—	7754	64
	—	—	7756	64		—	—	7754	64

ROK 1916.

TABLICA XII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h

IV. Fundusze na cele humanitarno-naukowe.

1. Fundusz obrotowy Biblioteki Polskiej w Paryżu.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	5998	76	Wydano na potrzeby Stacji	—	—	15945	03
Otrzymano z funduszu im. Estreichera	—	—	137	24	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2118	21
» » » Gadona	—	—	3218	65					
» » » Niemcewicza	—	—	362	67					
» » » Czartoryskich	—	—	2250	—					
» subwencję krajową za r. 1916	—	—	6000	—					
Narosłe odsetki	—	—	95	92					
	—	—	18063	24				18063	24

2. Fundusz Liwskiego (Fundusz zakładowy).

Pozostałość 1 stycznia	55800	—	35070	43	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademii	—	—	111	79
Kupony	—	—	2488	64	Wyplacono p. Dubieckiemu	—	—	380	—
Narosłe odsetki	—	—	1237	66	Pozostałość 31 grudnia	—	—	38304	94
					oraz 4 ^o / _o listy galic. Banku hipotecznego	3400	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ ^o / _o » » Tow. kred. ziem.	47600	—	—	—
					» 4 ^o / _o oblig. poż. kraj. galic. z r. 1893.	800	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku krajowego	4000	—	—	—
	55800	—	38796	73		55800	—	38796	73

3. Fundusz im. Maryi Sienkiewiczowej.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	38600	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					oraz 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	38600	—	—	—
	38600	—	—	—		38600	—	—	—

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	1678	44	Wyplacono zasiłek	—	—	800	—
Kupony	—	—	1737	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	86	85
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	2528	59
	—	—	3415	44		—	—	3415	44

V. Kwoty depozytowe.

1. Fundusz budowy szpitala w Krynicy (Fundusz zakładowy).

Pozostałość 1 stycznia	30433	66	141	14	Pozostałość 31 grudnia	—	—	146	07
Narosłe odsetki	1229	44	4	93	oraz 3 książeczki Kasy Oszczęd. m. Krakowa	31663	10	—	—
	31663	10	146	07		31663	10	146	07

2. Fundusz Książąt Adama i Witolda Czartoryskich.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	50000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					oraz 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku krajowego	50000	—	—	—
	50000	—	—	—		50000	—	—	—

b) Fundusz obrotowy.

Kupony	—	—	2250	—	Przekazano Bibliotece Polskiej w Paryżu	—	—	2250	—
------------------	---	---	------	---	---	---	---	------	---

3. Fundusz im. ś. p. Felicyana Faleńskiego.

a) Fundusz zakładowy.

Pozostałość 1 stycznia	40000	—	273	93	Pozostałość 31 grudnia	—	—	370	97
Otrzymano 5 ^o / _o dochodów z fund. obrotowego	—	—	97	04	oraz 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku krajowego	40000	—	—	—
	40000	—	370	97		40000	—	370	97

b) Fundusz obrotowy.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	3310	71	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	97	04
Kupony	—	—	1800	—	» » » zakładowego	—	—	97	04
Narosłe odsetki	—	—	140	82	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5057	45
	—	—	5251	53		—	—	5251	53

ROK 1916.

TABLICA XIII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
4. Fundusz L. Gałona (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	71500	—	33	92	Stacyi Naukowej w Paryżu przekazano	—	—	3218	65
Kupony	—	—	3217	50	Pozostałość 31 grudnia	—	—	33	92
Narosłe odsetki	—	—	1	15	oraz 4 ¹ / ₂ % listy gal. Tow. kred. ziemsk.	44200	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % » Banku krajowego	27300	—	—	—
	71500	—	3252	57		71500	—	3252	57
5. Fundusz Józefa Grabia Pilawskiego (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	200500	—	1565	17	Wypłacono	—	—	9070	27
Kupony	—	—	8258	20	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademii	—	—	413	49
Narosłe odsetki	—	—	11	55	Pozostałość 31 grudnia	—	—	351	16
					oraz 4% listy Banku hipotecznego	65000	—	—	—
					« 8 akcji Banku ziem. w Poznaniu, Marek	8000	—	—	—
					« 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	27000	—	—	—
					« 4% listy Banku krajowego	65500	—	—	—
					» 4% » galic. Tow. kred. ziem.	35000	—	—	—
	200500	—	9834	92		200500	—	9834	92
6. Fundusz Grobów królewskich.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia	14479	27	534	91	Pozostałość 31 grudnia	—	—	534	91
					oraz 1 książeczka Kasy Oszczęd. m. Krakowa	479	27	—	—
					» 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	14000	—	—	—
	14479	27	534	91		14479	27	534	91
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1 stycznia	39	46	634	57	Wypłacono Kapitulie katedr.	—	—	598	50
Narosłe odsetki	—	—	630	—	Przeniesiono do fund. obrotowego Akademii	—	—	33	48
Kupony	20	94	18	69	Pozostałość 31 grudnia	—	—	651	28
					oraz na książ. oszczędności	60	40	—	—
	60	40	1283	26		60	40	1283	26
7. Fundusz Władysława i Augusta Iwańskich.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia	120000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	474	95
Przeniesiono z funduszu obrotowego	—	—	474	95	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	120000	—	—	—
	120000	—	474	95		120000	—	474	95
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	10474	95	Przeniesiono do funduszu obrotowego Akademii	—	—	283	52
Kupony	—	—	5400	—	Wypłacono honorarya za wykłady	—	—	6000	—
Narosłe odsetki	—	—	270	45	» subwencję	—	—	2000	—
					Przeniesiono do funduszu zakładowego	—	—	474	95
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	7386	93
	—	—	16145	40		—	—	16145	40
8. Fundusz im. Księcia Eugeniusza Lubomirskiego.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia	48000	—	1645	99	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3768	90
Otrzymano z fund. obrotowego	—	—	2122	91	oraz 4 ¹ / ₂ % listy Banku krajowego	48000	—	—	—
	48000	—	3768	90		48000	—	3768	90
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	900	—	Wydano do fund. zakładowego	—	—	2122	91
Kupony	—	—	2160	—	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	45	37
Narosłe odsetki	—	—	108	28	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1000	—
	—	—	3168	28		—	—	3168	28
9. Fundusz Mickiewiczowski w Szezawnicy.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	436	05	Pozostałość 31 grudnia	—	—	451	31
Narosłe odsetki	—	—	15	26		—	—	451	31
	—	—	451	31					
10. Fundusz Niewiadomego.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1211	16	Wydano	—	—	705	—
Narosłe odsetki	—	—	31	74	Pozostałość 31 grudnia	—	—	537	96
	—	—	1242	90		—	—	1242	90

ROK 1916.

TABLICA XIV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
11. Fundusz na odnowienie Zamku Królewskiego na Wawelu.									
Pozostałość 1 stycznia	183405	53	32	22	Przeniesiono na książ. oszczędności	—	—	45	93
Otrzymano	8	54	12	61	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
Narosłe odsetki	8232	90	1	10	na książ. oszczędności	191692	90	—	—
Przeniesiono na książeczkę oszczędności	45	93	—	—					
	191692	90	45	94		191692	90	45	93
12. Fundusz Bolesława i Stefanii z Karpowiczów Rusieckich (Fundusz zakładowy).									
Pozostałość 1 stycznia	45000	—	6065	79	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	112	73
Kupony	—	—	2025	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	8207	66
Narosłe odsetki	—	—	229	60	oraz 4½% listy Banku krajowego	45000	—	—	—
	45000	—	8320	39		45000	—	8320	39
13. Fundusz im. Jędrzeja Śniadeckiego.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia	2500	—	14	90	Pozostałość 31 grudnia	—	—	14	90
					oraz 4% listy Banku krajowego	2500	—	—	—
	2500	—	14	90		2500	—	14	90
b) Fundusz obrotowy.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	237	50	Przeniesiono do fund. obrot. Akademii	—	—	5	02
Kupony	—	—	100	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	332	97
Narosłe odsetki	—	—	—	49					
	—	—	337	99		—	—	337	99
14. Fundusz Szpitala w Szczawnicy.									
Pozostałość 1 stycznia	9400	—	1066	33	Dozór domów p. Manieckiemu	—	—	150	—
Wynajem pokoi w domu »Małuja« w r. 1915	—	—	147	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1750	34
Narosłe odsetki	—	—	46	11	oraz 4½% listy Banku krajowego	9400	—	—	—
Kupony	—	—	423	—					
Różnica przy wymianie wylos. 4½% listy Banku krajowego	—	—	217	90					
	9400	—	1900	34		9400	—	1900	34
15. Fundusz Tow. popierania wydawnictw Akademii Umiejętności.									
a) Fundusz zakładowy.									
Pozostałość 1 stycznia	78100	—	85	73	Pozostałość 31 grudnia	—	—	85	73
					oraz 4½% listy Banku krajowego	78100	—	—	—
	78100	—	85	73		78100	—	85	73
b) Fundusz obrotowy.									
Kupony	—	—	3514	50	Przekazano Komisji literackiej	—	—	1000	—
Narosłe odsetki	—	—	2	97	Wydano na wydawnictwa źródeł porozb.	—	—	2517	47
	—	—	3517	47		—	—	3517	47
FUNDUSZ ŻELAZNY.									
Pozostałość 1 stycznia	63300	—	55378	84	Pozostałość 31 grudnia	—	—	55378	84
oraz w pożyczce Szczawnickiej	—	—	138758	62	» w pożyczce Szczawnickiej	—	—	138758	62
					oraz 4½% listy Banku krajowego	5500	—	—	—
					» 4½% listy Banku hipot. galic.	10000	—	—	—
					» 4% oblig. poż. kraj. galic. z r. 1893	3000	—	—	—
					» 4% listy zast. galic. Banku hipot.	10600	—	—	—
					» 4½% listy zast. galic. Tow. kred. ziem.	25200	—	—	—
					» 4% renta węgierska koronowa	5000	—	—	—
					» 4 akcje Banku ziem. w Poznaniu, Marek	4000	—	—	—
	63300	—	194137	46		63300	—	194137	46
FUNDUSZ REZERWOWY.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	302229	62	Pozostałość 31 grudnia	—	—	429062	84
Otrzymano z oszczędności za 1914 i 1915	—	—	112323	86					
Narosłe odsetki	—	—	14509	36					
	—	—	429062	84		—	—	429062	84

ROK 1916.

TABLICA XV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
Fundusz Senatora Bolesława Maleszewskiego.									
Pozostałość 1 stycznia	2000000	—	—	—	Awans 1 stycznia	—	—	39389	46
Zrealizowano wylos. 4½% listy Banku krajowego	—	—	20000	—	Wydano wylos. 4½% listy Banku krajowego	20000	—	—	—
Kupony	—	—	90000	—	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	90000	—
Awans 31 grudnia	—	—	19389	46	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
					oraz 4½% listy Banku krajowego	1280000	—	—	—
					» 4½% » gal. Tow. kred. ziem.	600000	—	—	—
					» 4½% oblig. gal. pożycz. kraj. z r. 1913	100000	—	—	—
	2000000	—	129389	46		2000000	—	129389	46
Fundusz Mireckiego.									
Pozostałość 1 stycznia	136000	—	12565	23	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	6559	77
Kupony	—	—	6120	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	12565	23
Narosłe odsetki	—	—	439	77	oraz 4½% listy Banku krajowego	136000	—	—	—
	136000	—	19125	—		136000	—	19125	—
Fundusz Szczawnicki.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	6194	50	Honorarium adwokackie	—	—	150	—
Narosłe odsetki	—	—	968	19	Odsetki od pożyczki Szczawnickiej	—	—	6244	14
Otrzymano zaległe odsetki od ceny sprzedaży Szczawnicy	—	—	53869	79	Pozostałość 31 grudnia	—	—	54638	34
	—	—	61032	48		—	—	61032	48
Fundusz Białosukni.									
Pozostałość 1 stycznia	20000	—	3800	45	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	1040	87
Kupony	—	—	900	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3800	45
Narosłe odsetki	—	—	140	87	oraz 4½% listy Banku krajowego	20000	—	—	—
	20000	—	4841	32		20000	—	4841	32
Fundusz Wandy Jabłońskiej.									
Pozostałość 1 stycznia	35000	—	1574	81	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	1630	09
Kupony	—	—	1575	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1574	81
Narosłe odsetki	—	—	55	09	oraz 4½% listy Banku krajowego	35000	—	—	—
	35000	—	3204	90		35000	—	3204	90
Fundusz Dra Hassewicza									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	24054	62	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	841	89
Narosłe odsetki	—	—	841	89	Pozostałość 31 grudnia	—	—	24054	62
	—	—	24896	51		—	—	24896	51
Fundusz Seweryna Kisielewskiego									
Otrzymano legat od p. Pniewskiego	—	—	55000	—	Wydano na zakupno listów zastawnych	—	—	53462	40
Kupiono 4½% listy Banku krajowego	60000	—	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	446	83
Narosłe odsetki	—	—	11	80	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1537	60
Kupony	—	—	435	03	oraz 4½% listy Banku krajowego	60000	—	—	—
	60000	—	55446	83		60000	—	55446	83

Nr. 75/17.

W Krakowie, dnia 11 lutego 1917.

Za zgodność z księgami i allegatami.

Ulanowski w. r.
Sekretarz Generalny

J. Rydel w. r.
w z. Podskarbi

E. Pompa w. r.
Rachmistrz

Komisya kontrolujaca:

Kostanecki w. r.

L. Marchlewski w. r.

Sternbach w. r.

Fundacja edukacyjna ś. p. Wiktora Osławskiego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW ZA ROK 1916.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K	h	K	h		K	h	K	h
1. Fundusz na udzielanie stypendiów.									
Pozostałość 1 stycznia	766237	37	47622	80	Zakupiono 4 $\frac{1}{2}$ % listy Banku krajowego	—	—	53732	40
Kupony	—	—	31704	62	Wyplacono Akademii Umiej. 10% od dochodu	—	—	3290	46
Dopisane odsetki do książ. Banku krajowego	66	14	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego wspól- nego połowę nieużytej reszty	—	—	2428	21
Narosłe odsetki	—	—	1322	26	Pozostałość 31 grudnia	—	—	21198	61
Zakupiono 4 $\frac{1}{2}$ % listy Banku krajowego	60000	—	—	—	oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	764600	—	—	—
					• 4 $\frac{1}{2}$ % listy Banku krajowego	60000	—	—	—
					i książeczka Banku krajowego	1703	51	—	—
	826303	51	80649	68		826303	51	80649	68
2. Fundusz zakładowy na wydawnictwo naukowych prac stypendystów.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
4% listy galic. Tow. kred. ziemskiego	88600	—	—	—	4% listy galic. Tow. kred. ziemskiego	88600	—	—	—
	88600	—	—	—		88600	—	—	—
3. Fundusz obrotowy na wydawnictwo naukowych prac stypendystów.									
Pozostałość 1 stycznia	31368	98	3589	42	Wydano na druk i honoraria	—	—	4542	98
Kupony od fund. na wydawnictwa	—	—	3517	42	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2737	85
Dopisany procent do książeczki Banku kraj.	1267	28	—	—	i książeczka Banku kraj.	32636	26	—	—
Narosłe odsetki	—	—	173	99		32636	26	7280	83
	32636	26	7280	83					
4. Fundusz na udzielanie zapomóg									
Pozostałość 1 stycznia	276333	38	8708	44	Przeniesiono do funduszu obrotowego wspól- nego połowę nieużytej reszty	—	—	5715	56
Kupony	—	—	10655	48	Pozostałość 31 grudnia	—	—	14103	51
Dopisany procent do książ. Banku krajowego	320	50	—	—	4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	268400	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	455	15	i książ. Banku krajowego	8253	88	—	—
	276653	88	19819	07		276653	88	19819	07
5. Fundusz na udzielanie pieniężnych zasiłków laboratoryom naukowym.									
Pozostałość 1 stycznia	561622	07	5583	94	Złożono do Banku krajowego dla laboratoryów w Krakowie	—	—	11139	82
Kupony	—	—	22279	64	Złożono j. w. dla laboratoryów we Lwowie	—	—	16723	76
Narosłe procenta	17	04	—	—	Pozostałość 31. grudnia	—	—	—	—
	561639	11	27863	58	4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	561200	—	—	—
					i książeczka Kasy Oszczędności	439	11	—	—
	561639	11	27863	58		561639	11	27863	58
6. Fundusz obrotowy wspólny.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	8097	89	Wyplacono zasiłki	—	—	7615	—
Połowa nieużytej reszty z funduszu na stypendya	—	—	2428	21	Pozostałość 31 grudnia	—	—	8722	03
Połowa nieużytej reszty z funduszu na zapomogi	—	—	5715	56		—	—	—	—
Procenta interkalarne	—	—	95	37		—	—	16337	03
	—	—	16337	03					

Nr. 76/17.

W Krakowie, dnia 11 lutego 1917.

Za zgodność z księgami i allegatami.

Ulanowski w. r.
Sekretarz Generalny

E. Pompa w. r.
Rachmistrz

Komisja kontrolująca:

Kostanecki w. r.

L. Marchlewski w. r.

Sternbach w. r.

